

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

privind Codul de procedură civilă

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

TITLUL PRELIMINAR
Domeniul de reglementare
al Codului de procedură civilă
și principiile fundamentale ale procesului civil

CAPITOLUL I
Domeniul de reglementare
al Codului de procedură civilă

**Obiectul și
scopul Codului
de procedură
civilă**

Art. 1. – (1) Codul de procedură civilă, denumit în continuare *codul*, stabilește regulile de competență și de judecare a cauzelor civile, precum și cele de executare a hotărârilor instanțelor și a altor titluri executorii, în scopul îndeplinirii justiției în materie civilă.

(2) În îndeplinirea justiției, instanțele judecătorești îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăților fundamentale, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice, aplicarea legii și garantarea supremației acesteia.

**Aplicabilitatea
generală a
Codului de
procedură
civilă**

Art. 2. – (1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în materiile reglementate de alte legi, în măsura în care acestea nu cuprind dispoziții contrare.

(3) În sensul prezentului cod, prin *materie civilă* se înțelege orice raport de drept privat și de drept public, cu excepția celor supuse legii penale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

**Aplicarea
prioritară a
tratatelor
internaționale
privitoare la
drepturile
omului**

Art. 3. – (1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile și libertățile persoanelor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

**Aplicarea
prioritară a
dreptului
comunitar**

Art. 4. – În materiile reglementate de prezentul cod, normele obligatorii ale dreptului comunitar se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părților.

CAPITOLUL II

Principiile fundamentale ale procesului civil

**Îndatoririle
privind
primirea și
soluționarea
cererilor**

Art. 5. – (1) Judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competența instanțelor judecătorești, potrivit legii. Aceștia nu pot refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

(2) Este interzis judecătorului să stabilească dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele ce îi sunt supuse judecării.

**Dreptul la un
proces
echitabil, în
termen optim
și previzibil**

Art. 6. – (1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoră să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecării.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în faza executării silite.

Legalitatea

Art. 7. – (1) Procesul civil se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii.

(2) Judecătorul are îndatorirea de a asigura respectarea dispozițiilor legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces.

Egalitatea

Art. 8. – În procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

**Dreptul de
dispoziție al
părților**

Art. 9. – (1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public.

(2) Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

(3) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.

**Obligațiile
părților în
desfășurarea
procesului**

Art. 10. – (1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

(2) Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare.

**Obligațiile
terților în
desfășurarea
procesului**

Art. 11. – Orice persoană este obligată, în condițiile legii, să sprijine realizarea justiției. Cel care, fără motiv legitim, se sustrage de la îndeplinirea acestei obligații poate fi constrâns să o execute sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare și, dacă este cazul, a unor daune-interese.

Bună-credință

Art. 12. – (1) Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a încălca drepturile procesuale ale altei părți.

(2) Partea care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv răspunde pentru prejudiciile materiale și morale cauzate. Ea va putea fi obligată, potrivit legii, și la plata unei amenzi judiciare.

(3) De asemenea, partea care nu își îndeplinește cu bună-credință obligațiile procesuale răspunde potrivit alin. (2).

**Dreptul la
apărare**

Art. 13. – (1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Părțile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condițiile legii. În recurs, cererile și concluziile părților nu pot fi formulate și susținute

decât prin avocat sau, după caz, consilier juridic, cu excepția situației în care partea sau mandatarul acesteia, soț ori rudă până la gradul al doilea inclusiv, este licențiată în drept.

(3) Părților li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfășurare a procesului. Ele pot să ia cunoștință de cuprinsul dosarului, să propună probe, să-și facă apărări, să-și prezinte susținerile în scris și oral, și să exercite căile legale de atac, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

(4) Instanța poate dispune înfățișarea în persoană a părților, chiar atunci când acestea sunt reprezentate.

Contradictorialitatea

Art. 14. – (1) Instanța nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Părțile trebuie să își facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea.

(3) Părțile au obligația de a expune situația de fapt la care se referă pretențiile și apărările lor în mod corect și complet, fără a denatura sau omite faptele care le sunt cunoscute. Părțile au obligația de a expune un punct de vedere propriu față de afirmațiile părții adverse cu privire la împrejurări de fapt relevante în cauză.

(4) Părțile au dreptul de a discuta și argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului de către orice participant la proces, inclusiv de către instanță din oficiu.

(5) Instanța este obligată, în orice proces, să supună discuției părților toate cererile, excepțiile și împrejurările de fapt sau de drept invocate.

(6) Instanța își va întemeia hotărârea numai pe motive de fapt și de drept, pe explicații sau pe mijloace de probă care au fost supuse, în prealabil, dezbaterii contradictorii.

Oralitatea

Art. 15. – Procesele se dezbate oral, cu excepția cazului în care legea dispune altfel sau când părțile solicită expres instanței ca judecata să se facă numai pe baza actelor depuse la dosar.

Nemijlocirea

Art. 16. – Probele se administrează de către instanța care judecă procesul, cu excepția cazurilor în care legea stabilește altfel.

Publicitatea	Art. 17. – Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege.
Limba desfășurării procesului	<p>Art. 18. – (1) Procesul civil se desfășoară în limba română.</p> <p>(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii.</p> <p>(3) Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin interpret.</p> <p>(4) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.</p>
Continuitatea	Art. 19. – Judecătorul investit cu soluționarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului decât pentru motive temeinice, în condițiile legii.
Respectarea principiilor fundamentale	Art. 20. – Judecătorul are îndatorirea să asigure respectarea și să respecte el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.
Încercarea de împăcare a părților	<p>Art. 21. – (1) Judecătorul va recomanda părților soluționarea amiabilă a litigiului prin mediere, potrivit legii speciale.</p> <p>(2) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii.</p>
Rolul judecătorului în aflarea adevărului	<p>Art. 22. – (1) Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.</p> <p>(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbaterea acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.</p> <p>(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunța la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretențiile reclamantului ori de a</p>

pune capăt procesului printr-o tranzacție.

(4) Judecătorul dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecării, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz judecătorul este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică și motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

Respectul cuvnit justiției

Art. 23. – (1) Cei prezenți la ședința de judecată sunt datori să manifeste respectul cuvenit față de instanță și să nu tulbure buna desfășurare a ședinței de judecată.

(2) Președintele veghează ca ordinea și solemnitatea ședinței să fie respectate, putând lua în acest scop orice măsură prevăzută de lege.

CAPITOLUL III

Aplicarea legii de procedură civilă

Legea aplicabilă proceselor noi

Art. 24. – Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acestora în vigoare.

Legea aplicabilă proceselor în curs

Art. 25. – (1) Procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi.

(2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe, potrivit legii sub care au început. În caz de trimitere spre rejudecare, dispozițiile legale privitoare la competență, în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile.

(3) În cazul în care instanța investită este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

Legea aplicabilă mijloacelor de probă

Art. 26. – (1) Condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite și a prezumțiilor legale sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii.

(2) Administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor.

Legea aplicabilă hotărârilor

Art. 27. – Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

Teritorialitatea legii de procedură

Art. 28. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, dispozițiile legii de procedură se aplică proceselor de pe întregul teritoriu al țării.

(2) În cazul raporturilor procesuale cu element de extraneitate, determinarea legii de procedură aplicabile se face potrivit normelor cuprinse în cartea a VII-a.

CARTEA I

Dispoziții generale

TITLUL I

Acțiunea civilă

Noțiunea

Art. 29. – *Acțiunea civilă* este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

Cererile în justiție

Art. 30. – (1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente.

(2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acelea a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

Apărările

Art. 31. – Apărările formulate în justiție pot fi de fond sau procedurale.

Condițiile de exercitare a acțiunii civile

Art. 32. – (1) Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia:

- a) poate sta în judecată, în condițiile legii;
- b) are calitate procesuală;
- c) formulează o pretenție;
- d) justifică un interes.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în cazul apărărilor.

Interesul de acțiune

Art. 33. – Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut și actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.

Realizarea drepturilor afectate de un termen

Art. 34. – (1) Cererea pentru predarea unui bun la împlinirea termenului contractual poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

(2) Se poate, de asemenea, cere, înainte de termen, executarea la termen a obligației de întreținere sau a altei prestații periodice.

(3) Pot fi încuviințate, înainte de împlinirea termenului, și alte cereri pentru executarea la termen a unor obligații, ori de câte ori se va constata că acestea pot preîntâmpina o pagubă însemnată pe care reclamantul ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului.

Constatarea existenței sau inexistenței unui drept

Art. 35. – Cel care are interes poate să ceară constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului pe orice altă cale prevăzută de lege.

Legitimarea procesuală a altor persoane

Art. 36. – În cazurile și condițiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau formula apărări și de persoane, organizații, instituții sau autorități, care, fără a justifica un interes personal, acționează pentru apărarea drepturilor sau intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după

caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

**Transmiterea
calității
procesuale**

Art. 37. – Calitatea de parte se poate transmite legal sau convențional, ca urmare a transmisiunii, în condițiile legii, a drepturilor ori situațiilor juridice deduse judecării.

**Situația
procesuală a
înstrăinătorului
și a succesorilor
săi**

Art. 38. – (1) Dacă în cursul procesului dreptul litigios este transmis prin acte între vii cu titlu particular, judecata va continua între părțile inițiale. Dacă însă transferul este făcut, în condițiile legii, prin acte cu titlu particular pentru cauză de moarte, judecata va continua cu succesorul universal ori cu titlu universal al autorului, după caz.

(2) În toate cazurile, succesorul cu titlu particular este obligat să intervină în cauză, dacă are cunoștință de existența procesului, sau poate să fie introdus în cauză, la cerere ori din oficiu. În acest caz, instanța va decide, după împrejurări și ținând seama de poziția celorlalte părți, dacă înstrăinătorul sau succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia va rămâne sau, după caz, va fi scos din proces. Dacă înstrăinătorul sau, după caz, succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia este scos din proces, judecata va continua numai cu succesorul cu titlu particular care va lua procedura în starea în care se află la momentul la care acesta a intervenit sau a fost introdus în cauză.

(3) Hotărârea pronunțată contra înstrăinătorului sau succesorului universal ori cu titlu universal al acestuia, după caz, va produce de drept efecte și contra succesorului cu titlu particular și va fi întotdeauna opozabilă acestuia din urmă, cu excepția cazurilor în care a dobândit dreptul cu bună-credință și nu mai poate fi evins, potrivit legii, de către adevăratul titular.

**Sanctiunea
încălării
condițiilor de
exercitare a
acțiunii civile**

Art. 39. – (1) Cererile făcute de o persoană care nu are capacitate procesuală sunt nule sau, după caz, anulabile. De asemenea, în cazul lipsei calității procesuale sau a interesului, instanța va respinge cererea sau apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate ori ca lipsită de interes, după caz.

(2) Încălcarea dispozițiilor prezentului titlu poate, de asemenea, atrage aplicarea și a altor sancțiuni prevăzute de lege, iar cel care a suferit un prejudiciu are dreptul de a fi despăgubit, potrivit dreptului comun.

TITLUL II

Participanții la procesul civil

CAPITOLUL I

Judecătorul. Incompatibilitatea

Cazurile de incompatibilitate

Art. 40. – (1) Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeași cauză.

(3) Nu poate lua parte la judecată nici judecătorul care și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece.

Alte cazuri de incompatibilitate

Art. 41. – (1) Judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca în următoarele situații:

1. când există împrejurări care fac justificată temerea că el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor, sau afinii lor, după caz, au un interes în legătură cu pricina care se judecă;

2. când este soț, rudă sau afin până la al patrulea grad inclusiv cu avocatul sau reprezentantul unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori sora soțului uneia din aceste persoane;

3. când soțul sau fostul său soț este rudă ori afin până la al patrulea grad inclusiv cu vreuna dintre părți;

4. dacă el, soțul sau rudele lor până la al patrulea grad inclusiv, ori afinii lor, după caz, sunt părți într-un proces care se judecă la instanța la care una dintre părți este judecător;

5. dacă între el, soțul său ori rudele lor până la al patrulea grad inclusiv, sau afinii lor, după caz, și una dintre părți a existat un proces penal cu cel mult 5 ani înainte de a fi desemnat să judece pricina. În cazul plângerilor penale formulate de părți în cursul procesului, judecătorul devine incompatibil numai în situația punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva sa;

6. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părți;

7. dacă el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor au primit daruri sau promisiuni de daruri ori alte avantaje de la una dintre părți;

8. dacă el, soțul său ori una dintre rudele lor până la al patrulea grad inclusiv, sau afinii lor, după caz, se află în relații de dușmănie cu una dintre părți, soțul sau rudele acesteia până la al

patrulea grad inclusiv;

9. dacă, atunci când este investit cu soluționarea unei căi de atac, soțul sau o rudă a sa până la al patrulea grad inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași pricini înaintea altei instanțe;

10. dacă este soț sau rudă până la al patrulea grad inclusiv, sau afin, după caz, cu un alt membru al completului de judecată;

11. dacă soțul, o rudă ori un afin al său până la gradul al patrulea inclusiv a reprezentat sau asistat partea în aceeași pricină înaintea altei instanțe;

12. atunci când există alte elemente care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparțialitatea sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) privitoare la soț se aplică și în cazul concubinilor.

Abținerea

Art. 42. – (1) Înainte de primul termen de judecată grefierul de ședință va verifica, pe baza dosarului cauzei, dacă judecătorul acesteia se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 40 alin. (1) și (2) și, când este cazul, va întocmi un referat corespunzător.

(2) Judecătorul care știe că există un motiv de incompatibilitate în privința sa este obligat să se abțină de la judecarea pricinii.

(3) Declarația de abținere se face în scris de îndată ce judecătorul a cunoscut existența cazului de incompatibilitate, sau verbal în ședință, fiind consemnată în încheiere.

Recuzarea

Art. 43. – (1) Judecătorul aflat într-o situație de incompatibilitate poate fi recuzat de oricare dintre părți înainte de începerea oricărei dezbateri.

(2) Când motivele de incompatibilitate s-au ivit ori au fost cunoscute de parte doar după începerea dezbaterilor, aceasta trebuie să solicite recuzarea de îndată ce acestea îi sunt cunoscute.

Excepții

Art. 44. – În cazurile prevăzute la art. 40, judecătorul nu poate participa la judecată, chiar dacă nu s-a abținut ori nu a fost recuzat.

Judecătorii care pot fi recuzați

Art. 45. – Pot fi recuzați numai judecătorii care fac parte din completul de judecată căruia pricina i-a fost repartizată pentru soluționare.

**Cererea de
recuzare.
Condiții**

Art. 46. – (1) Cererea de recuzare se poate face verbal în ședință sau în scris pentru fiecare judecător în parte, arătându-se cazul de incompatibilitate și probele de care partea înțelege să se folosească.

(2) Este inadmisibilă cererea în care se invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 40 și 41.

(3) Este de asemenea inadmisibilă cererea de recuzare privitoare la alți judecători decât cei prevăzuți la art. 45, precum și cea îndreptată împotriva aceluiași judecător pentru același motiv de incompatibilitate.

(4) Nerespectarea condițiilor prezentului articol atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. În acest caz, inadmisibilitatea se constată chiar de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare, cu participarea judecătorului recuzat.

**Abținerea
judecătorului
recuzat**

Art. 47. – (1) Judecătorul împotriva căruia este formulată o cerere de recuzare poate declara că se abține.

(2) Declarația de abținere se soluționează cu prioritate.

(3) În caz de admitere a declarației de abținere, cererea de recuzare, indiferent de motivul acesteia, va fi respinsă, prin aceeași încheiere, ca rămasă fără obiect.

(4) În cazul în care declarația de abținere se respinge, prin aceeași încheiere instanța se va pronunța și asupra cererii de recuzare.

**Starea cauzei
până la
soluționarea
cererii**

Art. 48. – (1) Până la soluționarea declarației de abținere nu se va face niciun act de procedură în cauză.

(2) Formularea unei cereri de recuzare nu determină suspendarea judecării. Cu toate acestea, pronunțarea soluției în cauză nu poate avea loc decât după soluționarea cererii de recuzare.

**Compunerea
completului
de judecată**

Art. 49. – (1) Abținerea sau recuzarea se soluționează de un alt complet al instanței respective, în compunerea căruia nu poate intra judecătorul recuzat sau care a declarat că se abține. Dispozițiile art. 46 alin. (4) rămân aplicabile.

(2) Când, din pricina abținerii sau recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, cererea se judecă de instanța ierarhic superioară.

Procedura de soluționare a abținerii sau a recuzării

Art. 50. – (1) Instanța hotărăște de îndată, în camera de consiliu, fără prezența părților și ascultându-l pe judecătorul recuzat sau care a declarat că se abține, numai dacă apreciază că este necesar. În aceleași condiții, instanța va putea asculta și părțile.

(2) În cazul în care la același termen s-au formulat cereri de recuzare și de abținere pentru motive diferite, acestea vor fi judecate împreună.

(3) Nu se admite interogatoriul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

(4) În cazul admiterii abținerii sau recuzării întemeiate pe dispozițiile art. 41 alin. (1) pct. 10, instanța va stabili care dintre judecători nu va lua parte la judecarea pricinii.

(5) Abținerea sau recuzarea se soluționează printr-o încheiere care se pronunță în ședință publică.

(6) Dacă abținerea sau, după caz, recuzarea a fost admisă, judecătorul se va retrage de la judecarea pricinii. În acest caz, încheierea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de judecător urmează să fie păstrate.

Procedura de soluționare de către instanța superioară

Art. 51. – (1) Instanța superioară investită cu judecarea abținerii sau recuzării în situația prevăzută la art. 49 alin. (2) va dispune, în caz de admitere a cererii, trimiterea pricinii la o altă instanță de același grad din circumscripția sa.

(2) Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază instanței inferioare.

Căile de atac

Art. 52. – (1) Încheierea prin care s-a respins recuzarea poate fi atacată numai de părți, odată cu hotărârea prin care s-a soluționat cauza. Când această din urmă hotărâre este definitivă, încheierea va putea fi atacată cu recurs, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicarea acestei hotărâri.

(2) Încheierea prin care s-a încuviințat sau s-a respins abținerea, cea prin care s-a încuviințat recuzarea, precum și încheierea prin care s-a respins recuzarea în cazul prevăzut la art. 47 alin. (3) nu sunt supuse niciunei căi de atac.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă instanța de apel constată că recuzarea a fost în mod greșit respinsă, reface toate actele de procedură și, dacă apreciază că este necesar, dovezile administrate la prima instanță. Când instanța de recurs constată că recuzarea a fost greșit respinsă, ea va casa hotărârea, dispunând trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel sau, atunci când calea de atac a apelului este suprimată, la prima instanță.

**Incompatibilitatea
altor participanți**

Art. 53. – Dispozițiile prezentului capitol se aplică în mod corespunzător și procurorilor, magistraților-asistenți, asistenților judiciari și grefierilor.

**CAPITOLUL II
Părțile**

Enumerarea

Art. 54. – Sunt părți reclamantul și pârâțul, precum și, în condițiile legii, terțele persoane care intervin voluntar sau forțat în proces.

Secțiunea 1

Folosința și exercițiul drepturilor procedurale

**Capacitatea
procesuală de
folosință**

Art. 55. – (1) Poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile.

(2) Cu toate acestea, pot sta în judecată asociațiile, societățile sau alte entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii.

(3) Lipsa capacității procesuale de folosință poate fi invocată în orice stare a procesului. Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are capacitate de folosință sunt lovite de nulitate absolută.

**Capacitatea
procesuală de
exercițiu**

Art. 56. – (1) Cel care are calitatea de parte își poate exercita drepturile procedurale în nume propriu sau prin reprezentant, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

(2) Partea care nu are exercițiul drepturilor procedurale nu poate sta în judecată decât dacă este reprezentată, asistată ori autorizată în condițiile prevăzute de legile sau, după caz, de statutele care îi reglementează capacitatea sau modul de organizare.

(3) Lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a procesului.

(4) Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are exercițiul drepturilor procedurale sunt anulabile. Reprezentantul sau ocrotitorul legal al acestuia va putea însă confirma toate sau numai o parte dintre aceste acte.

(5) Când instanța constată că actul de procedură a fost îndeplinit de o parte lipsită de capacitate de exercițiu va acorda un termen pentru confirmarea lui. Dacă actul nu este confirmat, se va dispune anularea lui.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător și persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Curatela specială

Art. 57. – (1) În caz de urgență, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal, instanța, la cererea părții interesate, va numi un curator special, care să o reprezinte până la numirea reprezentantului legal, potrivit legii. De asemenea, instanța va numi un curator special în caz de conflict de interese între reprezentantul legal și cel reprezentat sau când o persoană juridică sau o entitate dintre cele prevăzute la art. 55 alin. (2), chemată să stea în judecată, nu are reprezentant.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

(3) Numirea acestor curatori se va face de instanța care judecă procesul, dintre avocații anume desemnați în acest scop de barou pentru fiecare instanță judecătorească. Curatorul special are toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal.

(4) Remunerarea provizorie a curatorului astfel numit se fixează de instanță, prin încheiere, stabilindu-se totodată și modalitatea de plată. La cererea curatorului, odată cu încetarea calității sale, ținându-se seama de activitatea desfășurată, remunerația va putea fi majorată.

Secțiunea a 2-a

Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte

Condițiile de existență

Art. 58. – Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau pârâte dacă obiectul procesului este un drept sau o obligație comună, dacă drepturile sau obligațiile lor au aceeași cauză ori dacă între ele există o strânsă legătură.

Regimul juridic al coparticipării procesuale

Art. 59. – (1) Actele de procedură, apărările și concluziile unuia dintre reclamanți sau pârâți nu le pot profita celorlalți și nici nu îi pot prejudicia.

(2) Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziții a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanților sau pârâților, actele de procedură îndeplinite numai de unii dintre ei sau termenele încuviințate numai unora dintre ei pentru îndeplinirea actelor de procedură profită și celorlalți. Când actele de procedură ale unora sunt potrivnice celor făcute de ceilalți, se va ține seama de actele cele mai favorabile.

(3) Reclamanții sau pârâții care nu s-au înfățișat sau nu au îndeplinit un act de procedură în termen vor continua totuși să fie citați, dacă, potrivit legii, nu au termenul în cunoștință.

Dispozițiile art. 197 sunt aplicabile.

Secțiunea 3-a
Alte persoane care pot lua parte la judecată

§ 1. Intervenția voluntară

Formele

Art. 60. – (1) Oricine are interes poate interveni într-un proces care se judecă între părțile originare.

(2) Intervenția este principală, când intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, dreptul dedus judecății sau un drept strâns legat de acesta.

(3) Intervenția este accesorie, când sprijină numai apărarea uneia dintre părți.

Intervenția principală

Art. 61. – (1) Cererea de intervenție principală va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea poate fi făcută numai în fața primei instanțe, înainte de închiderea dezbaterilor în fond.

(3) Cu acordul expres al părților, intervenția principală se poate face și în instanța de apel.

Intervenția accesorie

Art. 62. – (1) Cererea de intervenție accesorie va fi făcută în scris și va cuprinde elementele prevăzute la art. 143 alin. (1), care se va aplica în mod corespunzător.

(2) Intervenția accesorie poate fi făcută până la închiderea dezbaterilor, în tot cursul judecății, chiar și în căile extraordinare de atac.

Procedura de judecată. Căile de atac

Art. 63. – (1) Instanța va comunica părților cererea de intervenție și copii de pe înscrisurile care o însoțesc.

(2) După ascultarea intervenientului și a părților, instanța se va pronunța asupra admisibilității în principiu a intervenției, printr-o încheiere motivată.

(3) Încheierea de admitere în principiu nu se poate ataca decât odată cu fondul.

(4) Încheierea de respingere ca inadmisibilă a cererii de intervenție poate fi atacată în termen de 5 zile, care curge de la pronunțare pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru partea lipsă. Căile de atac este numai apelul dacă încheierea a fost dată în prima instanță, respectiv numai recursul la instanța ierarhic superioară în cazul în care încheierea a fost pronunțată în apel. Dosarul se înaintează, în copie certificată pentru conformitate cu originalul, instanței competente să

soluționeze calea de atac în 24 de ore de la expirarea termenului. Întâmpinarea nu este obligatorie. Apelul sau, după caz, recursul se judecă în termen de cel mult 10 zile de la înregistrare.

**Situația
intervenientului**

Art. 64. – (1) Intervenientul devine parte în proces numai după admiterea în principiu a cererii sale.

(2) Intervenientul va prelua procedura în starea în care se află în momentul admiterii intervenției, dar va putea solicita administrarea de probe. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite și față de el.

(3) În cazul intervenției principale, după admiterea în principiu, instanța va stabili un termen în care trebuie depusă întâmpinarea.

**Judecarea
cererii de
intervenție
principală**

Art. 65. – (1) Intervenția principală se judecă odată cu cererea principală.

(2) Când judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de intervenție, instanța poate dispune disjungerea ei pentru a fi judecată separat, afară de cazul în care intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, însuși dreptul dedus judecății. În caz de disjungere, instanța rămâne în toate cazurile competentă să soluționeze cererea de intervenție.

(3) Nu se va dispune disjungerea nici atunci când judecarea cererii de intervenție ar fi întârziată de cererea principală.

(4) Intervenția principală va fi judecată chiar dacă judecarea cererii principale s-a stins printr-unul din modurile prevăzute de lege.

**Judecarea
cererii de
intervenție
accesorie**

Art. 66. – (1) Judecarea cererii de intervenție accesorie nu poate fi disjunsă de judecarea cererii principale, iar instanța este obligată să se pronunțe asupra acesteia prin aceeași hotărâre, odată cu fondul.

(2) Intervenientul accesoriu poate să săvârșească numai actele de procedură care nu contravin interesului părții în favoarea căreia a intervenit.

(3) După admiterea în principiu, intervenientul accesoriu poate să renunțe la judecarea cererii de intervenție doar cu acordul părții pentru care a intervenit.

(4) Calea de atac exercitată de intervenientul accesoriu se socotește neavenită dacă partea pentru care a intervenit nu a exercitat calea de atac, a renunțat la calea de atac exercitată ori aceasta a fost anulată, perimată sau respinsă fără a fi cercetată în fond.

§ 2. Intervenția forțată

I. Chemarea în judecată a altei persoane

Formularea cererii. Termenele

Art. 67. – (1) Oricare dintre părți poate să cheme în judecată o altă persoană care ar putea să pretindă, pe calea unei cereri separate, aceleași drepturi ca și reclamantul.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanțe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

Comunicarea cererii

Art. 68. – (1) Cererea va fi motivată și, împreună cu înscrisurile care o însoțesc, se va comunica atât celui chemat în judecată, cât și părții potrivnice.

(2) La exemplarul cererii destinat terțului se vor alătura copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare și de pe înscrisurile de la dosar.

(3) Dispozițiile art. 63 și 64 se aplică în mod corespunzător.

Poziția terțului în proces

Art. 69. – Cel chemat în judecată dobândește poziția procesuală de reclamant, iar hotărârea își produce efectele și în privința sa.

Scoaterea pârâtului din proces

Art. 70. – (1) În cazul prevăzut la art. 69, când pârâtul, chemat în judecată pentru o datorie bănească, recunoaște datoria și declară că vrea să o execute față de cel căruia îi va fi stabilit dreptul pe cale judecătorească, el va fi scos din proces, dacă a consemnat la dispoziția instanței suma datorată.

(2) Tot astfel, pârâtul, chemat în judecată pentru predarea unui bun sau a folosinței acestuia, va fi scos din proces dacă declară că va preda bunul celui al cărui drept va fi stabilit prin hotărâre judecătorească. Bunul în litigiu va fi pus sub sechestru judiciar de către instanța investită cu judecarea cauzei, dispozițiile art. 959 și următoarele fiind aplicabile.

(3) În aceste cazuri, judecata va continua numai între reclamant și terțul chemat în judecată. Hotărârea se va comunica și pârâtului, căruia îi este opozabilă.

II. Chemarea în garanție

Condițiile

Art. 71. – (1) Partea interesată poate să cheme în garanție o terță persoană, împotriva căreia ar putea să se îndrepte cu o cerere separată în garanție sau în despăgubiri.

(2) În aceleași condiții, cel chemat în garanție poate să cheme în garanție o altă persoană.

Formularea cererii.

Termenele

Art. 72. – (1) Cererea va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanțe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

Procedura de judecată

Art. 73. – (1) Instanța va comunica celui chemat în garanție cererea și copii de pe înscrisurile ce o însoțesc și va stabili termenul până la care acesta trebuie să depună întâmpinare. În același termen, poate fi făcută și cererea prevăzută la art. 71 alin. (2).

(2) Dispozițiile art. 63 și art. 64 alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) În termenul stabilit potrivit art. 64 alin. (3), cel chemat în garanție trebuie să depună întâmpinare și poate să formuleze cererea prevăzută la art. 71 alin. (2).

(4) Cererea de chemare în garanție se judecă odată cu cererea principală. Cu toate acestea, dacă judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de chemare în garanție, instanța poate dispune disjungerea ei pentru a o judeca separat. În acest din urmă caz, judecarea cererii de chemare în garanție va fi suspendată până la soluționarea cererii principale.

III. Arătarea titularului dreptului

Condițiile

Art. 74. – Pârâtul, care deține un bun pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru, va putea arăta pe acela în numele căruia deține lucrul sau exercită dreptul, dacă a fost chemat în judecată de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului.

**Formularea
cererii.
Termenul**

Art. 75. – Cererea va fi motivată și se va depune înaintea primei instanțe în termenul prevăzut de lege pentru depunerea întâmpinării. Dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se poate face cel mai târziu la primul termen de judecată.

**Procedura de
judecată**

Art. 76. – (1) Cererea, împreună cu înscrisurile care o însoțesc și o copie de pe cererea de chemare în judecată, vor fi comunicate celui arătat ca titular al dreptului.

(2) Dispozițiile art. 63 și 64 se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă acela arătat ca titular al dreptului recunoaște susținerile pârâtului și reclamantul consimte, el va lua locul pârâtului, care va fi scos din proces.

(4) Dacă reclamantul nu este de acord cu înlocuirea sau când cel arătat ca titular nu se înfățișează sau contestă cele susținute de pârât, terțul dobândește calitatea de intervenient principal, dispozițiile art. 61 și art. 63-65 aplicându-se în mod corespunzător.

IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane

**Condițiile.
Termenul**

Art. 77. – (1) În cazurile expres prevăzute de lege, precum și în procedura necontencioasă, judecătorul va dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(2) În materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecății o impune, judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a terțului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluționată fără participarea terțului, va respinge cererea, fără a se pronunța pe fond.

(3) Introducerea în cauză va fi dispusă, prin încheiere, până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(4) Când necesitatea introducerii în cauză a altor persoane este constatată cu ocazia deliberării, instanța va repune cauza pe rol, dispunând citarea părților.

(5) Hotărârea prin care cererea a fost respinsă în condițiile alin. (2) este supusă numai apelului.

**Procedura de
judecată**

Art. 78. – (1) Cel introdus în proces va fi citat, odată cu citația comunicându-i-se, în copie, și încheierea prevăzută la art. 77 alin. (3), cererea de chemare în judecată, întâmpinarea, precum și înscrisurile anexate acestora. Prin citație i se va comunica și termenul până la care va putea să arate excepțiile,

dovezile și celelalte mijloace de apărare de care înțelege să se folosească.

(2) El va lua procedura în starea în care se află în momentul introducerii în proces. Instanța, la cererea celui introdus în proces, va putea dispune readministrarea probelor sau administrarea de noi probe. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite și față de acesta.

Secțiunea a 4-a *Reprezentarea părților în judecată*

§ 1. Dispoziții generale

Formele reprezentării

Art. 79. – (1) Părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convențională sau judiciară.

(2) Persoanele fizice lipsite de capacitate de exercițiu vor sta în judecată prin reprezentant legal.

(3) Părțile pot să stea în judecată printr-un reprezentant ales, în condițiile legii, cu excepția cazului în care legea impune prezența lor personală în fața instanței.

(4) Când legea prevede sau când circumstanțele cauzei o impun pentru a se asigura dreptul la un proces echitabil, judecătorul poate numi pentru oricare parte din proces un reprezentant în condițiile art. 57 alin. (3), arătând în încheiere limitele și durata reprezentării.

(5) Când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie. Dispozițiile art. 82 alin. (3) și art. 83 alin. (2) sunt aplicabile.

Limitele reprezentării. Continuarea judecării procesului

Art. 80. – (1) Renunțarea la judecată sau la dreptul dedus judecării, achiesarea la hotărârea pronunțată, încheierea unei tranzacții, precum și orice alte acte procedurale de dispoziție nu se pot face de reprezentant decât în baza unui mandat special ori cu încuviințarea prealabilă a instanței sau a autorității administrative competente.

(2) Actele procedurale de dispoziție prevăzute la alin. (1), făcute în orice proces de reprezentanții minorilor, ai persoanelor puse sub interdicție și ai dispăruților, nu vor împiedica judecarea cauzei, dacă instanța apreciază că ele nu sunt în interesul acestor persoane.

**Lipsa dovezii
calității de
reprezentant**

Art. 81. – (1) Când instanța constată lipsa dovezii calității de reprezentant a celui care a acționat în numele părții, va da un termen scurt pentru acoperirea lipsurilor. Dacă acestea nu se acoperă, cererea va fi anulată.

(2) Excepția lipsei dovezii calității de reprezentant înaintea primei instanțe nu poate fi invocată pentru prima oară în calea de atac.

**§ 2. Dispoziții speciale privind
reprezentarea convențională**

**Reprezentarea
convențională
a persoanelor
fizice**

Art. 82. – (1) În fața primei instanțe, precum și în apel, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

(2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept.

(3) La redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele fizice vor fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat, în condițiile legii, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 13 alin. (2).

(4) În cazul contestației în anulare și al revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

**Reprezentarea
convențională
a persoanelor
juridice**

Art. 83. – (1) Persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii.

(2) La redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele juridice vor fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat sau consilier juridic, în condițiile legii.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și entităților arătate la art. 55 alin. (2).

**Forma
mandatului**

Art. 84. – (1) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică dată mandatarului care nu are calitatea de avocat se dovedește prin înscris autentic.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dreptul de reprezentare mai poate fi dat și prin declarație verbală, făcută în instanță și

consemnată în încheierea de ședință, cu arătarea limitelor și a duratei reprezentării.

(3) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică sau persoană juridică dată unui avocat sau consilier juridic se dovedește prin înscris, potrivit legilor de organizare și exercitare a profesiei.

Mandatul general

Art. 85. – Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume. Dacă cel care a dat procură generală nu are domiciliu și nici reședință în țară, sau dacă procura este dată unui prepus, dreptul de reprezentare în judecată se presupune dat.

Conținutul mandatului

Art. 86. – (1) Mandatul este presupus dat pentru toate actele procesuale îndeplinite în fața aceleiași instanțe; el poate fi însă restrâns, în mod expres, la anumite acte.

(2) Avocatul care a reprezentat sau asistat partea la judecarea procesului poate face, chiar fără mandat, orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp și poate, de asemenea, să introducă orice cale de atac împotriva hotărârii pronunțate. În aceste cazuri, toate actele de procedură se vor îndeplini numai față de parte. Susținerea căii de atac se poate face numai în temeiul unei noi împuterniciri.

Încetarea mandatului

Art. 87. – Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat și nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuiește până la retragerea lui de către moștenitori sau de către reprezentantul legal al incapabilului.

Renunțarea la mandat și revocarea mandatului

Art. 88. – (1) Renunțarea la mandat sau revocarea acestuia nu poate fi opusă celeilalte părți decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședința de judecată și în prezența ei.

(2) Mandatarul care renunță la împuternicire este ținut să înștiințeze atât pe cel care i-a dat mandatul, cât și instanța, cu cel puțin 15 zile înainte de termenul imediat următor renunțării. Mandatarul nu poate renunța la mandat în cursul termenului de exercitare a căilor de atac.

Secțiunea a 5-a
Asistența judiciară

**Condițiile
de acordare**

Art. 89. – (1) Cel care nu este în stare să facă față cheltuielilor pe care le presupune declanșarea și susținerea unui proces civil, fără a primejdui propria sa întreținere sau a familiei sale, poate beneficia de asistență judiciară, în condițiile legii speciale privind ajutorul public judiciar.

(2) Asistența judiciară cuprinde:

a) acordarea de scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare prevăzute de lege;

b) apărarea și asistența gratuită printr-un avocat desemnat de barou;

c) orice alte modalități prevăzute de lege.

(3) Asistența judiciară poate fi acordată oricând în cursul procesului, în tot sau numai în parte.

CAPITOLUL III

Participarea Ministerului Public în procesul civil

**Modalitățile
de participare**

Art. 90. – (1) Procurorul poate porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate să pună concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, participarea și punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii, sub sancțiunea nulității absolute a hotărârii.

(4) Procurorul poate să exercite căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în cazurile prevăzute la alin. (1), chiar dacă nu a pornit acțiunea civilă, precum și atunci când a participat la judecată, în condițiile legii.

(5) Procurorul poate să ceară punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea persoanelor prevăzute la alin. (1).

(6) În toate cazurile, Ministerul Public nu datorează taxe de timbru și nici cauțiune.

**Efectele față
de titularul
dreptului**

Art. 91. – În cazurile prevăzute la art. 90 alin. (1), titularul dreptului va fi introdus în proces și se va putea prevala de dispozițiile art. 400, 402, 403 și art. 432-434, iar dacă procurorul își va retrage cererea, va putea cere continuarea

judecății sau a executării silite.

TITLUL III

Competența instanțelor judecătorești

CAPITOLUL I

Competența materială

Secțiunea 1

Competența după materie și valoare

Judecătoria

Art. 92. – Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani:

a) cererile privitoare la nulitatea, anularea sau desfacerea căsătoriei;

b) cererile privind încredințarea copilului minor sau încuviințarea părintelui de a avea legături personale cu acesta, precum și cererile de înapoiere a copilului minor de la persoanele care îl dețin fără niciun drept;

c) cererile privind obligația legală de întreținere;

d) cererile referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, potrivit legii;

e) cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum și cele privind raporturile juridice stabilite de asociațiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz;

f) cererile de evacuare;

g) cererile referitoare la servituțile privind zidurile și șanțurile comune, distanța construcțiilor și plantațiilor, dreptul de trecere, precum și la alte servituți ori îngrădiri ale dreptului de proprietate prevăzute de lege, stabilite de părți ori instituite pe cale judecătorească;

h) cererile privitoare la strămutarea de hotare și cererile în grănițuire;

i) cererile posesorii;

j) cererile privind obligațiile de a face, neevaluabile în bani;

k) cererile de împărțeață judiciară, indiferent de valoare;

l) orice cereri evaluabile în bani în valoare de până la 100.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști.

2. căile de atac împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;
3. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

Tribunalul

Art. 93. – Tribunalele judecă:

1. în primă instanță:
 - a) cererile evaluabile în bani în valoare mai mare de 100.000 lei, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști;
 - b) cererile privind navigația civilă și activitatea în porturi;
 - c) cererile în materie de contencios administrativ, în afară de cele date în competența curților de apel;
 - d) cererile în materie de proprietate intelectuală;
 - e) conflictele de muncă, cu excepția celor date în competența altor instanțe;
 - f) cererile în materie de asigurări sociale;
 - g) cererile în materie de expropriere;
 - h) cererile pentru recunoașterea, precum și cele pentru încuviințarea executării silite, potrivit legii, a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii pronunțate ori, după caz, emise în altă țară;
 - i) cererile pentru repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare;
 - j) orice alte cereri care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în primă instanță;
3. ca instanțe de recurs, în cazurile anume prevăzute de lege;
4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

Curtea de apel

Art. 94. – Curțile de apel judecă:

1. în primă instanță, cererile în materie de contencios administrativ privind actele autorităților și instituțiilor centrale;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în primă instanță;
3. ca instanțe de recurs, în cazurile anume prevăzute de lege;
4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

Înalta Curte de Casație și Justiție

Art. 95. – Înalta Curte de Casație și Justiție judecă:

1. recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel, precum și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;
2. recursurile în interesul legii;

3. cererile în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept;
4. orice alte cereri date prin lege în competența sa.

Secțiunea a 2-a

Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță

Regulile generale

Art. 96. – (1) Competența se determină după valoarea obiectului cererii arătată în capătul principal de cerere.

(2) Pentru stabilirea valorii, nu se vor avea în vedere dobânzile, penalitățile, fructele sau alte asemenea venituri ori cheltuieli cerute ca accesorii pretenției principale, scadente sau ajunse la scadență în cursul judecării. De asemenea, nu se vor avea în vedere nici prestațiile periodice ajunse la scadență în cursul judecării.

(3) În caz de contestație, valoarea se stabilește după înscrisurile prezentate și explicațiile date de părți.

Cazul mai multor capete principale de cerere

Art. 97. – (1) Când reclamantul a sesizat instanța cu mai multe capete principale de cerere întemeiate pe fapte sau cauze diferite, competența se stabilește în raport cu valoarea sau, după caz, cu natura ori obiectul fiecărei pretenții în parte. Dacă unul dintre capetele de cerere este de competența altei instanțe, instanța sesizată va dispune disjungerea și își va declina în mod corespunzător competența.

(2) În cazul în care mai multe capete principale de cerere întemeiate pe un titlu comun ori având aceeași cauză sau chiar cauze diferite, dar aflate în strânsă legătură, au fost deduse judecării printr-o unică cerere de chemare în judecată, instanța competentă să le soluționeze se determină ținându-se seama de acea pretenție care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt.

Cererea formulată de mai mulți reclamanți

Art. 98. – (1) Dacă mai mulți reclamanți, prin aceeași cerere de chemare în judecată, formulează pretenții proprii împotriva aceluiași pârât invocând raporturi juridice distincte și neafiate într-o legătură care să facă necesară judecarea lor împreună, determinarea instanței competente se face cu observarea valorii sau, după caz, a naturii ori obiectului fiecărei pretenții în parte.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și atunci când unul sau mai mulți reclamanți formulează, prin aceeași cerere de chemare în judecată, pretenții împotriva mai multor pârâți, invocând raporturi juridice distincte și fără legătură între ele.

**Valoarea
cererii în
cazuri speciale**

Art. 99. – (1) În cererile privitoare la executarea unui contract ori a unui alt act juridic, pentru stabilirea competenței instanței se va ține seama de valoarea obiectului acestuia sau, după caz, de aceea a părții din obiectul dedus judecării.

(2) Aceeași valoare va fi avută în vedere și în cererile privind constatarea nulității absolute, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea actului juridic, chiar dacă nu se solicită și repunerea părților în situația anterioară, precum și în cererile privind constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

(3) În cererile de aceeași natură, privitoare la contracte de locațiune ori de leasing, precum și în acelea privitoare la predarea sau restituirea bunului închiriat ori arendat, valoarea cererii se socotește după chiria sau arenda anuală.

**Cererea de
plată parțială**

Art. 100. – Când prin acțiune se cere plata unei părți dintr-o creanță, valoarea cererii se socotește după partea pretinsă de reclamant ca fiind exigibilă.

**Cererea
privind
prestații
succesive**

Art. 101. – În cererile care au ca obiect un drept la prestații succesive, dacă durata existenței dreptului este nedeterminată, valoarea lor se socotește după valoarea prestației anuale datorate.

**Cererile
în materie
imobiliară**

Art. 102. – (1) În cererile având ca obiect un drept de proprietate sau alte drepturi reale asupra unui imobil, valoarea lor se determină în funcție de valoarea impozabilă, stabilită potrivit legislației fiscale.

(2) În cazul în care valoarea impozabilă nu este stabilită sunt aplicabile dispozițiile art. 96.

**Cererile în
materie de
moștenire**

Art. 103. – În materie de moștenire, competența după valoare se determină fără scăderea sarcinilor sau datoriilor moștenirii.

**Dispozițiile
speciale**

Art. 104. – (1) Instanța legal investită potrivit dispozițiilor referitoare la competență după valoarea obiectului cererii rămâne competentă să judece chiar dacă, ulterior investirii, intervin modificări în ceea ce privește cuantumul valorii aceluiași obiect.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și la judecarea căilor de atac.

CAPITOLUL II

Competența teritorială

Regula generală

Art. 105. – (1) Cererea de chemare în judecată se introduce la instanța în a cărei circumscripție domiciliază sau își are sediul pârâtul, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Instanța rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul își schimbă domiciliul sau sediul.

Cazul pârâtului cu domiciliul în străinătate sau necunoscut

Art. 106. – Dacă pârâtul are domiciliul sau, după caz, sediul în străinătate sau acesta este necunoscut, cererea se introduce la instanța din țară în a cărei circumscripție se află reședința acestuia, iar dacă nu are nici reședința cunoscută, la instanța în a cărei circumscripție reclamantul își are domiciliul, sediul, reședința ori reprezentanța, după caz.

Cazul persoanei juridice care are dezmembrăminte

Art. 107. – Cererea de chemare în judecată împotriva unei persoane juridice de drept privat se poate face și la instanța locului unde ea are un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligațiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului sau din fapte săvârșite de acesta.

Cererile îndreptate împotriva unei entități fără personalitate juridică

Art. 108. – Cererea de chemare în judecată împotriva unei asociații, societăți sau altei entități fără personalitate juridică constituite potrivit legii, se poate introduce la instanța competentă pentru persoana căreia, potrivit înțelegerii dintre membri, i s-a încredințat conducerea sau administrarea acesteia. În cazul lipsei unei asemenea persoane, cererea se va putea introduce la instanța competentă pentru oricare dintre membrii entității respective.

Cererile îndreptate împotriva persoanelor juridice de drept public

Art. 109. – (1) Cererile îndreptate împotriva statului, autorităților și instituțiilor centrale, precum și a altor persoane juridice de drept public pot fi introduse la instanțele din capitala țării sau la cele din reședința județului unde își are domiciliul reclamantul.

(2) Când mai multe judecătoria din circumscripția aceluiași tribunal sunt deopotrivă competente, cererile în care figurează persoanele arătate la alin. (1) se introduc la judecătoria din localitatea de reședință a județului, iar în municipiul București, la Judecătoria Sectorului 4.

**Pluralitatea
de pârâți**

Art. 110. – Cererea de chemare în judecată a mai multor pârâți poate fi introdusă la instanța competentă pentru oricare dintre aceștia; în cazul în care printre pârâți sunt și obligați accesoriu, cererea se introduce la instanța competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

**Competența
teritorială
alternativă**

Art. 111. – (1) În afară de instanțele prevăzute la art. 105-110, mai sunt competente:

1. instanța domiciliului reclamantului, în cererile privitoare la stabilirea filiației;

2. instanța în a cărei circumscripție domiciliază creditorul reclamant, în cererile referitoare la obligația de întreținere, inclusiv cele privind alocațiile de stat pentru copii;

3. instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligației, în cazul cererilor privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a unui contract;

4. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locațiune a imobilului;

5. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile în prestație tabulară, în justificare tabulară sau în rectificare tabulară;

6. instanța locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport;

7. instanța locului de plată, în cererile privitoare la obligațiile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec, bilet la ordin sau dintr-un alt titlu de valoare;

8. instanța domiciliului consumatorului, în cererile având ca obiect executarea, constatarea nulității absolute, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractului încheiat cu un întreprinzător ori alt profesionist, sau al celor având ca obiect repararea pagubelor produse consumatorilor;

9. instanța în a cărei circumscripție s-a săvârșit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul, pentru cererile privind obligațiile izvorâte dintr-o asemenea faptă.

(2) Când pârâtul exercită în mod statornic, în afara domiciliului său, o activitate profesională ori o activitate agricolă, comercială, industrială sau altele asemenea, cererea de chemare în judecată se poate introduce și la instanța în circumscripția căreia se află locul activității respective, pentru obligațiile patrimoniale născute sau care urmează să se execute în acel loc.

Cererile în materie de asigurări

Art. 112. – (1) În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri se va putea face și la instanța în circumscripția căreia se află:

1. domiciliul asiguratului;
2. bunurile asigurate;
3. locul unde s-a produs riscul asigurat.

(2) Alegerea competenței prin convenție este considerată ca nescrisă dacă a fost făcută înainte de nașterea dreptului la despăgubire.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) nu se aplică însă în materie de asigurări maritime, fluviale și aeriene.

Alegerea instanței

Art. 113. – Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente.

Cererile privitoare la imobile

Art. 114. – (1) Cererile privitoare la drepturile reale imobiliare se introduc numai la instanța în a cărei circumscripție este situat imobilul.

(2) Când imobilul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reședinței pârâtului, dacă acestea se află în vreuna din aceste circumscripții, iar, în caz contrar, la oricare din instanțele în circumscripțiile cărora se află imobilul.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică, prin asemănare, și în cazul acțiunilor posesorii, acțiunilor în grănițuire, acțiunilor privitoare la îngrădirile dreptului de proprietate imobiliară, precum și a celor de împărțeață judiciară a unui imobil, când indiviziunea nu rezultă din succesiune.

Cererile privitoare la moștenire

Art. 115. – În materie de moștenire, până la ieșirea din indiviziune, sunt de competența exclusivă a instanței celui din urmă domiciliu al defunctului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare;
2. cererile privitoare la moștenire și la sarcinile acesteia, precum și cele privitoare la pretențiile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;
3. cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunuia dintre moștenitori sau împotriva executorului testamentar.

Cererile privitoare la societăți

Art. 116. – Cererile în materie de societate, până la sfârșitul lichidării sau, după caz, a radierii societății, sunt de competența exclusivă a instanței în circumscripția căreia societatea își are

sediul principal.

**Cererile
privitoare la
insolvență
sau
concordatul
preventiv**

Art. 117. – Cererile în materia insolvenței sau concordatului preventiv sunt de competența exclusivă a tribunalului în a cărui circumscripție își are sediul debitorul.

**Cererile
împotriva unui
consumator**

Art. 118. – Cererile formulate de un întreprinzător sau alt profesionist împotriva unui consumator pot fi introduse numai la instanța domiciliului consumatorului. Dispozițiile art. 122 alin. (2) rămân aplicabile.

CAPITOLUL III Dispoziții speciale

**Cererile
accesorii,
adiționale și
incidentale**

Art. 119. – (1) Cererile accesorii, adiționale, precum și cele incidentale se judecă de instanța competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competența materială sau teritorială a altei instanțe judecătorești, cu excepția cererilor prevăzute la art. 117.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și atunci când competența de soluționare a cererii principale este stabilită de lege în favoarea unei secții specializate sau a unui complet specializat.

(3) Când instanța este exclusiv competentă pentru una dintre părți, ea va fi exclusiv competentă pentru toate părțile.

**Apărările și
incidentele
procedurale**

Art. 120. – (1) Instanța competentă să judece cererea principală se va pronunța și asupra apărărilor și excepțiilor, în afara celor care constituie chestiuni prejudiciale și care, potrivit legii, sunt de competența exclusivă a altei instanțe.

(2) Incidentele procedurale sunt soluționate de instanța în fața căreia se invocă, afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

**Cererea în
constatare**

Art. 121. – În cererile pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile având ca obiect realizarea dreptului.

**Alegerea de
competență**

Art. 122. – (1) Părțile pot conveni în scris, sau, în cazul litigiilor născute, și prin declarație verbală în fața instanței, ca procesele privitoare la bunuri și la alte drepturi de care acestea

pot să dispună să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece, afară de cazul când această competență este exclusivă.

(2) În litigiile din materia protecției drepturilor consumatorilor, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, părțile pot conveni alegerea instanței competente, în condițiile prevăzute la alin. (1), numai după nașterea dreptului la despăgubire. Orice convenție contrară este considerată ca nescrisă.

Competența facultativă

Art. 123. – (1) În cazul în care cererea se introduce împotriva unui judecător care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza, reclamantul poate sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care ar fi fost competentă, potrivit legii.

(2) Dacă un judecător are calitatea de reclamant într-o cerere de competență instanței la care își desfășoară activitatea, pârâtul poate cere până la primul termen de judecată la care este legal citat declinarea competenței, având alegerea între oricare dintre instanțele de același grad prevăzute la alin. (1).

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul procurorilor, asistenților judiciari și grefierilor.

Incidentele privind arbitrajul

Art. 124. – Competența ce revine instanțelor judecătorești în legătură cu incidentele privind arbitrajul reglementat de prezentul cod aparține în toate cazurile tribunalului în circumscripția căruia are loc arbitrajul.

CAPITOLUL IV

Incidente procedurale privitoare la competența instanței

Secțiunea 1

Necompetența și conflictele de competență

Excepția de necompetență

Art. 125. – (1) Necompetența este de ordine publică sau privată.

(2) Necompetența este de ordine publică:

1. în cazul încălcării competenței generale, când procesul nu este de competența instanțelor judecătorești;

2. în cazul încălcării competenței materiale, când procesul este de competența unei instanțe de alt grad;

3. în cazul încălcării competenței teritoriale exclusive, când procesul este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura.

(3) În toate celelalte cazuri, necompetența este de ordine privată.

Invocarea excepției

Art. 126. – (1) Necompetența materială și teritorială de ordine publică trebuie invocată de părți ori de către judecător la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe, dar nu mai târziu de terminarea cercetării procesului în fața primei instanțe.

(2) Necompetența generală a instanțelor judecătorești poate fi invocată de părți ori de către judecător în orice stare a pricinii.

(3) Necompetența de ordine privată poate fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare.

(4) Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță necompetentă nu va putea cere declararea necompetenței.

Soluționarea excepției

Art. 127. – (1) Când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, ea este obligată să stabilească instanța judecătorească competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicțională competent.

(2) Dacă instanța se declară competentă, va trece la judecarea pricinii. Încheierea poate fi atacată numai odată cu hotărârea pronunțată în cauză.

(3) Dacă instanța se declară necompetentă, hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis de îndată instanței judecătorești competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent.

Conflictul de competență. Cazurile

Art. 128. – Există conflict de competență:

1. când două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece același proces;

2. când două sau mai multe instanțe și-au declinat reciproc competența de a judeca același proces sau, în cazul declinărilor succesive, dacă ultima instanță investită își declină la rândul său competența în favoarea uneia dintre instanțele care anterior s-au declarat necompetente.

Suspendarea procesului

Art. 129. – Instanța înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență va suspenda din oficiu judecata cauzei și va înainta dosarul instanței competente să soluționeze conflictul.

**Soluționarea
conflictului de
competență**

Art. 130. – (1) Conflictul de competență ivit între două instanțe judecătorești se soluționează de instanța imediat superioară și comună instanțelor aflate în conflict.

(2) Conflictul născut între o instanță și Înalta Curte de Casație și Justiție se judecă de Înalta Curte de Casație și Justiție în Completul de 9 judecători.

(3) Conflictul de competență, ivit între o instanță judecătorească și un alt organ cu activitate jurisdicțională se rezolvă de instanța judecătorească ierarhic superioară instanței în conflict.

(4) Instanța competentă să judece conflictul va hotărî, în camera de consiliu, fără citarea părților. Hotărârea este supusă numai recursului în termen de 5 zile de la comunicare, cu excepția celei pronunțate de Completul de 9 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, care este definitivă.

**Dispozițiile
speciale**

Art. 131. – (1) Dispozițiile prezentei secțiuni privitoare la excepția de necompetență și la conflictul de competență se aplică prin asemănare și în cazul secțiilor specializate ale aceleiași instanțe judecătorești.

(2) Conflictul se va soluționa de secția instanței stabilite potrivit art. 130 corespunzătoare secției înaintea căreia s-a ivit conflictul.

(3) Conflictul dintre două secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție se soluționează de Completul de 9 judecători.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul completelor specializate.

**Probele
administrative
în fața instanței
necompetente**

Art. 132. – În cazul declarării necompetenței, dovezile administrate în fața instanței necompetente rămân câștigate judecătii și instanța competentă investită cu soluționarea cauzei nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

***Secțiunea a 2-a
Litispendența și conexitatea***

**Excepția
litispendenței**

Art. 133. – (1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte, înaintea mai multor instanțe competente sau chiar înaintea aceleiași instanțe, prin cereri distincte.

(2) Excepția litispendenței poate fi invocată de părți sau de instanță din oficiu în orice stare a procesului în fața instanțelor de fond.

(3) Când instanțele sunt de același grad, excepția se invocă înaintea instanței sesizată ulterior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată primei instanțe investite.

(4) Când instanțele sunt de grad diferit, excepția se invocă înaintea instanței de grad inferior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată instanței de fond mai înaltă în grad.

(5) Încheierea prin care s-a soluționat excepția poate fi atacată numai odată cu fondul.

(6) Când unul dintre procese se judecă în recurs, iar celălalt înaintea instanțelor de fond, acestea din urmă sunt obligate să suspende judecata până la soluționarea recursului.

(7) Dispozițiile alin. (2), (3) și (5) se aplică în mod corespunzător și atunci când procesele identice se află pe rolul aceleiași instanțe.

Excepția conexității

Art. 134. – (1) Pentru asigurarea unei bune judecăți, în primă instanță este posibilă conexarea mai multor procese în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauză au între ele o strânsă legătură.

(2) Excepția conexității poate fi invocată de părți sau din oficiu cel mai târziu la primul termen de judecată înaintea instanței ulterior sesizate, care, prin încheiere, se va pronunța asupra excepției. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul.

(3) Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investită, afară de cazul în care reclamantul și pârâțul cer trimiterea lui la una din celelalte instanțe.

(4) Când una dintre cereri este de competența exclusivă a unei instanțe, conexarea se va face la acea instanță.

(5) În orice stare a judecății procesele conexe pot fi disjuse și judecate separat, dacă numai unul din ele este în stare de judecată.

Secțiunea a 3-a

Strămutarea proceselor. Delegarea instanței

Temeiul strămutării

Art. 135. – (1) Strămutarea procesului poate fi cerută pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică.

(2) Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, calității părților ori unor relații conflictuale locale.

(3) Constituie motiv de siguranță publică împrejurările excepționale care presupun că judecata procesului la instanța

competentă ar putea conduce la tulburarea ordinii publice.

Cererea de strămutare

Art. 136. – (1) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă sau de siguranță publică se poate cere în orice fază a procesului.

(2) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă poate fi cerută de către partea interesată, iar cea întemeiată pe motiv de siguranță publică, numai de către procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Instanța competentă

Art. 137. – (1) Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competența instanței ierarhic superioare celei de la care se cere strămutarea. Ea se depune la instanța care judecă procesul a cărui strămutare se cere, care o va înainta, de îndată, instanței competente.

(2) Cererea de strămutare întemeiată pe motive de siguranță publică este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va înștiința, de îndată, despre depunerea cererii, instanța de la care se cere strămutarea.

(3) La primirea cererii de strămutare, instanța competentă să o soluționeze va putea să solicite dosarul cauzei.

Suspendarea judecării procesului

Art. 138. – (1) La solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei. Pentru motive temeinice, suspendarea poate fi dispusă în aceleași condiții, fără citarea părților, chiar înainte de primul termen de judecată.

(2) Încheierea asupra suspendării nu se motivează și nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Măsura suspendării judecării procesului va fi comunicată de urgență instanței de la care s-a cerut strămutarea.

Judecarea cererii

Art. 139. – (1) Cererea de strămutare se judecă de urgență, în camera de consiliu, cu citarea părților din proces.

(2) Hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare și este definitivă.

(3) Instanța de la care s-a cerut strămutarea va fi încunoștințată, de îndată, despre admiterea sau respingerea cererii de strămutare.

Efectele admiterii cererii

Art. 140. – (1) În caz de admitere a cererii de strămutare, procesul se trimite spre judecată unei alte instanțe de același grad. Hotărârea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de

instanță înainte de strămutare urmează să fie păstrate.

(2) În cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a săvârșit acte de procedură sau a procedat între timp la judecarea procesului, actele de procedură îndeplinite ulterior introducerii cererii de strămutare și hotărârea pronunțată sunt desființate de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(3) Apelul sau, după caz, recursul împotriva hotărârii date de instanța la care s-a strămutat procesul sunt de competența instanțelor ierarhic superioare acesteia. În caz de admitere a apelului sau recursului, trimiterea spre rejudecare, atunci când legea o prevede, se va face la o instanță din circumscripția celei care a soluționat calea de atac.

Reiterarea cererii

Art. 141. – Strămutarea procesului nu poate fi cerută din nou, în afară de cazul în care noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluționării cererii anterioare sau ivite după soluționarea acesteia.

Delegarea instanței

Art. 142. – Când, din cauza unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părții interesate, va desemna o altă instanță de același grad care să judece procesul.

TITLUL IV Actele de procedură

CAPITOLUL I Forma cererilor

Condițiile generale

Art. 143. – (1) Orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să fie formulată în scris și să cuprindă indicarea instanței căreia îi este adresată, numele, prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea și sediul lor, numele și prenumele, domiciliul sau reședința reprezentanților lor, dacă este cazul, obiectul, valoarea pretenției dacă este cazul, motivele cererii, precum și semnătura.

(2) În cazurile anume prevăzute de lege, cererile făcute în ședință, la orice instanță, se pot formula și oral, făcându-se mențiune despre aceasta în încheiere.

(3) Dacă din orice motive, cererea nu poate fi semnată la termenul când a fost depusă sau, după caz, la primul termen ce urmează, judecătorul va stabili identitatea părții prin unul dintre

mijloacele prevăzute de lege, îi va citi conținutul cererii și îi va lua consimțământul cu privire la aceasta. Despre toate acestea se va face mențiune în încheiere.

(4) Cererile adresate instanțelor judecătorești se timbrează, dacă legea nu prevede altfel.

Numărul de exemplare

Art. 144. – (1) Când cererea urmează a fi comunicată, ea se va face în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, afară de cazurile în care părțile au un reprezentant comun sau partea figurează în mai multe calități juridice, când se va face într-un singur exemplar. În toate cazurile este necesar și un exemplar pentru instanță.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul prevăzut la art. 143 alin. (2), grefierul de ședință fiind ținut să întocmească din oficiu copiile de pe încheiere necesare pentru comunicare.

Înscrisurile anexate

Art. 145. – (1) La fiecare exemplar al cererii se vor alătura copii de pe înscrisurile de care partea înțelege a se folosi în proces.

(2) Copiile vor fi certificate de parte pentru conformitate cu originalul.

(3) Se vor putea depune în copie numai părțile din înscris referitoare la proces, urmând ca instanța să ordone, dacă va fi nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime.

(4) Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat. În cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrisurile în cauză se pot folosi traduceri realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condițiile legii speciale.

(5) Dispozițiile art. 144 se aplică în mod corespunzător.

Cererea formulată prin reprezentant

Art. 146. – (1) Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

(2) Avocatul și consilierul juridic vor depune împuternicirea lor, potrivit legii.

(3) Reprezentantul legal va alătura o copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale.

(4) Reprezentanții persoanelor juridice de drept privat vor depune, în copie, un extras din registrul public în care este menționată împuternicirea lor.

(5) Organul de conducere sau, după caz, reprezentantul desemnat al unei asociații, societăți ori alte entități fără personalitate juridică înființate potrivit legii vor anexa, în copie legalizată, extrasul din actul care atestă dreptul lor de reprezentare în justiție.

**Cererea
greșit
denumită**

Art. 147. – Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabilă făcută chiar dacă poartă o denumire greșită.

CAPITOLUL II

Citarea și comunicarea actelor de procedură

**Obligația de a
cita părțile**

Art. 148. – (1) Instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel.

(2) Instanța va amâna judecarea și va dispune să se facă citarea ori de câte ori constată că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege, sub sancțiunea nulității.

**Organele
competente și
modalitățile de
comunicare**

Art. 149. – (1) Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurale ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale căror circumscripții se află cel cărui i se comunică actul.

(2) Comunicarea se face în plic închis, la care se alătură dovada de înmânare/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 158. Plicul va purta mențiunea „PENTRU JUSTIȚIE. A SE ÎNMÂNĂ CU PRIORITATE”.

(3) Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, și să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

(4) În cazul în care comunicarea potrivit alin. (1) nu este posibilă, aceasta se va face prin poștă, cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat, la care se atașează dovada de primire/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 158.

(5) La cererea părții interesate și pe cheltuielile sale, comunicarea actelor de procedură se va putea face în mod nemijlocit prin executori judecătorești, care vor fi ținuți să îndeplinească formalitățile procedurale prevăzute în prezentul capitol, sau prin servicii de curierat rapid, în acest din urmă caz

dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(6) Comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură, se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop. În vederea confirmării, instanța, odată cu actul de procedură, va comunica un formular care va conține: denumirea instanței, data comunicării, numele grefierului care asigură comunicarea și indicarea actelor comunicate; formularul va fi completat de către destinatar cu data primirii, numele în clar și semnătura persoanei însărcinate cu primirea corespondenței și va fi expediat instanței prin telefax, poșta electronică sau prin alte mijloace.

(7) Instanța va verifica efectuarea procedurilor de citare și comunicare dispuse pentru fiecare termen și, când este cazul, va lua măsuri de refacere a acestor proceduri, precum și pentru folosirea altor mijloace ce pot asigura înștiințarea părților pentru înfățișarea la termen.

Locul citării

Art. 150. – (1) Vor fi citați:

1. statul, prin Ministerul Finanțelor Publice sau alte organe anume desemnate în acest scop de lege, la sediul acestora;

2. unitățile administrativ-teritoriale și celelalte persoane juridice de drept public, prin cei însărcinați să le reprezinte în justiție, la sediul acestora;

3. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal sau, atunci când este cazul, la sediul dezmembrământului lor;

4. asociațiile, societățile și alte entități fără personalitate juridică constituite potrivit legii, prin reprezentantul desemnat, la sediul sau domiciliul acestuia;

5. cei supuși procedurii insolvenței, precum și creditorii acestora, la domiciliul sau, după caz, sediul acestora; după deschiderea procedurii, citarea va fi efectuată potrivit legii speciale;

6. persoanele fizice, la domiciliul lor; în cazul în care nu locuiesc la domiciliu, citarea se va face la reședința cunoscută ori la locul ales de ele; în lipsa acestora, citarea poate fi făcută la locul cunoscut unde își desfășoară permanent activitatea curentă;

7. incapabilii sau cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, prin reprezentanții sau ocrotitorii lor legali, la domiciliul sau sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 57, citarea se va face prin acest curator, la sediul său profesional;

8. bolnavii internați în unități sanitare, la administrația acestora;

9. militarii încazarmați, la unitatea din care fac parte, prin comandamentul acesteia;

10. cei care fac parte din echipajul unei nave maritime sau fluviale, alta decât militară, dacă nu au domiciliul cunoscut, la căpitania portului unde este înregistrată nava;

11. deținuții, la administrația locului de deținere;

12. personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul personalului organizațiilor internaționale, precum și membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe; alți cetățeni români, aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii familiilor care îi însoțesc, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitatea care i-a trimis în străinătate;

13. persoanele care se află în străinătate, altele decât cele prevăzute la pct. 12, dacă au domiciliul sau reședința cunoscută, printr-o citație scrisă trimisă cu scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, recipisa de predare a scrisorii la poșta română, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă a îndeplinirii procedurii, dacă prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România sau prin acte normative speciale nu se prevede altfel. Dacă domiciliul sau reședința celor aflați în străinătate nu sunt cunoscute, citarea se face potrivit art. 162. În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat numai acesta din urmă.

14. cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. 162;

15. moștenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special numit de instanță, la domiciliul acestuia.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 1 și 2, statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, unitățile administrativ - teritoriale, precum și celelalte persoane juridice de drept public își pot alege un sediu procesual la care vor fi comunicate toate actele de procedură.

Obligația alegerii locului citării

Art. 151. – Persoanele care se află în străinătate, citate potrivit art. 150 alin. (1) pct. 12 și 13, pentru primul termen de judecată, vor fi înștiințate prin citație că au obligația de a-și alege un domiciliu în România unde urmează să li se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care acestea nu se conformează, comunicările li se vor face prin scrisoare

recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

Cuprinsul citației

Art. 152. – (1) Citația va cuprinde:

a) denumirea instanței, sediul ei și, când este cazul, alt loc decât sediul instanței unde urmează să se desfășoare judecarea procesului;

b) data emiterii citației;

c) numărul dosarului;

d) anul, luna, ziua și ora înfățișării;

e) numele și prenumele sau denumirea, după caz, a celui citat, precum și locul unde se citează;

f) calitatea celui citat, iar pentru pârât și mențiunea că este obligat să depună întâmpinare sau să-și pregătească apărarea pentru primul termen de judecată, propunând probele de care înțelege să se folosească, sub sancțiunea prevăzută de lege;

g) numele și prenumele sau denumirea, după caz, a părții potrivnice și obiectul cererii;

h) indicarea, dacă este cazul, a taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar datorate de cel citat;

i) alte mențiuni prevăzute de lege sau stabilite de instanță;

j) ștampila instanței și semnătura grefierului.

(2) În citație se menționează, când este cazul, orice date necesare pentru stabilirea adresei celui citat, precum și dacă citarea se face cu chemarea la interogatoriu sau dacă cel citat este obligat să prezinte anumite înscrisuri ori dacă i se comunică odată cu citația alte acte de procedură.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) și j) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Alegerea locului citării și al comunicării altor acte de procedură

Art. 153. – (1) În caz de alegere de domiciliu, sau, după caz, de sediu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, comunicarea se va face, după caz, potrivit art. 150 sau 151.

(2) Partea poate alege ca toate actele de procedură să îi fie comunicate la căsuța poștală.

Termenul pentru înmânarea citației

Art. 154. – Citația și celelalte acte de procedură, sub sancțiunea nulității, vor fi înmânate părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. În cazuri urgente sau atunci când legea prevede în mod expres, judecătorul poate dispune scurtarea termenului de înmânare a citației ori actului de procedură, despre

aceasta făcându-se mențiune în citație sau în actul de procedură.

**Invocarea și
înlăturarea
neregularităților
privind
citarea**

Art. 155. - (1) Dacă partea prezentă în instanță, personal sau prin reprezentant, nu a primit citația sau a primit-o într-un termen mai scurt decât cel prevăzut la art. 154 ori există o altă cauză de nulitate privind citația sau procedura de înmânare a acesteia, procesul se amână, la cererea părții interesate.

(2) Orice neregularitate cu privire la citare nu va mai fi luată în considerare în cazul în care, potrivit alin. (1), nu s-a cerut amânarea procesului, precum și în cazul în care partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea nu a invocat-o la termenul următor producerii ei, dacă la acest termen ea a fost prezentă sau legal citată.

(3) În lipsa părții nelegal citate, neregularitatea privind procedura de citare a acesteia poate fi invocată și de celelalte părți ori din oficiu, însă numai la termenul la care ea s-a produs.

**Înmânarea
făcută personal
celui citat**

Art. 156. – (1) Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedură se face personal celui citat, la locul citării stabilit potrivit art. 150 alin. (1) pct. 6.

(2) Înmânarea se poate face oriunde se află cel citat.

(3) Pentru cei care locuiesc în hotel sau cămin, citația se predă, în lipsa lor, administratorului hotelului ori așezământului, iar, în lipsa acestuia, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

(4) Pentru cei ce se găsesc sub arme, citația se înmânează la unitatea din care fac parte.

(5) Celor care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, în lipsa unui domiciliu cunoscut, înmânarea se face la căpitania portului unde se găsește înregistrată nava.

(6) Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii.

(7) Pentru bolnavii aflați în spitale, sanatorii sau alte asemenea așezăminte de asistență medicală ori socială, înmânarea se face la administrația acestora.

**Înmânarea
făcută altor
persoane**

Art. 157. – (1) Înmânarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură în cazurile prevăzute la art. 150 alin. (1) pct. 1-5 și pct. 12, precum și cele prevăzute la art. 156 alin. (4) - (7), sau atunci când actul urmează să fie înmânat unui avocat, notar public sau executor judecătoresc se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței care va semna dovada. În lipsa acestora, înmânarea citației sau a actelor de procedură se va face administratorului clădirii, iar, în lipsă,

paznicului sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop de către agent, după ce acesta din urmă a certificat în prealabil identitatea și calitatea sa.

(2) În cazurile prevăzute la art. 156 alin. (4) - (7) unitatea unde se află cel citat îi va înmâna de îndată acestuia citația sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura lui. Dovada se va preda agentului ori va fi trimisă direct instanței dacă înmânarea citației nu s-a putut face de îndată.

Procedura de comunicare

Art. 158. – (1) Comunicarea citației se va face persoanei în drept să o primească, care va semna dovada de înmânare certificată de agentul însărcinat cu înmânarea.

(2) Dacă destinatarul primește citația, dar refuză să semneze dovada de înmânare ori, din motive întemeiate, nu o poate semna, agentul va întocmi un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări.

(3) Dacă destinatarul refuză să primească citația, agentul va depune în cutia poștală sau, în lipsă, va afișa pe ușa locuinței destinatarului o înștiințare care trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua și ora când depunerea sau, după caz, afișarea a fost făcută;

b) numele și prenumele celui care a făcut depunerea sau, după caz, afișarea și funcția acestuia;

c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea instanței pe rolul căreia se află dosarul, cu indicarea sediului acesteia;

e) arătarea actelor de procedură despre a căror comunicare este vorba;

f) mențiunea că după o zi, dar nu mai târziu de 7 zile de la depunerea sau, după caz, afișarea înștiințării sau, când există urgență, nu mai târziu de 3 zile, destinatarul este în drept să se prezinte la sediul instanței de judecată pentru a i se comunica citația. Când domiciliul sau reședința ori, după caz, sediul acestuia nu se află în localitatea unde instanța de judecată își are sediul, înștiințarea va cuprinde mențiunea că pentru a i se comunica citația destinatarul este în drept să se prezinte la sediul primăriei în a cărei rază teritorială locuiește sau își are sediul;

g) mențiunea că în cazul în care, fără motive temeinice, destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului de 7 zile sau, după caz, al termenului de 3 zile prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la

împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a depus sau afișat înștiințarea.

(4) Mențiunile de la alin. (3) lit. c)-g) se completează de către grefa instanței. Termenele prevăzute la alin. (3) lit. f) și g) se calculează zi cu zi.

(5) Despre împrejurările arătate la alin. (3) agentul va întocmi proces-verbal, care va cuprinde mențiunile arătate la art. 159, acesta făcând dovada până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

(6) Dacă destinatarul nu este găsit la domiciliu ori reședință sau, după caz, sediu, agentul îi va înmâna citația unei persoane majore din familie sau, în lipsă, oricărei alte persoane majore care locuiește cu destinatarul sau care, în mod obișnuit, îi primește corespondența.

(7) Când destinatarul locuiește într-un hotel sau într-o clădire compusă din mai multe apartamente și nu este găsit la această locuință a sa, agentul îi va comunica citația administratorului, portarului sau celui care, în mod obișnuit, îl înlocuiește. În aceste cazuri, persoana care primește citația va semna dovada de primire, agentul certificându-i identitatea și semnătura și încheind proces-verbal cu privire la aceste împrejurări. Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(8) În cazul în care lipsesc persoanele prevăzute la alin. (6) și (7), precum și atunci când acestea, deși prezente, refuză să primească actul, sunt aplicabile dispozițiile alin. (3)-(5).

(9) În cazurile prevăzute la alin. (3) și (8) agentul are obligația ca în termen de cel mult 24 de ore de la depunerea sau afișarea înștiințării, să depună citația, precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5), la sediul instanței de judecată care a emis citația ori, după caz, la cel al primăriei în raza căreia destinatarul locuiește sau își are sediul, urmând ca acestea să comunice citația.

(10) Când părții sau reprezentantului ei i s-a înmânat citația de către funcționarul anume desemnat în cadrul primăriei, acesta are obligația ca în termen de cel mult 24 ore de la înmânare, să înainteze instanței de judecată dovada de înmânare prevăzută la alin. (1), precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5).

(11) Când termenul prevăzut la alin. (3) lit. f) s-a împlinit fără ca partea sau un reprezentant al ei să se prezinte la primărie pentru a i se înmâna citația, funcționarul anume însărcinat din cadrul primăriei va înainta instanței de judecată, de îndată, citația ce trebuia comunicată, precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5).

(12) Dispozițiile prezentului articol se aplică și la comunicarea sau notificarea oricărui alt act de procedură.

**Cuprinsul dovezii
de înmânare și al
procesului-verbal**

Art. 159. – (1) Dovada de înmânare a citației sau a altui act de procedură, ori, după caz, procesul-verbal va cuprinde:

a) anul, luna, ziua și ora când dovada a fost luată sau procesul-verbal a fost întocmit;

b) numele, prenumele și funcția agentului, precum și, dacă este cazul, a funcționarului de la primărie;

c) numele și prenumele sau denumirea, după caz, și domiciliul ori sediul destinatarului, cu arătarea numărului etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel citat locuiește într-o clădire cu mai multe etaje ori apartamente sau în hotel, precum și dacă actul de procedură a fost înmănat la locuința sa, depus în cutia poștală ori afișat pe ușa locuinței. Dacă actul de procedură a fost înmănat în alt loc, se va face mențiune despre aceasta;

d) numele, prenumele și calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea, în cazul în care actul de procedură a fost înmănat altei persoane decât destinatarului;

e) denumirea instanței de la care emană citația ori alt act de procedură și numărul dosarului;

f) semnătura celui care a primit citația sau alt act de procedură, precum și semnătura agentului sau, după caz, funcționarului de la primărie care o certifică, iar în cazul în care se întocmește proces-verbal, semnătura agentului, respectiv a funcționarului primăriei.

(2) Procesul-verbal va cuprinde, de asemenea, și arătarea motivelor pentru care a fost întocmit.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c) d), e) și f) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(4) Mențiunile din procesul-verbal privitoare la faptele constatate personal de cel care l-a întocmit nu pot fi combătute decât prin procedura înscrierii în fals.

**Data
îndeplinirii
procedurii**

Art. 160. – Procedura se socotește îndeplinită:

1. la data încheierii procesului-verbal prevăzut la art. 159, indiferent dacă partea a primit sau nu citația personal;

2. în cazul citării efectuate prin poștă sau curierat rapid, potrivit art. 149 alin. (4) și (5), procedura se socotește îndeplinită la data semnării de către parte a confirmării de primire sau a consemnării, de către funcționarul poștal sau de către curier, a refuzului ei de a primi corespondența;

3. în cazul citării efectuate potrivit art. 149 alin. (6), procedura se socotește îndeplinită la data arătată pe copia imprimată a confirmării expedierii, certificată de grefierul care a făcut transmisiunea.

Imposibilitatea de a comunica actul de procedură

Art. 161. – Când comunicarea actelor de procedură nu se poate face deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neîntrebuințat, ori destinatarul actului nu mai locuiește în imobilul respectiv, sau atunci când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul va raporta cazul grefei instanței spre a înștiința din timp partea care a cerut comunicarea despre această împrejurare și a-i pune în vedere să facă demersuri pentru a obține noua adresă unde urmează a se face comunicarea.

Citarea prin publicitate

Art. 162. – (1) Când reclamantul învederează, motivat, că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a reușit să afle domiciliul pârâtului sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, instanța va putea încuviința citarea acestuia prin publicitate.

(2) Citarea prin publicitate se face afișându-se citația la ușa instanței, pe portalul instanței de judecată competente și la ultimul domiciliu cunoscut al celui citat. În cazurile în care apreciază că este necesar, instanța va dispune și publicarea citației în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar central de largă răspândire.

(3) Odată cu încuviințarea citării prin publicitate, instanța va numi un curator dintre avocații baroului, potrivit art. 57, care va fi citat la dezbateri pentru reprezentarea intereselor pârâtului.

(4) Procedura se socotește îndeplinită în a 15-a zi de la publicarea citației, potrivit dispozițiilor alin. (2).

(5) Dacă cel citat se înfățișează și dovedește că a fost citat prin publicitate cu rea-credință, toate actele de procedură ce au urmat încuviințării acestei citări vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi sancționat potrivit dispozițiilor art. 182 alin. (1) pct. 1 lit. c).

Afișarea

Art. 163. – Când legea sau instanța dispune ca citarea părților sau comunicarea anumitor acte de procedură să se facă prin afișare, această afișare se va face la instanță de către grefier, iar în afara instanței, de agenții însărcinați cu comunicarea actelor de procedură, încheindu-se un proces-verbal, potrivit art. 159, ce se va depune la dosar.

**Comunicarea
între avocați
sau consilieri
juridici**

Art. 164. – După sesizarea instanței, dacă părțile au avocat sau consilier juridic, cererile, întâmpinările sau alte acte se pot comunica direct între aceștia. În acest caz, cel care primește cererea va atesta primirea pe însuși exemplarul care urmează a fi depus la instanță sau, după caz, prin orice alte mijloace care asigură îndeplinirea acestei proceduri.

**Comunicarea
în instanță**

Art. 165. – (1) Partea prezentă în instanță personal, prin avocat sau prin alt reprezentant este obligată să primească actele de procedură și orice înscris folosit în proces, care i se comunică în ședință. Dacă se refuză primirea, actele și înscrisurile se consideră comunicate prin depunerea lor la dosar, de unde, la cerere, partea le poate primi sub semnătură.

(2) Partea are dreptul să ridice și între termene, sub semnătură, actele de procedură și înscrisurile prevăzute la alin. (1).

**Zilele de
comunicare**

Art. 166. – Când comunicarea actelor de procedură se face prin agenți procedurali, ei nu vor putea instrumenta decât în zilele lucrătoare între orele 7.00-20.00, iar în cazuri urgente, și în zilele nelucrătoare sau de sărbători legale, dar numai cu încuviințarea președintelui instanței.

**Schimbarea
locului citării**

Art. 167. – Dacă în cursul procesului una dintre părți și-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoștințeze instanța, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum și partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înștiințează instanța despre schimbarea locului citării. În cazul în care partea nu face această încunoștințare, procedura de citare pentru aceeași instanță este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare.

**Comunicarea
către alți
participanți**

Art. 168. – Citarea martorilor, experților, traducătorilor, interpreților ori a altor participanți în proces, precum și, când este cazul, comunicarea actelor de procedură adresate acestora sunt supuse dispozițiilor prezentului capitol, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL III

Nulitatea actelor de procedură

Noțiunea și clasificarea

Art. 169. – (1) Nulitatea este sancțiunea care lipsește total sau parțial de efecte actul de procedură efectuat cu nerespectarea cerințelor legale, de fond sau de formă.

(2) Nulitatea este absolută atunci când cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes public.

(3) Nulitatea este relativă în cazul în care cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes privat.

Nulitatea condiționată

Art. 170. – (1) Actul de procedură este lovit de nulitate dacă prin nerespectarea cerinței legale s-a adus părții o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea acestuia.

(2) În cazul nulităților expres prevăzute de lege, vătămarea este prezumată, partea interesată putând face dovada contrară.

Nulitatea necondiționată

Art. 171. – Nulitatea nu este condiționată de existența unei vătămări în cazul încălcării dispozițiilor legale referitoare la:

1. capacitatea procesuală;
2. reprezentarea procesuală;
3. competența instanței;
4. compunerea sau constituirea instanței;
5. publicitatea ședinței de judecată;
6. alte cerințe legale extrinseci actului de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

Îndreptarea neregularităților actului de procedură

Art. 172. – (1) Ori de câte ori este posibilă înlăturarea vătămării fără anularea actului, judecătorul va dispune îndreptarea neregularităților actului de procedură.

(2) Cu toate acestea, nulitatea nu poate fi acoperită dacă a intervenit decăderea ori o altă sancțiune procedurală sau dacă se produce ori subzistă o vătămare.

(3) Actul de procedură nu va fi anulat dacă până la momentul pronunțării asupra excepției de nulitate a dispărut cauza acesteia.

Invocarea nulității

Art. 173. – (1) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice parte din proces, de judecător sau, după caz, de procuror, în orice stare a judecării cauzei, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de partea interesată și numai dacă neregularitatea nu a fost cauzată prin propria faptă.

(3) Dacă legea nu prevede altfel, nulitatea relativă trebuie invocată:

a) pentru neregularitățile săvârșite până la începerea judecării, prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, la primul termen de judecată;

b) pentru neregularitățile săvârșite în cursul judecării, la termenul la care s-a săvârșit neregularitatea sau, dacă partea nu este prezentă, la termenul de judecată imediat următor și înainte de a pune concluzii pe fond.

(4) Partea interesată poate renunța, expres sau tacit, la dreptul de a invoca nulitatea relativă.

(5) Toate cauzele de nulitate a actelor de procedură deja efectuate trebuie invocate deodată, sub sancțiunea decăderii părții din dreptul de a le mai invoca.

Efectele nulității

Art. 174. – (1) Actul de procedură lovit de nulitate este desființat, în tot sau în parte, de la data îndeplinirii lui.

(2) Dacă este cazul, instanța dispune refacerea actului de procedură, cu respectarea tuturor condițiilor de validitate.

(3) Desființarea unui act de procedură atrage și desființarea actelor de procedură următoare, dacă acestea nu pot avea o existență de sine stătătoare.

(4) Nulitatea unui act de procedură nu împiedică faptul ca acesta să producă alte efecte juridice decât cele care decurg din natura lui proprie.

TITLUL V

Termenele procedurale

Stabilirea termenelor

Art. 175. – (1) Termenele procedurale sunt stabilite de lege sau de instanță și reprezintă intervalul de timp în care poate fi îndeplinit un act de procedură sau în care este interzis să se îndeplinească un act de procedură.

(2) În cazurile prevăzute de lege, termenul este reprezentat de data la care se îndeplinește un anumit act de procedură.

(3) În cazurile în care legea nu stabilește ea însăși termenele pentru îndeplinirea unor acte de procedură, fixarea lor se face de instanță. La fixarea termenului, aceasta va ține seama și de natura urgentă a procesului.

Calculul termenelor

Art. 176. – (1) Termenele, în afară de cazul în care legea dispune altfel, se calculează după cum urmează:

1. când termenul se socotește pe ore, acesta începe să curgă de la ora zero a zilei următoare;

2. când termenul se socotește pe zile, nu intră în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua când acesta se împlinește;

3. când termenul se socotește pe săptămâni, luni sau ani, el se împlinește în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an. Dacă ultima lună nu are zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinește în ultima zi a acestei luni.

(2) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul se prelungește până în prima zi lucrătoare care urmează.

Împlinirea termenului

Art. 177. – (1) Termenul care se socotește pe zile, săptămâni, luni sau ani se împlinește la ora 24.00 a ultimei zile în care se poate îndeplini actul de procedură.

(2) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie depus la instanță sau într-un alt loc, termenul se va împlini la ora la care activitatea încetează în acel loc în mod legal, dispozițiile art. 178 fiind aplicabile.

Actele depuse la poștă, unități militare sau locuri de deținere

Art. 178. – (1) Actul de procedură depus prin scrisoare recomandată la oficiul poștal înăuntrul termenului prevăzut de lege este socotit a fi făcut în termen.

(2) Actul depus de partea interesată, înăuntrul termenului prevăzut de lege, la unitatea militară ori la administrația locului de deținere unde se află această parte, este de asemenea considerat ca făcut în termen.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), recipisa oficiului poștal, precum și înregistrarea ori atestarea făcută, după caz, de unitatea militară sau de administrația locului de deținere, pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului de către partea interesată.

Curgerea termenului. Prelungirea acestuia

Art. 179. – (1) Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Se consideră că actul a fost comunicat părții și în cazul în care aceasta a primit sub semnătură copie de pe act, precum și în cazul în care ea a cerut comunicarea actului unei alte părți.

(3) Termenul procedural nu începe să curgă, iar dacă a început să curgă mai înainte, se întrerupe față de cel lipsit de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu a fost desemnată o persoană care, după caz, să-l reprezinte sau să-l asiste.

(4) Termenul procedural se întrerupe și un nou termen începe să curgă de la data noii comunicări în următoarele cazuri:

1. când a intervenit moartea uneia dintre părți; în acest caz, se face din nou o singură comunicare la ultimul domiciliu al părții decedate, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor;

2. când a intervenit moartea reprezentantului părții; în acest caz, se face din nou o singură comunicare părții.

Nerespectarea termenului. Sanctiunile

Art. 180. – (1) Când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

(2) În cazul în care legea oprește îndeplinirea unui act de procedură înăuntrul unui termen, actul făcut înaintea împlinirii termenului poate fi anulat la cererea celui interesat.

Repunerea în termen

Art. 181. – (1) Partea care a pierdut un termen procedural va fi repusă în termen numai dacă dovedește că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate.

(2) În acest scop, partea va îndeplini actul de procedură în cel mult 15 zile de la încetarea împiedicării, cerând totodată repunerea sa în termen. În cazul exercitării căilor de atac, această durată este aceeași cu cea prevăzută pentru exercitarea căii de atac.

(3) Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de instanța competentă să soluționeze cererea privitoare la dreptul neexercitat în termen.

TITLUL VI

Amenzi judiciare și despăgubiri

Încălcarea obligațiilor privind desfășurarea procesului. Sanctiunile

Art. 182. – (1) Dacă legea nu prevede altfel, instanța, potrivit dispozițiilor prezentului articol, va putea sancționa următoarele fapte săvârșite în legătură cu procesul, astfel:

1. cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) introducerea, cu rea-credință, a unor cereri principale, accesorii, adiționale sau incidentale, precum și pentru exercitarea unei căi de atac, vădit netemeinice;

b) formularea, cu rea-credință, a unei cereri de recuzare sau de strămutare;

c) obținerea, cu rea-credință, a citării prin publicitate a oricărei părți;

d) obținerea, cu rea-credință, de către reclamantul căruia i s-a respins cererea, a unor măsuri asigurătorii prin care pârâțul a fost păgubit;

e) contestarea, cu rea-credință, de către autorul ei a scrierii sau semnăturii unui înscris ori a autenticității unei înregistrări audio sau video;

2. cu amendă judiciară de la 50 lei la 700 lei:

a) neprezentarea martorului legal citat sau refuzul acestuia de a depune mărturie când este prezent în instanță, în afară de cazul în care acesta este minor;

b) neaducerea, la termenul fixat de instanță, a martorului încuviințat, de către partea care, din motive imputabile, nu și-a îndeplinit această obligație;

c) neprezentarea avocatului, care nu și-a asigurat substituirea sa de către un alt avocat, a reprezentantului sau a celui care asistă partea, ori nerespectarea de către aceștia a îndatoririlor stabilite de lege sau de către instanță, dacă în acest mod s-a cauzat amânarea judecării procesului;

d) refuzul expertului de a primi lucrarea sau nedepunerea lucrării în mod nejustificat la termenul fixat, ori refuzul de a da lămuririle cerute;

e) neluarea de către conducătorul unității în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

f) neprezentarea unui înscris sau a unui bun, de către cel care îl deține, la termenul fixat în acest scop de instanță;

g) refuzul sau omisiunea unei autorități ori a altei persoane de a comunica, din motive imputabile ei, la cererea instanței și la termenul fixat în acest scop, datele care rezultă din actele și evidențele ei;

h) cauzarea amânării judecării sau executării silite de către cel însărcinat cu îndeplinirea actelor de procedură;

i) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor ce revin judecătorilor, experților desemnați de instanță în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanței.

(2) Amenda nu se va aplica persoanelor la care se referă alin. (1) pct. 2, dacă motive temeinice le-au împiedicat să aducă la îndeplinire obligațiile ce le revin.

Alte cazuri de sancționare

Art. 183. – (1) Nerespectarea de către oricare dintre părți sau de către alte persoane a măsurilor luate de către instanță pentru

asigurarea ordinii și solemnității ședinței de judecată se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

(2) Nerespectarea de către orice persoană a dispozițiilor privind desfășurarea normală a executării silite se sancționează de către președintele instanței de executare, la cererea executorului, cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

**Despăgubirile
pentru
amânarea
procesului**

Art. 184. – Cel care, cu intenție sau din culpă, a pricinuit amânarea judecării sau a executării silite, prin una dintre faptele prevăzute la art. 182 sau 183, la cererea părții interesate va putea fi obligat de către instanța de judecată ori, după caz, de către președintele instanței de executare, la plata unei despăgubiri pentru prejudiciul material sau moral cauzat prin amânare.

**Stabilirea
amenzii și
despăgubirii**

Art. 185. – Abaterea săvârșită, amenda și despăgubirea se stabilesc de către instanța în fața căreia s-a săvârșit fapta sau, după caz, de către președintele instanței de executare, prin încheiere executorie, care se comunică celui obligat, dacă măsura a fost luată în lipsa acestuia. Atunci când fapta constă în formularea unei cereri cu rea-credință, amenda și despăgubirea pot fi stabilite fie de instanța în fața căreia cererea a fost formulată, fie de către instanța care a soluționat-o, atunci când acestea sunt diferite.

**Cererea de
reexaminare**

Art. 186. – (1) Împotriva încheierii prevăzute la art. 185, cel obligat la amendă sau despăgubire va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând, motivat, să se revină asupra amenzii ori despăgubirii sau să se dispună reducerea acesteia.

(2) Cererea se face în termen de 15 zile, după caz, de la data la care a fost luată măsura sau de la data comunicării încheierii.

(3) În toate cazurile, cererea se soluționează, cu citarea părților, prin încheiere, dată în camera de consiliu, de către un alt complet decât cel care a stabilit amenda sau despăgubirea.

(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este definitivă.

CARTEA A II-A

Procedura contencioasă

TITLUL I

Procedura în fața primei instanțe

CAPITOLUL I

Sesizarea instanței de judecată

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Dreptul de a sesiza instanța

Art. 187. – (1) Pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime, orice persoană se poate adresa justiției prin sesizarea instanței competente cu o cerere de chemare în judecată. În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanței poate fi făcută și de alte persoane sau organe.

(2) Cel care formulează cererea de chemare în judecată se numește reclamant, iar cel chemat în judecată se numește pârât.

Procedura prealabilă

Art. 188. – (1) Sesizarea instanței se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dacă legea prevede în mod expres aceasta. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

(2) Neîndeplinirea procedurii prealabile nu poate fi invocată decât de către pârât prin întâmpinare, sub sancțiunea decăderii.

(3) La sesizarea instanței cu dezbaterea procedurii succesoriale, reclamantul va depune o încheiere emisă de notarul public cu privire la verificarea evidențelor succesoriale prevăzute de Codul civil și de lege. În acest caz neîndeplinirea procedurii prealabile poate fi invocată nu numai de către pârât, ci și de către instanță, din oficiu.

Secțiunea a 2-a

Cererea de chemare în judecată

Cuprinsul cererii de chemare în judecată

Art. 189. – Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoane juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale

reclamantului, precum și ale pârâtului, dacă părțile posedă ori li s-au atribuit aceste elemente de identificare potrivit legii, dacă acestea sunt cunoscute de reclamant. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele, prenumele acestuia și sediul profesional. Dovada calității de reprezentant, în condițiile cerute la art. 146, se va alătura cererii;

c) obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare. Pentru imobile, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 102. Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea și județul, strada și numărul, iar, în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, precum și, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul cadastral sau topografic, după caz. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară se va anexa un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt;

d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;

e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 145. Când reclamantul voiește să-și dovedească cererea sau vreunul din capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor;

f) semnătura.

Numărul de exemplare

Art. 190. – Cererea de chemare în judecată se va face în numărul de exemplare stabilit la art. 144 alin. (1).

Nulitatea cererii

Art. 191. – (1) Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele și prenumele sau, după caz, denumirea oricăreia dintre părți, obiectul cererii, motivele de fapt ale acesteia ori semnătura părții sau a reprezentantului acesteia, este nulă.

Dispozițiile art. 195 sunt aplicabile.

(2) Cu toate acestea, lipsa semnăturii se poate acoperi în tot cursul judecății în fața primei instanțe. Dacă se invocă lipsa de semnătură, reclamantul care lipsește la acel termen va trebui să semneze cererea cel mai târziu la primul termen următor, fiind înștiințat în acest sens prin citație. În cazul în care reclamantul este prezent în instanță, acesta va semna chiar în ședința în care a fost invocată nulitatea.

(3) Orice altă neregularitate în legătură cu semnarea cererii de chemare în judecată va fi îndreptată de reclamant în condițiile prevăzute la alin. (2).

Timbrarea cererii

Art. 192. – În cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se atașează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condițiile legii.

Cumulul de cereri

Art. 193. – Prin aceeași cerere de chemare în judecată, reclamantul poate formula mai multe capete principale de cerere împotriva aceleiași persoane, în condițiile art. 97 alin. (2).

Înregistrarea cererii

Art. 194. – (1) Cererea de chemare în judecată, depusă personal sau prin reprezentant, sosită prin poștă, curier ori fax, se înregistrează și primește dată certă prin aplicarea ștampilei de intrare.

(2) După înregistrare, cererea și înscrisurile care o însoțesc, la care sunt atașate, când este cazul, dovezile privind modul în care acestea au fost transmise către instanță, se predau președintelui instanței sau judecătorului care îl înlocuiește, care va lua de îndată măsuri în vederea stabilirii în mod aleatoriu a completului de judecată, potrivit legii.

Verificarea cererii și regularizarea acesteia

Art. 195. – (1) Completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza verifică, de îndată, dacă cererea de chemare în judecată îndeplinește cerințele prevăzute la art. 189 - 192.

(2) Când cererea nu îndeplinește aceste cerințe, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii. Se exceptează de la această sancțiune obligația de a se desemna un reprezentant comun, caz în care sunt aplicabile dispozițiile art. 197 alin. (3).

(3) Dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (2), prin

încheiere, dată în camera de consiliu, se dispune anularea cererii.

(4) Împotriva încheierii de anulare, reclamantul va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând motivat să se revină asupra măsurii anulării.

(5) Cererea de reexaminare se face în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

(6) Cererea se soluționează prin încheiere definitivă dată în camera de consiliu, cu citarea reclamantului, de către un alt complet al instanței respective, desemnat prin repartizare aleatorie, care va putea reveni asupra măsurii anulării dacă aceasta a fost dispusă eronat sau dacă neregularitățile au fost înlăturate în termenul acordat potrivit alin. (2).

(7) În caz de admitere, cauza se retrimite completului inițial investit.

Fixarea primului termen de judecată

Art. 196. – (1) Judecătorul, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, dispune, prin rezoluție, comunicarea acesteia către pârât. Pârâtul este obligat să depună întâmpinarea în termen de 20 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 160.

(2) Întâmpinarea se comunică de îndată reclamantului, care este obligat să depună răspuns la întâmpinare în termen de 10 zile de la comunicare. Pârâtul va lua cunoștință de răspunsul la întâmpinare de la dosarul cauzei.

(3) La data depunerii răspunsului la întâmpinare judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată care va fi de cel mult 20 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(4) În cazul în care pârâtul nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (1) sau, după caz, reclamantul nu a comunicat răspuns la întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (2), la data expirării termenului corespunzător judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 20 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(5) În procesele urgente termenele prevăzute la alin. (1)–(3) pot fi reduse de judecător în funcție de circumstanțele cauzei.

(6) Dacă pârâtul locuiește în străinătate, judecătorul va putea fixa un termen mai îndelungat. Citarea se va face cu respectarea dispozițiilor art. 151.

**Reprezentarea
judiciară a
părților în caz
de
coparticipare
procesuală**

Art. 197. – (1) În procesele în care, în condițiile art. 58, sunt mai mulți reclamanți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia.

(2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice sau persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

(3) Dovada mandatului va fi depusă de către reclamanți în termenul prevăzut la art. 195 alin. (2), iar de către pârâți, odată cu întâmpinarea. Dacă părțile nu își aleg un mandatar sau nu se înțeleg asupra persoanei mandatarului, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art. 57 alin. (3), care va asigura reprezentarea reclamanților sau, după caz, a pârâților și căruia i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părților, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia.

**Măsurile
pentru
pregătirea
judecării**

Art. 198. – (1) Judecătorul, sub rezerva dezbaterii la primul termen de judecată, dacă s-a solicitat prin cererea de chemare în judecată, va putea dispune citarea pârâtului la interogatoriu, alte măsuri pentru administrarea probelor, precum și orice alte măsuri necesare pentru desfășurarea procesului potrivit legii.

(2) În condițiile legii, se vor putea încuviința, prin încheiere executorie, măsuri asigurătorii, precum și măsuri pentru asigurarea probelor.

**Modificarea
cererii de
chemare în
judecată**

Art. 199. – (1) Reclamantul poate să-și modifice cererea și să propună noi dovezi, sub sancțiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat. În acest caz, instanța dispune amânarea pricinii și comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea formulării întâmpinării, care, sub sancțiunea decăderii, va fi depusă cu cel puțin 10 zile înaintea termenului fixat, urmând a fi cercetată de reclamant la dosarul cauzei.

(2) Cu toate acestea, nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de ședință declarațiile verbale făcute în instanță când:

1. se îndreaptă greșelile materiale din cuprinsul cererii;
2. reclamantul mărește sau micșorează quantumul obiectului cererii;
3. se solicită contravaloarea obiectului cererii, pierdut sau pierit în cursul procesului;

4. se înlocuiește o cerere în constatare printr-o cerere în realizarea dreptului sau invers, atunci când cererea în constatare este admisibilă.

Secțiunea a 3-a *Întâmpinarea*

Scopul și cuprinsul întâmpinării

Art. 200. – (1) Întâmpinarea este actul de procedură prin care pârâtul se apără, în fapt și în drept, față de cererea de chemare în judecată.

(2) Întâmpinarea va cuprinde:

a) numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reședința pârâtului ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul, precum și, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, dacă reclamantul nu le-a menționat în cererea de chemare în judecată. Dacă pârâtul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) excepțiile procesuale pe care pârâtul le invocă față de cererea reclamantului;

c) răspunsul la toate pretențiile și motivele de fapt și de drept ale cererii;

d) dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt din cerere, dispozițiile art. 189 lit. e) fiind aplicabile în mod corespunzător;

e) semnătura.

Comunicarea întâmpinării

Art. 201. – (1) Întâmpinarea se comunică reclamantului, dacă legea nu prevede altfel.

(2) La întâmpinare se va alătura același număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, precum și un rând de copii pentru instanță. Dispozițiile art. 144 alin. (1) și art. 145 sunt aplicabile.

Întâmpinarea comună

Art. 202. – Când sunt mai mulți pârâți, aceștia pot răspunde împreună, toți sau numai o parte dintre ei, printr-o singură întâmpinare.

Sanctiunea nedepunerii întâmpinării

Art. 203. – (1) Întâmpinarea este obligatorie, afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

(2) Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe și

de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel.

Secțiunea a 4-a ***Cererea reconvențională***

Noțiunea și condițiile

Art. 204. – (1) Dacă pârâțul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din același raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze cerere reconvențională.

(2) În cazul în care pretențiile formulate prin cerere reconvențională privesc și alte persoane decât reclamantul, acestea vor putea fi chemate în judecată ca pârâți.

(3) Cererea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

(4) Cererea reconvențională se depune, sub sancțiunea decăderii, odată cu întâmpinarea sau, dacă pârâțul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la primul termen de judecată.

(5) Cererea reconvențională se comunică reclamantului și, după caz, persoanelor prevăzute la alin. (2) pentru a formula întâmpinare. Dispozițiile art. 196 se aplică în mod corespunzător.

(6) Când reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviința pârâțului în acest scop, dispozițiile alin. (5) fiind aplicabile.

(7) Reclamantul nu poate formula cerere reconvențională la cererea reconvențională a pârâțului inițial.

Disjungerea cererii reconvenționale

Art. 205. – (1) Cererea reconvențională se judecă odată cu cererea principală.

(2) Dacă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța poate dispune judecarea separată a cererii reconvenționale. Cu toate acestea, disjungerea nu poate fi dispusă în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă judecarea ambelor cereri se impune pentru soluționarea unitară a procesului.

CAPITOLUL II

Judecata

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Scopul judecării procesului

Art. 206. – Completul de judecată, constituit potrivit legii, efectuează activitatea de cercetare și dezbateră fondului procesului, cu respectarea tuturor principiilor și garanțiilor procesuale, în vederea soluționării legale și temeinice a acestuia.

Locul judecării procesului

Art. 207. – Judecarea procesului are loc la sediul instanței, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Desfășurarea procesului fără prezența publicului

Art. 208. – (1) În fața primei instanțe cercetarea procesului se desfășoară în camera de consiliu, dacă legea nu prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazurile în care dezbateră fondului în ședință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției, după caz, instanța, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca aceasta să se desfășoare în întregime sau în parte fără prezența publicului.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), au acces în camera de consiliu ori în sala de ședință părțile, reprezentanții lor, cei ce asistă pe minori, apărătorii părților, martorii, experții, traducătorii, interpreții, precum și alte persoane cărora instanța, pentru motive temeinice, le admite să asiste la proces.

Continuitatea instanței

Art. 209. – (1) Membrii completului care judecă procesul trebuie să rămână aceiași în tot cursul judecării.

(2) În cazurile în care, pentru motive temeinice, un judecător este împiedicat să participe la soluționarea cauzei, acesta va fi înlocuit în condițiile legii.

(3) Dacă înlocuirea prevăzută la alin. (2) a avut loc după ce s-a dat cuvântul în fond părților, cauza se repune pe rol.

Ordinea judecării proceselor

Art. 210. – (1) Pentru fiecare ședință de judecată se va întocmi o listă cu procesele ce se dezbate în acea zi și care va fi afișată pe portalul instanței și la ușa sălii de ședință cu cel puțin o oră înainte de începerea acesteia.

(2) Procesele declarate urgente, cele rămase în divergență și cele care au primit termen în continuare se vor dezbate înaintea celorlalte.

(3) Procesele în care partea sau părțile sunt reprezentate sau asistate de avocat, respectiv consilier juridic, se vor dezbate cu prioritate.

(4) La cererea părții interesate, pentru motive temeinice, judecătorul poate schimba ordinea de pe listă.

Atribuțiile președintelui completului de judecată

Art. 211. – (1) Președintele completului conduce ședința de judecată. El deschide, suspendă și ridică ședința.

(2) Președintele dă cuvântul mai întâi reclamantului, apoi pârâtului, precum și celorlalte părți din proces, în funcție de poziția lor procesuală. Reprezentantul Ministerului Public va vorbi cel din urmă, afară de cazul când a pornit acțiunea. Altor persoane sau organe care participă la proces li se va da cuvântul în limita drepturilor pe care le au în proces.

(3) În cazul în care este necesar, președintele poate da cuvântul părților și celorlalți participanți, în aceeași ordine, de mai multe ori.

(4) Președintele poate să limiteze în timp intervenția fiecărei părți. În acest caz, el trebuie să pună în vedere părții, înainte de a-i da cuvântul, timpul pe care îl are la dispoziție.

(5) Judecătorii sau părțile pot pune întrebări celorlalți participanți la proces numai prin mijlocirea președintelui, care poate însă încuviința ca aceștia să pună întrebările direct. Ordinea în care se pun întrebările se stabilește de către președinte.

Poliția ședinței de judecată

Art. 212. – (1) Președintele completului de judecată exercită poliția ședinței, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii și a bune-cuviințe, precum și a solemnității ședinței de judecată.

(2) Dacă nu mai este loc în sala de ședință, președintele le poate cere celor care ar veni mai târziu sau care depășesc numărul locurilor existente să părăsească sala.

(3) Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de ședință, cu excepția cazului în care le poartă în exercitarea serviciului pe care îl îndeplinește în fața instanței.

(4) Persoanele care iau parte la ședință sunt obligate să aibă o purtare și o ținută cuviincioase.

(5) Cei care se adresează instanței în ședință publică trebuie să stea în picioare, însă președintele poate încuviința, atunci când apreciază că este necesar, excepții de la această îndatorire.

(6) Președintele atrage atenția părții sau oricărei alte persoane care tulbură ședința ori nesocotește măsurile luate să respecte ordinea și buna-cuviință, iar în caz de nevoie dispune îndepărtarea ei.

(7) Pot fi, de asemenea, îndepărtați din sală minorii, precum și persoanele care s-ar înfățișa într-o ținută necuviincioasă.

(8) Dacă înainte de închiderea dezbaterilor una dintre părți a fost îndepărtată din sală, aceasta va fi chemată în sală pentru a i se pune în vedere actele esențiale efectuate în lipsa ei. Aceste dispoziții nu se aplică în cazul în care partea îndepărtată este asistată de un apărător care a rămas în sală.

(9) Când cel care tulbură liniștea ședinței este însuși apărătorul părții, președintele îl va chema la ordine și, dacă, din cauza atitudinii lui, continuarea dezbaterilor nu mai este cu putință, procesul se va amâna, aplicându-se amenda judiciară prevăzută la art. 182 alin. (1) pct. 2, iar cheltuielile ocazionate de amânare vor fi trecute în sarcina sa, prin încheiere executorie, dispozițiile art. 186 fiind aplicabile.

Infracțiunile de audiență

Art. 213. – (1) Dacă în cursul ședinței se săvârșește o infracțiune, președintele o constată și îl identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.

(2) Instanța poate, în condițiile legii penale, să dispună și reținerea făptuitorului.

Verificările privind prezentarea părților

Art. 214. – (1) Instanța verifică identitatea părților, iar dacă ele sunt reprezentate ori asistate verifică și împuternicirea sau calitatea celor care le reprezintă ori le asistă.

(2) În cazul în care părțile nu răspund la apel, instanța va verifica dacă procedura de citare a fost îndeplinită și, după caz, va proceda, în condițiile legii, la amânarea, suspendarea ori la judecarea procesului.

Amânarea cauzei când nu este în stare de judecată

Art. 215. – Părțile pot cere instanței, la începutul ședinței, amânarea cauzelor care nu sunt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă dezbateri. Când completul de judecată este alcătuit din mai mulți judecători, această amânare se poate face și de un singur judecător.

Amânarea judecății prin învoiala părților

Art. 216. – (1) Amânarea judecății în temeiul învoielii părților nu se poate încuviința decât o singură dată în cursul procesului.

(2) După o asemenea amânare, dacă părțile nu stăruiesc în judecată, aceasta va fi suspendată și cauza va fi repusă pe rol numai după plata taxelor de timbru, potrivit legii.

(3) Instanța este obligată să cerceteze dacă amânarea cerută de părți pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părților; este socotită ca atare cererea de amânare la care

cealaltă parte s-ar putea împotrivi.

**Amânarea
judecății
pentru lipsă
de apărare**

Art. 217. – (1) Amânarea judecății pentru lipsă de apărare poate fi dispusă, la cererea părții interesate, numai în mod excepțional, pentru motive temeinice și care nu sunt imputabile părții sau reprezentantului ei.

(2) Când instanța refuză amânarea judecății pentru acest motiv, va amâna, la cererea părții, pronunțarea în vederea depunerii de concluzii scrise.

**Judecarea
cauzei în lipsa
părții
legal citate**

Art. 218. – (1) Lipsa părții legal citate nu poate împiedica judecarea cauzei, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă la orice termen fixat pentru judecată se înfățișează numai una dintre părți, instanța, după ce va cerceta toate lucrările din dosar și va asculta susținerile părții prezente, se va pronunța pe temeiul dovezilor administrate, examinând și excepțiile și apărările părții care lipsește.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul în care lipsesc ambele părți, deși au fost legal citate, dacă cel puțin una dintre ele a cerut în scris judecarea cauzei în lipsă.

**Discutarea
cererilor și
excepțiilor**

Art. 219. – Instanța este obligată, în orice proces, să pună în discuția părților toate cererile, excepțiile, împrejurările de fapt sau temeiurile de drept prezentate de ele, potrivit legii, sau invocate din oficiu.

**Folosirea
traducătorului
și interpretului**

Art. 220. – (1) Când una dintre părți sau dintre persoanele care urmează să fie ascultate nu cunoaște limba română, instanța va folosi un traducător autorizat. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător. În situația în care nu poate fi asigurată prezența unui traducător autorizat se vor aplica prevederile art. 145 alin. (4).

(2) În cazul în care una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) este mută, surdă sau surdo-mută ori, din orice altă cauză, nu se poate exprima, comunicarea cu ea se va face în scris, iar dacă nu poate citi sau scrie se va folosi un interpret.

(3) Dispozițiile privitoare la experți se aplică în mod corespunzător și traducătorilor și interpreților.

**Ascultarea
minorilor**

Art. 221. – În cazul în care, potrivit legii, urmează să fie ascultat un minor, ascultarea se va face în camera de consiliu. Ținând seama de împrejurările procesului, instanța hotărăște dacă părinții, tutorele sau alte persoane vor fi de față la ascultarea minorului.

**Prezența
personală a
părților în
vederea
împăcării**

Art. 222. – (1) Instanța va încerca împăcarea părților și în acest scop poate dispune ca acestea să se înfățișeze personal, chiar dacă sunt reprezentate.

(2) Dacă părțile se împacă, instanța va lua act de împăcare prin hotărârea pe care o va da. Dispozițiile art. 434 sunt aplicabile.

**Imposibilitatea
și refuzul de a
semna**

Art. 223. – Când cel obligat să semneze un act de procedură nu poate sau refuză să semneze, se face mențiunea corespunzătoare în acel act, sub semnătura președintelui și a greșierului.

**Termenul în
cunoștință**

Art. 224. – (1) Partea care a depus cererea personal sau prin mandatar și a luat termenul în cunoștință, precum și partea care a fost prezentă la un termen de judecată, personal sau printr-un reprezentant al ei, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaște termenul, nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanță, prezumându-se că ea cunoaște termenele de judecată ulterioare. Aceste dispoziții îi sunt aplicabile și părții căreia, personal sau prin reprezentant, ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmănat citația pentru un termen de judecată, considerându-se că, în acest caz, ea cunoaște și termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citația i-a fost înmănată.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică:

1. în cazul reluării judecării, după ce a fost suspendată;
2. în cazul când procesul se repune pe rol;
3. când partea este chemată la interogatoriu, afară de cazul în care a fost prezentă la încuviințarea lui, când s-a stabilit și termenul pentru luarea acestuia;
4. când, pentru motive temeinice, instanța a dispus ca partea să fie citată la fiecare termen;
5. în cazul în care instanța de apel sau de recurs fixează termen pentru rejudecarea fondului procesului după anularea hotărârii primei instanțe sau după casarea cu reținere.

(3) Militarii încazarmați sunt citați la fiecare termen.

(4) Deținuții sunt citați, de asemenea, la fiecare termen.

**Preschimbarea
termenului**

Art. 225. – (1) La cererea părții interesate termenul luat în cunoștință, potrivit art. 224 sau pentru care au fost trimise citațiile, nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice și cu citarea părților. Citarea acestora se face în termen scurt, în camera de consiliu. Soluționarea cererii de preschimbare a termenului de judecată este de competența completului.

(2) În cazul în care la termenul fixat instanța nu-și poate desfășura activitatea de judecată din cauza unor motive obiective, judecătorul va dispune preschimbarea termenului din oficiu, fără citarea părților. Acestea vor fi citate, însă, pentru noul termen fixat.

**Notele de
ședință.
Înregistrarea
ședinței**

Art. 226. – (1) Grefierul care participă la ședință este obligat să ia note în legătură cu desfășurarea procesului, care vor fi vizate de către președinte. Părțile pot cere citirea notelor și, dacă este cazul, corectarea lor.

(2) Instanța va înregistra ședințele de judecată. Înregistrarea va putea fi ulterior transcrisă la cererea părții interesate, în condițiile legii. Transcrierile înregistrărilor vor fi semnate de președinte și de grefier și vor avea puterea doveditoare a încheierilor de ședință.

**Redactarea
încheierii de
ședință**

Art. 227. – (1) Pe baza notelor de ședință, iar dacă este cazul și a înregistrărilor efectuate, grefierul redactează încheierea de ședință.

(2) Încheierea se redactează de grefier în cel mult 3 zile de la data ședinței de judecată.

**Cuprinsul
încheierii de
ședință**

Art. 228. – (1) Pentru fiecare ședință a instanței se întocmește o încheiere care va cuprinde următoarele:

- a) denumirea instanței și numărul dosarului;
- b) data ședinței de judecată;
- c) numele, prenumele și calitatea membrilor completului de judecată, precum și numele și prenumele grefierului;
- d) numele și prenumele sau, după caz, denumirea părților, numele și prenumele persoanelor care le reprezintă sau le asistă, al apărătorilor și celorlalte persoane chemate la proces, cu arătarea calității lor, precum și dacă au fost prezente ori au lipsit;
- e) numele, prenumele procurorului și parchetul de care aparține, dacă a participat la ședință;
- f) dacă procedura de citare a fost legal îndeplinită;
- g) obiectul procesului;
- h) probele care au fost administrate;
- i) cererile, declarațiile și prezentarea pe scurt a susținerilor părților, precum și a concluziilor procurorului, dacă acesta a participat la ședință;
- j) soluția dată și măsurile luate de instanță, cu arătarea motivelor, în fapt și în drept;
- k) calea de atac și termenul de exercitare a acesteia, atunci când, potrivit legii, încheierea poate fi atacată separat;

l) dacă judecarea a avut loc în ședință publică, fără prezența publicului ori în camera de consiliu;

m) semnătura membrilor completului și a greșierului.

(2) Încheierea trebuie să arate cum s-a desfășurat ședința, cuprinzând, dacă este cazul, mențiuni despre ceea ce s-a consemnat în procese-verbale separate.

(3) În cazul în care hotărârea se pronunță în ziua în care au avut loc dezbaterile, nu se întocmește încheierea de ședință, mențiunile prevăzute la alin. (1) și (2), făcându-se în partea introductivă a hotărârii.

Regulile aplicabile

Art. 229. – (1) Dispozițiile privitoare la deliberare, opinie separată, precum și orice alte dispoziții referitoare la hotărârile prin care instanța se dezînvește de judecarea fondului cererii, se aplică în mod corespunzător și încheierilor.

(2) În cazul în care încheierile pronunțate de instanță pe parcursul judecării sunt supuse apelului sau, după caz, recursului separat de hotărârea de fond, dosarul se înaintează instanței superioare în copie certificată de greșia instanței a cărei încheiere se atacă.

Încheierile preparatorii și interlocutorii

Art. 230. – Instanța nu este legată de încheierile premergătoare cu caracter preparatoriu, ci numai de cele interlocutorii. Sunt încheieri interlocutorii acelea prin care, fără a se hotărî în totul asupra procesului, se soluționează excepții procesuale, incidente procedurale ori alte chestiuni litigioase.

Domeniul de aplicare

Art. 231. – Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică, atât la cercetarea procesului, cât și la dezbaterile în fond a cauzei.

Secțiunea a 2-a Cercetarea procesului

Subsecțiunea 1 Dispoziții comune

Scopul și conținutul cercetării procesului

Art. 232. – (1) În etapa de cercetare a procesului se îndeplinesc, în condițiile legii, acte de procedură la cererea părților ori din oficiu, pentru pregătirea dezbaterii în fond a procesului, dacă este cazul.

(2) În vederea realizării scopului prevăzut la alin. (1), instanța:

1. va rezolva excepțiile ce se invocă ori pe care le poate ridica din oficiu;

2. va examina cererile de intervenție formulate de părți sau de terțe persoane, în condițiile legii;

3. va examina fiecare pretenție și apărare în parte, pe baza cererii de chemare în judecată, a întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare și a explicațiilor părților, dacă este cazul;

4. va constata care dintre pretenții sunt recunoscute și care sunt contestate;

5. la cerere, va dispune, în condițiile legii, măsuri asigurătorii, măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt, în cazul în care aceste măsuri nu au fost luate, în tot sau în parte, potrivit art. 198;

6. va lua act de renunțarea reclamantului, de achiesarea pârâtului sau de tranzacția părților;

7. va încuviința probele solicitate de părți, pe care le găsește concludente, precum și pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului și le va administra în condițiile legii;

8. va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate;

9. va dispune ca părțile să prezinte dovada efectuării verificărilor în registrele de evidență sau publicitate prevăzute de Codul civil sau legi speciale;

10. va îndeplini orice alt act de procedură necesar soluționării cauzei, inclusiv verificări în registrele prevăzute de legi speciale.

Estimarea duratei cercetării procesului

Art. 233. – (1) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, judecătorul, după ascultarea părților, va estima durata necesară pentru cercetarea procesului, ținând cont de împrejurările cauzei, astfel încât procesul să fie soluționat într-un termen optim și previzibil. Durata astfel estimată va fi consemnată în încheiere.

(2) Pentru motive temeinice, ascultând părțile, judecătorul va putea reconsidera durata prevăzută la alin. (1).

Alegerea procedurii de administrare a probelor

Art. 234. – Judecătorul, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pune în vedere acestora, dacă sunt reprezentate sau asistate de avocat, că pot să convină ca probele să fie administrate de către avocații lor, în condițiile art. 360-382. Dispozițiile art. 233 sunt aplicabile.

**Locul
cercetării
procesului**

Art. 235. – (1) Cercetarea procesului are loc în fața judecătorului, în camera de consiliu, cu citarea părților. Dispozițiile art. 149 sunt aplicabile.

(2) În căile de atac cercetarea procesului, dacă este necesară, se face în ședință publică.

**Asigurarea
celerității**

Art. 236. – (1) Pentru cercetarea procesului, judecătorul fixează termene scurte, chiar de la o zi la alta. Dispozițiile art. 224 sunt aplicabile.

(2) Dacă există motive temeinice, se pot acorda și termene mai îndelungate decât cele prevăzute la alin. (1).

(3) Judecătorul poate stabili pentru părți, precum și pentru alți participanți în proces, îndatoriri în ceea ce privește prezentarea dovezilor cu înscrisuri, relații scrise, răspunsul scris la interogatoriul comunicat potrivit art. 349, asistarea și concursul la efectuarea în termen a expertizelor, precum și orice alte demersuri necesare soluționării cauzei.

(4) Când este necesar pentru îndeplinirea îndatoririlor prevăzute la alin. (3), părțile, experții, traducătorii, interpreții, martorii și orice alți participanți în proces, pot fi încunoștințați și telefonic, telegrafic, prin fax, poștă electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare care asigură transmiterea textului actului ce se comunică ori înștiințarea pentru prezentarea la termen, precum și confirmarea primirii acestora. În cazul încunoștințării telefonice, grefierul va întocmi un referat în care va arăta cum s-a făcut încunoștințarea.

**Împrejurările
care pun capăt
procesului**

Art. 237. – În cazul în care, în cursul cercetării procesului, reclamantul renunță la judecarea cererii de chemare în judecată ori la dreptul pretins, intervine învoiala părților sau sunt admise cereri ori excepții care pun capăt în întregime procesului, fără a mai fi necesară dezbaterea asupra fondului în camera de consiliu sau în ședință publică, judecătorul se va pronunța asupra cauzei prin hotărâre.

**Terminarea
cercetării
procesului**

Art. 238. – (1) Când judecătorul se socotește lămurit, prin încheiere, declară cercetarea procesului încheiată și fixează termen pentru dezbaterea fondului în ședință publică.

(2) Pentru dezbaterea fondului, judecătorul pune în vedere părților să redacteze note privind susținerile lor și să le depună la dosar cu cel puțin 5 zile înainte de termenul stabilit potrivit alin. (1), fără a aduce atingere dreptului acestora de a formula concluzii orale.

(3) Părțile pot fi de acord ca dezbateră fondului să urmeze în camera de consiliu, în aceeași zi sau la un alt termen.

(4) Cererea de judecată în lipsă presupune că partea care a formulat-o a fost de acord și ca dezbateră fondului să aibă loc în camera de consiliu, afară de cazul în care partea a solicitat expres ca aceasta să aibă loc în ședință publică.

Subsecțiunea a 2-a *Excepțiile procesuale*

Noțiunea

Art. 239. – Excepția procesuală este mijlocul prin care, în condițiile legii, partea interesată, procurorul sau instanța invocă, fără să pună în discuție fondul dreptului, neregularități procedurale privitoare la compunerea completului sau constituirea instanței, competența instanței ori la procedura de judecată sau lipsuri referitoare la dreptul la acțiune urmărind, după caz, declinarea competenței, amânarea judecării, refacerea unor acte ori anularea, respingerea sau perimarea cererii.

Excepțiile absolute și relative

Art. 240. – (1) Excepțiile absolute sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme de ordine publică.

(2) Excepțiile relative sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme care ocrotesc cu precădere interesele părților.

Invocarea

Art. 241. – (1) Excepțiile absolute pot fi invocate de parte sau de instanță în orice stare a procesului, dacă prin lege nu se prevede altfel. Ele pot fi ridicate înaintea instanței de recurs numai dacă, pentru soluționare, nu este necesară administrarea altor dovezi în afara înscrisurilor noi.

(2) Excepțiile relative pot fi invocate de partea care justifică un interes, cel mai târziu la primul termen de judecată după săvârșirea neregularității procedurale, în etapa cercetării procesului și înainte de a se pune concluzii în fond.

(3) Cu toate acestea, părțile sunt obligate să invoce toate mijloacele de apărare și toate excepțiile procesuale de îndată ce le sunt cunoscute. În caz contrar, ele vor răspunde pentru pagubele pricinuite părții adverse, dispozițiile art. 184-186 fiind aplicabile.

Procedura de soluționare

Art. 242. – (1) Instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care fac inutilă, în tot sau în parte, administrarea de probe ori, după caz, cercetarea în fond a cauzei.

(2) În cazul în care s-au invocat simultan mai multe excepții, instanța va determina ordinea de soluționare în funcție de efectele pe care acestea le produc.

(3) Dacă instanța nu se poate pronunța de îndată asupra excepției invocate va amâna judecata și va stabili un termen scurt în vederea soluționării excepției.

(4) Excepțiile vor putea fi unite cu administrarea probelor, respectiv cu fondul cauzei numai dacă pentru judecarea lor este necesar să se administreze aceleași dovezi ca și pentru finalizarea etapei cercetării procesului sau, după caz, pentru soluționarea fondului.

(5) Încheierea prin care s-a respins excepția, precum și cea prin care, după admiterea excepției, instanța a rămas în continuare investită, poate fi atacată numai odată cu fondul, dacă legea nu dispune altfel.

Subsecțiunea a 3-a *Probele*

§1. Dispoziții generale

Sarcina probei

Art. 243. – Cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege.

Obiectul probei și mijloacele de probă

Art. 244. – Dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin înscrisuri, martori, prezumții, mărturisirea uneia dintre părți, făcută din proprie inițiativă sau obținută la interogatoriu, prin expertiză, prin mijloacele materiale de probă, prin cercetarea la fața locului sau prin orice alte mijloace prevăzute de lege.

Lipsa îndatoririi de a proba

Art. 245. – Nimeni nu este ținut de a proba/dovedi ceea ce instanța este ținută să ia cunoștință din oficiu.

Obligativitatea cunoașterii din oficiu

Art. 246. – (1) Instanța de judecată trebuie să ia cunoștință din oficiu de dreptul în vigoare în România.

(2) Cu toate acestea, textele care nu sunt publicate în Monitorul Oficial al României sau într-o altă modalitate anume prevăzută de lege, convențiile, tratatele și acordurile internaționale aplicabile în România care nu sunt integrate/cuprinse într-un text de lege, precum și dreptul internațional cutumiar trebuie dovedite de partea interesată.

Posibilitatea cunoașterii din oficiu

Art. 247. – Instanța de judecată poate lua cunoștință din oficiu de dreptul unui stat străin, cu condiția ca acesta să fie invocat. Ea poate de asemenea să ceară ca proba acestuia să fie făcută, între altele, prin mărturia unui expert sau prin producerea unui certificat emis de un specialist al dreptului, român ori străin.

Propunerea probelor. Rolul instanței

Art. 248. – (1) Probele se propun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Ele pot fi propuse și oral, în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) Dovezile care nu au fost propuse în condițiile alin.(1) nu vor mai putea fi cerute și încuviințate în cursul procesului, în afară de cazurile în care:

1. necesitatea probei rezultă din modificarea cererii;
2. nevoia administrării probei reiese din cercetarea judecătorească și partea nu o putea prevedea;
3. partea învederează instanței că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute;
4. administrarea probei nu duce la amânarea judecării;
5. există acordul expres al tuturor părților.

(3) În cazurile prevăzute la alin.(2), partea adversă are dreptul la proba contrară numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a încuviințat proba invocată.

(4) În cazul amânării, pentru motivele prevăzute la alin. (2), partea este obligată, când se cere proba cu martori, să depună lista acestora în termen de 5 zile de la încuviințarea probei, iar dacă s-a încuviințat proba cu înscrisuri, trebuie să depună copii certificate de pe înscrisurile invocate, cu cel puțin 5 zile înainte de termenul fixat pentru judecată, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a administra proba încuviințată.

(5) Dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului, instanța va dispune ca părțile să completeze probele. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

(6) Cu toate acestea, părțile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanței de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au propus și administrat în condițiile legii.

Admisibilitatea probelor

Art. 249. – (1) Probele trebuie să fie admisibile potrivit legii și să ducă la soluționarea procesului.

(2) Dacă un anumit fapt este de notorietate publică ori necontestat, instanța va putea decide, ținând seama de circumstanțele cauzei, că nu mai este necesară dovedirea lui.

(3) Obiceiurile, uzurile, uzanțele, regulile deontologice, regulamentele și reglementările locale nu trebuie dovedite decât în cazul în care instanța sau una dintre părți nu le cunoaște.

(4) La cererea instanței, autoritățile competente sunt obligate să-i comunice, în termenul stabilit, toate informațiile, înscrisurile ori reglementările solicitate.

Convențiile asupra probelor

Art. 250. – Convențiile asupra admisibilității, obiectului sau sarcinii probelor sunt valabile, cu excepția celor care privesc drepturi de care părțile nu pot dispune, a celor care fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori, după caz, contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

Renunțarea la probă

Art. 251. – (1) Când o parte renunță la probele propuse, cealaltă parte poate să și le însușească.

(2) Instanța poate dispune administrarea din oficiu a probei la care s-a renunțat.

Încuviințarea probelor

Art. 252. – (1) Probele se pot încuviința numai dacă sunt întrunite cerințele prevăzute la art. 249, în afară de cazul când ar exista pericolul ca ele să se piardă prin întârziere.

(2) Încheierea prin care se încuviințează probele va arăta faptele ce vor trebui dovedite, mijloacele de probă încuviințate, precum și obligațiile ce revin părților în legătură cu administrarea acestora.

(3) Instanța va putea limita numărul martorilor propuși.

Revenirea asupra probelor încuviințate

Art. 253. – Instanța poate reveni asupra unor probe încuviințate dacă, după administrarea altor probe, apreciază că administrarea vreuneia nu mai este necesară. Instanța este însă obligată să pună această împrejurare în discuția părților.

Administrarea probelor

Art. 254. – (1) Administrarea probelor se va face în ordinea stabilită de instanță.

(2) Probele se vor administra, când este posibil, chiar în ședința în care au fost încuviințate. Pentru administrarea celorlalte probe se va fixa termen luându-se, totodată, măsurile ce se impun pentru prezentarea martorilor, efectuarea expertizelor, aducerea înscrisurilor și a oricăror alte mijloace de probă.

(3) Probele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Dovada și dovada contrară vor fi administrate, atunci când este posibil, în aceeași ședință.

(5) Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va efectua, când este cazul, mai înainte de administrarea celorlalte probe.

(6) Când proba cu martori a fost încuviințată în condițiile prevăzute la art. 248 alin. (2), dovada contrară va fi cerută, sub sancțiunea decăderii, în aceeași ședință, dacă amândouă părțile sunt de față.

(7) Partea care a lipsit la încuviințarea dovezii este obligată să ceară proba contrară la ședința următoare, iar în caz de împiedicare, la primul termen când se înfățișează.

Locul administrării probelor

Art. 255. – (1) Administrarea probelor se face în fața instanței de judecată sesizate, în camera de consiliu, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă, din motive obiective, administrarea probelor nu se poate face decât în afara localității de reședință a instanței, aceasta se va putea efectua prin comisie rogatorie, de către o instanță de același grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de același grad. În cazul în care felul dovezii îngăduie și părțile se învoiesc, instanța care administrează proba poate fi scutită de citarea părților.

(3) Când instanța care a primit comisia rogatorie constată că administrarea probei urmează a se face în circumscripția altei instanțe, va înainta, pe cale administrativă, cererea de comisie rogatorie instanței competente, comunicând aceasta instanței de la care a primit însărcinarea.

(4) Instanța însărcinată prin comisie rogatorie, va proceda la administrarea probelor în prezența părților sau, chiar în lipsă, dacă au fost legal citate, având aceleași atribuții ca și instanța sesizată, în ce privește procedura de urmat.

(5) După ce s-a efectuat administrarea probelor prin comisie rogatorie, instanța sesizată, dacă este cazul, va fixa, din oficiu, termen pentru continuarea cercetării procesului sau, după caz, pentru dezbateră fondului.

Cheltuielile necesare administrării probelor

Art. 256. – (1) Când administrarea probei încuviințate necesită cheltuieli, instanța va pune în vedere părții care a cerut-o să depună la grefă, de îndată sau în termenul fixat de instanță, dovada achitării sumei stabilite pentru acoperirea lor.

(2) În cazurile în care proba a fost dispusă din oficiu sau la cererea procurorului în procesul pornit de acesta în condițiile prevăzute la art. 90 alin. (1), instanța va stabili, prin încheiere, cheltuielile de administrare a probei și partea care trebuie să le plătească, putându-le pune și în sarcina ambelor părți.

(3) Nedepunerea sumei prevăzute la alin. (1) în termenul fixat atrage decăderea părții din dreptul de a administra dovada încuviințată în fața acelei instanțe.

(4) Depunerea sumei prevăzute la alin. (1) se va putea însă face și după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amână judecata.

(5) Dispozițiile alin. (1)-(4) se aplică și în cazul în care administrarea probei se face prin comisie rogatorie.

Situația părții decăzute

Art. 257. – Partea decăzută din dreptul de a administra o probă va putea totuși să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și a dovezilor potrivitnice.

Aprecierea probelor

Art. 258. – (1) Instanța va examina probele administrate, pe fiecare în parte și pe toate în ansamblul lor.

(2) În vederea stabilirii existenței sau inexistenței faptelor pentru a căror dovedire probele au fost încuviințate, judecătorul le apreciază în mod liber, potrivit convingerii sale, în afară de cazul când legea stabilește puterea lor doveditoare.

§2. Dovada cu înscrisuri

I. Dispoziții generale

Noțiunea

Art. 259. – Înscrisul este orice scriere sau altă consemnare care cuprinde date despre un act sau fapt juridic, indiferent de suportul ei material ori de modalitatea de conservare și stocare.

Înscrisurile pe suport informatic

Art. 260. – Înscrisul pe suport informatic este admis ca probă în aceleași condiții ca înscrisul pe suport de hârtie, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de lege.

Înscrisurile în formă electronică

Art. 261. – Înscrisurile făcute în formă electronică sunt supuse dispozițiilor legii speciale.

Rolul semnăturii

Art. 262. – (1) Semnătura unui înscris face deplină credință, până la proba contrară, despre existența consimțământului părții care l-a semnat cu privire la conținutul acestuia. Dacă semnătura aparține unui funcționar public, ea conferă autenticitate acelui înscris, în condițiile legii.

(2) Când semnătura este electronică, aceasta nu este valabilă, decât dacă este reprodusă în condițiile prevăzute de lege.

II. Înscrișul autentic

Noțiunea

Art. 263. – (1) Înscrișul autentic este înscrișul întocmit sau, după caz, primit și autentificat de o autoritate publică, de notarul public sau de către o altă persoană investită de stat cu autoritate publică, în forma și condițiile stabilite de lege. Autenticitatea înscrișului se referă la stabilirea identității părților, exprimarea consimțământului acestora cu privire la conținut, semnătura acestora și data înscrișului.

(2) Este, de asemenea, autentic orice alt înscriș emis de către o autoritate publică și căruia legea îi conferă acest caracter.

Puterea doveditoare

Art. 264. – (1) Înscrișul autentic face deplină dovadă, față de orice persoană, până la declararea sa ca fals, cu privire la constatările făcute personal de către cel care a autentificat înscrișul, în condițiile legii.

(2) Declarațiile părților cuprinse în înscrișul autentic fac dovadă, până la proba contrară, atât între părți, cât și față de oricare alte persoane.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile și în cazul mențiunilor din înscriș care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părților, fără a constitui obiectul principal al actului. Celelalte mențiuni constituie, între părți, un început de dovadă scrisă.

Nulitatea și conversiunea înscrișului autentic

Art. 265. – (1) Înscrișul autentic întocmit fără respectarea formelor prevăzute pentru încheierea sa valabilă, ori de o persoană incompatibilă, necompetentă sau cu depășirea competenței este lovit de nulitate absolută, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Înscrișul prevăzut la alin. (1) face însă deplină dovadă ca înscriș sub semnătură privată, dacă este semnat de părți, iar dacă nu este semnat, constituie, între acestea, doar un început de dovadă scrisă.

III. Înscrișul sub semnătură privată

Noțiunea

Art. 266. – Înscrișul sub semnătură privată este acela care poartă semnătura părților, indiferent de suportul său material. El nu este supus niciunei alte formalități, în afara excepțiilor anume prevăzute de lege.

Puterea doveditoare

Art. 267. – (1) Înscrișul sub semnătură privată, recunoscut de cel căruia îi este opus sau, după caz, socotit de lege ca

recunoscut, face dovadă între părți până la proba contrară.

(2) Mențiunile din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părților fac, de asemenea, dovadă până la proba contrară, iar celelalte mențiuni, străine de cuprinsul acestui raport, pot servi doar ca început de dovadă scrisă.

Pluralitatea de exemplare

Art. 268. – (1) Înscrisul sub semnătură privată, care constată un contract sinalagmatic, are putere doveditoare numai dacă a fost făcut în atâtea exemplare originale câte părți cu interese contrare sunt.

(2) Un singur exemplar original este suficient pentru toate persoanele având același interes.

(3) Fiecare exemplar original trebuie să facă mențiune despre numărul originalelor ce au fost făcute. Lipsa acestei mențiuni nu poate fi opusă însă de cel care a executat, în ceea ce îl privește, obligația constatată în acel înscris.

(4) Pluralitatea exemplarelor originale nu este cerută când părțile, de comun acord, au depus singurul original la un terț ales de ele.

Formalitatea „bun și aprobat”

Art. 269. – (1) Înscrisul sub semnătură privată, prin care o singură parte se obligă către o alta să-i plătească o sumă de bani sau o cantitate de bunuri fungibile, trebuie să fie în întregime scris cu mâna celui care îl subscrie sau cel puțin ca, în afară de semnătură, să fie scris cu mâna sa „bun și aprobat pentru...”, cu arătarea în litere a sumei sau a cantității datorate.

(2) Când suma arătată în cuprinsul înscrisului este diferită de cea arătată în formula „bun și aprobat”, se prezumă că obligația nu există decât pentru suma cea mai mică, chiar dacă înscrisul și formula „bun și aprobat” sunt scrise în întregime cu mâna sa de cel obligat, afară numai dacă se dovedește în care parte este greșeală sau dacă prin lege se prevede altfel.

Excepțiile

Art. 270. – (1) Dispozițiile art. 268 și 269 nu se aplică în raporturile dintre întreprinzători sau alți profesioniști.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), data înscrisului sub semnătură privată poate fi dovedită, chiar și față de terți, cu orice mijloc de probă, în măsura în care legea specială nu cere forma scrisă pentru dovedirea convenției înseși.

Sanctiunea nerespectării formalităților speciale

Art. 271. – Înscrisurile sub semnătură privată pentru care nu s-au îndeplinit cerințele prevăzute la art. 268 și 269 vor putea fi socotite ca început de dovadă scrisă.

**Data certă a
înscrisului sub
semnătură
privată**

Art. 272. – (1) Data înscrisurilor sub semnătură privată este opozabilă altor persoane decât celor care le-au întocmit, numai din ziua în care a devenit certă, printr-una dintre modalitățile prevăzute de lege, respectiv:

1. din ziua în care au fost prezentate spre a se conferi dată certă de către notarul public, executorul judecătoresc sau alt funcționar competent în această privință;

2. din ziua când au fost înfățișate la o autoritate sau instituție publică, făcându-se despre aceasta mențiune pe înscrisuri;

3. din ziua când au fost înregistrate într-un registru sau alt document public;

4. din ziua morții ori din ziua când a survenit neputința fizică de a scrie a celui care l-a întocmit sau a unuia dintre cei care l-au scris, după caz;

5. din ziua în care cuprinsul lor este reprodus, chiar și pe scurt, în înscrisuri autentice întocmite în condițiile art. 263, precum încheieri, procese-verbale pentru punerea de sigilii sau pentru facere de inventar;

6. din ziua în care s-a petrecut un alt fapt de aceeași natură care dovedește în chip neîndoielnic anterioritatea înscrisului.

(2) Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, instanța, ținând seama de împrejurări, poate să înlăture aplicarea, în tot sau în parte, a dispozițiilor alin. (1) în privința chitanțelor liberatorii.

**Registrele și
hârțiile
domestice**

Art. 273. – Registrele și hârțiile domestice nu fac dovadă pentru cel care le-a scris. Ele fac dovadă împotriva lui:

1. în toate cazurile în care atestă neîndoielnic o plată primită;

2. când cuprind mențiunea expresă că însemnarea a fost făcută în folosul celui arătat drept creditor, pentru a ține loc de titlu.

**Registrele
întreprinzătorilor
și ale altor
profesioniști**

Art. 274. – (1) Registrele întreprinzătorilor și ale altor profesioniști, întocmite și ținute cu respectarea dispozițiilor legale, pot face între aceștia deplină dovadă în justiție, pentru faptele și chestiunile legate de activitatea lor profesională.

(2) Registrele prevăzute la alin. (1), chiar neținute cu respectarea dispozițiilor legale, fac dovadă contra celor care le-au ținut. Cu toate acestea, partea care se prevalează de ele nu poate scinda conținutul lor.

(3) În toate cazurile, instanța este în drept a aprecia dacă se poate atribui conținutului registrelor unui întreprinzător sau alt profesionist, o altă putere doveditoare, dacă trebuie a se renunța la această probă în cazul în care registrele părților nu concordă,

sau dacă trebuie să atribuie o credibilitate mai mare registrelor uneia dintre părți.

**Mențiunile
făcute de
creditor**

Art. 275. – Orice mențiune făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul unui titlu care a rămas neîntrerupt în posesia sa, face dovada cu toate că nu este nici semnată, nici datată de el, când tinde a stabili liberațiunea debitorului. Aceeași putere doveditoare o are mențiunea făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul duplicatului unui înscris sau al unei chitanțe, dacă duplicatul sau chitanța este în mâinile debitorului.

IV. Înscrisurile pe suport informatic

Noțiunea

Art. 276. – (1) Când datele unui act juridic sunt redactate pe un suport informatic, documentul care reproduce aceste date constituie instrumentul probator al actului, dacă este inteligibil și prezintă garanții suficient de serioase pentru a face deplină credință în privința conținutului acestuia și a identității persoanei de la care acesta emană.

(2) Pentru a aprecia calitatea documentului, instanța trebuie să țină seama de circumstanțele în care datele au fost înscrise și documentul care le-a reprodus.

**Prezumția de
validitate a
înscrierii**

Art. 277. – Înscrierea datelor unui act juridic pe suport informatic este prezumată a prezenta garanții suficient de serioase pentru a face deplină credință în cazul în care ea este făcută în mod sistematic și fără lacune și când datele înscrise sunt protejate contra alterărilor și contrafacerilor astfel încât integritatea documentului este deplin asigurată. O astfel de prezumție există și în favoarea terților din simplul fapt că înscrierea este efectuată de către un profesionist.

**Puterea
doveditoare**

Art. 278. – (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, documentul care reproduce datele unui act, înscrise pe un suport informatic, face deplină dovadă între părți, până la proba contrară.

(2) Dacă suportul sau tehnologia utilizată pentru redactare nu garantează integritatea documentului, acesta poate servi, după circumstanțe, ca mijloc material de probă sau ca început de dovadă scrisă.

V. Duplicatele și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată

Regimul duplicatelor

Art. 279. – Duplicatele de pe înscrisurile notariale sau alte înscrisuri autentice, eliberate în condițiile prevăzute de lege, înlocuiesc originalul și au aceeași putere doveditoare ca și acesta.

Regimul copiilor

Art. 280. – (1) Copia, chiar legalizată, de pe orice înscris autentic sau sub semnătură privată nu poate face dovadă decât despre ceea ce este cuprins în înscrisul original.

(2) Părțile pot să ceară confruntarea copiei cu originalul, prezentarea acestuia din urmă putând fi întotdeauna ordonată de instanță, în condițiile prevăzute la art. 286 alin. (2).

(3) Dacă este imposibil să fie prezentat originalul sau duplicatul înscrisului autentic ori originalul înscrisului sub semnătură privată, copia legalizată de pe acestea constituie un început de dovadă scrisă.

(4) Copiile de pe copii nu au nicio putere doveditoare.

(5) Extrasele sau copiile parțiale fac dovada ca și copiile integrale sau copiile asimilate acestora, însă numai pentru partea din înscrisul original pe care o reproduc; în cazul în care sunt contestate, iar originalul este imposibil să fie prezentat, instanța are dreptul să aprecieze, în limitele prevăzute la alin. (3) și (4), în ce măsură partea din original, reprodusă în extras, poate fi socotită ca având putere doveditoare, independent de părțile din original care nu au fost reproduse.

Copiile făcute pe microfilme sau pe suporturi informatice

Art. 281. – Datele din înscrisurile autentice sau sub semnătură privată redactate pe microfilme și alte suporturi accesibile de prelucrare electronică a datelor, făcute cu respectarea dispozițiilor legale, au aceeași putere doveditoare ca și înscrisurile în baza cărora au fost redactate.

VI. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare

Puterea doveditoare

Art. 282. – Înscrisul de recunoaștere sau de reînnoire a unei datorii preexistente face dovadă împotriva debitorului, moștenitorilor sau succesorilor săi în drepturi, dacă aceștia nu dovedesc, prin aducerea documentului original, că recunoașterea este eronată sau inexactă.

VII. Regimul altor înscrisuri

Alte categorii de înscrisuri

Art. 283. – (1) Contractele încheiate pe formulare tipizate sau standardizate ori încorporând condiții generale tip, după caz, sunt considerate înscrisuri sub semnătură privată, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Dacă legea nu dispune altfel, biletele, tichetele și alte asemenea documente, utilizate cu ocazia încheierii unor acte juridice sau care încorporează dreptul la anumite prestații, au forța probantă a înscrisurilor sub semnătură privată, chiar dacă nu sunt semnate.

(3) Telexul, precum și telegrama ale căror originale, depuse la oficiul poștal, au fost semnate de expeditor, fac aceeași dovadă ca și înscrisul sub semnătură privată.

Anexele

Art. 284. – Planurile, schițele, hârțiile, fotografiile și orice alte documente anexate au aceeași putere doveditoare ca și înscrisurile la care sunt alăturate, dacă au legătură directă cu înscrisul și poartă semnătura, după caz, a părții sau a persoanei competente care a întocmit înscrisul.

Modificările înscrisului

Art. 285. – Ștersăturile, radierile, corecturile și orice alte modificări, mențiuni sau adăugiri, făcute într-un înscris, nu vor fi luate în considerare decât dacă au fost constatate sub semnătură de cel competent să-l întocmească sau de partea de la care emană înscrisul, după caz.

VIII. Administrarea probei cu înscrisuri

Depunerea înscrisurilor

Art. 286. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, fiecare parte are dreptul să depună înscrisurile de care înțelege să se folosească, în copie certificată pentru conformitate.

(2) Dacă înscrisul este depus în copie, partea care l-a depus este obligată să aibă asupra sa originalul și, la cerere, să-l prezinte instanței, sub sancțiunea de a nu se ține seama de înscris.

(3) Dacă partea adversă nu poate să-și dea seama de exactitatea copiei față cu originalul înfățișat în ședință, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei.

(4) Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lăsa copii legalizate de grefierul instanței unde au fost depuse.

(5) Înscrierile întocmite în altă limbă decât cea folosită în fața instanței trebuie însoțite de traduceri legalizate.

(6) Înscrierile depuse în copie la dosar nu pot fi retrase de părți.

Obligația părții adverse de a prezenta înscrisul

Art. 287. – (1) Când partea învederează că partea adversă deține un înscris probatoriu, referitor la proces, instanța poate ordona înfățișarea lui.

(2) Cererea de înfățișare va fi admisă, dacă înscrisul este comun părților din proces, dacă însăși partea adversă s-a referit în proces la acest înscris sau dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul.

Cazurile de respingere a cererii de prezentare a înscrisului

Art. 288. – (1) Judecătorul va respinge motivat cererea de depunere la dosar a înscrisului, în întregime sau în parte, când:

1. conținutul înscrisului se referă la chestiuni strict personale privind demnitatea sau viața privată a unei persoane;

2. depunerea înscrisului ar încălca îndatorirea legală de păstrare a secretului;

3. depunerea înscrisului ar atrage urmărirea penală a părții, a soțului sau a unei rude ori afin până la gradul al treilea inclusiv.

(2) Dacă legea nu dispune altfel, incidența vreunui dintre cazurile de mai sus va fi verificată de judecător, prin cercetarea conținutului înscrisului. În încheierea de ședință se va face o mențiune corespunzătoare.

Refuzul de a prezenta înscrisul

Art. 289. – Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriul ce s-a propus în dovedirea deținerii sau existenței înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că a ascuns înscrisul sau l-a distrus sau dacă, după ce s-a dovedit deținerea înscrisului, nu se conformează ordinului dat de instanță de a-l înfățișa, instanța va putea socoti ca dovedite afirmațiile făcute cu privire la conținutul aceluia înscris, de partea care a cerut înfățișarea.

Cercetarea înscrisului prin judecătorul delegat

Art. 290. – (1) Când un înscris, necesar dezlegării procesului, se găsește la una dintre părți și nu poate fi prezentat fiindcă aducerea ar fi prea costisitoare sau când înscrierile sunt prea voluminoase ori numeroase, se va putea delega un judecător în prezența căruia părțile vor cerceta înscrierile la locul unde se găsesc.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), instanța, ținând seama de împrejurări, poate să ceară doar prezentarea unor extrase sau copii de pe înscrierile solicitate, certificate de persoana care le deține. În asemenea cazuri, dacă este necesar,

instanța poate dispune verificarea conformității extrasului sau copiei cu originalul.

**Obligația
terțului de a
prezenta
înscrisul**

Art. 291. – (1) Când se arată că un înscris necesar soluționării procesului se află în posesia unui terț, acesta va putea fi citat ca martor, punându-i-se în vedere să aducă înscrisul în instanță.

(2) Când deținătorul înscrisului este o persoană juridică, reprezentanții ei vor putea fi citați ca martori.

(3) Terțul poate refuza înfățișarea înscrisului în cazurile prevăzute la art. 288.

**Obligația
autorității sau
instituției
publice de a
prezenta
înscrisul**

Art. 292. – (1) Dacă înscrisul se găsește în păstrarea unei autorități sau instituții publice, instanța va lua măsuri, la cererea uneia dintre părți, sau din oficiu, pentru aducerea lui, în termenul fixat în acest scop, punând în vedere conducătorului autorității sau instituției publice deținătoare măsurile ce se pot dispune în caz de neconformare.

(2) Autoritatea sau instituția publică deținătoare este în drept să refuze trimiterea înscrisului când acestea se referă la apărarea națională, siguranța publică sau relațiile diplomatice. Extrase parțiale vor putea fi trimise dacă niciunul dintre aceste motive nu se opune.

**Înscrisurile
care nu pot fi
trimise
instanței**

Art. 293. – (1) Instanța nu va putea cere trimiterea în original a cărților funciare și a planurilor, a registrelor autorităților sau instituțiilor publice, a testamentelor depuse la instanțe, notari publici sau avocați, precum și a altor înscrisuri originale ce se găsesc în arhivele acestora. Se vor putea însă cere copii certificate ale acestora.

(2) Cercetarea acestor înscrisuri, dacă este necesară, se va face, cu citarea părților, de un judecător delegat sau, dacă înscrisul se găsește în altă localitate, prin comisie rogatorie, de către instanța respectivă.

(3) Prin excepție de la prevederile alin.(1) și (2), când procedura verificărilor înscrisurilor o impune, instanța va putea ordona prezentarea testamentelor originale sau a altor înscrisuri originale, depuse la instanțe, notari publici sau avocați, pentru efectuarea expertizei grafoscopice în laboratoarele de specialitate dacă expertiza actului nu se poate efectua la sediul arhivei.

**Prezentarea
registrelor
întreprinzătorilor**

Art. 294. – (1) La cererea uneia dintre părți sau chiar din oficiu, instanța va putea ordona înfățișarea registrelor întreprinzătorilor și ale altor profesioniști sau comunicarea lor.

(2) Când înscrisurile sau registrele prevăzute la alin. (1) ce urmează a fi cercetate se află în altă circumscripție judecătorească, cercetarea lor se va face prin comisie rogatorie.

IX. Verificarea înscrisurilor

Recunoașterea sau contestarea înscrisului sub semnătură privată

Art. 295. – (1) Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator, fie să recunoască, fie să conteste scrierea ori semnătura. Contestarea scrierii sau semnăturii poate fi făcută, la primul termen după depunerea înscrisului, sub sancțiunea decăderii.

(2) Moștenitorii sau succesorii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnătura autorului lor.

Obligația de verificare a înscrisului

Art. 296. – (1) Când una dintre persoanele menționate la art. 295 contestă scrierea sau semnătura ori declară că nu le cunoaște, instanța va proceda la verificarea înscrisului prin:

1. compararea scrierii și semnăturii de pe înscris cu scrierea și semnătura din alte înscrisuri necontestate;
2. expertiză;
3. orice alte mijloace de probă admise de lege.

(2) În acest scop, președintele completului de judecată va obliga partea căreia i se atribuie scrierea sau semnătura să scrie și să semneze sub dictarea sa, părți din înscris. Refuzul de a scrie sau semna va putea fi considerat ca o recunoaștere a scrierii sau semnăturii.

Procedura de verificare

Art. 297. – (1) Judecătorul, după compararea înscrisului cu scrierea sau semnătura făcută în fața sa sau, dacă este cazul, și cu alte înscrisuri, se poate lămuri asupra înscrisului.

(2) Dacă însă, din compararea scrierilor, judecătorul nu este lămurit, va ordona ca verificarea să se facă prin expertiză, obligând părțile sau alte persoane să depună de îndată înscrisuri de comparație.

(3) Se primesc ca înscrisuri de comparație:

1. înscrisurile autentice;
2. înscrisurile sau alte scrieri private necontestate de părți;
3. partea din înscris care nu este contestată;
4. scrisul sau semnătura făcută înaintea instanței.

(4) Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de președinte, grefier și părți.

(5) Părțile iau cunoștință de înscrisuri în ședință.

**Denunțarea
înscrisului ca
fals**

Art. 298. – (1) Dacă cel mai târziu la primul termen după prezentarea unui înscris folosit în proces una dintre părți declară că acesta este fals prin falsificarea scrierii sau semnăturii, ea este obligată să arate motivele pe care se sprijină.

(2) Dacă partea care folosește înscrisul nu este prezentă, instanța va ordona ca aceasta să se prezinte personal pentru a lua cunoștință de denunțarea înscrisului ca fals, să depună originalul și să dea explicațiile necesare.

(3) Judecătorul poate ordona prezentarea părților chiar și înainte de primul termen de judecată, dacă partea declară, prin întâmpinare, că scrierea sau semnătura sa este falsificată.

(4) În cazuri temeinic justificate, părțile pot fi reprezentate prin mandatar cu procură specială.

**Verificarea
stării
înscrisului
denunțat ca
fals**

Art. 299. – (1) Judecătorul va constata de îndată, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului denunțat ca fals, dacă există pe el ștersături, adăugiri sau corecturi, apoi îl va semna, spre neschimbare, și îl va încredința grefei, după ce va fi contrasemnat de grefier și de părți.

(2) Dacă părțile nu vor sau nu pot să semneze, se va face mențiune despre toate acestea în procesul-verbal.

**Ascultarea
părților**

Art. 300. – (1) La același termen în care înscrisul a fost denunțat ca fals sau, în cazul prevăzut la art. 298 alin. (2), la termenul următor, judecătorul întreabă partea care a produs înscrisul, dacă înțelege să se folosească de el.

(2) Dacă partea care a folosit înscrisul lipsește, refuză să răspundă sau declară că nu se mai servește de înscris, acesta va fi înlăturat, în tot sau în parte, după caz.

(3) Dacă partea care a denunțat înscrisul ca fals lipsește, refuză să răspundă sau își retrage declarația de denunțare, înscrisul va fi considerat ca recunoscut.

**Suspendarea
procesului și
sesizarea
parchetului**

Art. 301. – Dacă partea care a prezentat înscrisul stăruie să se folosească de acesta, deși denunțarea ca fals a acestuia nu a fost retrasă, instanța, dacă este indicat autorul falsului sau complicele acestuia, poate suspenda judecata procesului, înaintând de îndată înscrisul denunțat ca fals parchetului competent, pentru cercetarea falsului, împreună cu procesul-verbal ce se va încheia în acest scop.

**Cercetarea
falsului de
către instanța
civilă**

Art. 302. – În cazul în care, potrivit legii, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare ori nu poate continua, cercetarea falsului se va face de către instanța civilă, prin orice mijloace de probă.

§3. Proba cu martori

I. Admisibilitatea probei cu martori

**Admisibilitatea
probei**

Art. 303. – (1) Proba cu martori este admisibilă în toate cazurile în care legea nu dispune altfel.

(2) Niciun act juridic nu poate fi dovedit cu martori, dacă valoarea obiectului său este mai mare de 250 lei. Cu toate acestea, se poate face dovada cu martori, contra unui întreprinzător sau alt profesionist, a oricărui act juridic, indiferent de valoarea lui, dacă a fost făcut de acesta în exercițiul activității sale profesionale, în afară de cazul în care legea specială cere probă scrisă.

(3) În cazul în care legea cere forma scrisă pentru validitatea unui act juridic, acesta nu poate fi dovedit cu martori.

(4) De asemenea, este inadmisibilă proba cu martori dacă pentru dovedirea unui act juridic legea cere forma scrisă, în afară de cazurile în care:

1. partea s-a aflat în imposibilitate materială sau morală de a-și întocmi un înscris pentru dovedirea actului juridic;
2. există un început de dovadă scrisă, potrivit prevederilor art. 304;
3. partea a pierdut înscrisul doveditor din pricina unui caz fortuit sau de forță majoră;
4. părțile convin, fie și tacit, să folosească această probă, însă numai privitor la drepturile de care ele pot să dispună;
5. actul juridic este atacat pentru fraudă, eroare, dol, violență ori cauză ilicită, după caz;
6. se cere lămurirea clauzelor actului juridic.

(5) Proba cu martori nu se admite niciodată împotriva sau peste ceea ce cuprinde un înscris și nici despre ceea ce s-ar pretinde că s-ar fi zis înainte, în timpul sau în urma întocmirii lui, chiar dacă legea nu cere forma scrisă pentru dovedirea actului juridic respectiv, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (4).

**Începutul de
dovadă scrisă**

Art. 304. – (1) Se socotește început de dovadă scrisă orice scriere, chiar nesemnată și nedată, care provine de la o persoană căreia acea scriere i se opune ori de la cel al cărui succesori în drepturi este acea persoană, dacă scrierea face credibil faptul pretins.

(2) Constituie început de dovadă scrisă și înscrisul, chiar nesemnat de persoana căreia acesta i se opune, dacă a fost întocmit în fața unui funcționar competent care atestă că declarațiile cuprinse în înscris sunt conforme celor făcute de acea persoană.

(3) Începutul de dovadă scrisă poate face dovada între părți numai dacă este completat prin alte mijloace de probă, inclusiv prin proba cu martori ori prin prezumții.

II. Administrarea probei cu martori

Ascultarea și înlocuirea martorilor

Art. 305. – (1) Când instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune citarea și ascultarea acestora.

(2) Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, caz în care lista se va depune sub sancțiunea decăderii, în termen de 5 zile de la încuviințare.

(3) Fiecare parte va putea să se împotrivescă la ascultarea unui martor care nu este înscris în listă sau nu este identificat în mod lămurit.

(4) Decăderea din dreptul de a administra dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la art. 256 se acoperă dacă aceștia se înfățișează la termenul fixat pentru ascultarea lor.

Ascultarea martorilor necitați

Art. 306. – (1) Martorii pot fi ascultați chiar la termenul la care proba a fost încuviințată.

(2) La termenul fixat pentru administrarea probei, partea va putea aduce martorii încuviințați chiar fără a fi citați.

(3) Dacă partea se obligă să prezinte martorul la termenul de judecată, fără a fi citat, însă din motive imputabile aceasta nu își îndeplinește obligația, instanța va dispune citarea martorului pentru un nou termen. Dispozițiile art. 307 sunt aplicabile.

Refuzul martorului de a se prezenta

Art. 307. – (1) Împotriva martorului care lipsește la prima citare, instanța poate emite mandat de aducere.

(2) În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

(3) Dacă, după emiterea mandatului de aducere, martorul nu poate fi găsit sau nu se înfățișează, instanța va putea proceda la judecată.

Imposibilitatea de prezentare

Art. 308. – Martorul care, din cauză de boală sau altă împiedicare gravă, nu poate veni în instanță, va putea fi ascultat la locul unde se află, cu citarea părților.

Persoanele care nu pot fi ascultate ca martori

Art. 309. – (1) Nu pot fi martori:

1. rudele și afinii până la gradul al treilea inclusiv;
2. soțul, fostul soț, logodnicul ori concubinul;
3. cei aflați în dușmănie sau în legături de interese cu vreuna dintre părți;
4. persoanele puse sub interdicție judecătorească;
5. cei condamnați pentru mărturie mincinoasă.

(2) Părțile pot conveni, expres sau tacit, să fie ascultate ca martori și persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1 – 3.

Ascultarea rudelor și afinilor

Art. 310. – În procesele privitoare la filiație, divorț și alte raporturi de familie se vor putea asculta rudele și afinii prevăzuți la art. 309, în afară de descendenți.

Persoanele scutite de a depune mărturie

Art. 311. – (1) Sunt scutiți de a fi martori:

1. slujitorii cultelor, medicii, farmaciștii, avocații, notarii publici, executorii judecătorești, mediatorii, moașele și asistenții medicali și orice alți profesioniști cărora legea le impune să păstreze secretul de serviciu sau secretul profesional cu privire la faptele de care au luat cunoștință în cadrul serviciului ori în exercitarea profesiei lor chiar și după încetarea activității lor;

2. judecătorii, procurorii și funcționarii publici, chiar și după încetarea funcției lor, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoștință în această calitate;

3. cei care prin răspunsurile lor s-ar expune pe ei înșiși sau ar expune pe vreuna din persoanele arătate la art. 309 alin. (1) pct. 1 și 2, la o pedeapsă penală sau la disprețul public.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1, cu excepția slujitorilor cultelor, vor putea totuși depune mărturie, dacă au fost dezlegate de secretul de serviciu ori profesional de partea interesată la păstrarea secretului, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Vor putea, de asemenea, depune mărturie și persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 2, dacă autoritatea sau instituția pe lângă care funcționează ori au funcționat, după caz, le dă încuviințarea.

Identificarea martorului

Art. 312. – (1) Președintele, înainte de a lua declarația, va cere martorului să arate:

- a) numele, prenumele, profesia, domiciliul și vârsta;
- b) dacă este rudă sau afin cu una dintre părți și în ce grad;
- c) dacă se află în serviciul uneia dintre părți.

(2) Președintele va pune apoi în vedere martorului îndatorirea de a jura și semnificația jurământului.

Depunerea jurământului

Art. 313. – (1) Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: *„Jur că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”*.

(2) În timpul depunerii jurământului, martorul ține mâna pe cruce sau pe Biblie.

(3) Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a martorului.

(4) Martorului de altă religie decât cea creștină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. (2).

(5) Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: *„Jur pe onoare și conștiință că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu.”*.

(6) Martorii care din motive de conștiință sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în fața instanței următoarea formulă: *„Mă oblig că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu.”*.

(7) Persoanele mute și surdo-mute știutoare de carte vor depune jurământul transcriind formula acestuia și semnând-o; persoanele hipoacuzice vor rosti jurământul, iar cele care nu știu să scrie vor jura prin semne cu ajutorul unui interpret.

(8) Situațiile la care se referă alin. (3)-(7) se rețin de către instanță pe baza afirmațiilor făcute de martor.

(9) După depunerea jurământului, președintele va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de mărturie mincinoasă.

(10) Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

Scutirea de jurământ

Art. 314. – Copiii care nu au împlinit vârsta de 14 ani și cei care sunt lipsiți de discernământ în momentul audierii, fără a fi puși sub interdicție, pot fi ascultați, fără jurământ, însă instanța le va atrage atenția să spună adevărul și va ține seama, la aprecierea depozității lor, de situația lor specială.

Ascultarea martorului

Art. 315. – (1) Fiecare martor va fi ascultat separat, cei neascultați încă neputând fi de față.

(2) Ordinea ascultării martorilor va fi fixată de președinte, ținând seama și de cererea părților.

(3) Martorul va răspunde mai întâi la întrebările puse de președinte, iar apoi și întrebărilor puse, cu încuviințarea acestuia, de către partea care l-a propus, precum și de către partea adversă.

(4) După ascultare, martorul rămâne în sala de ședință până la sfârșitul cercetării, afară numai dacă instanța hotărăște altfel.

(5) Cu ocazia audierii, martorul va fi lăsat să-și facă liber depoziția, fără să aibă voie să citească un răspuns scris de mai înainte; el se poate servi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai pentru a preciza cifre sau denumiri.

Reascultarea și confruntarea martorilor

Art. 316. – (1) Martorii pot fi din nou întrebați, dacă instanța găsește de cuviință.

(2) Martorii ale căror declarații nu se potrivesc pot fi confrunțați.

(3) Dacă instanța găsește că întrebarea pusă de parte nu poate să ducă la dezlegarea procesului, este jignitoare sau tinde a proba un fapt a cărui dovedire e oprită de lege, nu o va încuviința. Instanța, la cererea părții, va trece în încheierea de ședință atât întrebarea formulată, cât și motivul pentru care nu a fost încuviințată.

Consemnarea declarației martorului

Art. 317. – (1) Mărturia se va scrie de greșier, după dictarea președintelui sau a judecătorului delegat, și va fi semnată pe fiecare pagină și la sfârșitul ei de judecător, greșier și martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprins. Dacă martorul refuză sau nu poate să semneze, se va face mențiune despre aceasta în încheierea de ședință.

(2) Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate și semnate de judecător, de greșier și martor, sub sancțiunea de a nu fi luate în considerare.

(3) Locurile nescrise din declarație trebuie barate cu linii, astfel încât să nu se poată face adăugiri.

(4) Dispozițiile art. 226 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Aprecierea probei cu martori

Art. 318. – În aprecierea declarațiilor martorilor, instanța va ține seama de sinceritatea acestora și de împrejurările în care au luat cunoștință de faptele ce fac obiectul declarației respective.

Bănuiala de mărturie mincinoasă

Art. 319. – Dacă, din cercetare, reies bănuieli de mărturie mincinoasă sau de mituire a martorului, instanța va încheia proces-verbal și va trimite pe martor în fața autorităților penale.

Drepturile bănești ale martorului

Art. 320. – (1) Martorul are dreptul la rambursarea cheltuielilor de transport, cazare și masă dacă este din altă localitate, precum și dreptul la despăgubiri pentru acoperirea veniturilor pe care le-ar fi obținut, dacă și-ar fi exercitat profesia pe durata lipsei de la locul de muncă, prilejuită de chemarea sa în vederea ascultării ca martor, stabilite în raport de starea sau

profesia pe care o exercită, precum și timpul efectiv pierdut.

(2) Drepturile bănești se asigură de partea care a propus martorul și se stabilesc, la cerere, de către instanță, prin încheiere executorie.

§4. Prezumțiile

Noțiunea

Art. 321. – Presumțiile sunt consecințele pe care legea sau judecătorul le trage dintr-un fapt cunoscut spre a stabili un fapt necunoscut.

Presumțiile legale

Art. 322. – (1) Presumția legală scutește de dovadă pe acela în folosul căruia este stabilită în tot ceea ce privește faptele considerate de lege ca fiind dovedite. Cu toate acestea, partea căreia îi profită prezumția trebuie să dovedească faptul cunoscut, vecin și conex, pe care se întemeiază aceasta.

(2) Presumția legală poate fi înlăturată prin proba contrară, dacă legea nu dispune altfel.

Presumțiile judiciare

Art. 323. – În cazul prezumțiilor lăsate la luminile și înțelepciunea judecătorului, acesta se poate întemeia pe ele numai dacă au greutate și puterea de a naște probabilitatea faptului pretins; ele, însă, pot fi primite numai în cazurile în care legea admite dovada cu martori.

§5. Expertiza

Încuviințarea expertizei

Art. 324. – (1) Când, pentru lămurirea unor împrejurări de fapt instanța consideră necesar să cunoască părerea unor specialiști, va numi, la cererea părților ori din oficiu, unul sau 3 experți. Termenul va fi stabilit astfel încât depunerea raportului de expertiză la instanță să aibă loc conform dispozițiilor art. 330.

(2) Când este necesar, instanța va solicita efectuarea expertizei unui laborator sau unui institut de specialitate.

(3) În domeniile strict specializate, în care nu există experți autorizați, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți, judecătorul poate solicita punctul de vedere al uneia sau mai multor personalități ori specialiști din domeniul respectiv.

(4) Dispozițiile referitoare la expertiză, cu excepția celor privind aducerea cu mandat, sancționarea cu amendă judiciară și obligarea la plata de despăgubiri, sunt aplicabile în mod corespunzător în cazurile prevăzute la alin. (2) și (3).

(5) La efectuarea expertizei în condițiile prevăzute la alin. (1) și (2) pot participa experți aleși de părți și încuviințați de

instanță, având calitatea de consilieri ai părților, dacă prin lege nu se dispune altfel. În acest caz, ei pot să dea relații, să formuleze întrebări și observații și, dacă este cazul, să întocmească un raport separat cu privire la obiectivele expertizei.

Numirea expertului

Art. 325. – (1) Dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, prin tragere la sorți, de pe lista întocmită și comunicată de către biroul local de expertiză, cuprinzând persoanele înscrise în evidența sa și autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare.

(2) Încheierea de numire a expertului va stabili obiectivele asupra cărora acesta urmează să se pronunțe, termenul în care trebuie să efectueze expertiza și onorariul provizoriu al expertului.

(3) Dovada plății onorariului se depune la grefa instanței de partea care a fost obligată prin încheiere, în termen de 5 zile de la numire. Acesta poate fi majorat, în condițiile prevăzute la art. 333 alin. (2).

Recuzarea expertului

Art. 326. – (1) Experții pot fi recuzați pentru aceleași motive ca și judecătorii.

(2) Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.

(3) Recuzările se judecă cu citarea părților și a expertului.

Înștiințarea și înlocuirea expertului

Art. 327. – (1) Dispozițiile privitoare la citare, aducerea cu mandat și sancționarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experților.

(2) Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui.

Ascultarea expertului

Art. 328. – Dacă experții pot să-și exprime de îndată opinia, aceștia vor fi ascultați chiar în ședință, iar părerea lor se va consemna într-un proces-verbal, dispozițiile art. 317 aplicându-se în mod corespunzător.

Citarea părților

Art. 329. – (1) Dacă pentru expertiză este nevoie de o lucrare la fața locului sau sunt necesare explicațiile părților, ea nu poate fi făcută decât după citarea părților prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire în care li se va indica ziua, ora și locul unde se va face lucrarea. Citația, sub sancțiunea nulității, trebuie comunicată părții cu cel

puțin 5 zile înainte termenului de efectuare a lucrării. Confirmarea de primire va fi alăturată raportului de expertiză.

(2) Părțile sunt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

Raportul de expertiză

Art. 330. – (1) Constatările și concluziile motivate ale expertului sau ale laboratorului ori ale institutului specializat căruia i s-a cerut efectuarea expertizei vor fi consemnate într-un raport scris, care va fi depus cu cel puțin 10 zile înainte de termenul fixat pentru judecată. În cazuri urgente termenul pentru depunerea raportului de expertiză poate fi micșorat.

(2) Când sunt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, depunerea raportului se va face numai după obținerea avizelor tehnice necesare ce se eliberează numai de organismele de specialitate competente.

Lămurirea sau completarea raportului

Art. 331. – Dacă este nevoie de lămurirea sau completarea raportului de expertiză ori dacă există o contradicție între părerile experților, instanța, din oficiu sau la cererea părților, poate solicita experților, la primul termen după depunerea raportului, să-l lămurească sau să-l completeze.

Efectuarea unei noi expertize

Art. 332. – (1) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei noi expertize de către alt expert.

(2) O nouă expertiză va trebui cerută motivat, sub sancțiunea decăderii, la primul termen după depunerea raportului, iar dacă s-au formulat obiecțiuni, la termenul imediat următor depunerii răspunsului la obiecțiuni ori, după caz, a raportului suplimentar.

Drepturile bănești ale expertului

Art. 333. – (1) Fapta experților de a cere sau primi o sumă mai mare decât onorariul fixat de instanță se pedepsește potrivit legii penale.

(2) La cererea motivată a experților, ținându-se seama de lucrarea efectuată, instanța va putea majora onorariul convenit acestora, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, însă numai după depunerea raportului, a răspunsului la eventualele obiecțiuni sau a raportului suplimentar, după caz.

(3) Expertul are aceleași drepturi ca și martorul în ceea ce privește cheltuielile de transport, cazare și masă.

**Comisia
rogatorie**

Art. 334. – Dacă expertiza se face la o altă instanță, prin comisie rogatorie, numirea experților și stabilirea sumelor convenite vor fi lăsate în sarcina acestei din urmă instanțe.

§6. Mijloacele materiale de probă

**Lucrurile ca
mijloace de
probă**

Art. 335. – (1) Sunt mijloace materiale de probă lucrurile care prin însușirile lor, prin aspectul lor ori semnele sau urmele pe care le păstrează servesc la stabilirea unui fapt care poate duce la soluționarea procesului.

(2) Sunt, de asemenea, mijloace materiale de probă și fotografiile, fotocopiile, filmele, discurile, benzile de înregistrare a sunetului, precum și alte asemenea mijloace tehnice, dacă nu au fost obținute prin încălcarea legii ori a bunelor moravuri.

Păstrarea

Art. 336. – (1) Mijloacele materiale de probă puse la dispoziția instanței vor fi păstrate până la soluționarea definitivă a procesului.

(2) Dacă aducerea la instanță a mijloacelor materiale de probă prezintă greutate datorită numărului, volumului sau altor însușiri ale lor ori locului unde se află, acestea vor fi lăsate în custodia deținătorului sau a altei persoane.

Verificarea

Art. 337. – (1) Mijloacele materiale de probă, aflate în păstrarea instanței, se aduc în ședința de judecată.

(2) Dacă mijloacele materiale de probă nu se află în păstrarea instanței, aceasta poate ordona, după caz, fie aducerea lor, fie verificarea la fața locului, dispozițiile art. 287-294 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) În încheierea sau în procesul-verbal, după caz, conținând constatările instanței, se va face mențiune și despre starea și semnele caracteristice ale mijloacelor materiale de probă verificate.

**Restituirea.
Trecerea în
proprietatea
unității
administrativ-
teritoriale**

Art. 338. – În cazul în care instanța a dispus restituirea bunurilor care au servit ca mijloace materiale de probă și cei în drept a le primi nu le ridică în termen de 6 luni de la data când au fost încunoștințați în acest scop, instanța, în camera de consiliu, citând părțile interesate și organul financiar local competent, va da o încheiere prin care aceste lucruri vor fi considerate ca abandonate și trecute în proprietatea privată a unității administrativ-teritoriale unde își are sediul instanța. Încheierea poate fi atacată numai cu apel la instanța ierarhic superioară.

§7. Cercetarea la fața locului

Încuviințarea cercetării la fața locului

Art. 339. – (1) Cercetarea la fața locului se poate face, la cerere sau din oficiu, când instanța apreciază că ea este necesară pentru lămurirea procesului.

(2) Încheierea prin care se admite cercetarea va determina împrejurările de fapt ce urmează să fie lămurite la fața locului.

Efectuarea cercetării la fața locului

Art. 340. – (1) Cercetarea la fața locului se face, cu citarea părților, de către judecătorul delegat sau de către întregul complet de judecată. Prezența procurorului este obligatorie când participarea acestuia la judecată este cerută de lege.

(2) Instanța poate, de asemenea, încuviința ca ascultarea martorilor, experților și părților să se facă la fața locului.

Consemnarea rezultatului cercetării

Art. 341. – (1) Despre cele constatate și măsurile luate la fața locului, instanța va întocmi un proces-verbal, în care se vor consemna și susținerile ori obiecțiunile părților, care va fi semnat de către cei prezenți.

(2) Desenele, planurile, schițele sau fotografiile făcute la fața locului vor fi alăturate procesului-verbal și vor fi semnate de către judecător și de părțile prezente la cercetare.

§8. Mărturisirea

I. Admisibilitatea probei

Noțiunea și felurile

Art. 342. – (1) Constituie *mărturisire* recunoașterea de către una dintre părți, din proprie inițiativă sau în cadrul procedurii interogatoriului, a unui fapt pe care partea adversă își întemeiază pretenția sau, după caz, apărarea.

(2) Mărturisirea este judiciară sau extrajudiciară.

Mărturisirea judiciară

Art. 343. – (1) Mărturisirea judiciară face deplină dovadă împotriva aceluia care a făcut-o, fie personal, fie prin mandatar cu procură specială.

(2) Mărturisirea judiciară nu poate fi divizată împotriva autorului decât în cazurile când cuprinde fapte distincte și care nu au legătură între ele.

(3) De asemenea, mărturisirea judiciară nu poate fi nici revocată, afară numai dacă se face dovada că a fost urmarea unei erori de fapt scuzabile.

(4) Mărturisirea judiciară nu produce efecte dacă a fost făcută de o persoană lipsită de discernământ sau dacă duce la

pierderea unui drept de care cel care face recunoașterea nu poate dispune.

**Mărturisirea
extrajudiciară**

Art. 344. – (1) Mărturisirea făcută în afara procesului este un fapt supus aprecierii judecătorului, potrivit regulilor generale de probațiune.

(2) Mărturisirea extrajudiciară verbală nu poate fi invocată în cazurile în care proba cu martori nu este admisă.

II. Interogatoriul

**Încuviințarea
interogatoriului**

Art. 345. – Instanța poate încuviința, la cerere sau din oficiu, chemarea la interogatoriu a oricăreia dintre părți, cu privire la fapte personale, care sunt de natură să ducă la soluționarea procesului.

**Luarea
interogatoriului
persoanelor
fizice**

Art. 346. – (1) Cel chemat în persoană va fi întrebat de către președinte asupra fiecărui fapt în parte.

(2) Cu încuviințarea președintelui, fiecare dintre judecători, procurorul, când participă la judecată, precum și partea adversă pot pune direct întrebări celui chemat la interogatoriu.

(3) Partea va răspunde fără să poată citi un proiect de răspuns scris în prealabil. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

(4) Dacă partea declară că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, registre sau dosare, se va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu.

(5) Când ambele părți sunt de față la luarea interogatoriului, ele pot fi confruntate.

**Luarea
interogatoriului
reprezentantului
legal**

Art. 347. – Reprezentantul legal al unei persoane lipsite de capacitate de exercițiu sau cel care asistă persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate fi chemat personal la interogatoriu numai în legătură cu actele încheiate și faptele săvârșite în această calitate.

**Consemnarea
răspunsurilor
la
interogatoriu**

Art. 348. – (1) Răspunsurile la interogatoriu vor fi trecute pe aceeași foaie cu întrebările. Interogatoriul va fi semnat pe fiecare pagină de președinte, grefier, de cel care l-a propus, precum și de partea care a răspuns după ce a luat cunoștință de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ștersăturile sau schimbările aduse, sub sancțiunea de a nu fi ținute în seamă.

(2) Dacă partea interogată sau cealaltă parte nu voiește sau nu poate să semneze, se va consemna în josul interogatoriului.

(3) În cazul în care interogatoriul a fost dispus din oficiu, precum și în cazul prevăzut la art. 346 alin. (2), vor fi consemnate în încheierea de ședință atât întrebările, cât și răspunsurile.

**Luarea
interogatoriului
persoanelor
juridice**

Art. 349. – (1) Statul și celelalte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica în prealabil, în condițiile prevăzute la art. 189 lit. e).

(2) Se exceptează societățile de persoane, ai căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogatoriu.

**Luarea
interogatoriului
părții aflate în
străinătate**

Art. 350. – (1) Partea care se află în străinătate și este reprezentată în proces printr-un mandatar va putea fi interogată prin acesta.

(2) În acest caz, interogatoriul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale și autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este suficientă.

**Luarea
interogatoriului
prin judecător
delegat sau
comisie rogatorie**

Art. 351. – (1) Instanța poate încuviința luarea interogatoriului la locuința celui chemat la interogatoriu, printr-un judecător delegat, dacă partea, din motive temeinice, este împiedicată de a veni în fața instanței. În acest caz, răspunsurile la întrebări se vor consemna în prezența părții adverse sau în lipsă, dacă aceasta a fost citată și nu s-a prezentat.

(2) Partea care locuiește în circumscripția altei instanțe, în cazurile prevăzute la alin. (1), se va asculta prin comisie rogatorie.

**Neprezentarea la
interogatoriu și
refuzul de a
răspunde**

Art. 352. – Dacă partea, fără motive temeinice, refuză să răspundă la interogatoriu sau nu se înfățișează, instanța poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină sau numai ca un început de dovadă în folosul aceluia care a propus interogatoriul. În acest din urmă caz, atât dovada cu martori, cât și alte probe, inclusiv prezumțiile, pot fi admise pentru completarea probatoriului.

§9. Asigurarea probelor

**Condițiile de
admisibilitate**

Art. 353. – (1) Oricine are interes să constate de urgență mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor bunuri,

mobile sau imobile, ori să obțină recunoașterea unui înscris, a unui fapt ori a unui drept, dacă este pericol ca proba să dispară sau să fie greu de administrat în viitor, va putea cere, atât înainte, cât și în timpul procesului, administrarea acestor probe.

(2) În cazul în care partea adversă își dă acordul, cererea poate fi făcută, chiar dacă nu există urgență.

Soluționarea cererii

Art. 354. – (1) Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripția căreia se află martorul sau obiectul constatării, iar în timpul judecății, la instanța care judecă procesul în prima instanță.

(2) Partea va arăta în cerere probele a căror administrare o pretinde, faptele pe care vrea să le dovedească, precum și motivele care fac necesară asigurarea acestora sau, după caz, acordul părții adverse.

(3) Instanța va dispune citarea părților și va comunica părții adverse copie de pe cerere. Aceasta nu este obligată să depună întâmpinare.

(4) Instanța va soluționa cererea în camera de consiliu, prin încheiere.

(5) În caz de pericol în întârziere, instanța, apreciind împrejurările, va putea încuviința cererea și fără citarea părților.

Regimul căilor de atac

Art. 355. – (1) Încheierea de admitere a cererii de asigurare este executorie și nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) Încheierea de respingere poate fi atacată separat numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

Administrarea probelor asigurate

Art. 356. – (1) Administrarea probei ce trebuie asigurată va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va fixa în acest scop.

(2) Administrarea probelor asigurate se constată printr-o încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

Puterea doveditoare

Art. 357. – (1) Probele asigurate în condițiile prevăzute la art. 356 vor fi cercetate de instanță, la judecarea procesului, sub raportul admisibilității și concludenței lor. În cazul în care găsește necesar, instanța va proceda, dacă este cu putință, la o nouă administrare a probelor asigurate.

(2) Probele asigurate pot să fie folosite și de partea care nu a cerut administrarea lor.

(3) Cheltuielile făcute cu administrarea probelor vor fi ținute în seamă de instanța care judecă pricina în fond.

Constatarea de urgență a unei stări de fapt

Art. 358. – (1) La cererea oricărei persoane care are interesul să constate de urgență o anumită stare de fapt care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea probelor, executorul judecătoresc în circumscripția căruia urmează să se facă constatarea va putea constata la fața locului această stare de fapt.

(2) În cazul în care efectuarea constatării prevăzute la alin. (1) necesită concursul părții adverse sau a unei alte persoane, constatarea nu poate fi făcută decât cu acordul acesteia.

(3) În lipsa acordului prevăzut la alin. (2), partea interesată va putea cere instanței să încuviințeze efectuarea constatării. Instanța poate încuviința efectuarea constatării fără citarea aceluia împotriva căruia se cere. Dispozițiile art. 354-357 se aplică în mod corespunzător.

(4) Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s-a făcut constatarea, dacă nu a fost de față, și are puterea doveditoare a înscrisului autentic.

Dispozițiile speciale

Art. 359. – În caz de pericol în întârziere, asigurarea dovezii și constatarea unei stări de fapt se vor putea face și în zilele nelucrătoare și chiar în afara orelor legale, însă numai cu încuviințarea expresă a instanței.

Subsecțiunea a 4-a
Administrarea probelor
de către avocați sau consilieri juridici

Domeniul de aplicare

Art. 360. – Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile tuturor litigiilor, cu excepția celor ce privesc starea civilă și capacitatea persoanelor, relațiile de familie, precum și orice alte drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

Obligația instanței

Art. 361. – La primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate și dacă acestea sunt prezente sau reprezentate, instanța le va întreba dacă sunt de acord ca probele să fie administrate potrivit dispozițiilor din prezenta subsecțiune.

Convenția părților

Art. 362. – (1) La termenul prevăzut la art. 361 părțile, prezente personal sau reprezentate, pot conveni ca avocații care le asistă și le reprezintă să administreze probele în cauză, potrivit dispozițiilor prezentei subsecțiuni.

(2) Consimțământul pentru administrarea probelor, prevăzut la alin. (1), se va da de către părți, personal sau prin mandatar cu

împuternicire specială, în fața instanței, luându-se act despre aceasta în încheiere, sau prin înscris întocmit în fața avocatului, care este obligat să certifice consimțământul și semnătura părții pe care o asistă sau o reprezintă. Dacă sunt mai multe părți asistate de același avocat, consimțământul se va da de fiecare dintre ele separat.

(3) Totodată, fiecare parte este obligată să declare că pentru procedura din prezenta subsecțiune își alege domiciliul la avocatul care o reprezintă.

(4) Consimțământul dat potrivit alin. (2) nu poate fi revocat de către una dintre părți.

Desfășurarea ședinței de judecată

Art. 363. – Pe parcursul administrării probelor de către avocați, ședințele de judecată, atunci când acestea sunt necesare, se desfășoară potrivit art. 235, cu participarea obligatorie a avocaților.

Măsurile luate de instanță

Art. 364. – (1) După constatarea valabilității consimțământului dat conform art. 362, instanța va lua măsurile prevăzute la art. 232 alin. (2). Dispozițiile art. 249, 250, art. 251 alin. (1), art. 252 și 254 sunt aplicabile.

(2) Când, potrivit legii, cererile prevăzute la alin. (1) pot fi formulate și ulterior primului termen de judecată la care părțile sunt legal citate, instanța poate acorda în acest scop un termen scurt, dat în cunoștință părților reprezentate prin avocat.

(3) Dispozițiile art. 222 și ale art. 248 alin. (2)-(4) sunt aplicabile.

(4) Partea care lipsește nejustificat la termenul de încuviințare a probelor va fi decăzută din dreptul de a mai propune și administra orice probă, cu excepția celei cu înscrisuri, dar va putea participa la administrarea probelor de către cealaltă parte și va putea combate aceste probe.

Termenul administrării probelor

Art. 365. – (1) Pentru administrarea probelor de către avocați instanța va stabili un termen de până la 6 luni, ținând seama de volumul și complexitatea acestora.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) va putea fi prelungit dacă în cursul administrării probelor:

1. se invocă o excepție sau un incident procedural asupra căruia, potrivit legii, instanța trebuie să se pronunțe; în acest caz, termenul se prelungește cu timpul necesar soluționării excepției sau incidentului;

2. a încetat, din orice cauză, contractul de asistență juridică dintre una dintre părți și avocatul său; în acest caz, termenul se

prelungeste cu cel mult o luna pentru angajarea altui avocat;

3. una dintre parti a decedat; in acest caz, termenul se prelungeste cu timpul in care procesul este suspendat potrivit art. 406 alin. (1) pct. 1 sau cu termenul acordat parti interesate pentru introducerea in proces a moștenitorilor;

4. in orice alte cazuri in care legea prevede suspendarea procesului, termenul se prelungeste cu perioada suspendării, dispozițiile art. 405 alin. (1) pct. 2 nefiind însă aplicabile.

Programul administrării probelor

Art. 366. – (1) In cel mult 5 zile de la incuviintarea probelor, avocații partilor vor prezenta instanței programul de administrare a acestora, purtând semnătura avocaților, in care se vor arata locul și data administrării fiecărei probe. Programul se incuviintează de instanță, in camera de consiliu, și este obligatoriu pentru parti și avocații lor.

(2) In procesele prevăzute la art. 90 alin. (2) și (3) programul incuviintat potrivit alin. (1) va fi comunicat de îndată procurorului, in condițiile art. 377.

(3) Probele pot fi administrate in cabinetul unuia dintre avocați sau in orice alt loc convenit, dacă natura probei impune aceasta. Partile, prin avocați, sunt obligate să-și comunice înscrisurile și orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau in mod direct, sub luare de semnătură.

(4) Nerespectarea nejustificată a programului prevăzut la alin. (1) atrage decăderea parti din dreptul de a mai administra proba respectivă.

(5) Dispozițiile art. 256 sunt aplicabile.

Soluționarea incidentelor

Art. 367. – Dacă in cursul administrării probelor una dintre parti formulează o cerere, invocă o excepție, inadmisibilitatea vreunei probe sau orice alt incident privind administrarea probelor, ea va sesiza instanța care, cu citarea celeilalte parti, prin încheiere dată in camera de consiliu, se va pronunța de îndată, iar când este necesar, in cel mult 15 zile de la data la care a fost sesizată. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul procesului.

Înscrisurile deținute de terți

Art. 368. – In cazul in care se dispune înfățișarea unui înscris deținut de o autoritate sau de o altă persoană, instanța, potrivit dispozițiilor art. 292, va dispune solicitarea înscrisului și, îndată ce acesta este depus la instanță, comunicarea lui in copie fiecărui avocat.

**Verificarea
înscrierilor**

Art. 369. – Dacă una dintre părți nu recunoaște scrisul sau semnătura dintr-un înscris, avocatul părții interesate, potrivit art. 367, va solicita instanței să procedeze la verificarea înscrisurilor.

**Ascultarea
martorilor**

Art. 370. – (1) Martorii vor fi ascultați, la locul și data prevăzute în programul încuviințat de instanță, de către avocații părților, în condițiile art. 312 alin. (1) și art. 315 alin. (1), (2), (4) și (5), care se aplică în mod corespunzător. Ascultarea martorilor se face fără prestare de jurământ, punându-li-se însă în vedere că, dacă nu vor spune adevărul, săvârșesc infracțiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

(2) Martorii prevăzuți la art. 314 vor fi ascultați numai de către instanță.

**Consemnarea
mărturiei**

Art. 371. – (1) Mărturia se va consemna întocmai de către o persoană convenită de părți și se va semna, pe fiecare pagină și la sfârșitul ei, de către avocații părților, de cel ce a consemnat-o și de martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprinsul consemnării.

(2) Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate prin semnătura celor menționați la alin. (1), sub sancțiunea de a nu fi luate în seamă.

(3) Dacă mărturia a fost stenografiată, aceasta va fi transcrisă. Atât stenograma, cât și transcrierea ei vor fi semnate potrivit alin. (1) și depuse la dosar.

(4) Dacă mărturia a fost înregistrată cu mijloace audio-vizuale aceasta va putea fi ulterior transcrisă la cererea părții interesate, în condițiile legii. Transcrierea înregistrărilor va fi semnată potrivit alin. (1) și depusă la dosar.

**Autentificarea
mărturiei**

Art. 372. – Părțile pot conveni ca declarațiile martorilor să fie consemnate și autentificate de un notar public. Dispozițiile art. 370 sunt aplicabile.

Expertiza

Art. 373. – (1) În cazul în care este încuviințată o expertiză, în programul administrării probelor părțile vor trece numele expertului pe care îl vor alege prin învoiala lor, precum și numele consilierilor fiecăreia dintre ele.

(2) Dacă părțile nu se învoiesc asupra alegerii expertului, ele vor cere instanței, la termenul când încuviințează probele potrivit art. 364, să procedeze la desemnarea acestuia, potrivit art. 325 alin. (1) și (2).

(3) Expertul este obligat să efectueze expertiza și să o predea avocaților părților, sub semnătură de primire, cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul fixat de instanță potrivit art. 365. De asemenea, el are îndatorirea să dea explicații avocaților și părților, iar după fixarea termenului de judecată, să se conformeze dispozițiilor art. 331-333.

Cercetarea la fața locului

Art. 374. – Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va face de către instanță potrivit dispozițiilor art. 339-341. Procesul-verbal prevăzut la art. 341 alin. (1) va fi întocmit în atâtea exemplare câte părți sunt și va fi înmânat avocaților acestora în cel mult 5 zile de la efectuarea cercetării.

Interogatoriul

Art. 375. – Când s-a încuviințat chemarea la interogatoriu, instanța va cita părțile, la termenul stabilit, în camera de consiliu. Copii de pe interogatoriul astfel luat, precum și de pe cel dispus și primit potrivit art. 349 alin. (1) vor fi înmânate de îndată avocaților părților.

Incidentele privind probele

Art. 376. – (1) Instanța, în condițiile art. 367, va hotărî asupra cererii de înlocuire a martorilor, de ascultare din nou sau de confruntare a acestora.

(2) De asemenea, în condițiile arătate la alin. (1), instanța se va pronunța cu privire la cererea de a se admite noi martori sau alte probe ce se dovedesc necesare și care nu puteau fi prevăzute pentru a fi solicitate potrivit art. 232 alin. (2) pct. 7.

Concluziile scrise

Art. 377. – (1) După administrarea tuturor probelor încuviințate de instanță reclamantul, prin avocatul său, va redacta concluziile scrise privind susținerea pretențiilor sale, pe care le va trimite, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, sau le va înmâna în mod direct, sub luare de semnătură, celorlalte părți din proces și, când este cazul, Ministerului Public.

(2) După primirea concluziilor scrise ale reclamantului fiecare parte, prin avocatul său, va redacta propriile concluzii scrise pe care le va comunica, potrivit alin. (1), reclamantului, celorlalte părți, precum și, când este cazul, Ministerului Public.

Alcătuirea dosarului

Art. 378. – (1) Avocații părților vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar și unul pentru instanță, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.

(2) Dosarele prevăzute la alin. (1) vor fi numerotate, șnuruite și vor purta semnătura avocaților părților pe fiecare pagină.

**Depunerea
dosarului la
instanță**

Art. 379. – La expirarea termenului stabilit de instanță potrivit art. 365 avocații părților vor prezenta împreună instanței dosarul cauzei întocmit potrivit art. 378.

**Judecarea
cauzei**

Art. 380. – (1) Primind dosarul, instanța va fixa termenul de judecată, dat în cunoștință părților, care nu va putea fi mai lung de 15 zile de la data primirii dosarului.

(2) La acest termen, instanța va putea hotărî, pentru motive temeinice și după ascultarea părților, să se administreze noi probe sau să se administreze nemijlocit în fața sa unele dintre probele administrate de avocați.

(3) În acest scop, instanța va stabili termene scurte, în continuare, date în cunoștință părților. Pentru prezentarea în fața instanței martorii vor fi citați, de asemenea, în termen scurt, cauzele fiind considerate urgente. Dispozițiile art. 154 și ale art. 307 alin. (2) sunt aplicabile.

(4) Dacă, la termenul prevăzut la alin. (1), instanța socotește că nu e necesară administrarea de noi probe sau a unora dintre cele administrate de avocați, va proceda la judecarea în fond a procesului, acordând părților cuvântul pentru a pune concluzii prin avocat.

**Dispozițiile
aplicabile**

Art. 381. – (1) Dispozițiile subsecțiunii a 3-a „Probele” a secțiunii a 2-a a capitolul II sunt aplicabile, dacă în prezenta subsecțiune nu se prevede altfel.

(2) La cererea avocatului sau a părții interesate instanța poate lua măsura amenzii judiciare și obligării la plata de despăgubiri, în cazurile și condițiile prevăzute de dispozițiile art. 182-185.

**Consilierii
juridici**

Art. 382. – Dispozițiile prezentei subsecțiuni sunt aplicabile în mod corespunzător și consilierilor juridici care, potrivit legii, reprezintă partea.

***Secțiunea a 3-a
Dezbaterea în fond a procesului***

**Obiectul
dezbaterilor**

Art. 383. – Dezbaterea procesului poartă asupra împrejurărilor de fapt și temeiurilor de drept, invocate de părți în cererile lor sau, după caz, ridicate de către instanță din oficiu.

**Chestiunile
prealabile
dezbaterilor
în fond**

Art. 384. – Înainte de a se trece la dezbaterea fondului cauzei, instanța, din oficiu sau la solicitarea părților, pune în discuția acestora cererile, excepțiile procesuale și apărările care nu au fost soluționate în cursul cercetării procesului, precum și

cele care, potrivit legii, pot fi invocate în orice stare a procesului.

Completarea sau refacerea unor probe

Art. 385. – Instanța poate proceda la completarea ori refacerea unor probe, în cazul în care, din dezbateri, rezultă necesitatea acestei măsuri.

Deschiderea dezbaterilor în fond

Art. 386. – Dacă părțile declară că nu mai au cereri de formulat și nu mai sunt alte incidente de soluționat, președintele deschide dezbaterile asupra fondului cauzei, dând cuvântul părților, în ordinea și condițiile prevăzute la art. 211, pentru ca fiecare să își susțină cererile și apărările formulate în proces.

Continuarea dezbaterilor în fond

Art. 387. – Dezbaterile începute vor fi continuate la același termen până la închiderea lor, cu excepția cazului în care, pentru motive temeinice, sunt lăsate în continuare pentru o altă zi, chiar în afara orelor fixate pentru judecarea pricinilor.

Închiderea dezbaterilor în fond

Art. 388. – (1) Când consideră că au fost lămurite toate împrejurările de fapt și temeiurile de drept ale cauzei, președintele închide dezbaterile.

(2) Dacă va considera necesar, instanța poate cere părților, la închiderea dezbaterilor, să depună completări la notele întocmite potrivit art. 238. Părțile pot depune aceste completări și în cazul în care acestea nu au fost cerute de instanță.

(3) După închiderea dezbaterilor, părțile nu mai pot depune niciun înscris la dosarul cauzei, sub sancțiunea de a nu fi luat în seamă.

Secțiunea a 4-a

Deliberarea și pronunțarea hotărârii

Deliberarea

Art. 389. – (1) După închiderea dezbaterilor, completul de judecată deliberază în secret asupra hotărârii ce urmează să pronunțe.

(2) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața cărora au avut loc dezbaterile. Fiecare dintre membrii completului de judecată are îndatorirea să își exprime opinia, începând cu cel mai nou în funcție. Președintele își exprimă opinia cel din urmă.

(3) Judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție. În această situație, procesul se repune pe rol, cu citarea părților, pentru ca ele să

pună din nou concluzii în fața completului de judecată legal constituit.

Amânarea pronunțării

Art. 390. – (1) În cazuri justificate, dacă instanța nu ia hotărârea de îndată, pronunțarea acesteia poate fi amânată pentru un termen care nu poate depăși 15 zile.

(2) În cazul amânării prevăzute la alin. (1), președintele, odată cu anunțarea termenului la care a fost amânată pronunțarea, poate stabili că pronunțarea hotărârii se va face prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

(3) Dacă pronunțarea a fost amânată, hotărârea nu poate fi pronunțată mai înainte de data fixată în acest scop.

Soluționarea cauzei

Art. 391. – (1) Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cererilor deduse judecării. Ea nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a cerut, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Dacă cererea are ca obiect pretenții privitoare la obligația de întreținere, alocația pentru copii, chirie, arendă, plata salariului, rate din prețul vânzării sau alte sume datorate periodic, instanța va obliga pe pârât, la cererea reclamantului, după achitarea taxelor de timbru, potrivit legii, și la plata sumelor devenite exigibile după introducerea cererii.

Luarea hotărârii

Art. 392. – (1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată și se dă în numele legii.

(2) Când unanimitatea nu poate fi realizată, hotărârea se ia cu majoritatea membrilor completului de judecată. Dacă din deliberare rezultă mai mult de două opinii, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult sunt datori să se unească într-o singură opinie.

(3) În cazul în care majoritatea nu poate fi realizată, procesul se judecă în complet de divergență, constituit prin includerea în completul inițial și a președintelui instanței sau a vicepreședintelui, a președintelui de secție ori a unui judecător desemnat de președinte.

Judecata în complet de divergență

Art. 393. – (1) În situația prevăzută la art. 392 alin. (3), divergența se judecă în aceeași zi sau, dacă nu este posibil, într-un termen care nu poate depăși 20 de zile de la ivirea divergenței, cu citarea părților. În pricinile considerate urgente acest termen nu poate fi mai mare de 7 zile.

(2) Dezbaterile vor fi reluate asupra chestiunilor rămase în divergență și care se anunță părților în ședință, instanța fiind

îndreptățită, atunci când apreciază că este necesar, să administreze noi dovezi și să ordone orice alte măsuri îngăduite de lege.

(3) Părțile vor pune din nou concluzii asupra chestiunilor aflate în divergență.

(4) Dispozițiile art. 392 alin. (2) se aplică în mod corespunzător, judecătorii având dreptul de a reveni asupra părerii lor care a provocat divergența.

(5) Când divergența nu privește soluția ce trebuie dată întregii cauze, după judecarea chestiunilor rămase în divergență, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea cauzei.

Repunerea pe rol

Art. 394. – Dacă, în timpul deliberării, instanța găsește că sunt necesare probe sau lămuriri noi va dispune repunerea pe rol a cauzei, cu citarea părților.

Întocmirea minutei

Art. 395. – (1) După ce a fost luată hotărârea, se va întocmi de îndată o minută care va cuprinde soluția și în care se va arăta, când este cazul, opinia separată a judecătorilor aflați în minoritate.

(2) Minuta, sub sancțiunea nulității hotărârii, se va semna pe fiecare pagină de către judecători, după care se va trece într-un registru special, ținut la grefa instanței.

Pronunțarea hotărârii

Art. 396. – Sub rezerva dispozițiilor art. 390 alin.(2), hotărârea se va pronunța în ședință publică, la locul unde s-au desfășurat dezbaterile, de către președinte sau de către un judecător, membru al completului de judecată, care va citi minuta, indicând și calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii.

Data hotărârii

Art. 397. – Data hotărârii este aceea la care minuta este pronunțată potrivit legii.

Renunțarea la calea de atac în fața primei instanțe

Art. 398. – (1) Partea prezentă la pronunțarea hotărârii poate renunța, în condițiile legii, la calea de atac, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal semnat de președinte și de grefier.

(2) Renunțarea se poate face și ulterior pronunțării, chiar și după declararea căii de atac, prin prezentarea părții înaintea președintelui instanței sau prin înscriș autentic, atâta timp cât dosarul nu a fost înaintat la instanța competentă, dispozițiile alin.(1) aplicându-se în mod corespunzător.

**Nulitatea
hotărârii**

Art. 399. – Nulitatea unei hotărâri nu poate fi cerută decât prin căile de atac prevăzute de lege, afară de cazul când legea prevede în mod expres altfel.

**CAPITOLUL III
Unele incidente procedurale**

**Secțiunea 1
Renunțarea la judecată**

Condițiile

Art. 400. – (1) Reclamantul poate să renunțe oricând la judecată, în tot sau în parte, fie verbal în ședință de judecată, fie prin cerere scrisă.

(2) Cererea se face personal sau prin mandatar cu procură specială.

(3) Dacă renunțarea s-a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecată, instanța, la cererea pârâtului, va obliga pe reclamant la cheltuielile de judecată pe care pârâtul le-a făcut.

(4) Dacă reclamantul renunță la judecată la primul termen la care părțile sunt legal citate sau ulterior acestui moment, renunțarea nu se poate face decât cu acordul expres sau tacit al celeilalte părți. Dacă pârâtul nu este prezent la termenul la care reclamantul declară că renunță la judecată, instanța va acorda pârâtului un termen până la care să își exprime poziția față de cererea de renunțare. Lipsa unui răspuns până la termenul acordat se consideră acord tacit la renunțare.

(5) Când renunțarea la judecată se face în apel sau în căile extraordinare de atac, instanța va lua act de renunțare și va dispune și anularea, în tot sau în parte, a hotărârii sau, după caz, a hotărârilor pronunțate în cauză.

(6) Renunțarea la judecată se constată prin hotărâre supusă recursului, care va fi judecat de instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțare. Când renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

**Efectele
renunțării**

Art. 401. – (1) Renunțarea la judecată a unuia dintre reclamânți nu este opozabilă celorlalți reclamânți.

(2) Renunțarea produce efecte numai față de părțile în privința cărora a fost făcută și nu afectează cererile incidentale care au caracter de sine stătător.

Secțiunea a 2-a
Renunțarea la dreptul pretins

Renunțarea în prima instanță

Art. 402. – (1) Reclamantul poate, în tot cursul procesului, să renunțe la însuși dreptul pretins, dacă poate dispune de acesta, fără a fi necesar acordul pârâtului.

(2) În caz de renunțare la dreptul pretins, instanța pronunță o hotărâre prin care va respinge cererea în fond, dispunând și asupra cheltuielilor de judecată.

(3) Renunțarea se poate face atât verbal în ședință, consemnându-se în încheiere, cât și prin înscris autentic.

Renunțarea în căile de atac

Art. 403. – (1) Când renunțarea este făcută în instanța de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în tot sau în parte, în măsura renunțării, dispozițiile art. 402 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Când renunțarea este făcută în căile extraordinare de atac, vor fi anulate hotărârile pronunțate în cauză, dispozițiile art. 402 aplicându-se în mod corespunzător.

Căile de atac

Art. 404. – Hotărârea este supusă recursului, care se judecă de instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțarea la dreptul pretins. Când renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

Secțiunea a 3-a
Suspendarea procesului

Suspendarea voluntară

Art. 405. – (1) Judecătorul va suspenda judecata:

1. când amândouă părțile o cer;
2. când niciuna dintre părți, legal citate, nu se înfățișează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul au cerut în scris judecarea în lipsă.

(2) Cererea de judecată în lipsă produce efecte numai la instanța în fața căreia a fost formulată.

Suspendarea de drept

Art. 406. – (1) Judecarea cauzelor se suspendă de drept:

1. prin decesul uneia dintre părți, până la introducerea în cauză a moștenitorilor, afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a acestora;
2. prin interdicția judecătorească sau punerea sub curatelă a unei părți, până la numirea tutorelui sau curatorului;

3. prin decesul reprezentantului sau al mandatarului uneia dintre părți, survenit cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățișării, până la numirea unui nou reprezentant sau mandatar;

4. prin încetarea funcției tutorelui sau curatorului, până la numirea unui nou tutore sau curator;

5. când persoana juridică este dizolvată, până la desemnarea lichidatorului;

6. prin deschiderea procedurii insolvenței, în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, dacă debitorul trebuie reprezentat, până la numirea administratorului ori lichidatorului judiciar;

7. în cazul în care instanța formulează o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană;

8. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, faptele prevăzute la alin. (1) nu împiedică pronunțarea hotărârii, dacă ele au survenit după închiderea dezbaterilor.

Suspendarea facultativă

Art. 407. – (1) Instanța poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența sau inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți;

2. când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă legea nu prevede altfel;

3. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Suspendarea va dura până când hotărârea pronunțată în cauza care a provocat suspendarea a devenit definitivă.

(3) Cu toate acestea, instanța poate reveni motivat asupra suspendării, dacă se constată că partea care a cerut-o nu are un comportament diligent în cadrul procesului care a determinat suspendarea, tergiversând soluționarea acestuia ori dacă urmărirea penală care a determinat suspendarea durează mai mult de un an de la data la care a intervenit suspendarea, fără a se dispune o soluție în acea cauză.

Hotărârea de suspendare

Art. 408. – (1) Asupra suspendării judecării procesului instanța se va pronunța prin încheiere care poate fi atacată cu recurs în mod separat, la instanța ierarhic superioară. Când suspendarea a fost dispusă de Înalta Curte de Casație și Justiție recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

(2) Recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului, atât împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea, cât și împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea cererii de repunere pe rol a procesului.

**Reluarea
judecării
procesului**

Art. 409. – Judecata cauzei suspendate se reia:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una dintre părți, când suspendarea s-a dispus prin învoirea părților sau din cauza lipsei lor;

2. prin cererea de redeschidere a procesului, făcută cu arătarea moștenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar sau, după caz, a părții interesate, a lichidatorului, a administratorului judiciar ori a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute la art. 406 alin. (1) pct. 1-6;

3. în cazurile prevăzute la art. 406 alin. (1) pct. 7, după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene;

4. prin alte modalități prevăzute de lege.

Secțiunea a 4-a
Perimarea cererii

**Cererile
supuse
perimării**

Art. 410. – (1) Orice cerere de chemare în judecată, contestație, apel, recurs, revizuire și orice altă cerere de reformare sau de retractare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor, dacă a rămas în nelucrare din motive imputabile părții, timp de 6 luni.

(2) Termenul de perimare curge de la ultimul act de procedură îndeplinit de părți sau de instanță.

(3) Nu constituie cauze de perimare cazurile când actul de procedură trebuia efectuat din oficiu, precum și cele când din motive care nu sunt imputabile părții cererea n-a ajuns la instanța competentă sau nu se poate fixa termen de judecată.

**Înteruperea
cursului
perimării**

Art. 411. – Perimarea se înterupe prin îndeplinirea unui act de procedură făcut în vederea judecării procesului de către partea care justifică un interes.

**Suspendarea
cursului
perimării**

Art. 412. – (1) Cursul perimării este suspendat cât timp durează suspendarea judecării, pronunțată de instanță în cazurile prevăzute la art. 407, precum și în alte cazuri stabilite de lege, dacă suspendarea nu este cauzată de lipsa de stăruință a părților în judecată.

(2) În cazurile prevăzute la art. 406, cursul perimării este suspendat timp de o lună de la data când s-au petrecut faptele care au determinat suspendarea judecării, dacă aceste fapte s-au petrecut în cele din urmă 3 luni ale termenului de perimare.

(3) Perimarea se suspendă, de asemenea, pe timpul cât partea este împiedicată de a stăruii în judecată din cauza unor motive temeinic justificate, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

**Efectele cererii
asupra
coparticipanților**

Art. 413. – În cazul în care sunt mai mulți reclamanți sau pârâți împreună, cererea de perimare sau actul de procedură întrerupător de perimare al unuia folosește și celorlalți.

**Procedura
perimării**

Art. 414. – (1) Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate. Judecătorul va cita de urgență părțile și va dispune grefierului să întocmească un referat asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.

(2) Perimarea poate fi invocată și pe cale de excepție în camera de consiliu sau în ședință publică.

(3) Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată pentru prima oară în instanța de apel.

**Hotărârea de
perimare**

Art. 415. – (1) Dacă instanța constată că perimarea nu a intervenit, pronunță o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul procesului.

(2) Hotărârea care constată perimarea este supusă recursului, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la pronunțare. Când perimarea se constată de o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

**Efectele
perimării**

Art. 416. – (1) Perimarea lipsește de efect toate actele de procedură făcute în acea instanță.

(2) Când, însă, se face o nouă cerere de chemare în judecată, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanță socotește că nu este necesară refacerea lor.

**Perimarea
instanței**

Art. 417. – Orice cerere adresată unei instanțe și care a rămas în nelucrare timp de 10 ani se perimă de drept, chiar în lipsa unor motive imputabile părții. Dispozițiile art. 414 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV Hotărârile judecătorești

Secțiunea 1 Dispoziții generale

§1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii

Denumirea hotărârilor

Art. 418. – (1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință.

(2) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului și recursului în interesul legii, precum și hotărârea pronunțată ca urmare a anulării în apel a hotărârii primei instanțe și reținerii cauzei spre judecare ori ca urmare a rejudecării cauzei în fond după casarea cu reținere în recurs, se numește decizie.

(3) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra contestației în anulare sau revizuirii se numește, după caz, sentință sau decizie.

(4) Toate celelalte hotărâri date de instanță se numesc încheieri, dacă legea nu prevede altfel.

Conținutul hotărârii

Art. 419. – (1) Hotărârea va cuprinde:

a) partea introductivă, în care se vor face mențiunile prevăzute la art. 228 alin. (1) și (2). Când dezbaterile au fost consemnate într-o încheiere de ședință, partea introductivă a hotărârii va cuprinde numai denumirea instanței, numărul dosarului, data, numele, prenumele și calitatea membrilor completului de judecată, numele și prenumele grefierului, numele și prenumele procurorului dacă a participat la judecată, precum și mențiunea că celelalte date sunt arătate în încheiere;

b) considerentele, în care se vor arăta obiectul cererii și susținerile pe scurt ale părților, expunerea situației de fapt reținută de instanță pe baza probelor administrate, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază soluția, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților;

c) dispozitivul, în care se va arăta numele, prenumele, codul numeric personal și domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, soluția dată tuturor cererilor deduse judecății și quantumul cheltuielilor de judecată acordate.

(2) Dacă hotărârea s-a dat în folosul mai multor reclamanți sau împotriva mai multor pârâți, se va arăta ceea ce se cuvine fiecărui reclamant și la ce este obligat fiecare pârât ori, când este cazul, dacă drepturile și obligațiile părților sunt solidare sau indivizibile.

(3) În partea finală a dispozitivului se va arăta dacă hotărârea este executorie, este supusă unei căi de atac ori este definitivă, data pronunțării ei, mențiunea că s-a pronunțat în ședință publică sau într-o altă modalitate prevăzută de lege, precum și semnăturile judecătorilor și grefierului. Când hotărârea este supusă apelului sau recursului se va arăta și instanța la care se depune cererea pentru exercitarea căii de atac.

Redactarea și semnarea hotărârii

Art. 420. – (1) Hotărârea se redactează de judecătorul care a soluționat procesul. Când completul de judecată a fost compus din mai mulți judecători, președintele îl va putea desemna pe unul dintre aceștia să redacteze hotărârea.

(2) În cazul în care unul dintre judecători a rămas în minoritate la deliberare, el își va redacta opinia separată care va cuprinde expunerea considerentelor, soluția pe care a propus-o și semnătura acestuia. De asemenea, judecătorul care este de acord cu soluția, dar pentru considerente diferite, va redacta separat opinia concurentă.

(3) Hotărârea va fi semnată de către judecători și de grefier.

(4) Dacă vreunul dintre judecători este împiedicat să semneze hotărârea, ea va fi semnată în locul său de președintele completului, iar dacă și acesta ori judecătorul unic se află într-o astfel de situație, hotărârea se va semna de către președintele instanței. Când împiedicarea privește pe grefier, hotărârea se va semna de grefierul șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

(5) Hotărârea se va redacta și semna în cel mult 30 de zile de la pronunțare. Opinia separată a judecătorului rămas în minoritate, precum și, când este cazul, opinia concurentă se redactează și se semnează în același termen.

(6) Hotărârea se va întocmi în două exemplare originale, din care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se va depune spre conservare la dosarul de hotărâri al instanței.

Comunicarea hotărârii

Art. 421. – (1) Hotărârea se va comunica din oficiu părților, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată și semnată în condițiile legii.

(2) Hotărârile definitive prin care s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice,

se vor comunica din oficiu și instituției sau autorității care țin acele registre.

(3) Hotărârile definitive prin care s-a dispus anularea, în tot sau în parte, a unui act notarial, se comunică din oficiu notarului public instrumentator, direct ori prin intermediul Camerei Notarilor Publici în circumscripția căreia funcționează.

(4) De asemenea, hotărârile prin care instanța se pronunță în legătură cu prevederi cuprinse în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și alte acte juridice ale Uniunii Europene se comunică, din oficiu, chiar dacă nu sunt definitive, și autorității sau instituției naționale cu atribuții de reglementare în materie.

**Adăugirile,
schimbările
sau corecturile**

Art. 422. – Adăugirile, schimbările sau corecturile în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecători, sub sancțiunea neluării lor în seamă.

§2. Efectele hotărârii judecătorești

**Dezinvestirea
instanței**

Art. 423. – După pronunțarea hotărârii instanța se dezinvestește și niciun judecător nu poate reveni asupra părerii sale.

**Autoritatea de
lucru judecat**

Art. 424. – (1) Hotărârea judecătorească ce soluționează, în tot sau în parte, fondul procesului sau statuează asupra unei excepții procesuale ori asupra oricărui alt incident are, de la pronunțare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranșată.

(2) Autoritatea de lucru judecat privește dispozitivul, precum și considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă.

(3) Hotărârea judecătorească prin care se ia o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului.

(4) Când hotărârea este supusă apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie.

(5) Hotărârea atacată cu contestația în anulare sau revizuire își păstrează autoritatea de lucru judecat până ce va fi înlocuită cu o altă hotărâre.

**Efectele
lucrului
judecat**

Art. 425. – (1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată de două ori în aceeași calitate, în temeiul aceleiași cauze și pentru același obiect.

(2) Oricare dintre părți poate opune lucrul anterior judecat într-un alt litigiu, dacă are legătură cu soluționarea acestuia din urmă.

Excepția autorității de lucru judecat **Art. 426.** – Excepția autorității de lucru judecat poate fi invocată de instanță sau de părți în orice stare a procesului, chiar înaintea instanței de recurs. Ca efect al admiterii excepției, părții i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată.

Puterea executorie **Art. 427.** – Hotărârea judecătorească are putere executorie, în condițiile prevăzute de lege.

Forța probantă **Art. 428.** – Hotărârea are forța probantă a unui înscris autentic.

Obligativitatea și opozabilitatea hotărârii **Art. 429.** – (1) Hotărârea judecătorească este obligatorie și produce efecte numai între părți și succesorii acestora.
(2) Hotărârea este opozabilă oricărei terțe persoane atâta timp cât aceasta din urmă nu face, în condițiile legii, dovada contrară.

Secțiunea a 2-a

Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor

Cazurile **Art. 430.** – (1) Când pârâtul a recunoscut în tot sau în parte pretențiile reclamantului, instanța, la cererea acestuia din urmă, va da o hotărâre în măsura recunoașterii.

(2) Dacă recunoașterea este parțială, judecata va continua cu privire la pretențiile rămase nerecunoscute, instanța urmând a pronunța o nouă hotărâre asupra acestora.

Calea de atac **Art. 431.** – (1) Hotărârea prevăzută la art. 430 poate fi atacată numai cu recurs, la instanța ierarhic superioară.

(2) Când recunoașterea pretențiilor a fost făcută înaintea instanței de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în măsura recunoașterii, dispunându-se admiterea, în mod corespunzător, a cererii. Dispozițiile art. 430 alin. (2) rămân aplicabile.

Secțiunea a 3-a

Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților

Condițiile în care se poate lua act de tranzacție **Art. 432.** – (1) Părțile se pot înfățișa oricând în cursul judecății, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfințească tranzacția lor.

(2) Dacă părțile se înfățișează la ziua stabilită pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită chiar de un singur judecător.

(3) Dacă părțile se înfățișează într-o altă zi, instanța va da hotărârea în camera de consiliu.

**Forma
tranzacției**

Art. 433. – Tranzacția va fi încheiată în formă scrisă și va alcătui dispozitivul hotărârii.

**Calea
de atac**

Art. 434. – Hotărârea care consfințește tranzacția intervenită între părți poate fi atacată, pentru motive procedurale, numai cu recurs la instanța ierarhic superioară.

**Domeniul de
aplicare**

Art. 435. – Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și în cazul în care tranzacția părților este urmarea procedurii de mediere.

Secțiunea a 4-a

Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii

**Îndreptarea
hotărârii**

Art. 436. – (1) Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori materiale cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu sau la cerere.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu. Părțile vor fi citate numai dacă instanța socotește că este necesar ca ele să dea anumite lămuriri.

(3) În cazul hotărârilor, îndreptarea se va face în ambele exemplare ale hotărârii.

**Lămurirea
hotărârii și
înlăturarea
dispozițiilor
contradictorii**

Art. 437. – (1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori dacă acesta cuprinde dispoziții contradictorii, părțile pot cere instanței care a pronunțat hotărârea să lămurească dispozitivul sau să înlătore dispozițiile potrivnice.

(2) Instanța va rezolva cererea de urgență, prin încheiere dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

(3) Încheierea se va atașa la hotărâre, atât în dosarul cauzei, cât și în dosarul de hotărâri al instanței.

**Completarea
hotărârii**

Art. 438. – (1) Dacă prin hotărârea dată instanța a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere principal sau accesoriu ori asupra unei cereri conexe sau incidentale, se poate cere completarea hotărârii în același termen în care se poate declara,

după caz, apel sau recurs împotriva acelei hotărâri, iar în cazul hotărârilor date în fond după casarea cu reținere, în termen de 15 zile de la pronunțare.

(2) Cererea se soluționează de urgență, cu citarea părților, prin hotărâre separată. Prevederile art. 437 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul când instanța a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, traducătorilor, interpreților sau apărătorilor, cu privire la drepturile lor.

**Obligativitatea
procedurii**

Art. 439. – Îndreptarea, lămurirea, înlăturarea dispozițiilor contradictorii sau completarea hotărârii nu poate fi cerută pe calea apelului sau recursului, ci numai în condițiile art. 436-438.

**Căile
de atac**

Art. 440. – Încheierile pronunțate în temeiul art. 436 și 437, precum și hotărârea pronunțată potrivit art. 438, sunt supuse aceluiași căi de atac ca și hotărârile în legătură cu care s-a solicitat, după caz, îndreptarea, lămurirea sau înlăturarea dispozițiilor contradictorii ori completarea.

**Supportarea
cheltuielilor
de judecată**

Art. 441. – În cazul în care cererea de îndreptare, de lămurire sau de completare a hotărârii a fost admisă, cheltuielile făcute de parte în aceste cereri vor fi suportate de stat, din fondul constituit potrivit legii. Când cererea a fost respinsă, cheltuielile vor fi suportate de parte potrivit dreptului comun.

*Secțiunea a 5-a
Executarea provizorie*

**Executarea
provizorie
de drept**

Art. 442. – (1) Hotărârile primei instanțe sunt executorii de drept când au ca obiect:

1. stabilirea modului de exercitare a autorității părintești, stabilirea locuinței minorului, precum și modul de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu minorul;

2. plata salariilor sau a altor drepturi izvorâte din raporturile juridice de muncă, precum și a sumelor cuvenite, potrivit legii, șomerilor;

3. despăgubiri pentru accidente de muncă;

4. rente ori sume datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii, precum și pensii acordate în cadrul asigurărilor sociale;

5. despăgubiri în caz de moarte sau vătămare a integrității corporale ori sănătății, dacă despăgubirile s-au acordat sub formă

de prestații bănești periodice;

6. reparații grabnice;

7. punerea sau ridicarea sigiliului ori facerea inventarului;

8. cereri privitoare la posesie, numai în ce privește posesia;

9. hotărârile pronunțate în temeiul recunoașterii de către pârât a pretențiilor reclamantului, pronunțate în condițiile art. 430;

10. în orice alte cazuri în care legea prevede că hotărârea este executorie.

(2) Executarea hotărârilor prevăzute la alin. (1) are caracter provizoriu.

Executarea provizorie judecătorească

Art. 443. – (1) Instanța poate încuviința executarea provizorie a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va considera că măsura este necesară în raport cu temeinicia vădită a dreptului ori cu starea de insolvabilitate a debitorului, precum și atunci când ar aprecia că neluarea de îndată a acestei măsuri este vădit prejudiciabilă pentru creditor. În aceste cazuri, instanța îl va putea obliga pe creditor la plata unei cauțiuni, în condițiile art. 708 alin. (2) și (3).

(2) Executarea provizorie nu se poate încuviința:

1. în materie de strămutare de hotare, desființare de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă;

2. când prin hotărâre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.

(3) Cererea de executare provizorie se va putea face în scris, precum și verbal în instanță până la închiderea dezbaterilor.

(4) Dacă cererea a fost respinsă de prima instanță, ea poate fi făcută din nou în apel.

Suspendarea executării provizorii

Art. 444. – (1) Suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în tot cursul judecății în apel.

(2) Cererea se va depune la prima instanță sau, după caz, la instanța de apel. În această din urmă situație, la cerere se va alătura o copie legalizată a dispozitivului hotărârii.

(3) Cererea de suspendare se va judeca de către instanța de apel. Dispozițiile art. 708 alin. (6) sunt aplicabile.

(4) Suspendarea va putea fi încuviințată numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum va fi stabilit de instanță în condițiile art. 708 alin. (2) și (3).

(5) Până la soluționarea cererii de suspendare, aceasta va putea fi încuviințată provizoriu, prin ordonanță președințială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinței prevăzute la alin. (4).

Secțiunea a 6-a
Cheltuielile de judecată

**Cuantumul
cheltuielilor de
judecată**

Art. 445. – (1) Cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru și timbrul judiciar, onorariile avocaților, ale experților și ale specialiștilor numiți în condițiile art. 324 alin. (3), sumele convenite martorilor pentru deplasare și pierderile cauzate de necesitatea prezenței la proces, cheltuielile de transport și, dacă este cazul, de cazare, precum și orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfășurare a procesului.

(2) Instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat, partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător la plata experților judiciari și a specialiștilor numiți în condițiile art. 324 alin. (3).

(4) Nu vor putea fi, însă, micșorate cheltuielile de judecată având ca obiect plata taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar, precum și plata sumelor convenite martorilor potrivit alin. (1).

**Dovada
cheltuielilor de
judecată**

Art. 446. – Partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condițiile legii, dovada existenței și întinderii lor, cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului cauzei.

**Acordarea
cheltuielilor de
judecată**

Art. 447. – (1) Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată.

(2) Când cererea a fost admisă numai în parte, judecătorii vor stabili măsura în care fiecare dintre părți poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată. Dacă este cazul, judecătorii vor putea dispune compensarea cheltuielilor de judecată.

**Exonerarea de
plată a
pârâtului**

Art. 448. – Pârâtul care a recunoscut, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pretențiile reclamantului nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, cu excepția cazului în care, prealabil pornirii procesului, a fost pus în întârziere de către reclamant sau se afla de drept în întârziere.

Situația mai multor reclamanți sau pârâți

Art. 449. – Dacă în cauză sunt mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, ei vor putea fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu poziția lor în proces sau cu natura raportului juridic existent între ei.

TITLUL II

Căile de atac

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Enumerarea

Art. 450. – Calea ordinară de atac este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestația în anulare și revizuirea.

Legalitatea căii de atac

Art. 451. – (1) Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

(2) Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege.

(3) Dacă instanța respinge ca inadmisibilă calea de atac exercitată de partea interesată în considerarea dispozițiilor alin. (2), hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată, din oficiu, tuturor părților care au luat parte la judecata în care s-a pronunțat hotărârea atacată. De la data comunicării începe să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.

Subiectele căilor de atac

Art. 452. – Căile de atac pot fi exercitate numai de părțile aflate în proces care justifică un interes, afară de cazul în care, potrivit legii, acest drept îl au și alte organe sau persoane.

Ordinea exercitării căilor de atac

Art. 453. – (1) Căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate, atâta timp cât este deschisă calea de atac a apelului.

(2) În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanța care ar fi fost competentă să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părțile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declarație verbală, dată în fața instanței a cărei hotărâre se atacă și consemnată într-un proces-verbal. În acest caz recursul poate fi

exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

(3) Căile extraordinare de atac pot fi exercitate și concomitent, în condițiile legii.

Unicitatea căii de atac

Art. 454. – (1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede același termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac.

(2) Dacă prin aceeași hotărâre au fost soluționate și cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală.

(3) În cazul în care prin aceeași hotărâre au fost soluționate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului.

(4) Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului și nici recursului, soluția cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condițiile legii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2)-(4), termenul de apel sau, după caz, de recurs este cel de drept comun, chiar dacă prin legi speciale se prevede altfel.

Partea din hotărâre care poate fi atacată

Art. 455. – (1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata aceluși proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.

Înțelegerea părților în căile de atac

Art. 456. – Părțile pot solicita instanței legal investite cu soluționarea unei căi de atac să ia act de înțelegerea lor cu privire la soluționarea litigiului. Dispozițiile art. 432-435 se aplică în mod corespunzător.

Achiesarea la hotărâre

Art. 457. – (1) Achiesarea la hotărâre reprezintă renunțarea unei părți la calea de atac pe care o putea folosi ori pe care a exercitat-o deja împotriva tuturor sau a anumitor soluții din respectiva hotărâre.

(2) Achiesarea, atunci când este condiționată, nu produce efecte decât dacă este acceptată expres de partea adversă.

(3) Dispozițiile art. 398 rămân aplicabile.

**Felurile
achiesării**

Art. 458. – (1) Achiesarea poate fi expresă sau tacită, totală ori parțială.

(2) Achiesarea expresă se face de parte prin act autentic sau prin declarație verbală în fața instanței ori de mandatarul său în temeiul unei procuri speciale.

(3) Achiesarea tacită poate fi dedusă numai din acte sau fapte precise și concordante care exprimă intenția certă a părții de a-și da adeziunea la hotărâre.

(4) Achiesarea poate fi totală, dacă privește hotărârea în întregul ei sau, după caz, parțială, dacă privește numai o parte din hotărârea respectivă.

**Măsurile de
administrare
judiciară**

Art. 459. – Măsurile de administrare judiciară nu pot face obiectul niciunei căi de atac.

CAPITOLUL II

Apelul

**Apelul
principal.
Obiectul**

Art. 460. – (1) Hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Sunt supuse apelului și hotărârile date în ultimă instanță dacă, potrivit legii, instanța nu putea să judece decât în primă instanță.

(3) Hotărârile date în ultimă instanță rămân neapelabile, chiar dacă în hotărâre s-a arătat că au fost pronunțate în primă instanță.

(4) Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel.

**Situațiile în
care partea nu
poate face apel
principal**

Art. 461. – (1) Partea care a renunțat expres la apel cu privire la o hotărâre nu mai are dreptul de a face apel principal.

(2) Partea care a executat parțial hotărârea de primă instanță, deși aceasta nu era susceptibilă de executare provizorie, nu mai are dreptul de a face apel principal cu privire la dispozițiile executate.

**Termenul
de apel**

Art. 462. – (1) Termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Termenul de apel prevăzut la alin. (1) curge de la comunicarea hotărârii, chiar atunci când aceasta a fost făcută odată cu încheierea de încuviințare a executării silite.

(3) Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărârii, aceasta se socotește comunicată la data depunerii cererii de apel.

(4) Pentru procuror, termenul de apel curge de la pronunțarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul de apel curge de la comunicarea hotărârii.

(5) Termenul de apel suspendă executarea hotărârii de primă instanță, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege. În aceleași condiții, executarea se suspendă dacă apelul a fost exercitat în termen.

Înteruperea termenului de apel

Art. 463. – (1) Termenul de apel se întrerupe prin moartea părții care are interes să facă apel. În acest caz se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părții, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor.

(2) Termenul de apel va începe să curgă din nou de la data comunicării prevăzute la alin. (1). Pentru moștenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruți ori în caz de moștenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu, după caz.

(3) Apelul nu constituie prin el însuși un act de acceptare a moștenirii.

(4) Termenul de apel se întrerupe și prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea. În acest caz se va face o nouă comunicare părții, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată.

Cererea de apel

Art. 464. – (1) Cererea de apel va cuprinde:

a) numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar. Dacă apelantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) indicarea hotărârii atacate;

c) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul;

d) probele invocate în susținerea apelului;

e) semnătura.

(2) La cererea de apel se va ataşa dovada achitării taxelor de timbru.

(3) Cerinţele de la alin. (1) lit. b) şi e), ca şi cele de la alin. (2), sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii, iar cele de la alin. (1) lit. c) şi d) sub sancţiunea decăderii. Lipsa semnăturii poate fi împlinită în condiţiile art. 191 alin. (2), iar lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată în apel.

(4) Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanţă, se vor aplica în mod corespunzător dispoziţiile art. 189 lit. e).

(5) În cazul în care termenul pentru exercitarea apelului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii, motivarea apelului se va face într-un termen de aceeaşi durată, care curge, însă, de la data comunicării hotărârii.

Depunerea cererii de apel

Art. 465. – (1) Apelul şi, când este cazul, motivele de apel, se depun la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii.

(2) Dispoziţiile art. 190 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) În cazul în care cererea de apel nu îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege, preşedintele instanţei care primeşte cererea de apel va stabili lipsurile şi îi va cere apelantului să completeze sau să modifice cererea de îndată, dacă este prezent şi este posibil, sau în scris, dacă apelul a fost trimis prin poştă, fax sau curier. Completarea sau modificarea cererii se va face înăuntrul termenului de apel. Dacă preşedintele apreciază că intervalul rămas până la expirarea termenului de apel nu este suficient, va acorda un termen scurt, de cel mult 5 zile de la expirarea termenului de apel în care să se depună completarea sau modificarea cererii.

(4) Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care motivele de apel se depun separat de cerere.

(5) După primirea cererii de apel, respectiv a motivelor de apel, preşedintele instanţei care a pronunţat hotărârea atacată va dispune comunicarea lor intimatului, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate şi care nu au fost înfăţişate la prima instanţă, punându-i-se în vedere obligaţia de a depune la dosar întâmpinare în termen de cel mult 15 zile de la data comunicării.

(6) Instanţa la care s-a depus întâmpinarea o comunică de îndată apelantului, punându-i-se în vedere obligaţia de a depune la dosar răspunsul la întâmpinare în termen de cel mult 10 zile de

la data comunicării. Intimatul va lua cunoștință de răspunsul la întâmpinare din dosarul cauzei.

(7) Președintele, după împlinirea termenului de apel pentru toate părțile, precum și a termenelor prevăzute la alin. (5) și (6), va înainta instanței de apel dosarul, împreună cu apelurile făcute, întâmpinarea, răspunsul la întâmpinare și dovezile de comunicare a acestor acte, potrivit alin. (5) și (6).

(8) Dacă s-au formulat atât apel cât și cereri potrivit art. 436-438, dosarul nu va fi trimis instanței de apel decât după împlinirea termenului de apel privind hotărârile date asupra acestor din urmă cereri. Dispozițiile alin. (5)-(7) se aplică în mod corespunzător.

Apelul incident

Art. 466. – (1) Intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să formuleze apel în scris, în cadrul procesului în care se judecă apelul făcut de partea potrivnică, printr-o cerere proprie care să tindă la schimbarea hotărârii primei instanțe.

(2) Dacă apelantul principal își retrage apelul sau dacă acesta este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, apelul incident prevăzut la alin. (1) rămâne fără efect.

Apelul provocat

Art. 467. – În caz de coparticipare procesuală, precum și atunci când la prima instanță au intervenit terțe persoane în proces, intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să declare în scris apel împotriva altui intimat sau a unei persoane care a figurat în primă instanță și care nu este parte în apelul principal, dacă acesta din urmă ar fi de natură să producă consecințe asupra situației sale juridice în proces. Dispozițiile art. 466 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Depunerea apelului incident și a celui provocat

Art. 468. – (1) Apelul incident și apelul provocat se depun de către intimat odată cu întâmpinarea la apelul principal, fiind aplicabile prevederile art. 465 alin. (6).

(2) Apelul provocat se comunică și intimatului din acest apel, prevăzut la art. 467, acesta fiind dator să depună întâmpinare în termenul prevăzut la art. 465 alin. (6), care se aplică în mod corespunzător. Cel care a exercitat apelul provocat va lua cunoștință de întâmpinare de la dosarul cauzei.

Pregătirea judecății apelului

Art. 469. – (1) Președintele instanței de apel, îndată ce primește dosarul, va lua, prin rezoluție, măsuri în vederea stabilirii aleatorii a completului și a termenului de judecată, după

care se va face citarea părților.

(2) Primul termen de judecată va fi de cel mult 20 de zile de la data rezoluției. Dispozițiile art. 196 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(3) Apelurile principale, incidente și provocate făcute împotriva aceleiași hotărâri vor fi repartizate la același complet de judecată. Când apelurile au fost repartizate la complete diferite, ultimul complet investit va dispune pe cale administrativă trimiterea apelului la completul cel dintâi investit.

**Efectul
devolutiv
al apelului**

Art. 470. – (1) Apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept.

(2) În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprind motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță.

(3) Prin apel este posibil să nu se solicite judecata în fond sau rejudecarea, ci anularea hotărârii de primă instanță și respingerea ori anularea cererii de chemare în judecată ca urmare a invocării unei excepții sau trimiterea dosarului la instanța competentă.

**Limitele
efectului
devolutiv
determinate
de ceea ce
s-a apelat**

Art. 471. – (1) Instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

(2) Devoluțiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluții din dispozitiv, ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil.

**Limitele efectului
devolutiv
determinate de
ceea ce s-a supus
judecării la prima
instanță**

Art. 472. – (1) Prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe.

(2) Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate la prima instanță sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanța de apel poate încuviința și administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri.

(3) În apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot formula pretenții noi.

(4) Părțile pot însă să expliciteze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei

instanțe.

(5) Se vor putea cere, de asemenea, dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe și va putea fi invocată compensația legală.

Dispozițiile speciale privind judecata

Art. 473. – (1) Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu.

(2) Instanța de apel va putea dispune refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanță, în cazul în care consideră că sunt necesare pentru soluționarea cauzei, precum și administrarea probelor noi propuse în condițiile art. 472 alin. (2).

Soluțiile pe care le pronunță instanța de apel

Art. 474. – (1) Instanța de apel poate păstra hotărârea atacată, situație în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a apelului, instanța poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.

(3) În cazul în care se constată că, în mod greșit, prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe sau altei instanțe egale în grad cu aceasta din aceeași circumscripție, în cazul în care părțile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanța de apel, ca și necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătoria fondului.

(4) Dacă prima instanță s-a declarat competentă, iar instanța de apel stabilește că a fost necompetentă va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre judecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent.

(5) În cazul în care instanța de apel constată că ea are competența să judece în primă instanță, va anula hotărârea atacată și va judeca în fond, pronunțând o hotărâre susceptibilă, după caz, de apel sau recurs.

(6) Când se constată că există un alt motiv de nulitate decât cel prevăzut la alin. (5), iar prima instanță a judecat în fond, instanța de apel anulând în tot sau în parte procedura urmată în

fața primei instanțe și hotărârea atacată, va reține procesul spre judecare, pronunțând o hotărâre susceptibilă de recurs, dacă este cazul.

**Neînrautățirea
situației în
propria cale de
atac**

Art. 475. – (1) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată, afară de cazul în care el consimte expres la aceasta sau dacă se invocă motive de ordine publică de drept material.

(2) Motivele de ordine publică de drept procesual nu pot atrage înrautățirea situației părții în propria cale de atac, afară de cazurile în care legea prevede altfel.

**Completarea
cu alte norme**

Art. 476. – Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță se aplică și în instanța de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul capitol.

CAPITOLUL III

Căile extraordinare de atac

Secțiunea 1

Recursul

**Obiectul
și scopul
recursului.
Instanța
competentă**

Art. 477. – (1) Hotărârile date în apel, cele date, potrivit legii, fără drept de apel, precum și alte hotărâri în cazurile expres prevăzute de lege sunt supuse recursului.

(2) Nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 92 pct.1 lit. a)-k), art. 93 pct.1 lit. d) și e), precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv. De asemenea, nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

(3) Recursul urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

(4) În cazurile anume prevăzute de lege, recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată. Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

**Suspendarea
execuției**

Art. 478. – (1) Recursul suspendă de drept executarea hotărârii în cauzele privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) La cererea recurentului formulată în condițiile art. 82 alin. (2) și (3), instanța sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea hotărârii atacate cu recurs în alte cazuri decât cele la care se referă alin. (1). Cererea se depune direct la instanța de recurs, alăturându-se o copie certificată de pe cererea de recurs și dovada depunerii cauțiunii prevăzute la art. 708. În cazul în care cererea se face înainte de a ajunge dosarul la instanța de recurs, se va alătura și o copie legalizată de pe dispozitivul hotărârii atacate cu recurs.

(3) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților printr-un agent procedural al instanței sau prin alt salariat al acesteia ori prin modalitățile prevăzute la art. 149 alin. (4) și (5), după cum urmează:

1. de un complet anume constituit, format din 3 judecători, în condițiile legii, în cazul în care cererea s-a depus înainte de ajungerea dosarului la instanța de recurs;

2. de completul de filtru, după ce acesta a fost desemnat, în cazurile prevăzute la art. 487;

3. de completul care judecă recursul pe fond, în cazul în care s-a fixat termen în ședință publică.

(4) Termenul de judecată, pentru care se face citarea, se stabilește astfel încât să nu treacă mai mult de 10 zile de la primirea cererii de suspendare.

(5) Completul se pronunță, în cel mult 24 de ore de la judecată, printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs în mod separat, în termen de 5 zile de la pronunțare. În termenul de recurs, se va face și motivarea acestuia.

(6) Recursul se judecă de un alt complet al instanței de recurs, stabilit aleatoriu, în cel mult 10 zile de la înregistrarea cererii de recurs, fără a se parcurge procedura filtrului prevăzută la art. 487. Pronunțarea se face în termenul stabilit la alin. (5).

(7) La judecata cererii de suspendare și, eventual, a recursului părțile trebuie reprezentate de avocat sau, când este cazul, de consilier juridic.

(8) Pentru motive temeinice, instanța de recurs poate reveni asupra suspendării acordate, dispozițiile alin. (3)-(7) aplicându-se în mod corespunzător.

Termenul de recurs

Art. 479. – (1) Termenul de recurs este de 30 zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Dispozițiile art. 462 alin. (2)-(4), precum și cele ale art. 463 se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă intimatul nu a invocat prin întâmpinare sau din dosar nu reiese că recursul a fost depus peste termen, el se va socoti în termen.

Cererea de recurs

Art. 480. – (1) Cererea de recurs va cuprinde următoarele mențiuni:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părții în favoarea căreia se exercită recursul, numele, prenumele și domiciliul profesional al avocatului care formulează cererea, ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și numele și prenumele consilierului juridic care întocmește cererea. Prezentele dispoziții se aplică și în cazul în care recurentul locuiește în străinătate;

b) numele și prenumele, domiciliul sau reședința, ori după caz, denumirea și sediul intimatului;

c) indicarea hotărârii care se atacă;

d) motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul și dezvoltarea lor sau, după caz, mențiunea că motivele vor fi depuse printr-un memoriu separat;

e) semnătura părții sau a mandatarului părții în cazul prevăzut la art. 13 alin. (2), a avocatului sau, după caz, a consilierului juridic.

(2) La cererea de recurs se va atașa dovada achitării taxei de timbru, conform legii, precum și împuternicirea avocațială sau, după caz, delegația consilierului juridic.

(3) Mențiunile prevăzute la alin. (1) lit. a) și lit. c)-e), ca și cerințele menționate la alin. (2) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Motivarea recursului

Art. 481. – (1) Recursul se va motiva prin însăși cererea de recurs, afară de cazurile prevăzute la art. 464 alin. (5), aplicabile și în recurs.

(2) În cazurile în care Ministerul Public a participat în proces, se va depune o copie de pe motivele de casare pentru procuror.

Motivele de casare

Art. 482. – (1) Casarea unor hotărâri se poate cere, numai pentru următoarele motive de nelegalitate:

1. când instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale;

2. când judecătorul stabilit aleatoriu pentru soluționarea cauzei a fost schimbat, cu încălcarea normelor aplicabile, pe parcursul judecării ori dacă hotărârea a fost pronunțată de alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului;

3. când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe;

4. când instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești;
5. când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității;
6. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei;
7. când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat;
8. când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

(2) Motivele prevăzute la alin. (1) nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deși au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor.

Sanctiunea nemotivării recursului

Art. 483. – (1) Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepția cazului prevăzut la alin. (3).

(2) Aceeași sancțiune intervine în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute la art. 482.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, motivele de casare care sunt de ordine publică pot fi ridicate din oficiu de către instanță, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în ședință publică.

Depunerea recursului

Art. 484. – (1) Recursul și, dacă este cazul, motivele de casare se depun la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității, în condițiile prevăzute la art. 82 alin. (3) și art. 83.

(2) Dispozițiile art. 465 se aplică în mod corespunzător. Termenul prevăzut la art. 465 alin. (5) se dublează în cazul recursului. Întâmpinarea trebuie redactată și semnată de avocatul sau consilierul juridic al intimatului, iar răspunsul la întâmpinare de avocatul sau consilierul juridic al recurentului. Prin aceste acte de procedură se va menționa dacă recurentul, respectiv intimatul este de acord ca recursul, atunci când este admisibil în principiu, să fie soluționat de către completul de filtru prevăzut la art. 487.

Recursul incident și recursul provocat

Art. 485. – (1) Recursul incident și recursul provocat se pot exercita, în cazurile prevăzute la art. 466 și 467, care se aplică în mod corespunzător. Dispozițiile art. 482 rămân aplicabile.

(2) Prevederile art. 468 se aplică în mod corespunzător.

Probe noi în recurs

Art. 486. – (1) În instanța de recurs nu se pot produce noi probe, cu excepția înscrisurilor noi, care pot fi depuse, sub sancțiunea decăderii, odată cu cererea de recurs, respectiv odată cu întâmpinarea.

(2) În cazul în care recursul urmează să fie soluționat în ședință publică, pot fi depuse și alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată.

Procedura de filtrare a recursurilor

Art. 487. – (1) Când recursul este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele instanței sau președintele de secție, primind dosarul de la instanța a cărei hotărâre se atacă, va lua, prin rezoluție, măsuri în vederea stabilirii aleatorii a unui complet format din 3 judecători, care va decide asupra admisibilității în principiu a recursului. Dispozițiile art. 469 alin. (3) sunt aplicabile.

(2) Pe baza recursului, întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare și a înscrisurilor noi, președintele completului va întocmi un raport asupra admisibilității în principiu a recursului sau va desemna un alt membru al completului ori magistratul-asistent în acest scop. Raportul trebuie întocmit în cel mult 30 de zile de la repartizarea dosarului. Raportorul nu devine incompatibil.

(3) Raportul va verifica dacă recursul îndeplinește cerințele de formă prevăzute sub sancțiunea nulității, dacă motivele invocate se încadrează în cele prevăzute la art. 482, dacă există motive de ordine publică ce pot fi invocate în condițiile art. 483 alin. (3) ori dacă este vădit nefondat. De asemenea, va arăta, dacă este cazul, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și poziția doctrinei în problemele de drept vizând dezlegarea dată prin hotărârea atacată.

(4) După analiza raportului în completul de filtru, acesta se comunică de îndată părților care pot formula în scris un punct de vedere asupra soluției preconizate în termen de 10 zile de la comunicare. În lipsa dovezii de comunicare a raportului completul nu va putea trece la examinarea recursului potrivit alin. (5) și (6).

(5) În cazul în care completul este în unanimitate de acord că recursul nu îndeplinește cerințele de formă, că motivele de casare invocate și dezvoltarea lor nu se încadrează în cele prevăzute la art. 482 sau că recursul este vădit nefondat, anulează sau, după caz, respinge recursul printr-o decizie motivată, pronunțată, fără citarea părților, care nu este supusă niciunei căi de atac. Decizia

se comunică părților.

(6) Dacă raportul apreciază că recursul este admisibil și toți membrii sunt de acord, iar problema de drept care se pune în recurs nu este controversată sau face obiectul unei jurisprudențe constante a Înaltei Curți de Casare și Justiție, completul se poate pronunța asupra fondului recursului, fără citarea părților, printr-o decizie definitivă, care se comunică părților. În soluționarea recursului instanța va ține seama de punctele de vedere ale părților formulate potrivit alin. (4).

(7) În cazul în care recursul nu poate fi soluționat potrivit alin. (5) sau (6), completul va pronunța, fără citarea părților, o încheiere de admitere în principiu a recursului și va trimite dosarul pentru stabilirea aleatorie a altui complet și a termenului de judecată pe fond a recursului, cu citarea părților. Dacă acest din urmă complet, în unanimitate, va aprecia că în mod greșit recursul a fost declarat admisibil în principiu, va fi sesizat Completul de 9 judecători, care, cu citarea părților, va decide asupra admisibilității printr-o hotărâre definitivă.

(8) Prin excepție de la prevederile alin. (7), dacă părțile au cerut în mod expres judecarea în fond a recursului de către completul de filtru, acesta se va pronunța în fond fără citarea părților, printr-o decizie definitivă, afară de cazul în care apreciază că este necesară ascultarea părților, când va dispune citarea lor.

Regulile privind judecata

Art. 488. – Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță și în apel se aplică și în instanța de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezenta secțiune.

Ordinea cuvântului în ședință

Art. 489. – (1) Președintele va da mai întâi cuvântul recurentului, iar apoi intimatului.

(2) Procurorul vorbește cel din urmă, afară de cazul când este recurent. Dacă procurorul a pornit acțiunea civilă în care s-a pronunțat hotărârea atacată cu recurs, procurorului i se va da cuvântul după recurent.

Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de recurs

Art. 490. – (1) În cazul în care recursul a fost declarat admisibil în principiu, instanța, verificând toate motivele invocate și judecând recursul, îl poate admite, îl poate respinge sau anula ori poate constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată poate fi casată, în tot sau în parte.

Soluțiile pe care le poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție

Art. 491. – Înalta Curte de Casație și Justiție, în caz de casare, trimite cauza spre o nouă judecată instanței de apel care a pronunțat hotărârea casată ori, atunci când este cazul și sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 474 alin. (3), primei instanțe, a cărei hotărâre este, de asemenea, casată. Atunci când interesele buneii administrării a justiției o cer, cauza va putea fi trimisă oricărei alte instanțe de același grad, cu excepția cazului casării pentru lipsă de competență, când cauza va fi trimisă instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent potrivit legii. În cazul în care casarea s-a făcut pentru că instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești sau când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat, cererea se respinge ca inadmisibilă.

Soluțiile pe care le pot pronunța alte instanțe de recurs

Art. 492. – (1) În cazul în care competența de soluționare a recursului aparține tribunalului sau curții de apel și s-a casat hotărârea atacată, rejudecarea procesului în fond se va face de către instanța de recurs, fie la termenul la care a avut loc admiterea recursului, situație în care se pronunță o singură decizie, fie la un alt termen stabilit în acest scop.

(2) Cu toate acestea, instanțele prevăzute la alin. (1) vor casa cu trimitere în cazul în care instanța a cărei hotărâre este atacată cu recurs a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului sau judecata s-a făcut în lipsa părții care a fost nelegal citată atât la administrarea probelor, cât și la dezbaterea fondului. În vederea rejudecării, cauza se trimite la instanța care a pronunțat hotărârea casată ori la altă instanță de același grad cu aceasta, din aceeași circumscricție. Dispozițiile art. 491 se aplică în mod corespunzător în caz de necompetență, de depășire a atribuțiilor puterii judecătorești și de încălcare a autorității de lucru judecat.

Motivarea hotărârii

Art. 493. – Prin derogare de la prevederile art. 419 alin. (1) lit. b), hotărârea instanței de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate și analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins. În cazul în care recursul se respinge fără a fi cercetat în fond ori se anulează sau se constată perimarea lui, hotărârea de recurs va cuprinde numai motivarea soluției fără a se evoca și analiza motivelor de casare.

Efectele casării

Art. 494. – (1) Hotărârea casată nu are nicio putere.
(2) Actele de executare sau de asigurare făcute în temeiul unei asemenea hotărâri sunt desființate de drept, dacă instanța de recurs nu dispune altfel. Instanța va constata aceasta, din oficiu,

prin dispozitivul hotărârii de casare.

Judecata în fond după casare

Art. 495. – (1) În caz de casare, hotărârile instanței de recurs asupra problemelor de drept dezlegate sunt obligatorii pentru instanța care judecă fondul.

(2) Când hotărârea a fost casată pentru încălcarea regulilor de procedură, judecata va reîncepe de la actul anulat.

(3) După casare, instanța de fond va judeca din nou, în limitele casării și ținând seama de toate motivele invocate înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată.

(4) În cazul rejudecării după casare, cu reținere sau cu trimitere, sunt admisibile orice probe prevăzute de lege.

Neînrautățirea situației în propria cale de atac

Art. 496. – La judecarea recursului, precum și la rejudecarea procesului după casarea hotărârii de către instanța de recurs, dispozițiile art. 475 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a
Contestația în anulare

Obiectul și motivele contestației în anulare

Art. 497. – (1) Hotărârile definitive pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când contestatorul nu a fost legal citat și nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata.

(2) Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când:

1. hotărârea dată în recurs a fost pronunțată de o instanță necompetentă absolut sau cu încălcarea normelor referitoare la alcătuirea instanței și, deși se invocase excepția corespunzătoare, instanța de recurs a respins-o ori a omis să se pronunțe asupra ei;

2. dezlegarea dată recursului este rezultatul unei erori materiale;

3. instanța de recurs, respingând recursul sau admițându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul dintre motivele de casare invocate de recurent în termen;

4. instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unuia dintre recursurile declarate în cauză.

(3) Dispozițiile alin. (2) pct. 1, 2 și 4 se aplică în mod corespunzător hotărârilor instanțelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs.

Condițiile de admisibilitate

Art. 498. – (1) Contestația în anulare este inadmisibilă dacă motivul prevăzut la art. 497 alin. (1) putea fi invocat pe calea apelului sau a recursului.

(2) Cu toate acestea, contestația poate fi primită în cazul în care motivul a fost invocat prin cererea de recurs dar instanța l-a respins pentru că avea nevoie de verificări de fapt incompatibile cu recursul sau dacă recursul, fără vina părții, a fost respins fără a fi cercetat în fond.

(3) O hotărâre împotriva căreia s-a exercitat contestația în anulare nu mai poate fi atacată de aceeași parte cu o nouă contestație în anulare, chiar dacă se invocă alte motive.

**Instanța
competentă**

Art. 499. – (1) Contestația în anulare se introduce la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu operează prorogarea competenței.

**Termenul de
exercitare**

Art. 500. – (1) Contestația în anulare poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data când contestatorul a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

(2) Contestația se motivează în termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1), sub sancțiunea nulității acesteia.

**Suspendarea
executării**

Art. 501. – Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 478 se aplică în mod corespunzător.

**Procedura de
judecată**

Art. 502. – (1) Contestația în anulare se soluționează de urgență și cu precădere, potrivit dispozițiilor procedurale aplicabile judecării finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Contestatorul va lua cunoștință de conținutul acesteia de la dosarul cauzei.

(3) Dacă motivul de contestație este întemeiat, instanța va pronunța o singură hotărâre prin care va anula hotărârea atacată și va soluționa cauza. Dacă soluționarea cauzei la același termen nu este posibilă, instanța va pronunța o hotărâre de anulare a hotărârii atacate și va fixa termen în vederea soluționării cauzei printr-o nouă hotărâre. În acest ultim caz, hotărârea de anulare nu poate fi atacată separat.

(4) Hotărârea dată în contestație în anulare este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea atacată.

Secțiunea a 3-a *Revizuirea*

Obiectul și motivele revizuirii

Art. 503. – (1) Revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

1. s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut, ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;

2. obiectul pricinii nu se află în ființă;

3. un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracțiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecății, când aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză. În cazul în care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, instanța de revizuire se va pronunța mai întâi, pe cale incidentală, asupra existenței sau inexistenței infracțiunii invocate. În acest ultim caz, la judecarea cererii va fi citat și cel învinuit de săvârșirea infracțiunii;

4. un judecător a fost sancționat disciplinar definitiv pentru exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză;

5. după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților;

6. s-a casat, s-a anulat ori s-a schimbat hotărârea unei instanțe pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;

7. statul ori alte persoane juridice de drept public, minorii și cei puși sub interdicție judecătorească ori cei puși sub curatelă nu au fost apărați deloc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să îi apere;

8. există hotărâri definitive potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade diferite, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri;

9. partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecată și să înștiințeze instanța despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voința sa;

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă;

11. după ce hotărârea a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut

obiectul acelei excepții.

(2) Pentru motivele de revizuire prevăzute la alin. (1) pct. 3, dar numai în ipoteza judecătorului, pct. 4, pct. 7-10 sunt supuse revizuirii și hotărârile care nu evocă fondul.

Instanța competentă

Art. 504. – (1) Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere.

(2) În cazul dispozițiilor art. 503 alin.(1) pct. 8, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța care a dat prima hotărâre. Dacă una dintre instanțele de recurs la care se referă aceste dispoziții este Înalta Curte de Casație și Justiție, cererea de revizuire se va judeca de această instanță.

(3) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu va opera prorogarea competenței.

Termenul de exercitare

Art. 505. – (1) Termenul de revizuire este de o lună și se va socoti:

1. în cazurile prevăzute la art. 503 alin.(1) pct. 1, de la comunicarea hotărârii, iar, în cazurile în care, potrivit legii, hotărârea nu se comunică, de la pronunțare;

2. în cazul prevăzut la art. 503 alin.(1) pct. 2, de la cel din urmă act de executare;

3. în cazurile prevăzute la art. 503 alin.(1) pct. 3, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori de hotărârea care a declarat fals înscrisul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale. În lipsa unei astfel de hotărâri, termenul curge de la data când partea a luat cunoștință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;

4. în cazul prevăzut la art. 503 alin.(1) pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea prin care a fost sancționat disciplinar definitiv judecătorul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de sancționare disciplinară;

5. în cazul prevăzut la art. 503 alin.(1) pct. 5, din ziua în care s-au descoperit înscrisurile ce se invocă;

6. în cazul prevăzut la art. 503 alin.(1) pct. 6, din ziua în care partea a luat cunoștință de casarea, anularea sau schimbarea hotărârii pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de casare, anulare sau schimbare;

7. în cazurile prevăzute la art. 503 alin.(1) pct. 7, din ziua în care statul ori altă persoană de drept public a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a acesteia; în cazul minorilor, persoanelor puse sub interdicție judecătorească sau sub curatelă termenul de revizuire este de 6 luni de la data la care cel interesat a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la dobândirea capacității depline de exercițiu sau, după caz, de la înlocuirea tutorelui persoanei puse sub interdicție, de la încetarea curatei ori înlocuirea curatorului;

8. în cazul prevăzut la art. 503 alin.(1) pct. 8, de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri.

(2) În cazul prevăzut la art. 503 alin.(1) pct. 9, termenul de revizuire este de 15 zile și se socotește de la încetarea împiedicării.

(3) Pentru motivele prevăzute la art. 503 alin.(1) pct. 10 și 11, termenul este de 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv a deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Revizuirea se motivează prin însăși cererea de declarare a căii de atac sau înăuntrul termenului de exercitare a acesteia, sub sancțiunea nulității.

(5) Dacă prin aceeași cerere se invocă motive diferite de revizuire, prevederile alin. (4) se aplică în mod corespunzător pentru fiecare motiv în parte.

Suspendarea executării

Art. 506. – Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei revizuire se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 478 se aplică în mod corespunzător.

Procedura de judecată

Art. 507. – (1) Cererea de revizuire se soluționează potrivit dispozițiilor procedurale aplicabile judecății finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Revizuentul va lua cunoștință de conținutul întâmpinării de la dosarul cauzei.

(3) Dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.

(4) Dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor definitive potrivnice, ea va anula cea din urmă hotărâre. Se va face arătare de hotărârea dată în revizuire, în josul originalului hotărârii revizuite.

(5) Hotărârea dată asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

(6) Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice calea de atac este recursul. În cazul în care revizuirea a fost soluționată de una dintre secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție recursul este de competența Completului de 9 judecători.

TITLUL III

Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare

CAPITOLUL I

Recursul în interesul legii

Calitatea procesuală

Art. 508. – Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Condițiile de admisibilitate

Art. 509. – Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

Judecarea recursului în interesul legii

Art. 510. – (1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secția în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele completului este președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție va stabili secțiile din care provin cei 20 de judecători.

(3) După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea

aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. (1).

(4) La primirea cererii, președintele completului va desemna 3 judecători din cadrul secției/secțiilor în a cărei/căror competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii.

(5) În vederea întocmirii raportului, președintele completului va putea solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra chestiunilor de drept soluționate diferit.

(6) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau a Curții de Justiție a Uniunii Europene, dacă este cazul, doctrina în materie, precum și opinia specialiștilor consultați. Totodată, judecătorii raportori vor întocmi și vor motiva proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(7) Ședința completului se convoacă de președintele acestuia, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

(8) La ședință participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (3).

(9) Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al curții de apel ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

(10) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

Conținutul hotărârii și efectele ei

Art. 511. – (1) Asupra cererii, completul Înaltei Curți de Casație și Justiție se pronunță prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

CAPITOLUL II

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept

Obiectul sesizării

Art. 512. – Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o problemă de drept de care depinde soluționarea cauzei respective nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor, va putea solicita secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu problemei de drept cu care a fost sesizată.

Procedura de judecată

Art. 513. – (1) Sesizarea secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție se face, din oficiu sau la cererea părților, după dezbateri contradictorii și dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 512, prin încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) Prin aceeași încheiere, cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea problemei de drept.

(3) La primirea sesizării, președintele secției va desemna un judecător, pentru a întocmi un raport asupra problemei de drept supuse judecății. Dispozițiile art. 510 alin. (5)-(8) se aplică în mod corespunzător.

(4) Raportul va fi comunicat părților, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat sau, după caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind problema de drept supusă judecății.

(5) În cazul în care problema de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele secției care a fost investită o va transmite președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinților secțiilor interesate în soluționarea problemei de drept, în vederea sesizării acestora și a soluționării problemei de drept, în ședință

comună, cu respectarea dispozițiilor alin. (3).

(6) Ședința comună a secțiilor este convocată de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și va fi prezidată de președintele secției inițial investite.

(7) Sesizarea se judecă fără citarea părților în cel mult 3 luni de la data investirii secției, iar soluția se adoptă cu jumătate plus unu din numărul judecătorilor prezenți. Nu se admit abțineri de la vot.

(8) Procedura prevăzută în prezentul capitol este scutită de taxă judiciară de timbru și timbru judiciar.

Conținutul și efectele hotărârii

Art. 514. – (1) Asupra sesizării, secția sau, după caz, secțiile se pronunță prin decizie, numai cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

(2) Dispozițiile art. 511 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie pentru instanțe, inclusiv în cauza în legătură cu care s-a ridicat problema de drept, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

TITLUL IV

Contestația privind tergiversarea procesului

Subiectele contestației și motivele ei

Art. 515. – (1) Oricare dintre părți, precum și procurorul care participă la judecată, pot face contestație prin care, invocând încălcarea dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situație să fie înlăturată.

(2) Contestația menționată la alin. (1) se poate face în următoarele cazuri:

1. când legea stabilește un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunțare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat;

2. când instanța a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

3. când o persoană ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanței, într-un anumit termen, un înscris sau date ori alte informații rezultate din evidențele ei și care erau necesare soluționării procesului, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

4. când instanța și-a nesocotit obligația de a soluționa cauza într-un termen optim și previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluționării cauzei, deși timpul scurs de la ultimul său act de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului.

Retragerea contestației

Art. 516. – Contestația poate fi retrasă oricând până la soluționarea ei. Odată retrasă, contestația nu poate fi reiterată.

Forma contestației. Procedura înaintea instanței care judecă procesul

Art. 517. – (1) Contestația se formulează în scris și se depune la instanța investită cu soluționarea procesului în legătură cu care se invocă tergiversarea judecătii. Contestația se poate face și verbal în ședință, caz în care va fi consemnată, împreună cu motivele arătate de parte, în încheierea de ședință.

(2) Contestația nu suspendă soluționarea cauzei.

(3) Contestația se soluționează de către completul investit cu judecarea cauzei de îndată sau în termen de cel mult 5 zile, fără citarea părților.

(4) Când apreciază contestația ca fiind întemeiată, completul de judecată pronunță o încheiere nesupusă niciunei căi de atac, prin care ia de îndată măsurile necesare înlăturării situației care a provocat tergiversarea judecătii. În acest caz, contestatorului îi va fi comunicată, pentru informare, o copie a încheierii.

(5) Când apreciază contestația ca neîntemeiată, completul de judecată o va respinge prin încheiere. Împotriva acestei încheieri contestatorul poate face plângere în termen de 3 zile de la comunicare. Plângerea se depune la instanța care a pronunțat încheierea, care o va înainta de îndată, pentru soluționare, instanței ierarhic superioare. Când procesul se judecă la Înalta Curte de Casație și Justiție, plângerea se soluționează de un alt complet al aceleiași secții.

Procedura de soluționare a plângerii

Art. 518. – (1) Instanța va soluționa plângerea în termen de 10 zile de la primirea dosarului, în complet format din 3 judecători. Judecata se face fără citarea părților, printr-o hotărâre care nu este supusă niciunei căi de atac, ce trebuie motivată în termen de 5 zile de la pronunțare.

(2) Dacă instanța găsește plângerea întemeiată, va dispune ca instanța care judecă procesul să îndeplinească actul de procedură sau să ia măsurile legale necesare, arătând care sunt acestea și stabilind, când este cazul, un termen pentru îndeplinirea lor.

(3) În toate cazurile, instanța care soluționează plângerea nu va putea da îndrumări și nici nu va putea oferi dezlegări asupra

unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluționare a pricinii ori care să aducă atingere libertății judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluția ce trebuie dată procesului.

**Sanționarea
contestatorului
de rea-credință**

Art. 519. – (1) Atunci când contestația sau plângerea a fost făcută cu rea-credință, autorul acesteia poate fi obligat la plata unei amenzi judiciare de la 500 lei la 2.000 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat prin introducerea contestației sau plângerii.

(2) Reaua-credință rezultă din caracterul vădit nefondat al contestației ori al plângerii, precum și din orice alte împrejurări care îndreptățesc constatarea că exercitarea acesteia s-a făcut în alt scop decât acela pentru care legea o recunoaște.

CARTEA A III-A

Procedura necontencioasă judiciară

TITLUL I

Dispoziții generale

Domeniul de aplicare

Art. 520. – Cererile pentru soluționarea cărora este nevoie de intervenția instanței, fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor prezentei cărți.

Competența

Art. 521. – (1) Cererile necontencioase care sunt în legătură cu o cauză în curs de soluționare sau soluționată deja de o instanță ori care au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanțe, se vor îndrepta la acea instanță.

(2) În celelalte cazuri, competența instanței și soluționarea incidentelor privind competența sunt supuse regulilor prevăzute pentru cererile contencioase.

Verificarea competenței

Art. 522. – (1) Instanța își verifică din oficiu competența, chiar dacă este de ordine privată, putând cere părții lămuririle necesare.

(2) Dacă instanța se declară incompetentă va trimite dosarul instanței competente.

Cuprinsul cererii

Art. 523. – (1) Cererea va cuprinde numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul celui care o face și, după împrejurări, ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanței, obiectul, motivarea acesteia și semnătura.

(2) Ea va fi însoțită de înscrisurile pe care se sprijină.

Caracterul contencios

Art. 524. – Dacă cererea, prin însuși cuprinsul ei sau prin obiecțiile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța o va respinge.

Procedura

Art. 525. – (1) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea petentului și a persoanelor arătate în cerere, dacă legea o impune. În caz contrar, judecata se face cu sau fără citare, la aprecierea instanței.

(2) Instanța poate dispune, chiar din oficiu, orice măsuri utile cauzei. Ea are dreptul să asculte orice persoană care poate aduce lămuriri în cauză, precum și pe acelea ale căror interese ar putea fi afectate de hotărâre.

**Soluționarea
cererii**

Art. 526. – Instanța se pronunță prin încheiere, în raport cu toate împrejurările de fapt și de drept ale cauzei, chiar dacă nu au fost invocate în cerere sau pe parcursul procedurii.

**Calea
de atac**

Art. 527. – (1) Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie.

(2) Încheierea prevăzută la alin. (1) este supusă numai apelului, cu excepția celei pronunțate de un complet al Înaltei Curți de Casație și Justiție care este definitivă.

(3) Termenul de apel va curge de la pronunțare, pentru cei care au fost prezenți la ultima ședință de judecată, și de la comunicare, pentru cei care au lipsit.

(4) Apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la soluționarea cererii, termenul de apel curgând de la data la care a luat cunoștință de încheiere, dar nu mai târziu de un an de la data pronunțării.

(5) Apelul se judecă în camera de consiliu.

**Efectele
hotărârii**

Art. 528. – Încheierile pronunțate în procedura necontencioasă nu au autoritatea lucrului judecat.

**Regulile
aplicabile**

Art. 529. – (1) Dispozițiile art. 520-528 referitoare la procedura necontencioasă se completează cu dispozițiile de procedură contencioasă, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile cu natura necontencioasă a cererii.

(2) Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămân supuse acelor dispoziții, care se vor completa cu cele ale prezentei cărți.

**Măsurile luate
de președintele
instanței**

Art. 530. – (1) Procedura necontencioasă se aplică și în cazurile în care legea dă în competența președintelui instanței luarea unor măsuri cu caracter necontencios.

(2) În aceste cazuri, președintele trebuie să pronunțe încheierea în termen de cel mult 5 zile de la primirea cererii.

(3) Apelul împotriva încheierii date de președintele judecătoriei se judecă de tribunal, iar apelul împotriva încheierii date de președintele tribunalului sau curții de apel se judecă de un complet al instanței respective.

(4) Încheierile date de președinții secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt definitive.

TITLUL II

Dispoziții speciale

Eliberarea de copii de pe hotărâri și de pe alte înscrisuri

Art. 531. – (1) La cerere, grefa instanței va elibera copii de pe încheierea de ședință, de pe hotărâre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar.

(2) Copiile de pe încheierile de ședință, de pe hotărâre sau de pe dispozitiv se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toți judecătorii, sub sancțiunea aplicabilă grefierilor pentru infracțiunea de fals.

(3) În cazul în care dezbaterile nu s-au desfășurat în ședință publică, alte persoane decât părțile nu pot dobândi copii de pe încheieri, expertize, înscrisuri sau declarații de martori decât cu încuviințarea președintelui. Dispozițiile art. 530 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

Încheierile pentru eliberarea unor bunuri

Art. 532. – (1) Cererea de eliberare privind sumele de bani sau alte valori ori titluri, consemnate, precum și orice alte bunuri, păstrate la instanță sau aflate în custodia altuia, după caz, în legătură cu un proces, se introduce, de persoana îndreptățită, la instanța care a dispus acea măsură.

(2) Cererea se va soluționa prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu. Părțile vor fi citate dacă instanța consideră necesar.

(3) În încheierea de eliberare se va arăta deținătorul obligat la eliberarea bunurilor, precum și persoana îndreptățită să le primească.

(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea pe baza căreia s-a cerut eliberarea bunului.

CARTEA A IV-A

Despre arbitraj

TITLUL I

Dispoziții generale

Noțiunea

Art. 533. – (1) Arbitrajul este o jurisdicție alternativă având caracter privat.

(2) În administrarea acestei jurisdicții, părțile litigante și tribunalul arbitral competent pot stabili reguli de procedură derogatorii de la dreptul comun, cu condiția ca regulile respective să nu fie contrare ordinii publice și dispozițiilor imperative ale legii.

Obiectul arbitrajului

Art. 534. – (1) Persoanele care au capacitate deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbaterea succesorală, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună.

(2) Statul și autoritățile publice au facultatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte.

(3) Persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Tribunalul arbitral

Art. 535. – Arbitrajul poate fi încredințat, prin convenția arbitrală, uneia sau mai multor persoane, învestite de părți sau în conformitate cu acea convenție să judece litigiul și să pronunțe o hotărâre definitivă și obligatorie pentru ele. Arbitrul unic sau, după caz, arbitrii învestiți constituie, în sensul dispozițiilor prezentei cărți, tribunalul arbitral.

Organizarea arbitrajului de către părți

Art. 536. – (1) Arbitrajul se organizează și se desfășoară potrivit convenției arbitrale, încheiată conform dispozițiilor Titlului II din prezenta carte.

(2) Sub rezerva respectării ordinii publice și a bunelor moravuri, precum și a dispozițiilor imperative ale legii, părțile pot stabili prin convenția arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, cel mai târziu odată cu constituirea tribunalului arbitral, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca

obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor, termenul și locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv procedura unei eventuale concilierii prealabile, repartizarea între părți a cheltuielilor arbitrale și, în general, orice alte norme privind buna desfășurare a arbitrajului.

(3) În lipsa regulilor prevăzute la alin. (2), tribunalul arbitral va putea stabili procedura de urmat așa cum va socoti mai potrivit.

(4) Dacă nici tribunalul arbitral nu a stabilit aceste norme, se vor aplica dispozițiile ce urmează.

Organizarea arbitrajului de un terț

Art. 537. – Părțile pot conveni ca arbitrajul să fie organizat de o instituție permanentă de arbitraj, potrivit Titlului VII din prezenta carte, sau de o altă entitate ori de o persoană fizică. În aceste cazuri, soluționarea litigiului este încredințată unor arbitri, numiți ori acceptați de părți potrivit convenției arbitrale sau regulilor instituției permanente de arbitraj.

Reprezentarea părților

Art. 538. – (1) În litigiile arbitrale, părțile pot formula cereri și își pot exercita drepturile procesuale personal sau prin reprezentant. Aceștia pot fi asistați de alți specialiști.

(2) În procedura arbitrală, împuternicirea dată avocaților, potrivit legii, valorează alegerea domiciliului sau, după caz, a sediului procesual la avocat, dacă în cuprinsul acesteia nu se prevede altfel, și cuprinde dreptul avocatului de a exercita opțiunile cu privire la caducitatea arbitrajului potrivit art. 560, precum și de a solicita ori de a accepta prelungirea termenului arbitrajului, prevăzut la art. 559.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul reprezentării părții prin consilier juridic.

Intervenția instanței

Art. 539. – (1) Pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi în organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și pentru îndeplinirea altor atribuții ce revin instanței judecătorești în arbitraj, partea interesată poate sesiza tribunalul în circumscripția căruia are loc arbitrajul. Tribunalul va soluționa cauza în completul prevăzut de lege pentru judecata în primă instanță.

(2) Instanța va soluționa aceste cereri de urgență și cu precădere, prin procedura ordonanței președințiale, hotărârea nefiind supusă niciunei căi de atac.

TITLUL II

Convenția arbitrală

Forma scrisă

Art. 540. – (1) Convenția arbitrală se încheie, în scris, sub sancțiunea nulității. Condiția formei scrise se consideră îndeplinită atunci când recurgerea la arbitraj a fost convenită prin schimb de corespondență, indiferent de forma acesteia, sau schimb de acte procedurale ori când existența ei a fost pretinsă în scris de una dintre părți și nu a fost contestată de cealaltă.

(2) În cazul în care convenția arbitrală se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate și/sau constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, convenția trebuie încheiată în formă autentică notarială, sub sancțiunea nulității absolute.

Felurile convenției arbitrale

Art. 541. – (1) Convenția arbitrală se poate încheia fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal ori stabilită într-o convenție separată, la care contractul principal face trimitere, fie sub forma compromisului.

(2) Existența convenției arbitrale se prezumă dacă reclamantul formulează o cerere de arbitrare, iar pârâtul nu ridică, la primul termen la care a fost legal citat, obiecțiuni cu privire la aceasta.

Clauza compromisorie

Art. 542. – (1) Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care este stipulată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor. În cazul arbitrajului instituționalizat este suficientă referirea la regulile de procedură ale instituției care organizează arbitrajul.

(2) Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

(3) În caz de îndoială, clauza compromisorie se interpretează în sensul că se aplică tuturor neînțelegerilor care derivă din contractul sau din raportul juridic la care ea se referă.

Compromisul

Art. 543. – (1) Prin compromis părțile convin ca un litigiu intervenit între ele să fie soluționat pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului și numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor.

(2) Compromisul se poate încheia chiar dacă litigiul intervenit între părți este deja pe rolul unei alte instanțe.

**Eficacitatea
clauzei
compromisorii**

Art. 544. – Încheierea procedurii arbitrale cu sau fără pronunțarea unei hotărâri asupra fondului cauzei nu aduce atingere eficacității convenției arbitrale, sub forma clauzei compromisorii. Aceasta va rămâne valabilă și va servi drept temei pentru orice nouă procedură arbitrală care ar fi declanșată în temeiul acesteia pentru soluționarea oricărui litigiu apărut între părți derivând din contractul principal.

**Excluderea
competenței
instanței**

Art. 545. – Încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătorești.

**Verificarea
competenței
instanței**

Art. 546. – (1) Instanța judecătorească, sesizată cu o cauză cu privire la care s-a încheiat o convenție arbitrală, își va verifica propria competență și se va declara incompetentă numai dacă părțile sau una dintre ele solicită aceasta, invocând convenția arbitrală.

(2) Instanța va reține spre soluționare procesul dacă:

a) pârâtul și-a formulat apărările în fond, fără nicio rezervă întemeiată pe convenția arbitrală;

b) convenția arbitrală este lovită de nulitate ori este inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit din cauze vădit imputabile pârâtului în arbitraj.

(3) Conflictul de competență dintre tribunalul arbitral și o instanță judecătorească este soluționat de instanța judecătorească ierarhic superioară celei aflate în conflict.

TITLUL III Tribunalul arbitral

Arbitrii

Art. 547. – Poate fi arbitru orice persoană fizică dacă are capacitate deplină de exercițiu.

**Numărul
arbitrilor**

Art. 548. – (1) Părțile stabilesc dacă litigiul se judecă de un arbitru unic sau de mai mulți arbitri, care trebuie să fie întotdeauna în număr impar.

(2) Dacă părțile nu au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de 3 arbitri, câte unul numit de fiecare dintre părți, iar al treilea - supraarbitrul - desemnat de cei 2 arbitri.

(3) Dacă există mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, părțile care au interese comune vor numi un singur arbitru.

Nulitatea

Art. 549. – Este nulă clauza din convenția arbitrală care prevede dreptul uneia dintre părți de a numi arbitru în locul celeilalte părți sau de a avea mai mulți arbitri decât cealaltă parte.

Numirea arbitrilor

Art. 550. – (1) Arbitrii sunt numiți, revocați sau înlocuiți conform convenției arbitrale.

(2) Când arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiți prin convenția arbitrală și nici nu s-a prevăzut modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj va comunica celeilalte părți, în scris, să procedeze la numirea lor potrivit art. 548 alin. (2) și (3).

(3) În comunicare se arată numele, domiciliul și, pe cât posibil, datele personale și profesionale ale arbitrului unic propus sau ale arbitrului desemnat de partea care vrea să recurgă la arbitraj, precum și enunțarea succintă a pretențiilor și a temeiului lor.

(4) Partea căreia i s-a făcut comunicarea trebuie să transmită, la rândul său, în termen de 10 zile de la primirea acesteia, răspunsul la propunerea de numire a arbitrului unic, sau, după caz, numele, prenumele, domiciliul și, pe cât posibil, datele personale și profesionale ale arbitrului desemnat de aceasta.

(5) Când propun arbitrii, fie prin convenția arbitrală, fie în condițiile alin. (2)-(4), părțile vor propune și câte un supleant, pentru cazul în care arbitrul principal ar fi sau ar ajunge în situația să nu își poată îndeplini însărcinarea.

Acceptarea sarcinii de arbitru

Art. 551. – Acceptarea însărcinării de arbitru trebuie să fie făcută în scris și va fi comunicată părților, în termen de 5 zile de la data primirii propunerii de numire, prin poștă, telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

Numirea supraarbitrului

Art. 552. – Cei 2 arbitri vor proceda la numirea supraarbitrului și a unui supleant al acestuia, în termen de 10 zile de la ultima acceptare. Supraarbitrul se va conforma prevederilor art. 551.

Numirea arbitrilor de către instanță

Art. 553. – (1) În caz de neînțelegere între părți cu privire la numirea arbitrului unic sau dacă o parte nu numește arbitrul ori dacă cei 2 arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, partea care vrea să recurgă la arbitraj poate cere tribunalului prevăzut de art. 539 alin. (1) să procedeze la numirea arbitrului ori, după caz, a supraarbitrului.

(2) Tribunalul se pronunță în termen de 10 zile de la sesizare, cu citarea părților, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

Incompatibilitatea arbitrilor

Art. 554. – (1) În afară de cazurile de incompatibilitate prevăzute pentru judecători, arbitrul poate fi recuzat și pentru următoarele motive, care pun la îndoială independența și imparțialitatea sa:

a) neîndeplinirea condițiilor de calificare sau a altor condiții privitoare la arbitri, prevăzute în convenția arbitrală;

b) când o persoană juridică al cărei asociat este sau în ale cărei organe de conducere se află arbitrul are un interes în cauză;

c) dacă arbitrul are raporturi de muncă ori de serviciu, după caz, sau legături comerciale directe cu una dintre părți, cu o societate controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu aceasta;

d) dacă arbitrul a prestat consultanță uneia dintre părți, a asistat sau a reprezentat una dintre părți ori a depus mărturie într-una din fazele precedente ale litigiului.

(2) O parte nu poate recuza arbitrul numit de ea decât pentru cauze survenite sau de care a luat cunoștință după numire.

(3) Persoana care știe că în privința sa există o cauză de recuzare este obligată să înștiințeze părțile și pe ceilalți arbitri mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru, iar dacă asemenea cauze survin după acceptare, de îndată ce le-a cunoscut.

(4) Această persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părțile, înștiințate potrivit alin. (3), comunică în scris că înțeleg să nu ceară recuzarea. Chiar în acest caz, ea are dreptul să se abțină de la judecarea litigiului, fără ca abținerea să însemne recunoașterea cauzei de recuzare.

(5) Abținerea produce efecte pe data formulării ei, fără nicio altă formalitate.

Cererea de recuzare

Art. 555. – (1) Recuzarea trebuie să fie cerută, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 zile de la data când partea a luat cunoștință de numirea arbitrului sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare.

(2) Cererea de recuzare se soluționează de tribunalul prevăzut de art. 539 alin. (1) prin încheiere, pronunțată cu citarea părților și a arbitrului recuzat, în termen de 10 zile de la sesizare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Dispozițiile prezentului cod privind recuzarea judecătorilor se aplică în mod corespunzător.

Înlocuirea arbitrilor

Art. 556. – În caz de recuzare, revocare, abținere, renunțare, deces, precum și în orice alt caz în care arbitrul este împiedicat să-și îndeplinească sarcina și dacă supleantul, la rândul său, este împiedicat să-și exercite însărcinarea, se va proceda la înlocuirea arbitrului potrivit dispozițiilor stabilite pentru numirea lui.

Răspunderea arbitrilor

Art. 557. – Arbitrii răspund, în condițiile legii, pentru prejudiciul cauzat, dacă:

a) după acceptare, renunță în mod nejustificat la însărcinarea lor;

b) fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de lege;

c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părților;

d) încalcă cu rea-credință sau gravă neglijență alte îndatoriri ce le revin.

Constituirea tribunalului arbitral

Art. 558. – (1) Tribunalul arbitral se consideră constituit la data acceptării însărcinării de arbitru unic sau, după caz, a ultimei acceptări a însărcinării de arbitru ori de supraarbitru.

(2) Data acceptării este cea a expedierii comunicării prevăzute de art. 551.

Termenul arbitrajului

Art. 559. – (1) Dacă părțile nu au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult 6 luni de la data constituirii sale, sub sancțiunea caducității arbitrajului.

(2) Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate tribunalului prevăzut la art. 539.

(3) În cadrul termenului prevăzut la alin. (1), părțile pot consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului.

(4) Tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului, o singură dată, cu cel mult 3 luni.

(5) Termenul se prelungește de drept cu 3 luni în cazul decesului uneia dintre părți.

Caducitatea arbitrajului

Art. 560. – (1) La primul termen de judecată la care au fost legal citate, părțile sunt obligate să declare în scris, sub sancțiunea decăderii, dacă înțeleg să invoce caducitatea arbitrajului.

(2) Când cel puțin una dintre părți a formulat declarația prevăzută la alin. (1), tribunalul arbitral, la expirarea termenului prevăzut la art. 559, va pronunța o hotărâre prin care va constata că arbitrajul a devenit caduc, cu excepția situației în care părțile declară în mod expres că renunță la caducitate, caz în care va continua judecata.

(3) Probele administrate în cadrul procedurii devenite caducă vor putea fi utilizate, dacă este cazul, într-un nou arbitraj, în măsura în care se socotește că nu este necesară refacerea lor.

Locul arbitrajului

Art. 561. – Părțile stabilesc locul arbitrajului. În lipsa unei asemenea prevederi, locul arbitrajului se stabilește de tribunalul arbitral.

Limba arbitrajului

Art. 562. – (1) Dezbaterea litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterea, la cererea și pe cheltuiala ei tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părțile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

TITLUL IV Procedura arbitrală

CAPITOLUL I Sesizarea tribunalului arbitral

Cererea de arbitraj

Art. 563. – (1) Tribunalul arbitral este sesizat de reclamant printr-o cerere scrisă, care va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, precum și ale pârâtului, dacă sunt cunoscute de reclamant. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în litigiu, când este cazul anexându-se dovada calității;

c) menționarea convenției arbitrale, anexându-se copie de pe contractul în care este inserată, iar dacă a fost consemnată într-un înscris separat ori s-a încheiat un compromis, copie de pe acestea;

d) obiectul și valoarea cererii, precum și calculul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori;

e) motivele de fapt și de drept, precum și probele pe care se întemeiază cererea;

f) numele, prenumele și domiciliul membrilor tribunalului arbitral;

g) semnătura părții.

(2) Cererea se poate face printr-un proces-verbal încheiat în fața tribunalului arbitral și semnat de părți sau numai de reclamant, precum și de arbitri.

Comunicarea cererii arbitrale

Art. 564. – Reclamantul va comunica pârâtului, precum și fiecărui arbitru, copie de pe cererea de arbitrare și de pe înscrisurile anexate.

Întâmpinarea

Art. 565. – (1) În termen de 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrare, pârâtul va face întâmpinare cuprinzând excepțiile privind cererea reclamantului, răspunsul în fapt și în drept la această cerere, probele propuse în apărare, precum și, în mod corespunzător, celelalte mențiuni prevăzute la art. 563 pentru cererea de arbitrare.

(2) Excepțiile și alte mijloace de apărare, care nu au fost arătate prin întâmpinare, trebuie invocate, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată.

(3) Dacă tribunalul arbitral apreciază că nedepunerea întâmpinării justifică amânarea soluționării litigiului, pârâtul va putea fi obligat la plata cheltuielilor de arbitrare cauzate prin amânare.

(4) Dispozițiile art. 564 se aplică în mod corespunzător.

Cererea reconvențională

Art. 566. – (1) Dacă pârâtul are pretenții împotriva reclamantului, derivând din același raport juridic, el poate face cerere reconvențională.

(2) Cererea reconvențională va fi introdusă în cadrul termenului pentru depunerea întâmpinării sau cel mai târziu până la primul termen de judecată la care pârâtul a fost legal citat și trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și cererea principală.

CAPITOLUL II

Judecata

Dispozițiile generale

Art. 567. – (1) Judecata arbitrală se desfășoară potrivit regulilor procedurale stabilite la art. 568.

(2) Cu toate acestea, principiile fundamentale ale procesului civil prevăzute la art. 5 alin. (1) teza a II-a, art. 8-10, art. 12-16, art. 19-21, art. 22 alin. (1), (2), (4), (5) și (6) și art. 23 sunt aplicabile în mod corespunzător și în procedura arbitrală.

Regulile de procedură aplicabile

Art. 568. – (1) Părțile pot stabili, în convenția arbitrală, regulile de procedură aplicabile arbitrajului sau îi pot împuternici pe arbitri să stabilească aceste reguli. Aceste reguli se completează, dacă este cazul, cu prevederile prezentei cărți.

(2) Când părțile recurg la arbitrajul instituționalizat, se aplică dispozițiile art. 608 alin. (3).

(3) În toate celelalte cazuri, procedura arbitrală este cea stabilită de prezenta carte.

Comunicarea actelor de procedură

Art. 569. – (1) Comunicarea între părți sau către părți a înscrisurilor litigiului, a citațiilor, hotărârilor arbitrale și încheierilor de ședință se face prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire. Înștiințarea părților cu privire la alte măsuri luate de tribunalul arbitral poate fi făcută și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

(2) Înscrisurile pot fi înmânate și personal părții, sub semnătură.

(3) Dovezile de comunicare se depun la dosar.

Verificarea dosarului

Art. 570. – (1) Îndată după expirarea termenului pentru depunerea întâmpinării, tribunalul arbitral verifică stadiul pregătirii litigiului pentru dezbateri și, dacă va socoti necesar, va dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului.

(2) După această verificare și, dacă este cazul, după completarea dosarului, tribunalul arbitral fixează termen de dezbateri a litigiului și dispune citarea părților.

Verificarea competenței

Art. 571. – (1) La primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, tribunalul arbitral își verifică propria sa competență de a soluționa litigiul.

(2) Dacă tribunalul arbitral hotărăște că este competent, consemnează acest lucru într-o încheiere care se poate desființa numai prin acțiunea în anulare introdusă împotriva hotărârii

arbitrale, conform art. 599.

(3) Dacă tribunalul arbitral hotărăște că nu este competent să soluționeze litigiul cu care a fost sesizat, își declină competența printr-o hotărâre, împotriva căreia nu se poate formula acțiunea în anulare, prevăzută la art. 599.

Termenul de citare

Art. 572. – Între data primirii citației și termenul de dezbateri trebuie să existe un interval de timp de cel puțin 15 zile.

Participarea terților

Art. 573. – (1) Terții pot participa la procedura arbitrală în condițiile art. 60-76, dar numai cu acordul lor și al tuturor părților. Cu toate acestea, intervenția accesorie este admisibilă și fără îndeplinirea acestei condiții.

(2) Dispozițiile art. 572 se aplică în mod corespunzător.

Absența unei părți

Art. 574. – Neprezentarea părții legal citate nu împiedică dezbateri litigiului, afară numai dacă partea lipsă nu va cere, cel mai târziu cu 3 zile înainte de data pentru care a fost stabilită dezbateri, amânarea acesteia pentru motive temeinice, încunoscându-se în același termen și cealaltă parte, precum și arbitrii. Aprecierea temeiniciei motivelor absenței uneia din părți, ca și a motivelor pentru care absența justifică amânarea dezbaterii sunt de competența exclusivă a tribunalului arbitral, hotărârea acestuia nefiind supusă vreunei căi de atac.

Solicitarea judecării în lipsă

Art. 575. – Oricare dintre părți poate cere în scris ca soluționarea litigiului să se facă în lipsa sa, pe baza probelor aflate la dosar. Dispozițiile art. 572 se aplică în mod corespunzător.

Absența ambelor părți

Art. 576. – (1) Dacă ambele părți, deși legal citate, nu se prezintă la termen, tribunalul arbitral va soluționa litigiul, în afară de cazul în care s-a cerut amânarea pentru motive temeinice. Aprecierea temeiniciei motivelor amânării este de competența exclusivă a tribunalului arbitral, hotărârea acestuia nefiind supusă vreunei căi de atac.

(2) Chiar dacă părțile nu solicită amânarea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate să amâne judecarea acestuia, citând părțile, dacă apreciază că prezența lor la dezbateri este necesară, sau acordând un termen pentru ca părțile să își poată formula concluziile în scris.

**Măsurile
asigurătorii**

Art. 577. – (1) Înaintea sau în cursul arbitrajului oricare dintre părți poate cere tribunalului prevăzut la art. 539 să încuviințeze măsuri asigurătorii și măsuri provizorii cu privire la obiectul litigiului sau să constate anumite împrejurări de fapt.

(2) La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitraj sau, în lipsă, dovada comunicării prevăzute la art. 550 alin. (2), precum și convenția arbitrală.

(3) Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoștința tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

(4) În cursul arbitrajului, măsurile asigurătorii și măsurile provizorii, ca și constatarea anumitor împrejurări de fapt, pot fi încuviințate și de tribunalul arbitral. În caz de împotrivire, executarea acestor măsuri se dispune de către instanța judecătorească, potrivit prevederilor alin. (1).

**Sarcina
probei**

Art. 578. – (1) Fiecare dintre părți are sarcina să dovedească faptele pe care își întemeiază în litigiu pretenția sau apărarea.

(2) În vederea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părților explicații scrise cu privire la obiectul cererii și faptele litigiului și poate dispune administrarea oricăror probe prevăzute de lege.

**Propunerea
probelor**

Art. 579. – (1) Probele care nu au fost cerute prin cererea de arbitraj sau întâmpinare nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului, afară de cazurile prevăzute la art. 248 alin. (2).

(2) Tribunalul arbitral are competența exclusivă de a decide asupra utilității, pertinentei și concludenței probelor propuse de părți. Cu consultarea părților, tribunalul arbitral poate fixa termene limită pentru administrarea probelor încuviințate. După expirarea acestor termene, administrarea probei nu mai poate avea loc decât dacă tribunalul arbitral apreciază că aceasta este esențială pentru soluționarea corectă a litigiului.

**Administrarea
probelor**

Art. 580. – (1) Administrarea probelor se efectuează în ședința tribunalului arbitral. Acesta poate dispune ca administrarea probelor să fie efectuată în fața supraarbitrului sau, cu acordul părților, în fața unui arbitru din compunerea tribunalului arbitral.

(2) Dacă una dintre părți deține un mijloc de probă, tribunalul arbitral poate ordona înfățișarea lui.

**Audierea
martorilor și a
experților**

Art. 581. – (1) Martorii și experții sunt audiați fără prestare de jurământ.

(2) Audierea martorilor și a experților poate fi făcută, la cererea sau cu consimțământul acestora, și la locuința sau la locul unde își desfășoară activitatea. De asemenea, tribunalul arbitral le cere să răspundă în scris întrebărilor puse, acordând un termen în acest scop.

(3) Tribunalul arbitral nu poate să recurgă la mijloace de constrângere și nici să aplice sancțiuni martorilor sau experților. Pentru luarea acestor măsuri părțile se pot adresa tribunalului prevăzut la art. 539.

Informațiile deținute de autoritățile publice

Art. 582. – (1) Tribunalul arbitral poate solicita informații scrise autorităților publice, în legătură cu actele și acțiunile acestora, care sunt necesare pentru soluționarea cauzei.

(2) Dacă autoritatea publică refuză transmiterea informațiilor, deși nu sunt îndeplinite condițiile art. 292 alin. (2), părțile sau arbitrii pot sesiza tribunalul prevăzut la art. 539, care va lua măsurile prevăzute de art. 292 alin. (1).

Aprecierea probelor

Art. 583. – Aprecierea probelor se face de către arbitri potrivit intimei lor convingeri.

Cererile și excepțiile

Art. 584. – (1) Orice excepție privind existența și validitatea convenției arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor și desfășurarea procedurii până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată, trebuie ridicată, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la acest termen, dacă nu s-a stabilit un termen mai scurt.

(2) Orice cereri și orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate. Dispozițiile art. 579 se aplică în mod corespunzător.

(3) Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă nu a fost invocată de cel interesat la termenul la care s-a produs ori, dacă a lipsit la acel termen, la primul termen de judecată la care a fost prezent ori legal citat după producerea neregularității și înainte de se pune concluzii în fond.

Încheierea de ședință

Art. 585. – (1) Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate în încheierea de ședință.

(2) Orice dispoziție a tribunalului arbitral va fi consemnată în încheiere și va fi motivată.

(3) Încheierea de ședință va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 594 alin. (1) lit. a) și b), și următoarele mențiuni:

- a) o scurtă descriere a desfășurării ședinței;
- b) cererile și susținerile părților;

- c) motivele pe care se sprijină măsurile dispuse;
- d) dispozitivul;
- e) semnăturile arbitrilor, cu observarea prevederilor art. 593 alin.(3).

(4) Dispozițiile art. 594 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Părțile au dreptul să ia cunoștință de conținutul încheierilor și de actele dosarului. La cererea părților sau din oficiu tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de ședință, printr-o altă încheiere. Părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de ședință.

CAPITOLUL III

Cheltuielile arbitrale

Cheltuielile arbitrale

Art. 586. – (1) Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, martorilor, se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.

(2) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate sau proporțional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.

Onorariul arbitrilor

Art. 587. – (1) Tribunalul arbitral poate evalua, în mod provizoriu, cuantumul onorariilor arbitrilor și poate obliga părțile să consemneze, potrivit dispozițiilor sale, suma respectivă prin contribuție egală.

(2) Părțile pot fi obligate solidar la plată.

(3) Dacă pârâtul nu-și îndeplinește obligația care îi revine potrivit alin. (1), în termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va consemna întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească cuantumul final al onorariilor convenite arbitrilor, precum și modul de suportare de către părți.

Plata anticipată a cheltuielilor

Art. 588. – (1) Tribunalul arbitral poate obliga părțile sau pe fiecare dintre ele la avansarea oricăror cheltuieli necesare pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului.

(2) Tribunalul arbitral poate să nu dea curs arbitrajului până la consemnarea, avansarea sau plata sumelor prevăzute în prezentul capitol.

**Verificarea
cheltuielilor**

Art. 589. – La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul prevăzut la art. 539 va examina temeinicia măsurilor dispuse de tribunalul arbitral și va stabili, prin încheiere executorie și care nu este supusă niciunei căi de atac, cuantumul onorariilor arbitrilor și al celorlalte cheltuieli arbitrale, precum și modalitățile de consemnare, de avansare sau de plată.

**Plata
onorariilor**

Art. 590. – (1) Plata onorariilor arbitrilor se va face după comunicarea către părți a hotărârii arbitrale.

(2) Dacă arbitrajul se întrerupe, fără a se pronunța o hotărâre, onorariile arbitrilor pentru activitatea depusă se reduc în mod corespunzător.

**Regularizarea
cheltuielilor**

Art. 591. – Orice diferență în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale se regularizează cel mai târziu prin hotărârea arbitrală și se plătește până la comunicarea hotărârii către părți. Hotărârea nu se va comunica, dacă este cazul, până la plata diferenței.

**CAPITOLUL IV
Hotărârea arbitrală**

**Soluționarea
litigiului**

Art. 592. – (1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, ținând seama, când este cazul, și de uzanțe sau reguli profesionale.

(2) Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate.

**Deliberarea și
pronunțarea**

Art. 593. – (1) În toate cazurile, pronunțarea trebuie să fie precedată de deliberarea în secret a arbitrilor, în modalitatea stabilită de convenția arbitrală sau, în lipsă, de tribunalul arbitral.

(2) Pronunțarea poate fi amânată cu cel mult 21 de zile, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului, stabilit potrivit art. 559.

(3) Hotărârea se ia cu majoritatea de voturi.

(4) După deliberare, se va întocmi o minută care va cuprinde pe scurt conținutul dispozitivului hotărârii și în care se va arăta, când este cazul, opinia minoritară.

**Hotărârea
arbitrală**

Art. 594. – (1) Hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă:

a) componența nominală a tribunalului arbitral, locul și data pronunțării hotărârii;

b) numele și prenumele părților, domiciliul sau reședința lor sau, după caz, denumirea și sediul, numele și prenumele reprezentanților părților, precum și al celorlalte persoane care au participat la dezbaterile litigiului;

c) menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;

d) obiectul litigiului și susținerile pe scurt ale părților;

e) motivele de fapt și de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care, sub acest aspect, întemeiază soluția;

f) dispozitivul;

g) semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art. 593 alin. (3) și, dacă este cazul, semnătura asistentului arbitral.

(2) În cazul în care hotărârea arbitrală se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate și/sau constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, hotărârea arbitrală se va prezenta instanței sau notarului public pentru a obține, după caz, investirea cu titlul executoriu sau un act autentic notarial, în baza căruia după verificările impuse de lege, efectuate de către instanța de judecată sau de către notarul public și după achitarea de către părți a impozitului privind transferul dreptului de proprietate, se va proceda la înregistrarea în cartea funciară și se va realiza transferul de proprietate și/sau constituirea altului drept real asupra bunului imobil în cauză.

(3) Arbitrul care a avut o altă părere va redacta și va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină. Această regulă se aplică în mod corespunzător și în cazul în care există opinie concurentă.

Lămurirea, completarea și îndreptarea hotărârii

Art. 595. – (1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori acesta cuprinde dispoziții potrivnice, oricare dintre părți poate cere tribunalului arbitral să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispozițiile potrivnice.

(2) Dacă prin hotărârea pronunțată tribunalul arbitral a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere, asupra unei cereri conexe sau incidentale, oricare dintre părți poate solicita completarea ei.

(3) Cererea de lămurire sau de completare se formulează, potrivit alin. (1), respectiv alin. (2), în termen de 10 zile de la data primirii hotărârii, și se soluționează de tribunalul arbitral, prin hotărâre separată, cu citarea părților.

(4) Greșelile materiale din textul hotărârii arbitrale sau alte greșeli evidente care nu schimbă fondul soluției, precum și

greșelile de calcul, pot fi îndreptate, prin încheiere, la cererea oricăreia dintre părți, formulată în termenul prevăzut de alin. (3), sau din oficiu. Părțile vor fi citate dacă tribunalul arbitral apreciază că este necesar.

(5) Hotărârea de lămurire sau de completare ori încheierea de îndreptare se pronunță de îndată și face parte integrantă din hotărârea arbitrală.

(6) Părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de lămurirea, completarea sau îndreptarea hotărârii.

Comunicarea hotărârii

Art. 596. – (1) Hotărârea arbitrală va fi comunicată părților în termen de cel mult o lună de la data pronunțării ei.

(2) La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul arbitral îi va elibera o dovadă privind comunicarea hotărârii, în condițiile alin. (1).

Efectele hotărârii arbitrale

Art. 597. – Hotărârea arbitrală comunicată părților este definitivă și obligatorie.

Păstrarea dosarului

Art. 598. – În termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii sau de la data lămuririi, completării sau îndreptării ei, potrivit art. 595, tribunalul arbitral va depune dosarul litigiului la tribunalul prevăzut la art. 539, atașând și dovezile de comunicare a hotărârii arbitrale.

TITLUL V

Desființarea hotărârii arbitrale

Acțiunea în anulare

Art. 599. – (1) Hotărârea arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare pentru unul din următoarele motive:

a) litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului;

b) tribunalul arbitral a soluționat litigiul fără să existe o convenție arbitrală sau în temeiul unei convenții nule ori inoperante;

c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală;

d) partea a lipsit la termenul la care au avut loc dezbaterile și procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;

e) hotărârea a fost pronunțată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut la art. 559, deși cel puțin una dintre părți a declarat că înțelege să invoce caducitatea, iar părțile nu au fost de acord cu continuarea judecării, potrivit art. 560 alin. (1) și (2);

f) tribunalul arbitral s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut ori a dat mai mult decât s-a cerut;

g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul și motivele, nu arată data și locul pronunțării ori nu este semnată de arbitri;

h) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziții imperative ale legii.

(2) Nu mai pot fi invocate ca motive pentru anularea hotărârii arbitrale neregularitățile care nu au fost ridicate potrivit art. 584 alin. (1) și (3) sau care pot fi remediate pe calea prevăzută la art. 595.

(3) Pentru dovedirea motivelor de anulare nu pot fi aduse ca probe noi decât înscrisuri.

Renunțarea la acțiunea în anulare

Art. 600. – (1) Părțile nu pot renunța prin convenția arbitrală la dreptul de a introduce acțiunea în anulare împotriva hotărârii arbitrale.

(2) Renunțarea la acest drept se poate face numai după pronunțarea hotărârii arbitrale.

Instanța competentă

Art. 601. – Competența de a judeca acțiunea în anulare revine curții de apel în circumscripția căreia a avut loc arbitrajul.

Termenul de exercitare

Art. 602. – Acțiunea în anulare va fi introdusă la curtea de apel în termen de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale. Dacă s-a formulat o cerere potrivit art. 595 termenul curge de la data comunicării hotărârii sau, după caz, a încheierii prin care a fost soluționată cererea.

Suspendarea executării

Art. 603. – Curtea de apel va putea suspenda executarea hotărârii arbitrale împotriva căreia a fost introdusă acțiunea în anulare. Dispozițiile art. 478 alin. (2)-(6) și (8) se aplică în mod corespunzător.

Judecarea acțiunii în anulare

Art. 604. – (1) Curtea de apel va judeca acțiunea în anulare în completul prevăzut de lege pentru judecarea recursului.

(2) Întâmpinarea este obligatorie. Dispozițiile art. 200-203 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Admițând acțiunea, curtea de apel va anula hotărârea arbitrală și:

a) în cazurile prevăzute de art. 599 alin. (1) lit. a), b) și e) va trimite cauza spre judecată instanței competente să o soluționeze, potrivit legii;

b) în celelalte cazuri prevăzute la art. 599 alin. (1), dacă litigiul este în stare de judecată, se va pronunța în fond, în

limitele convenției arbitrale. Dacă, însă, pentru a hotărî în fond, este nevoie de noi probe, curtea se va pronunța în fond după administrarea lor. În acest din urmă caz, curtea va pronunța mai întâi hotărârea de anulare și, după administrarea probelor, hotărârea asupra fondului.

(4) Hotărârile curții de apel, pronunțate potrivit alin. (3), sunt definitive.

TITLUL VI

Executarea hotărârii arbitrale

Executarea de bunăvoie

Art. 605. – Hotărârea arbitrală se aduce la îndeplinire de bunăvoie de către partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în cuprinsul acesteia.

Executarea silită

Art. 606. – (1) Pentru a fi executată silit, hotărârea arbitrală se investește cu formulă executorie.

(2) Cererea de investire se va soluționa de tribunalul prevăzut de art. 539, potrivit legii. Dacă există îndoieli cu privire la regularitatea hotărârii arbitrale, părțile vor fi citate.

(3) Hotărârea arbitrală investită cu formulă executorie constituie titlu executoriu și se execută silit întocmai ca și o hotărâre judecătorească.

TITLUL VII

Arbitrajul instituționalizat

Noțiunea

Art. 607. – (1) Arbitrajul instituționalizat este acea formă de jurisdicție arbitrală care se constituie și funcționează în mod permanent pe lângă o organizație sau instituție internă ori internațională, sau ca organizație neguvernamentală de interes public de sine stătătoare, în condițiile legii, pe baza unui regulament propriu aplicabil în cazul tuturor litigiilor supuse lui spre soluționare potrivit unei convenții arbitrale. Activitatea arbitrajului instituționalizat nu are caracter economic și nu urmărește obținerea de profit.

(2) În reglementarea și desfășurarea activității jurisdicționale, arbitrajul instituționalizat este autonom în raport cu instituția care l-a înființat. Aceasta va stabili măsurile necesare pentru garantarea autonomiei.

Alegerea arbitrajului instituționalizat

Art. 608. – (1) Părțile, prin convenția arbitrală, pot supune soluționarea litigiilor dintre ele unei anumite instanțe arbitrale aparținând arbitrajului instituționalizat.

(2) În caz de contrarietate între convenția arbitrală și regulamentul arbitrajului instituționalizat la care aceasta trimite, va prevala convenția arbitrală.

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, se vor aplica regulile de procedură ale arbitrajului instituționalizat în vigoare la momentul sesizării acestuia.

Arbitrii

Art. 609. – (1) Arbitrajul instituționalizat poate întocmi liste facultative cu persoane ce pot fi arbitri sau supraarbitri. Aceste liste nu au caracter obligatoriu.

(2) În cazul în care părțile nu se înțeleg asupra arbitrului unic ori când o parte nu numește arbitrul sau când cei 2 arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, autoritatea de desemnare este președintele arbitrajului instituționalizat, afară numai dacă regulile de procedură ale acestuia sau părțile însele nu dispun altfel.

(3) Organizațiile cu caracter asociativ sau cele constituite pentru apărarea intereselor unei categorii profesionale nu pot să numească arbitri, dintre membrii lor, în cazurile în care acestea sunt în litigiu cu terții.

Regulile arbitrale

Art. 610. – (1) Regulile de procedură ale arbitrajului instituționalizat se adoptă de către conducerea acestuia potrivit normelor sale de funcționare stabilite prin actul de înființare.

(2) Prin desemnarea unui anumit arbitraj instituționalizat ca fiind competent în soluționarea unui anumit litigiu sau tip de litigii, părțile optează automat pentru aplicarea regulilor sale de procedură. Orice derogare de la această prevedere este nulă, afară numai dacă, ținând seama de condițiile speței și de conținutul regulilor de procedură indicate de părți ca fiind aplicabile, conducerea arbitrajului instituționalizat competent decide că pot fi aplicate și regulile alese de părți, stabilind dacă aplicarea acestora din urmă este efectivă sau prin analogie.

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, se vor aplica regulile de procedură ale arbitrajului instituționalizat în vigoare la momentul sesizării acestuia.

(4) Dreptul la apărare al părților în litigiu și contradictorialitatea dezbaterilor sunt garantate.

(5) În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, dosarul se păstrează la acea instituție.

**Cheltuielile
arbitrale**

Art. 611. – În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, taxele pentru organizarea arbitrajului, onorariile arbitrilor, precum și celelalte cheltuieli arbitrale se stabilesc și se plătesc conform regulamentului acelei instituții.

**Refuzul
soluționării
litigiului**

Art. 612. – Dacă organizația sau instituția prevăzută la art. 607 refuză să organizeze arbitrajul, convenția arbitrală rămâne valabilă, iar litigiul dintre părți va fi soluționat potrivit prevederilor prezentei cărți.

CARTEA A V-A

Despre executarea silită

TITLUL I

Dispoziții generale

CAPITOLUL I

Scopul și obiectul executării silite

Îndeplinirea obligațiilor prevăzute în titlul executoriu

Art. 613. – (1) Obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie.

(2) În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.

(3) Executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume, acordate potrivit legii prin titlu, precum și a cheltuielilor de executare.

Organul de executare

Art. 614. – Executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel.

Modalitățile de executare

Art. 615. – (1) Executarea silită se efectuează prin:

1. urmărirea bunurilor mobile și imobile ale debitorului sau aparținând terților ținuți să răspundă, în condițiile legii, pentru obligațiile debitorului, în scopul îndeplinirii creditorilor;

2. predarea către creditor a bunurilor, prevăzute în titlul executoriu, ce sunt deținute fără drept de debitor;

3. alte măsuri prevăzute de lege.

(2) Executarea unor obligații de a face, precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris și altele asemenea, se obțin la simpla cerere a persoanei îndreptățite, făcută în temeiul unui titlu executoriu, fără a fi necesară intervenția executorului judecătoresc, dacă prin

lege nu se dispune altfel.

**Legalitatea
executării silite**

Art. 616. – (1) Executarea silită se face cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

(2) Este interzisă efectuarea de acte de executare de către alte persoane sau organe decât cele prevăzute la art. 614.

**Rolul statului
în executarea
silită**

Art. 617. – Statul este obligat să asigure, prin agenții săi, executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii, iar, în caz de refuz, cei vătămați au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit.

**Rolul activ al
executorului
judecătoresc**

Art. 618. – (1) În tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

(2) Dacă socotește că este în interesul executării, executorul judecătoresc va cere debitorului, în condițiile legii, lămuriri în scris, în legătură cu veniturile și bunurile sale, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, asupra cărora se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum și pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligația sa, arătându-i consecințele la care s-ar expune în cazul continuării executării silite. În toate cazurile, debitorul va fi informat cu privire la cuantumul estimativ al cheltuielilor de executare.

(3) Refuzul nejustificat al debitorului de a se prezenta ori de a da lămuririle necesare, precum și darea cu rea-credință de informații incomplete atrage răspunderea acestuia pentru toate prejudiciile cauzate, precum și aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 183 alin. (2).

**Obligațiile
susceptibile de
executare silită**

Art. 619. – (1) Pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, a unei plantații ori a altei lucrări, încredințarea minorului, stabilirea locuinței și vizitarea acestuia sau în luarea unei alte măsuri stabilite prin titlul executoriu.

(2) În cazul în care prin titlul executoriu au fost acordate dobânzi, penalități sau alte sume, fără să fi fost stabilit cuantumul acestora, ele vor fi calculate de executorul judecătoresc, potrivit

legii.

(3) Dacă prin titlul executoriu au fost acordate dobânzi, penalități sau alte asemenea sume care să poată fi stabilite potrivit alin. (2), executorul judecătoresc poate actualiza valoarea obligației principale stabilite în bani, indiferent de izvorul ei și se va proceda, la cererea creditorului, la actualizarea acestei sume. În cazul în care titlul executoriu nu conține niciun asemenea criteriu, executorul judecătoresc va proceda, la cererea creditorului, la actualizare în funcție de rata inflației, calculată de la data când hotărârea judecătorească a devenit executorie sau, în cazul celorlalte titluri executorii, de la data când creanța a devenit exigibilă și până la data plății efective a obligației cuprinse în oricare dintre aceste titluri.

(4) Pentru sumele stabilite potrivit prezentului articol, încheierea executorului judecătoresc este titlu executoriu.

Veniturile și bunurile supuse executării

Art. 620. – (1) Veniturile și bunurile debitorului pot fi supuse executării silite dacă, potrivit legii, sunt urmăribile și numai în măsura necesară pentru realizarea drepturilor creditorilor.

(2) Bunurile supuse unui regim special de circulație pot fi urmărite numai cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Înțelegerile privind efectuarea executării

Art. 621. – În tot cursul executării silite, sub supravegherea executorului judecătoresc, creditorul și debitorul pot conveni ca aceasta să se efectueze, în total sau în parte, numai asupra veniturilor bănești sau altor bunuri ale debitorului, ca vânzarea bunurilor supuse urmăririi să se facă prin bună învoială sau ca plata obligației să se facă în alt mod admis de lege.

Domeniul de aplicare

Art. 622. – (1) Executarea silită poate fi pornită împotriva oricărei persoane fizice sau persoane juridice, de drept public sau de drept privat, cu excepția acelor care beneficiază, în condițiile legii, de imunitate de executare.

(2) Dispozițiile prezentei cărți constituie dreptul comun în materie de executare silită, indiferent de izvorul sau de natura obligațiilor cuprinse în titlul executoriu ori de calitatea juridică a părților.

CAPITOLUL II Titlul executoriu

Temeiul executării silite

Art. 623. – (1) Executarea silită se poate efectua numai în temeiul unei hotărâri judecătorești ori al unui alt înscris care,

potrivit legii, constituie titlu executoriu.

(2) Pentru a constitui titluri executorii, hotărârile judecătorești și alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie trebuie investite cu formulă executorie, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Hotărârile executorii

Art. 624. – Sunt hotărâri executorii:

1. hotărârile definitive;
2. hotărârile date în apel, dacă prin lege nu se prevede altfel;
3. hotărârile date în primă instanță fără drept de apel ori cele în legătură cu care părțile au convenit să exercite direct recursul, potrivit art. 453 alin. (2);
4. orice alte hotărâri cu privire la care legea prevede că sunt executorii.

Hotărârile definitive

Art. 625. – (1) Sunt hotărâri definitive:

1. hotărârile care nu sunt supuse apelului și nici recursului;
2. hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel, neatacate cu recurs;
3. hotărârile date în primă instanță, care nu au fost atacate cu apel;
4. hotărârile date în apel, fără drept de recurs, precum și cele neatacate cu recurs;
5. hotărârile date în recurs, chiar dacă prin acestea s-a soluționat fondul pricinii;
6. orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.

(2) Hotărârile prevăzute la alin. (1) devin definitive la data expirării termenului de exercitare a apelului ori recursului sau, după caz, la data pronunțării.

Hotărârile judecătorești și alte înscrisuri care se investesc cu formulă executorie

Art. 626. – Sunt supuse investirii cu formulă executorie:

1. hotărârile executorii ale instanțelor judecătorești, în afara celor prevăzute la art. 627 pct. 1 și 2;
2. hotărârile arbitrale;
3. înscrisurile autentice, cu excepția actelor autentice notariale care constituie titluri executorii potrivit legii;
4. titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie.

**Hotărârile
judecătorești și
alte înscrisuri
care nu se
supun investirii
cu formulă
executorie**

Art. 627. – Nu se investesc cu formulă executorie:

1. hotărârile judecătorești date în primă instanță cu executare provizorie;
2. ordonanțele și încheierile pronunțate de instanță și declarate de lege executorii;
3. titlurile executorii europene pentru creanțe necontestate;
4. încheierile și procesele-verbale întocmite de executorii judecătorești care, potrivit legii, constituie titluri executorii;
5. actele autentice notariale care potrivit legii constituie titluri executorii.

**Executarea
hotărârilor
supuse
controlului
judiciar**

Art. 628. – Punerea în executare a unei hotărâri judecătorești executorii care poate fi însă atacată cu apel sau recurs se face numai pe riscul creditorului care, dacă titlul este ulterior modificat sau desființat, va fi ținut, în condițiile legii, să repună pe debitor în drepturile sale, în tot sau în parte, după caz.

**Instanța
competentă
pentru
investire**

Art. 629. – (1) Sunt competente a investi cu formulă executorie:

1. pentru hotărârile judecătorești executorii, prima instanță;
2. pentru hotărârile arbitrale, tribunalul în circumscripția căruia a avut loc arbitrajul;
3. pentru înscrisurile autentificate de un notar public, altele decât cele care potrivit legii constituie titluri executorii, judecătoria în a cărei circumscripție funcționează notarul public;
4. pentru înscrisurile autentificate de autoritățile diplomatice sau consulare române în străinătate, tribunalul locului unde urmează a se face executarea;
5. pentru titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie, judecătoria de la locul plății.

(2) Dacă se refuză emiterea titlului executoriu de către alte organe competente potrivit legii și dacă legea specială nu prevede altfel, creditorul poate face plângere la judecătoria în circumscripția căreia se află organul care trebuia să emită titlul executoriu în termen de 15 zile de la data când a luat cunoștință de refuz.

**Investirea cu
formulă
executorie**

Art. 630. – (1) Cererea creditorului de investire cu formulă executorie se va soluționa de către instanța competentă, în camera de consiliu, printr-o încheiere dată fără citarea părților.

(2) Instanța va verifica:

- a) dacă înscrisul este susceptibil de investire, potrivit art. 626;

b) dacă înscrisul, dintre cele prevăzute la art. 626, altul decât o hotărâre judecătorească, întrunește toate condițiile de fond și de formă cerute de lege pentru validitatea actului juridic sau a dreptului pe care-l constată.

(3) Încheierea prin care instanța admite cererea de investire cu formulă executorie nu este supusă niciunei căi de atac, cu excepția contestației la executare.

(4) Dacă instanța respinge cererea de investire, încheierea poate fi atacată cu recurs numai de către creditor, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicare.

(5) Prin cererea de investire cu formulă executorie se va putea solicita și încuviințarea executării silite, dacă ambele cereri sunt de competența aceleiași instanțe. În acest caz, instanța se va pronunța prin aceeași încheiere asupra ambelor capete de cerere, dispozițiile alin. (1)-(4) și cele ale art. 654-656, aplicându-se în mod corespunzător.

Formulă executorie

Art. 631. – (1) Formula executorie se aplică pe originalul titlului, când acesta se află în posesia părții, iar în celelalte cazuri, pe o copie legalizată, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ea are următorul cuprins:

„Noi, Președintele României”

(Aici urmează cuprinsul hotărârii sau, după caz, al înscrisului).

„Dăm împuternicire și ordonăm executorilor judecătorești să pună în executare prezentul titlu. Ordonăm agenților forței publice să sprijine îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită, iar procurorilor să stăruie pentru ducerea la îndeplinire a titlului executoriu, în condițiile legii. Spre credință, prezentul titlu s-a semnat de ... ” (Urmează semnătura președintelui instanței și a grefierului).

Eliberarea titlului executoriu

Art. 632. – (1) În vederea executării silite, titlul se investește o singură dată cu formulă executorie.

(2) Titlul se eliberează părții care a cerut investirea sau reprezentantului său arătat în cererea de investire.

(3) Nu se vor elibera acelorași părți mai multe exemplare de titluri investite cu formulă executorie, decât cu încuviințarea instanței judecătorești și numai dacă acestea justifică un interes legitim, respectiv dacă executarea trebuie să se efectueze în diferite locuri sau hotărârea s-a dat în folosul mai multor creditori și altele asemenea.

(4) Grefierul va menționa numele persoanei căreia i s-a eliberat exemplarul investit cu formula executorie, atât pe

exemplarul predat, cât și pe originalul hotărârii, iar în cazul altor titluri, pe copia titlului rămasă la dosar.

**Desființarea
titlului
executoriu**

Art. 633. – Dacă s-a desființat titlul executoriu, toate actele de executare, efectuate în baza acestuia, sunt desființate de drept, dacă prin lege nu se prevede altfel. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la întoarcerea executării.

**CAPITOLUL III
Participanții la executarea silită**

Enumerarea

Art. 634. – (1) Participanții la executarea silită sunt:

1. părțile;
2. terții garanți;
3. creditorii intervenienți;
4. instanța de executare;
5. executorul judecătoresc;
6. Ministerul Public;
7. agenții forței publice;
8. martorii asistenți, experții, interpreții și alți participanți, în condițiile anume prevăzute de lege.

(2) Dispozițiile art. 40 și următoarele se aplică, în mod corespunzător, și participanților la procedura de executare silită.

Părțile

Art. 635. – (1) Sunt părți în procedura de executare silită creditorul și debitorul.

(2) Calitatea de creditor sau debitor se poate transmite oricând în cursul executării silite, potrivit dreptului comun. În acest caz, actele de executare efectuate până la data transmiterii calității procesuale sunt opozabile, în condițiile legii, succesorilor în drepturi ai creditorului sau debitorului, după caz.

**Drepturile
părților**

Art. 636. – (1) Creditorul și debitorul au dreptul să asiste, personal sau prin reprezentanții lor, la efectuarea tuturor actelor de executare, să ia cunoștință de actele dosarului de executare și să obțină adeverințe și copii de pe aceste acte, certificate de executorul judecătoresc, pe cheltuiala părții interesate, iar atunci când se consideră vătămați în drepturile ori interesele lor legitime pot contesta actele de executare sau executarea silită însăși, în termenele și condițiile prevăzute de lege. Acest drept îl au și alte persoane care justifică un interes ocrotit de lege.

(2) La cererea debitorului, executorul judecătoresc va aplica, în condițiile legii, compensația legală între creanța prevăzută în titlul a cărui executare s-a cerut împotriva sa și creanța pe care el

o opune pe baza unui alt titlu executoriu.

Obligațiile părților

Art. 637. – (1) Creditorul este obligat să acorde executorului judecătoresc, la cererea acestuia, sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire, în bune condiții, a executării silită, punându-i la dispoziție și mijloacele necesare în acest scop. El este obligat să avanseze cheltuielile necesare îndeplinirii actelor de executare, potrivit dispozițiilor luate de executor.

(2) Debitorul este obligat, sub sancțiunile prevăzute la art. 183 alin. (2), să declare, la cererea executorului, toate bunurile sale, mobile și imobile, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, cu arătarea locului în care acestea se află, precum și toate veniturile sale, curente sau periodice.

(3) Debitorul ale cărui bunuri au fost deja sechestrate este ținut să aducă la cunoștința executorului care sechestrează aceleași bunuri, existența sechestrului anterior și identitatea organului de executare care l-a aplicat, predând executorului o copie a procesului-verbal de sechestru.

Terții garanți

Art. 638. – (1) Creditorul, în condițiile legii, poate urmări, în limita creanței și accesoriilor acesteia, concomitent sau, după caz, separat, și bunurile terților care au garantat plata datoriilor debitorului. În acest caz, dispozițiile privitoare la drepturile și obligațiile debitorului se aplică în mod corespunzător și terților garanți, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Când se urmărește numai terțul fidejutor ori garant ipotecar, toate actele de executare vor fi comunicate în același timp și debitorului principal, care va fi introdus din oficiu în procedura de urmărire silită.

Creditorii intervenienți

Art. 639. – Orice creditor al debitorului poate, în condițiile art. 680 și următoarele, să intervină în procedura de executare silită aflată în curs până la data fixării de către executorul judecătoresc a termenului pentru valorificarea bunurilor urmăribile, iar după depunerea sau consemnarea sumelor realizate din urmărire poate să participe la distribuirea acestor sume, potrivit dispozițiilor art. 853 și următoarele.

Terții

Art. 640. – Orice terță persoană, vătămată printr-un act de executare silită, poate solicita desființarea acestuia sau, după caz, încetarea executării silită înseși, numai pe calea contestației la executare, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Instanța de executare

Art. 641. – (1) Instanța de executare este judecătoria în circumscripția căreia se află biroul executorului judecătoresc care face executarea, în afara cazurilor în care legea dispune altfel.

(2) Instanța de executare soluționează cererile de încuviințare a executării silite, judecă contestațiile la executare, precum și orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe.

(3) Hotărârile pronunțate de instanța de executare sunt executorii și pot fi atacate numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicare, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Executorul judecătoresc

Art. 642. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, hotărârile judecătorești și celelalte titluri executorii se execută de către executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel, după cum urmează:

a) în cazul urmăririi silite a bunurilor imobile, al urmăririi silite a fructelor prinse de rădăcini și al executării silite directe imobiliare, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde se află imobilul;

b) în cazul urmăririi silite a bunurilor mobile și al executării silite directe mobiliare, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde se află domiciliul sau, după caz, sediul debitorului;

c) în cazul executării silite a obligațiilor de a face și a obligațiilor de a nu face, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde urmează să se facă executarea.

(2) Dacă bunurile urmăribile, mobile sau imobile, se află în circumscripțiile mai multor curți de apel, este competent oricare dintre executorii judecătorești care funcționează pe lângă una dintre acestea.

(3) Dacă bunul mobil care face obiectul urmăririi silite ori al executării silite directe a fost mutat, în timpul procedurii de executare, competent teritorial este executorul judecătoresc care a început procedura de executare sau executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde a fost deplasat bunul. Dovada deplasării bunului se poate face prin orice mijloc de probă. Actele de executare silită, precum și orice acte și lucrări efectuate anterior deplasării bunului rămân valabile.

(4) Nerespectarea dispozițiilor prezentului articol atrage nulitatea necondiționată a actelor de procedură efectuate.

**Recuzarea
executorilor
judecătorești**

Art. 643. – Executorii judecătorești pot fi recuzați numai în cazurile și condițiile prevăzute de art. 41 și următoarele din prezentul cod. Cererea de recuzare nu suspendă de drept executarea. Cu toate acestea, instanța de executare poate dispune, motivat, suspendarea executării până la soluționarea cererii de recuzare, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

**Competența.
Conexarea
executărilor**

Art. 644. – (1) Când, privitor la aceleași bunuri, se efectuează mai multe executări silite, de către executori judecătorești diferiți, instanța de executare în circumscripția căreia a început prima executare, la cererea persoanei interesate sau a oricărui dintre executori, le va conexa, dispunând să se facă o singură executare de către executorul judecătoresc care a îndeplinit actul de executare cel mai înaintat, iar dacă executările sunt în același stadiu, de către executorul judecătoresc care a început cel dintâi executarea.

(2) Dacă au fost pornite executări silite de către un executor judecătoresc și un executor fiscal asupra acelorași bunuri ale debitorului, instanța va dispune conexarea în favoarea executorului judecătoresc.

(3) În cazul în care dispune conexarea executărilor, instanța, prin încheiere, se va pronunța și asupra cheltuielilor de executare efectuate până în momentul conexării. Totodată, instanța va dispune trimiterea dosarelor conexate la executorul desemnat potrivit alin. (1) sau (2).

(4) După conexare, procedura de executare va continua de la actul de urmărire cel mai înaintat.

(5) Desistarea, după conexare, a oricărui dintre creditorii urmăritori, nu va putea să împiedice continuarea executării de la actul de executare cel mai înaintat.

(6) În cazul executărilor silite aflate pe rolul aceluiași executor, conexarea se va dispune de executor, prin încheiere dată cu citarea părților, dispozițiile alin. (3) aplicându-se în mod corespunzător.

**Concursul
între
executarea
silită și
executarea
pornită de un
creditor**

Art. 645. – Dispozițiile art. 644 rămân aplicabile și atunci când privitor la aceleași bunuri se efectuează mai multe executări, unele pornite de executorul judecătoresc, la cererea unui creditor, iar altele direct de către alți creditori în cazurile anume prevăzute de lege. În astfel de cazuri, toate actele de executare vor fi efectuate de către executorul judecătoresc competent în favoarea căruia s-a dispus conexarea, potrivit regulilor prevăzute de prezentul cod, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.

**Actele
executorului
judecătoresc**

Art. 646. – (1) În îndeplinirea atribuțiilor și îndatoririlor sale legate de punerea în executare a titlurilor executorii, executorul judecătoresc va întocmi încheieri, procese-verbale și alte acte de procedură cu formele și în termenele prevăzute de lege.

(2) Erorile materiale săvârșite cu prilejul întocmirii actelor arătate la alin. (1) se pot îndrepta, din oficiu sau la cerere, cu respectarea dispozițiilor legale prevăzute pentru întocmirea lor.

**Încheierile
executorului
judecătoresc**

Art. 647. – (1) Amânarea, suspendarea și încetarea executării silită, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, precum și alte măsuri anume prevăzute de lege se dispun de executorul judecătoresc prin încheiere, care trebuie să cuprindă:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) data și locul întocmirii încheierii și numărul dosarului de executare;
- c) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează procedura de executare;
- d) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul creditorului și al debitorului;
- e) procedura de executare care face obiectul încheierii;
- f) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;
- g) motivele în fapt și în drept care au determinat darea încheierii;
- h) dispoziția luată de executor;
- i) calea și termenul de atac al încheierii;
- j) semnătura și ștampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile de la alin. (1) lit. a)-h) și j) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(3) Dacă prin lege nu se dispune altfel, încheierile se dau fără citarea părților, sunt executorii de drept și pot fi atacate numai cu contestație la executare.

**Ministerul
Public**

Art. 648. – Ministerul Public sprijină, în condițiile legii, executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii. În cazurile anume prevăzute de lege, Ministerul Public este obligat să ceară punerea în executare a hotărârilor judecătorești.

**Agenții
forței
publice**

Art. 649. – (1) În cazurile prevăzute de lege, precum și când executorul judecătoresc consideră necesar, organele de poliție, jandarmerie sau alți agenți ai forței publice, după caz, sunt obligați să sprijine îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită, fără a condiționa îndeplinirea acestei obligații de plata unor sume de bani sau de efectuarea unei alte

contraprestații.

(2) În acest scop, executorul se va adresa autorității competente pentru a asigura concursul forței publice, care va trebui să ia măsuri de urgență pentru a se evita tergiversarea sau împiedicarea executării.

Îndatorirea terților de a da informații

Art. 650. – (1) La cererea executorului judecătoresc, cei care datorează sume de bani debitorului urmărit ori dețin bunuri ale acestuia, supuse urmăririi potrivit legii, au datoria să dea toate informațiile necesare pentru efectuarea executării. Ei sunt ținuti să declare întinderea obligațiilor lor față de debitorul urmărit, eventualele modalități care le-ar putea afecta, precum și cesiunile de creanță, delegațiile sau sechestrurile anterioare, dacă este cazul.

(2) De asemenea, la cererea executorului judecătoresc, organele fiscale, instituțiile publice, instituțiile de credit și orice alte persoane sunt obligate să-i comunice, de îndată, în scris, datele și informațiile necesare realizării executării silită, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel. La cererea executorului sau a părții interesate, instanța de executare poate lua măsurile prevăzute la art. 182 alin. (1) pct. 2 lit. f) și la art. 184.

(3) Dacă cei sesizați nu dispun de informațiile solicitate sau, după caz, refuză să le dea, Ministerul Public va întreprinde, la cererea executorului judecătoresc, diligențele necesare pentru aflarea informațiilor cerute, în special pentru identificarea entităților publice sau private la care debitorul are deschise conturi sau depozite bancare, plasamente de valori mobiliare, este acționar ori asociat sau, după caz, deține titluri de stat, bonuri de tezaur și alte titluri de valoare susceptibile de urmărire silită.

(4) Executorul judecătoresc este obligat să asigure secretul informațiilor primite, dacă legea nu prevede altfel. Aceste informații nu pot fi utilizate decât în scopul pentru care au fost cerute, fiind interzisă cu desăvârșire, sub sancțiunile prevăzute de lege, divulgarea lor către terțe persoane sau utilizarea lor pentru crearea unei baze de date personale.

(5) În vederea obținerii informațiilor necesare executării, executorul judecătoresc are acces liber și gratuit la cartea funciară, la registrul comerțului și la alte registre publice care conțin date despre bunurile debitorului susceptibile de urmărire silită, dacă se face dovada începerii executării silită.

(6) Pentru informațiile deținute și acordate de terți, în condițiile prezentului articol, aceștia nu pot percepe și nici condiționa transmiterea acestora de plata vreunei sume sau a unei alte prestații echivalente.

Martorii asistenți

Art. 651. – (1) În cazurile și în condițiile anume prevăzute de lege, prezența martorilor asistenți este obligatorie la pătrunderea într-o locuință, în localuri, depozite sau alte încăperi, la cercetarea acestora, precum și la sechestrarea și ridicarea bunurilor debitorului.

(2) La aprecierea executorului judecătoresc sau la cererea părților, martorii asistenți pot fi invitați și în alte cazuri.

(3) Pot fi martori asistenți persoanele cu capacitate de exercițiu deplină, care nu sunt interesate de săvârșirea actelor de executare și care nu se află cu participanții la procedura de executare în legătură de rudenie până la gradul al patrulea inclusiv sau de afinitate până la gradul al doilea ori de subordonare.

(4) Dacă prin lege nu se dispune altfel, numărul martorilor asistenți trebuie să fie de cel puțin 2.

Drepturile și îndatoririle martorilor asistenți

Art. 652. – (1) Martorul asistent, prin semnarea procesului-verbal, atestă faptele la care a asistat.

(2) El este îndreptățit să ceară informații despre actele de executare la care este invitat și să facă observații în legătură cu îndeplinirea lor. Observațiile martorului asistent, când este cazul, vor fi consemnate de către executorul judecătoresc în proces-verbal.

(3) Înainte de a începe efectuarea actelor de executare la care urmează să participe, executorul judecătoresc va explica martorilor asistenți drepturile și îndatoririle lor.

(4) Pentru serviciul prestat martorul asistent are dreptul la sumele prevăzute la art. 320, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV Efectuarea executării silite

Secțiunea I Sesizarea organului de executare

Creanța certă, lichidă și exigibilă

Art. 653. – (1) Executarea silită nu se poate face decât dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă.

(2) Creanța este certă când existența ei neîndoielnică rezultă din însuși titlul executoriu.

(3) Creanța este lichidă atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conține elementele care permit stabilirea lui.

(4) Creanța este exigibilă, dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată.

(5) Creanțele cu termen și cele condiționale nu pot fi puse în executare, însă ele pot participa, în condițiile legii, la distribuirea sumelor rezultate din urmărirea silită a bunurilor aparținând debitorului.

Cererea de executare silită

Art. 654. – (1) Executarea silită poate porni numai la cererea creditorului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Cererea de executare silită se depune, personal sau prin reprezentant legal ori convențional, la biroul executorului judecătoresc competent ori se transmite acestuia prin poștă, curier, telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului și confirmarea primirii cererii de executare cu toate documentele justificative.

(3) Cererea de executare silită, în afara mențiunilor prevăzute la art. 143, va cuprinde:

a) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului și debitorului;

b) bunul sau, după caz, felul prestației datorate;

c) modalitatea de executare solicitată de creditor.

(4) La cerere se vor atașa titlul executoriu în original și dovada achitării taxelor de timbru, inclusiv timbrul judiciar, precum și, dacă este cazul, înscrisurile anume prevăzute de lege. Dacă sunt sesizați mai mulți executori judecătorești, la cererea de executare se va atașa copie legalizată de pe titlul executoriu, menționându-se biroul executorului judecătoresc unde a fost depus titlul original.

Înregistrarea cererii de executare

Art. 655. – (1) De îndată ce primește cererea de executare, executorul judecătoresc, prin încheiere, va dispune înregistrarea acesteia și deschiderea dosarului de executare sau, după caz, va refuza motivat deschiderea procedurii de executare.

(2) Încheierea prevăzută de alin. (1) se comunică de îndată creditorului. În cazul în care executorul refuză deschiderea procedurii de executare, creditorul poate face plângere în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii prevăzute la alin. (1) la judecătoria în a cărei circumscripție își are biroul executorul judecătoresc.

Încuviințarea executării silită

Art. 656. – (1) În termen de maximum 3 zile de la înregistrarea cererii, executorul judecătoresc va solicita să se dispună încuviințarea executării de către instanța de executare

căreia îi va înainta, în copie certificată de executor pentru conformitate cu originalul, cererea creditorului, titlul executoriu, încheierea prevăzută la art. 655 alin. (1) și dovada taxei de timbru.

(2) Cererea de încuviințare a executării silite se soluționează de instanță în termen de maximum 3 zile de la înregistrarea acesteia la judecătoria, prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților.

(3) Încheierea va cuprinde, în afara mențiunilor arătate la art. 228 alin. (1), arătarea titlului executoriu pe baza căruia se va face executarea, suma, cu toate accesoriile pentru care s-a încuviințat urmărirea, când s-a încuviințat urmărirea silită a bunurilor debitorului, modalitatea concretă de executare silită, atunci când s-a solicitat expres aceasta, și autorizarea creditorului să treacă la executarea silită a obligației cuprinse în titlul executoriu.

(4) Încuviințarea executării silite permite creditorului să ceară executorului judecătoresc care a solicitat încuviințarea să recurgă, simultan ori succesiv, la toate modalitățile de executare prevăzute de lege, în vederea realizării drepturilor sale, inclusiv a cheltuielilor de executare. De asemenea, încuviințarea executării silite este de drept valabilă și pentru titlurile executorii care se vor emite de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare silită încuviințate.

(5) În municipiul București încuviințarea executării silite permite creditorului să ceară executorului judecătoresc să facă acte de executare pe tot cuprinsul municipiului.

(6) Instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă:

1. cererea de executare silită este de competența altui organ de executare decât cel sesizat;

2. titlul nu a fost investit cu formulă executorie, dacă, potrivit legii, această cerință este necesară pentru pornirea executării silite;

3. titlul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întrunește toate condițiile de fond și de formă cerute de lege pentru validitatea actului juridic sau dreptului pe care îl constată;

4. creanța nu este certă, lichidă și exigibilă;

5. debitorul se bucură de imunitate de executare;

6. titlul cuprinde dispoziții care nu se pot aduce la îndeplinire prin executare silită;

7. există alte impedimente prevăzute de lege.

(7) Încheierea prin care instanța admite cererea de încuviințare a executării silite nu este supusă niciunei căi de atac.

Încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată exclusiv cu apel numai de creditor, în termen de 5 zile de la comunicare.

Înștiințarea debitorului

Art. 657. – (1) Dacă cererea de executare a fost încuviințată, executorul judecătoresc va comunica debitorului copie de pe încheierea, dată în condițiile art. 656, împreună cu o copie, certificată de executor, pentru conformitate cu originalul, a titlului executoriu și, dacă legea nu prevede altfel, o somație.

(2) Comunicarea titlului executoriu și a somației, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege, este prevăzută sub sancțiunea nulității executării.

Somația

Art. 658. – Debitorul va fi somat să-și îndeplinească obligația, de îndată sau în termenul acordat de lege, cu arătarea că, în caz contrar, se va proceda la continuarea executării silite.

Excepțiile de la comunicare

Art. 659. – Nu este necesară comunicarea titlului executoriu și a somației:

1. în cazurile prevăzute de art. 665;
2. în cazul în care executarea se face în temeiul titlurilor executorii prevăzute la art. 627 pct. 2.

Cheltuielile de executare

Art. 660. – (1) Partea care solicită îndeplinirea unui act sau a altei activități care interesează executarea silită este obligată să avanseze cheltuielile necesare în acest scop. Pentru actele sau activitățile dispuse din oficiu, cheltuielile se avansează de către creditor.

(2) Cheltuielile ocazionate de efectuarea executării silite sunt în sarcina debitorului urmărit, afară de cazul când creditorul a renunțat la executare, situație în care vor fi suportate de acesta, sau dacă prin lege se prevede altfel. De asemenea, debitorul va fi ținut să suporte cheltuielile de executare stabilite sau, după caz, efectuate după înregistrarea cererii de executare și până la data realizării obligației stabilite în titlul executoriu, chiar dacă el a executat-o de bunăvoie. Cu toate acestea, în cazul în care debitorul, somat potrivit art. 658, a executat obligația de îndată sau în termenul acordat de lege, el nu va fi ținut să suporte decât cheltuielile pentru actele de executare efectiv îndeplinite, precum și onorariul executorului judecătoresc și, dacă este cazul, al avocatului creditorului proporțional cu activitatea depusă de aceștia.

(3) Sunt cheltuieli de executare:

1. taxele de timbru necesare declanșării executării silite;

2. onorariul executorului judecătoresc, stabilit potrivit legii;
3. onorariul avocatului în faza de executare silită;
4. onorariul expertului și al interpretului;
5. cheltuielile efectuate cu ocazia publicității procedurii de executare silită și efectuarea altor acte de executare silită;
6. cheltuielile de transport;
7. alte cheltuieli prevăzute de lege ori necesare desfășurării executării silite.

(4) Sumele datorate ce urmează să fie plătite se stabilesc de către executorul judecătoresc, prin încheiere, pe baza dovezilor prezentate de partea interesată, în condițiile legii. Aceste sume pot fi cenzurate de instanța de executare, pe calea contestației la executare formulată de partea interesată și ținând seama de probele administrate de aceasta. Dispozițiile art. 445 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care sumele stabilite potrivit alin. (4) nu pot fi recuperate de la debitor, din lipsa bunurilor urmăribile sau din alte cauze, ele vor fi plătite de creditor, care le va putea recupera de la debitor când starea patrimonială a acestuia o va permite, înăuntrul termenului de prescripție.

(6) Pentru sumele stabilite potrivit prezentului articol, încheierea constituie titlu executoriu, atât pentru creditor, cât și pentru executorul judecătoresc.

Depunerea și consemnarea de cauțiuni sau alte sume

Art. 661. – (1) Depunerea sau consemnarea oricărei sume în scopul participării la desfășurarea, potrivit legii, a executării silite ori al obținerii suspendării executării silite, depunerea sumelor cu afectățiuine specială, precum și depunerea sau consemnarea sumelor reprezentând veniturile bunurilor urmărite ori prețul rezultat din vânzarea acestor bunuri, se face la CEC Bank – S.A., Trezoreria Statului sau la orice altă instituție de credit care are în obiectul de activitate operațiuni de consemnare la dispoziția instanței de executare sau a executorului judecătoresc.

(2) Dovada depunerii sau consemnării acestor sume se poate face cu recipisa de consemnare sau cu orice alt înscris admis de lege.

(3) Eliberarea acestor sume se face persoanelor îndreptățite sau reprezentanților acestora numai pe baza dispoziției executorului judecătoresc ori a instanței de executare, după caz.

(4) Dispozițiile art. 1.042 și următoarele privitoare la cauțiunea judiciară se aplică în mod corespunzător.

Comunicarea actelor de procedură

Art. 662. – Comunicarea actelor de procedură în cadrul executării silită se poate face de către executorul judecătoresc fie personal, fie prin intermediul agentului său procedural. Dovada comunicării prin agent procedural are aceeași forță probantă cu dovada comunicării efectuate de către executor însuși.

Secțiunea a 2-a
Efectuarea actelor de executare silită

Trecerea la executarea silită

Art. 663. – În afară de cazul în care legea prevede altfel, executarea silită efectivă nu poate avea loc decât după expirarea termenului arătat în somație sau, în lipsa acesteia, în cel prevăzut în încheierea prin care s-a încuviințat executarea.

Existența unui termen de plată

Art. 664. – Când prin titlul executoriu s-a stabilit un termen de plată, executarea nu se poate face mai înainte de împlinirea acelui termen.

Decăderea debitorului din beneficiul termenului de plată

Art. 665. – (1) Debitorul care beneficiază de un termen de plată va fi decăzut, la cererea creditorului, din beneficiul acestui termen dacă:

1. debitorul se sustrage de la îndeplinirea obligațiilor care îi revin potrivit legii în scopul realizării executării silită;
2. debitorul risipește averea sa;
3. debitorul este în stare de insolvabilitate îndeobște cunoscută sau, dacă prin fapta sa, săvârșită cu intenție sau dintr-o culpă gravă, a micșorat garanțiile date creditorului său ori n-a dat pe cele promise sau, după caz, încuviințate;
4. alți creditori fac executări asupra averii lui.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), instanța de executare va hotărî de urgență, în camera de consiliu, cu citarea părților în termen scurt. În situația în care debitorul nu mai are domiciliul sau sediul cunoscut, va fi citat la ultimul său domiciliu ori sediu.

(3) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică atunci când debitor este statul sau o unitate administrativ-teritorială.

Cazul obligațiilor alternative

Art. 666. – (1) Când titlul executoriu cuprinde o obligație alternativă, fără să se arate termenul de alegere, executorul judecătoresc va notifica debitorului să își exercite acest drept în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, sub sancțiunea decăderii.

(2) Alegerea prestației va fi făcută prin act scris care va fi notificat executorului judecătoresc, iar acesta va înștiința de îndată pe creditor despre alegerea făcută.

(3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dreptul de alegere trece asupra creditorului. În acest caz, executorul judecătoresc îl va soma pe debitor, punându-i în vedere să execute prestația aleasă de creditor.

Executarea prestațiilor reciproce

Art. 667. – Când executarea depinde de o contraprestație, ce rezultă din același titlu executoriu și urmează să fie făcută de creditor în același timp cu prestația debitorului, executarea va putea fi făcută numai după ce creditorul a oferit debitorului propria prestație sau după ce a făcut dovada cu înscris că debitorul a primit-o ori este în întârziere cu primirea ei.

Existența unei cauțiuni

Art. 668. – Hotărârile ce se execută provizoriu cu dare de cauțiune nu se vor executa mai înainte de a se depune cauțiunea.

Constatarea actelor de executare

Art. 669. – (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, pentru toate actele efectuate în cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să încheie procese-verbale care vor cuprinde următoarele mențiuni:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numele și calitatea celui care încheie procesul-verbal;
- c) data întocmirii procesului-verbal și numărul dosarului de executare;
- d) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare;
- e) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului;
- f) locul, data și ora efectuării actului de executare;
- g) măsurile luate de executor sau constatările acestuia;
- h) consemnarea explicațiilor, opozițiilor și obiecțiilor participanților la executare;
- i) alte mențiuni cerute de lege sau considerate de executor ca fiind necesare;
- j) menționarea, când este cazul, a lipsei creditorului sau debitorului ori a refuzului sau a împiedicării de a semna procesul-verbal;
- k) menționarea numărului de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și a persoanelor cărora li s-a înmănat acesta;
- l) semnătura executorului, precum și, când este cazul, a altor persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actului de executare;
- m) ștampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile de la alin. (1) lit. a)-g), l) și m) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Accesul la bunurile debitorului

Art. 670. – (1) În vederea executării unei hotărâri judecătorești, executorul judecătoresc poate intra în încăperile ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul unei persoane, precum și în orice alte locuri, cu consimțământul acesteia, iar în caz de refuz, cu concursul forței publice.

(2) În cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, depusă odată cu cererea de încuviințare a executării silite ori pe cale separată, instanța competentă va autoriza intrarea în locurile menționate la alin. (1). Instanța se pronunță, de urgență, în camera de consiliu, cu citarea terțului care deține bunul, prin încheiere executorie care nu este supusă niciunei căi de atac.

Identificarea bunurilor urmăribile

Art. 671. – (1) Executorul judecătoresc are dreptul să identifice bunurile urmăribile ale debitorului și, la locul unde ele se găsesc, să îndeplinească asupra lor acte de executare, în prezența debitorului sau a unuia dintre membrii majori ai familiei sale ori a unei alte persoane majore care se află în acel loc, iar în lipsa acestora, în prezența unui agent al forței publice sau, în cazurile și condițiile prevăzute de lege, a 2 martori asistenți.

(2) Identificarea bunurilor urmăribile și efectuarea actelor de executare la domiciliul sau sediul altei persoane decât cel al debitorului se poate face, în lipsa acordului persoanei respective, numai cu autorizarea prealabilă a instanței de executare, dată potrivit art. 670 alin. (2).

Măsurile în cazul opunerii la executare

Art. 672. – (1) În cazul în care executorul judecătoresc întâmpină opunere la efectuarea unui act de executare, la cererea acestuia, făcută în condițiile art. 649 alin. (2), organele de poliție, jandarmerie și alți agenți ai forței publice sunt obligați să asigure îndeplinirea efectivă a activității de executare silite, inclusiv prin îndepărtarea de la locul executării, la cererea executorului, a debitorului sau a oricărei alte persoane.

(2) Dacă opunerea la executare întrunește elementele constitutive ale unei fapte prevăzute de legea penală, executorul judecătoresc încheie un proces-verbal pe care îl va trimite de îndată parchetului de pe lângă instanța de executare. Sesizarea parchetului nu împiedică continuarea executării silite.

Locul executării	Art. 673. – Executarea silită se efectuează, după caz, la locul unde debitorul realizează venituri sau la locul unde se găsesc alte venituri ori bunuri ale sale supuse urmăririi, dacă legea nu dispune altfel.
Timpul în care se efectuează executarea	Art. 674. – (1) Niciun act de executare nu se va putea face înainte de ora 6.00 și nici după ora 20.00. (2) Executarea silită nu se va putea face la alte ore decât cele menționate și nici în zilele nelucrătoare, stabilite potrivit legii, afară de cazul în care se dispune altfel prin chiar hotărârea judecătorească pusă în executare sau de cazurile urgente în care executarea poate fi încuviințată de instanța de executare, prin încheiere dată în condițiile art. 670 alin. (2). (3) Cu titlu de excepție, executarea începută va putea continua în aceeași zi, dar nu mai târziu de ora 22.00, iar în zilele următoare în condițiile prevăzute la alin. (1).
Executarea în lipsa părților	Art. 675. – Actele de executare îndeplinite în lipsa părților, când prezența lor nu este expres cerută de lege, sunt valabile, dacă sunt făcute cu respectarea dispozițiilor legale.
Sanctiunea	Art. 676. – Încălcarea dispozițiilor art. 664, 668 și 674 atrage anularea executării.

Secțiunea a 3-a
Executarea împotriva moștenitorilor

Interzicerea executării silite	Art. 677. – (1) Dacă debitorul moare înainte de sesizarea executorului judecătoresc nicio executare silită nu poate fi pornită, iar dacă moare după ce aceasta a fost pornită, ea nu poate fi continuată cât timp moștenirea nu a fost acceptată de către cei chemați la moștenire sau, în lipsă, cât timp nu a fost numit, în condițiile legii, un curator al succesiunii ori, după caz, un curator special pentru executare, în condițiile art. 57 din prezentul cod. (2) În cazul în care creditorul sau executorul judecătoresc ia cunoștință, în orice mod, de faptul că debitorul a decedat, aceștia sunt obligați să solicite de îndată camerei notarilor publici, în a cărei circumscripție a avut ultimul domiciliu defunctul, să se facă mențiune în registrul special prevăzut de lege despre începerea executării silite și să li se elibereze un certificat din care să rezulte dacă moștenirea debitorului a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au calitatea de moștenitori, precum și faptul dacă până la acceptarea
---------------------------------------	---

moștenirii de către cel puțin unul dintre succesibili a fost sau nu numit un curator al succesiunii.

(3) În cazul în care se constată că moștenirea nu a fost dezbătută sau, după caz, acceptată, creditorul sau executorul judecătoresc poate cere camerei notarilor publici în a cărei circumscripție a avut ultimul domiciliu defunctul sau, după caz, notarului public deja sesizat întocmirea inventarului succesiunii sau desemnarea unei persoane în acest scop.

**Începerea
executării
contra
moștenitorilor**

Art. 678. – (1) Dacă debitorul moare înainte de începerea executării silite și se constată că nu există niciun moștenitor acceptant și nici nu este numit un curator al succesiunii, la cererea creditorului ori a executorului judecătoresc, instanța de executare va numi de îndată un curator special, până când va fi numit, în condițiile legii, curatorul succesiunii, dispozițiile art. 57 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) În cazul în care moștenirea a fost acceptată și există numai moștenitori majori, executarea silită va fi pornită împotriva tuturor, afară de cazul în care numai unii dintre aceștia sunt chemați, de lege ori potrivit voinței defunctului, să răspundă pentru anumite datorii ale defunctului. Dacă executarea silită este pornită contra tuturor moștenitorilor, aceștia vor fi citați, printr-o înștiințare colectivă, făcută la locul deschiderii moștenirii, pe numele acesteia, cu excepția cazului în care au ales, cu ocazia dezbaterii succesoriale ori chiar ulterior, un alt domiciliu în vederea citării sau un reprezentant al acestora, după caz.

(3) Dacă între moștenitori sunt și minori sau persoane puse sub interdicție judecătorească, executarea silită nu va putea fi pornită decât după numirea reprezentanților sau ocrotitorilor legali. Dacă însă după o lună de la moartea debitorului sau de la punerea sub interdicție judecătorească, nu a fost numit reprezentantul sau ocrotitorul legal, creditorul sau executorul judecătoresc va putea cere instanței de executare numirea unui curator special, până la numirea lor, dispozițiile art. 57 aplicându-se în mod corespunzător.

**Continuarea
executării
contra
moștenitorilor**

Art. 679. – Dacă la moartea debitorului, executarea era începută, ea se suspendă și nu va fi reluată împotriva succesibililor acceptanți decât după 10 zile de la data când aceștia au fost încunoștințați despre continuarea executării silite, dispozițiile art. 678 aplicându-se în mod corespunzător.

Secțiunea a 4-a
Intervenția altor creditori

Dreptul de intervenție

Art. 680. – (1) Orice creditor poate interveni în cursul executării silite pornite de un alt creditor, însă numai în condițiile și limitele prevăzute la alin. (2).

(2) Pot interveni în executarea silită:

1. creditorii care au deja un titlu executoriu contra debitorului;

2. creditorii care au luat măsuri asigurătorii asupra bunurilor acestuia;

3. creditorii care au un drept real de garanție sau, după caz, un drept de preferință asupra bunului urmărit, conservat în condițiile prevăzute de lege;

4. creditorii chirografari titulari ai unor creanțe bănești rezultate din înscrisuri cu dată certă ori din registre ținute cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Termenul de intervenție

Art. 681. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, intervenția poate fi făcută, sub sancțiunea prevăzută de art. 686, până la termenul stabilit de către executor pentru valorificarea, în oricare din modalitățile prevăzute de lege ori convenite de părți, a bunurilor mobile sau imobile urmărite.

(2) Cu toate acestea, creditorii care au un drept real de garanție asupra bunurilor urmărite și care este conservat în condițiile prevăzute de lege, creditorii care au creanțe având ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene, precum și alți creditori privilegiați care intervin în cursul urmăririi silite au dreptul să participe la distribuie după rangul conferit de dreptul lor de preferință, chiar dacă cererea de intervenție a fost făcută după expirarea termenului stabilit potrivit alin. (1), dacă și-au depus titlurile de creanță în termenul prevăzut de art. 858 alin. (2) în vederea întocmirii proiectului de distribuie a sumei rezultate din urmărire. Dispozițiile art. 855 rămân aplicabile.

Procedura

Art. 682. – (1) Cererea de intervenție trebuie să fie făcută cu respectarea cerințelor prevăzute de art. 654, indicându-se în mod expres dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă, precum și dacă este garantată sau negarantată, în tot sau în parte, privilegiată sau chirografară, după caz. În cazul în care creditorul a cerut sau obținut luarea unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor debitorului se va face mențiune și despre acest lucru, indicându-se bunurile pentru care s-a cerut luarea acestor măsuri.

(2) Cererea se depune la executorul judecătoresc, împreună cu copii certificate de pe documentele justificative, precum și de pe procesul-verbal de constatare a aplicării măsurii asigurătorii, dacă este cazul. În situația în care se reclamă creanțe bănești rezultate din înscrierile contabile făcute în registre ținute cu respectarea condițiilor prevăzute de lege, cererea va fi însoțită, sub sancțiunea inadmisibilității, de un extras de pe înscrierile care cuprind aceste sume, legalizate de un notar public.

(3) După înregistrarea cererii, executorul judecătoresc o va înainta de îndată instanței de executare competente, împreună cu toate documentele justificative, dispozițiile art. 655 și 656 aplicându-se în mod corespunzător. Până la soluționarea cererii de intervenție orice eliberare sau distribuire de sume obținute din valorificarea bunurilor debitorului se suspendă de drept.

(4) Instanța soluționează cererea în camera de consiliu, fără citarea părților, dispozițiile art. 656 aplicându-se în mod corespunzător. Dacă creditorii care au formulat cerere de intervenție nu au titlu executoriu, instanța va convoca în camera de consiliu, de urgență și în termen scurt, debitorul și creditorii care nu au titlu executoriu pentru recunoașterea de către debitor a creanțelor, dispunând totodată comunicarea către debitor a copiilor de pe cererile de intervenție și de pe documentele justificative.

(5) La termenul fixat de instanță, debitorul trebuie să declare dacă înțelege să recunoască, în tot sau în parte, creanțele pentru care a avut loc intervenția. Dacă debitorul nu se înfățișează, se consideră că recunoaște toate creanțele reclamate prin cererile de intervenție.

(6) Dacă debitorul contestă, în tot sau în parte, creanțele reclamate, creditorii intervenienți ale căror creanțe au fost contestate au dreptul să solicite instanței să dispună executorului judecătoresc ca sumele reclamate să fie puse deoparte, dacă, în termen de 15 de zile de la data când a avut loc convocarea prevăzută la alin. (4), aceștia vor face dovada că au introdus acțiune în justiție în scopul obținerii titlului executoriu. Până la expirarea acestui termen, eliberarea sau distribuirea acestor sume, dacă este cazul, se suspendă de drept. În cazul în care a fost introdusă acțiunea în justiție, aceste sume vor fi consemnate până la soluționarea litigiului printr-o hotărâre definitivă, cu excepția cazului în care ar fi pretinse de alți creditori în rang util.

Înștiințarea creditorului urmăritor și a debitorului

Art. 683. – (1) Odată cu sesizarea instanței de executare, potrivit art. 682 alin. (3), executorul judecătoresc va comunica o copie de pe cererea de intervenție și de pe documentele justificative creditorului urmăritor, iar după soluționarea cererii de intervenție, și o copie certificată de pe încheierea de încuviințare a acesteia.

(2) Dacă cererea de intervenție a fost încuviințată, executorul va înștiința și pe debitor, dispozițiile art. 657 aplicându-se în mod corespunzător.

Drepturile creditorului urmăritor

Art. 684. – (1) În cazul creditorilor chirografari, care au intervenit în cursul urmăririi silită și ale căror creanțe au fost recunoscute de debitor, în tot sau în parte, creditorul urmăritor are dreptul de a indica acestora, printr-o notificare, făcută în termen de 10 zile de la data comunicării de către executorul judecătoresc a copiei certificate a încheierii de încuviințare a cererii de intervenție, existența și a altor bunuri ale debitorului, care pot fi urmărite în mod util, invitându-i să ceară extinderea urmăririi și asupra acestor bunuri, dacă au titlu executoriu, și să avanseze, în toate cazurile, cheltuielile necesare pentru extindere.

(2) Dacă însă creditorii intervenienți nu solicită extinderea urmăririi și la bunurile indicate de creditorul urmăritor sau, după caz, nu avansează cheltuielile necesare extinderii, în termen de 10 zile de la data notificării prevăzute la alin. (1), creditorul urmăritor are dreptul de a fi preferat acestora la distribuirea sumei rezultate din urmărire.

(3) Creditorii urmăritori nu se pot opune cererilor de intervenție făcute de alți creditori, afară de cazul în care ei fac dovada că aceștia au acționat în fraudă drepturilor lor. Ei pot însă contesta, în termenul prevăzut de lege, repartizarea creanțelor potrivit proiectului de distribuire a sumelor rezultate din urmărire întocmit de către executor.

Efectele intervenției

Art. 685. – (1) Creditorii intervenienți și cei ale căror creanțe au fost recunoscute de către debitor, în condițiile prevăzute la art. 682, pot să participe la distribuirea sumei rezultate din urmărire în limita sumelor reclamate sau, după caz, recunoscute și, dacă au titluri executorii, să participe, în condițiile legii, la urmărirea bunurilor debitorului și să solicite efectuarea unor acte de executare silită, dacă este cazul.

(2) Creditorii intervenienți ale căror creanțe au fost contestate, în tot sau în parte, de către debitor și care au cerut instanței ca sumele reclamate să fie puse deoparte, pot participa numai la distribuirea sumelor consemnate în condițiile prevăzute

de art. 682 alin. (6), afară de cazul în care ar fi pretinse de alți creditori în rang util.

**Intervenția
tardivă**

Art. 686. – Creditorii chirografari care au intervenit după expirarea termenului prevăzut la art. 681 alin. (1), dar înainte de expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanță, în vederea întocmirii proiectului de distribuire a sumei rezultate din urmărire, au dreptul să participe la distribuirea părții din suma rămasă după îndeplinirea drepturilor creditorilor urmăritori, a creditorilor garantați sau privilegiați și a celor care au intervenit în timp util. Dispozițiile art. 682 alin. (4) - (6) rămân aplicabile.

**Secțiunea a 5-a
Perimarea executării silită**

**Termenul de
perimare**

Art. 687. – (1) În cazul în care creditorul, din culpa sa, a lăsat să treacă 6 luni fără să îndeplinească un act necesar executării silită, cerut, în scris, de executorul judecătoresc, orice executare se perimă de drept, indiferent de obiectul ei.

(2) În caz de suspendare a executării, termenul de perimare curge de la încetarea suspendării. Termenul de perimare nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului.

**Constatarea
perimării.
Efectele**

Art. 688. – (1) Perimarea se constată de către instanța de executare, la cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, prin încheiere dată cu citarea în termen scurt a părților.

(2) Perimarea executării atrage desființarea tuturor actelor de executare, cu excepția celor care au dus la realizarea, în parte, a creanței cuprinse în titlul executoriu și a accesoriilor.

**Reînnoirea
cererii de
executare**

Art. 689. – (1) În caz de perimare a executării, se va putea face, înăuntrul termenului de prescripție, o nouă cerere de executare silită, dispozițiile art. 655 și 656 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) După încuviințarea executării silită, executorul va comunica debitorului încheierea instanței, precum și o nouă somație, la care nu se va mai alătura titlul ce se execută.

Secțiunea a 6-a
Amânarea, suspendarea și restrângerea executării

Amânarea executării

Art. 690. – (1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, executorul judecătoresc nu poate amâna executarea decât dacă procedura de citare sau de întocmire a anunțurilor și publicațiilor de vânzare nu a fost îndeplinită sau dacă, la termenul stabilit, executarea nu poate fi efectuată datorită neîndeplinirii de către creditor a obligațiilor prevăzute de art. 637 alin. (1).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), amânarea se dispune de executorul judecătoresc prin încheiere.

Suspendarea executării

Art. 691. – (1) Executarea silită se suspendă în cazurile în care aceasta este prevăzută de lege ori a fost dispusă de instanță.

(2) La cererea creditorului urmăritor, executarea va fi suspendată de către executorul judecătoresc.

(3) Pe perioada suspendării executării, actele de executare efectuate anterior, măsurile de executare dispuse de instanța de executare sau de executor, inclusiv cele de indisponibilizare a bunurilor, veniturilor și conturilor bancare rămân în ființă, afară de cazul în care prin lege sau prin hotărâre judecătorească se dispune altfel.

(4) După încetarea suspendării, executorul, la cererea părții interesate, va dispune continuarea executării, în măsura în care actele de executare sau executarea silită însăși nu au fost desființate de instanța de judecată ori acestea nu au încetat prin efectul legii.

Restrângerea executării

Art. 692. – (1) Când creditorul urmărește în același timp mai multe bunuri mobile sau imobile a căror valoare este vădit excesivă în raport cu creanța ce urmează a fi satisfăcută, instanța de executare, la cererea debitorului și după citarea creditorului, poate să restrângă executarea la anumite bunuri.

(2) În acest caz, instanța competentă să soluționeze o astfel de cerere este aceea la care a început executarea acelui bun al debitorului, care apare ca îndestulător pentru acoperirea creanțelor tuturor creditorilor urmăritori.

(3) Dacă cererea este admisă, instanța va suspenda executarea celorlalte bunuri, iar în caz de executări pornite în circumscripțiile mai multor instanțe de executare, debitorul, pe baza simplei înfățișări a încheierii prin care s-a încuviințat restrângerea, poate cere acestor din urmă instanțe suspendarea acelor executări. Până la soluționarea acestor cereri, executarea este suspendată de drept.

(4) Executările suspendate nu vor putea fi reluate decât după rămânerea definitivă a proiectului de distribuire a sumelor rezultate din executarea efectuată.

Secțiunea a 7-a *Încetarea executării silite*

Cazurile

Art. 693. – Executarea silită încetează dacă:

1. s-a realizat integral obligația prevăzută în titlul executoriu, s-au achitat cheltuielile de executare, precum și alte sume datorate potrivit legii; în acest caz, executorul judecătoresc va preda creditorului titlul executoriu, menționând pe acesta stingerea totală a obligației și va remite debitorului un certificat constatator al îndeplinirii integrale a obligațiilor mai sus menționate;

2. nu mai poate fi efectuată ori continuată din cauza lipsei de bunuri urmăribile ori a imposibilității de valorificare a unor astfel de bunuri; în aceste cazuri, executorul va remite personal creditorului sau reprezentantului său titlul executoriu, menționând pe acesta cauza restituirii și partea de obligație ce a fost executată, precum și, când este cazul, va remite debitorului un certificat constatator al părții din obligație ce a fost executată;

3. creditorul a renunțat la executare;

4. a fost desființat titlul executoriu;

5. a fost anulată executarea.

Nulitatea executării silite

Art. 694. – Nerespectarea dispozițiilor privitoare la executarea silită însăși sau la efectuarea oricărui act de executare atrage nulitatea actului nelegal, precum și a actelor de executare subsecvente, dispozițiile art. 169 și următoarele fiind aplicabile în mod corespunzător.

Reluarea executării

Art. 695. – (1) În cazurile prevăzute de art. 693 pct. 2 se poate cere reluarea executării silite, înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

(2) Reluarea executării silite poate fi cerută și asupra aceluiași bun. Dacă acesta este un imobil, atât timp cât, potrivit legii, poate avea loc reluarea executării silite, nu se va putea solicita de către executorul judecătoresc radierea urmăririi înscrise potrivit dispozițiilor art. 811.

CAPITOLUL V

Prescripția dreptului de a obține executarea silită

Termenul de prescripție și efectele acesteia

Art. 696. – (1) Dreptul de a obține executarea silită se prescrie în termen de 3 ani, dacă legea nu prevede altfel. În cazul titlurilor emise în materia drepturilor reale, termenul de prescripție este de 10 ani.

(2) Termenul de prescripție începe să curgă de la data când se naște dreptul de a obține executarea silită. În cazul hotărârilor judecătorești și arbitrale, termenul de prescripție începe să curgă de la data rămânerii lor definitive.

(3) Prin împlinirea termenului de prescripție se stinge dreptul de a obține executarea silită și orice titlu executoriu își pierde puterea executorie. În cazul hotărârilor judecătorești și arbitrale, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau, după caz, nu s-a prescis, creditorul poate obține un nou titlu executoriu, pe calea unui nou proces, fără a i se putea opune excepția autorității de lucru judecat.

Suspendarea prescripției

Art. 697. – (1) Cursul prescripției se suspendă:

1. în cazurile stabilite de lege pentru suspendarea termenului de prescripție a dreptului de a obține obligarea pârâtului;

2. pe timpul cât suspendarea executării silite este prevăzută de lege ori a fost stabilită de instanță sau de alt organ jurisdicțional competent;

3. cât timp debitorul nu are bunuri urmăribile sau care nu au putut fi valorificate ori își sustrage veniturile și bunurile de la urmărire;

4. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După încetarea suspendării, prescripția își reia cursul, socotindu-se și timpul scurs înainte de suspendare.

(3) Prescripția nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului urmăritor.

Înteruperea prescripției

Art. 698. – (1) Cursul prescripției se întrerupe:

1. pe data îndeplinirii de către debitor, înainte de începerea executării silite sau în cursul acesteia, a unui act voluntar de executare a obligației prevăzute în titlul executoriu ori a recunoașterii, în orice alt mod, a datoriei;

2. pe data depunerii cererii de executare, însoțită de titlul executoriu, chiar dacă a fost adresată unui organ de executare incompetent;

3. pe data depunerii cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori;

4. pe data îndeplinirii în cursul executării silită a unui act de executare;

5. pe data depunerii cererii de reluare a executării;

6. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După întrerupere, începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Prescripția nu este întreruptă dacă executarea silită a fost respinsă, anulată sau dacă s-a perimat ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la ea.

Repunerea în termenul de prescripție

Art. 699. – (1) După împlinirea termenului de prescripție, creditorul poate cere repunerea în acest termen, numai dacă a fost împiedicat să ceară executarea datorită unor motive temeinice.

(2) Cererea de repunere în termen se introduce la instanța de executare competentă, în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării. Judecata cererii se face cu citarea părților, prin hotărâre supusă numai apelului, potrivit dreptului comun.

(3) Dacă cererea de repunere în termen a fost admisă, creditorul poate formula cerere de executare silită în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

Alte dispoziții aplicabile

Art. 700. – Prevederile prezentului capitol se completează cu dispozițiile Codului civil privitoare la prescripția extinctivă.

CAPITOLUL VI Contestația la executare

Obiectul contestației

Art. 701. – (1) Împotriva executării silită, a încheierilor date de executorul judecătoresc, precum și împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare. De asemenea, se poate face contestație la executare și în cazul în care executorul judecătoresc refuză să îndeplinească un act de executare silită în condițiile legii.

(2) Dacă nu s-a utilizat procedura prevăzută de art. 437, se poate face contestație și în cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu.

(3) De asemenea, se poate face contestație împotriva greșitei investiții cu formulă executorie a hotărârii sau a unui alt înscris, după caz.

(4) Împărțirea bunurilor proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie poate fi hotărâtă, la cererea părții interesate, și în cadrul judecării contestației la executare.

Condițiile de admisibilitate

Art. 702. – (1) Dacă executarea silită se face în temeiul unei hotărâri judecătorești sau arbitrale, debitorul nu va putea invoca pe cale de contestație motive de fapt sau de drept pe care le-ar fi putut opune în cursul judecății în primă instanță sau într-o cale de atac ce i-a fost deschisă.

(2) În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească sau arbitrală, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în acest scop o altă cale de atac.

(3) Nu se poate face o nouă contestație de către aceeași parte pentru motive care au existat la data primei contestații.

(4) Creditorii neurmăritori au dreptul de a interveni în executarea efectuată de alți creditori, pentru a lua parte la executare sau la distribuirea sumelor obținute din urmărirea silită a bunurilor debitorului.

(5) În cazul procedurii urmăririi silite mobiliare sau imobiliare ori a predării silite a bunului imobil sau mobil, contestația la executare poate fi introdusă și de o terță persoană, însă numai dacă aceasta pretinde un drept de proprietate ori un al drept real cu privire la bunul respectiv.

Instanța competentă

Art. 703. – (1) Contestația se introduce la instanța de executare.

(2) Contestația privind lămurirea înțeleșului, întinderii sau aplicării titlului executoriu ori privind greșita investire cu formulă executorie a unui înscris se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută sau, după caz, la instanța care a investit cu formulă executorie înscrisul ce se execută. Dacă o asemenea contestație vizează un titlu executoriu ce nu emană de la un organ de jurisdicție, competența de soluționare aparține instanței de executare.

Termenele

Art. 704. – (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația privitoare la executarea silită propriu-zisă se poate face în termen de 15 zile de la data când:

1. contestatorul a luat cunoștință de actul de executare pe care-l contestă;

2. cel interesat a primit comunicarea ori, după caz, înștiințarea privind înființarea popririi. Dacă poprirea este înființată asupra unor venituri periodice, termenul de contestație pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei rețineri din aceste venituri de către terțul poprit;

3. debitorul care contestă executarea însăși a primit încheierea de încuviințare a executării sau somația, ori de la data când a luat cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviințare a executării și nici somația, sau executarea se face fără somație.

(2) Contestația împotriva încheierilor executorului judecătoresc, în cazurile în care acestea nu sunt, potrivit legii, definitive, se poate face în termen de 5 zile de la comunicare.

(3) Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu ori cea care se referă la greșita investire cu formulă executorie a unei hotărâri sau a unui alt înscris se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

(4) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația prin care o terță persoană pretinde că are un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit, poate fi introdusă în tot cursul executării silite, dar nu mai târziu de 15 zile de la efectuarea vânzării ori de la data predării silite a bunului.

(5) Neintroducerea contestației în termenul prevăzut la alin. (4) nu-l împiedică pe cel de-al treilea să-și realizeze dreptul pe calea unei cereri separate, în condițiile legii, sub rezerva drepturilor definitiv dobândite de către terții adjudecatori în cadrul vânzării silite a bunurilor urmărite.

Condițiile de formă

Art. 705. – (1) Contestațiile se fac cu respectarea cerințelor de formă prevăzute pentru cererile de chemare în judecată.

(2) Contestatorul care nu locuiește sau nu are sediul în localitatea de reședință a instanței, poate, prin chiar cererea sa, să-și aleagă domiciliul sau sediul procesual în această localitate, arătând persoana căreia urmează să i se facă comunicările.

(3) Întâmpinarea este obligatorie.

Procedura de judecată

Art. 706. – (1) Contestația la executare se judecă cu procedura prevăzută de prezentul cod pentru judecata în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Instanța sesizată va solicita de îndată executorului judecătoresc să-i transmită, în termenul fixat, copii certificate de acesta de pe actele dosarului de executare contestate, dispozițiile art. 280 fiind aplicabile în mod corespunzător și va pune în vedere părții interesate să achite cheltuielile ocazionate de acestea.

(3) Părțile vor fi citate în termen scurt, iar judecarea contestației se face de urgență și cu precădere.

(4) La cererea părților sau atunci când apreciază că este necesar, instanța va putea solicita relații și explicații scrise de la executorul judecătoresc.

Căile de atac

Art. 707. – (1) Hotărârea pronunțată cu privire la contestație poate fi atacată numai cu apel, cu excepția hotărârilor pronunțate în temeiul art. 701 alin. (4) și art. 704 alin. (4) care pot fi atacate în condițiile dreptului comun.

(2) Hotărârea prin care s-a soluționat contestația privind înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea ce se execută. Dacă prin contestație s-a cerut lămurirea înțelesului, întinderii ori aplicării unui titlu care nu constituie hotărâre a unui organ de jurisdicție, hotărârea prin care s-a soluționat contestația va putea fi atacată numai cu apel, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

Suspendarea executării

Art. 708. – (1) Până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită, la solicitarea părții interesate și numai pentru motive temeinice, instanța competentă poate suspenda executarea. Suspendarea se poate solicita odată cu contestația la executare sau prin cerere separată.

(2) Pentru a se dispune suspendarea, cel care o solicită trebuie să dea în prealabil o cauțiune, calculată la valoarea obiectului contestației, după cum urmează:

- a) de 10%, dacă această valoare este până la 10.000 lei;
- b) de 1.000 lei plus 5% pentru ceea ce depășește 10.000 lei;
- c) de 5.500 lei plus 1% pentru ceea ce depășește 100.000 lei;
- d) de 14.500 lei plus 0,1% pentru ceea ce depășește 1.000.000 lei.

(3) Dacă obiectul contestației nu este evaluabil în bani, cauțiunea va fi de 1.000 lei, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

(4) Suspendarea executării este obligatorie și cauțiunea nu este necesară dacă:

1. hotărârea sau înscrisul care se execută nu este, potrivit legii, executoriu;

2. înscrisul care se execută a fost declarat fals printr-o hotărâre judecătorească, dată în prima instanță;

3. debitorul face dovada cu înscris autentic că a obținut de la creditor o amânare ori, după caz, beneficiază de un termen de plată.

(5) Dacă bunurile urmărite sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei, se va suspenda numai distribuirea prețului obținut din valorificarea acestor bunuri.

(6) Asupra cererii de suspendare, instanța, în toate cazurile, se pronunță prin încheiere, chiar și înaintea termenului fixat pentru judecarea contestației. Părțile vor fi întotdeauna citate, iar încheierea poate fi atacată numai cu apel, în mod separat, în termen de 5 zile de la pronunțare pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru cea lipsă.

(7) În cazuri urgente și dacă s-a plătit cauțiunea prevăzută la alin. (2), instanța poate dispune, prin încheiere și fără citarea părților, suspendarea provizorie a executării până la soluționarea cererii de suspendare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac. Cauțiunea depusă potrivit prezentului alineat este deductibilă din cauțiunea finală stabilită de instanță, dacă este cazul.

(8) Încheierea prin care s-a dispus suspendarea executării silite se comunică din oficiu și de îndată executorului judecătoresc.

Efectele soluționării contestației

Art. 709. – (1) Dacă admite contestația la executare, instanța, ținând seama de obiectul acesteia, după caz, va îndrepta ori anula actul de executare contestat, va dispune anularea ori încetarea executării înseși, va anula ori lămuri titlul executoriu sau, când acesta a fost greșit investit, va anula încheierea de investire cu formula executorie.

(2) De asemenea, dacă prin contestația la executare s-a cerut de către partea interesată împărțirea bunurilor proprietate comună, instanța va hotărî și asupra împărțelii acestora, potrivit legii.

(3) În cazul respingerii contestației, contestatorul poate fi obligat, la cerere, la despăgubiri pentru pagubele cauzate prin întârzierea executării, iar când contestația a fost exercitată cu rea-credință, el va fi obligat și la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei.

(4) Hotărârea de admitere sau de respingere a contestației, rămasă definitivă, va fi comunicată, din oficiu și de îndată, și executorului judecătoresc.

(5) Dacă contestația este admisă, executorul judecătoresc este obligat să se conformeze măsurilor luate sau dispuse de instanță.

(6) Atunci când contestația a fost respinsă, suma reprezentând cauțiunea depusă rămâne indisponibilizată, urmând a servi la acoperirea creanțelor arătate la alin. (3) sau a celor

stabilite prin titlul executoriu, după caz, situație în care se va comunica executorului și recipisa de consemnare a acestei sume.

(7) În cazul în care constată refuzul nejustificat al executorului de a primi ori înregistra cererea de executare silită sau de a îndeplini un act de executare silită ori de a lua orice altă măsură prevăzută de lege, instanța de executare va putea obliga executorul, prin aceeași hotărâre, la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

(8) În situația prevăzută la alin. (7), instanța va solicita încheierea prevăzută la art. 655 alin. (1) sau, după caz, actul care constată refuzul executorului judecătoresc de a îndeplini un act de executare silită ori de a lua altă măsură prevăzută de lege.

CAPITOLUL VII

Depunerea cu afecțaiune specială

Condițiile

Art. 710. – (1) Până la rămânerea definitivă a adjudecării bunurilor scoase la vânzare silită, debitorul sau terțul garant poate obține desființarea măsurilor asigurătorii ori de executare, consemnând la unitatea prevăzută de lege, la dispoziția executorului judecătoresc, întreaga valoare a creanței cu toate accesoriile și cheltuielile de executare și depunând dovada de consemnare la executorul judecătoresc.

(2) Asupra cererii debitorului sau a terțului garant, executorul judecătoresc se va pronunța de urgență, prin încheiere, dată cu citarea părților, ce va fi comunicată de îndată părților.

(3) Dacă cererea este admisă și debitorul sau terțul garant nu se opune, executorul judecătoresc, odată cu desființarea măsurilor, va dispune și eliberarea sumei în mâinile creditorului.

(4) Dacă însă debitorul sau terțul garant va dovedi că a făcut contestație în termen și se va opune la eliberare, executarea este suspendată de drept, iar executorul judecătoresc se va pronunța asupra eliberării sumei numai după ce instanța a dat o hotărâre definitivă asupra contestației respective.

Efectele

Art. 711. – Suma consemnată de debitor sau de terțul garant, potrivit art. 710, va servi exclusiv la plata creditorului, pe seama căruia s-a făcut consemnarea, precum și la acoperirea cheltuielilor de executare, cu excepția cazului în care sunt mai mulți creditori urmăritori sau intervenienți, când se va proceda la distribuire, potrivit dispozițiilor art. 853 și următoarele.

CAPITOLUL VIII

Întoarcerea executării

Dreptul la întoarcerea executării

Art. 712. – (1) În toate cazurile în care se desființează titlul executoriu sau însăși executarea silită, cel interesat are dreptul la întoarcerea executării, prin restabilirea situației anterioare acesteia. Cheltuielile de executare pentru actele efectuate rămân în sarcina creditorului.

(2) Bunurile asupra cărora s-a făcut executarea se vor restitui celui îndreptățit, fără însă a se aduce atingere drepturilor definitiv dobândite de terții de bună-credință.

(3) În cazul în care executarea silită s-a făcut prin vânzarea unor bunuri mobile, întoarcerea executării se va face prin restituirea de către creditor a sumei rezultate din vânzare, actualizată în funcție de rata inflației, cu excepția situației când se aplică art. 766.

Modalitatea de restabilire

Art. 713. – (1) În cazul în care instanța judecătorească a desființat titlul executoriu sau însăși executarea silită, la cererea celui interesat, va dispune, prin aceeași hotărâre, și asupra restabilirii situației anterioare executării. În cazul în care bunul supus executării silite este un bun imobil, instanța va dispune asupra efectuării operațiunilor de carte funciară necesare, fără însă a se aduce atingere drepturilor definitiv dobândite de terții de bună-credință, potrivit regulilor de carte funciară.

(2) Dacă instanța care a desființat hotărârea executată a dispus rejudecarea în fond a procesului și nu a luat măsura restabilirii situației anterioare executării, această măsură se va putea dispune de instanța care rejudecă fondul.

(3) Dacă nu s-a dispus restabilirea situației anterioare executării în condițiile alin. (1) și (2), cel îndreptățit o va putea cere, pe cale separată, instanței de executare. Judecata se va face de urgență și cu precădere, hotărârea fiind supusă numai apelului.

Cazurile speciale

Art. 714. – Dacă titlul executoriu emis de un alt organ decât o instanță judecătorească a fost desființat de acel organ sau de un alt organ din afara sistemului instanțelor judecătorești, iar modalitatea restabilirii situației anterioare executării nu este prevăzută de lege ori, deși este prevăzută, nu s-a luat această măsură, ea se va putea obține pe calea unei cereri introduse la instanța prevăzută la art. 713 alin. (3).

**Executarea
provizorie**

Art. 715. – Hotărârea de primă instanță prin care s-a dispus restabilirea situației anterioare executării poate fi dată cu executare provizorie, dispozițiile art. 443 aplicându-se în mod corespunzător.

TITLUL II

Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului

CAPITOLUL I

Urmărirea mobilă

Secțiunea 1

Bunurile mobile care nu se pot urmări

**Bunurile
neurmăribile**

Art. 716. – Nu sunt supuse urmării silite:

a) bunurile de uz personal sau casnic indispensabile traiului debitorului și familiei sale și obiectele de cult, dacă nu sunt mai multe de același fel;

b) obiectele indispensabile persoanelor cu handicap și cele destinate îngrijirii bolnavilor;

c) alimentele necesare debitorului și familiei sale pe timp de 3 luni iar, dacă debitorul se ocupă exclusiv cu agricultura, alimentele necesare până la noua recoltă, animalele destinate obținerii mijloacelor de subsistență și furajele necesare pentru aceste animale până la noua recoltă;

d) combustibilul necesar debitorului și familiei sale socotit pentru 3 luni de iarnă;

e) scrisorile, fotografiile și tablourile personale sau de familie, și altele asemenea;

f) bunurile declarate neurmăribile în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

**Bunurile
destinate
exercitării
ocupației sau
profesiei
debitorului**

Art. 717. – (1) Bunurile care servesc la exercitarea ocupației sau profesiei debitorului, persoană fizică, nu pot fi supuse urmării silite, decât în lipsă de alte bunuri urmăribile și numai pentru obligații de întreținere, chirii, arenze sau alte creanțe privilegiate asupra mobilelor.

(2) Dacă debitorul se ocupă cu agricultura nu vor fi urmărite, în măsura necesară continuării lucrărilor în agricultură, inventarul agricol, inclusiv animalele de muncă, furajele pentru aceste animale și semințele pentru cultura pământului, în afară de cazul în care asupra acestor bunuri există un drept real de garanție sau un privilegiu pentru garantarea creanței.

Limitele urmării veniturilor bănești

Art. 718. – (1) Salariile și alte venituri periodice, pensiile acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia pot fi urmărite:

a) până la jumătate din venitul lunar net, pentru sumele datorate cu titlul de obligație de întreținere sau alocație pentru copii;

b) până la o treime din venitul lunar net, pentru orice alte datorii.

(2) Dacă sunt mai multe urmăriți asupra aceleiași sume, urmărirea nu poate depăși jumătate din venitul lunar net al debitorului, indiferent de natura creanțelor, în afară de cazul în care legea prevede altfel.

(3) Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență a acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depășește jumătate din acest cuantum.

(4) Ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă, compensația acordată salariaților în caz de desfacere a contractului individual de muncă pe baza oricăror dispoziții legale, precum și sumele convenite șomerilor, potrivit legii, nu pot fi urmărite decât pentru sume datorate cu titlu de obligație de întreținere și despăgubiri pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale, dacă legea nu dispune altfel.

(5) Urmărirea drepturilor prevăzute la alin. (4) se va putea face în limita a jumătate din cuantumul acestora.

(6) Sumele reținute potrivit prevederilor alin. (1)-(4) se eliberează sau se distribuie potrivit art. 853 și următoarele.

(7) Alocațiile de stat și indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii.

Sanctiunea

Art. 719. – Renunțarea la beneficiul dispozițiilor prevăzute în articolele din prezenta secțiune, precum și urmărirea ori cesiunea, făcută cu încălcarea acestor dispoziții, sunt nule de drept.

Secțiunea a 2-a
Procedura urmăririi mobiliare

§ 1. Sechestrarea bunurilor mobile

**Indicarea
bunurilor
asupra cărora
să se facă
executarea**

Art. 720. – Pentru realizarea creanțelor sale, creditorul va putea urmări bunurile mobile ale debitorului, aflate la acesta sau la alte persoane. Creditorul poate indica bunurile mobile asupra cărora ar voi să se facă executarea. Dacă executorul judecătoresc apreciază că prin valorificarea acestor bunuri nu se asigură realizarea drepturilor creditorului, el va urmări și alte bunuri.

**Aplicarea
sechestrului
asupra
bunurilor
debitorului**

Art. 721. – (1) Dacă în termen de o zi de la comunicarea somației însoțită de încheierea de încuviințare a executării debitorul nu plătește suma datorată, executorul judecătoresc va proceda la sechestrarea bunurilor mobile urmăribile ale debitorului, în vederea valorificării lor chiar dacă acestea sunt deținute de un terț.

(2) În cazul în care există pericol evident de sustragere a bunurilor de la urmărire, la solicitarea creditorului făcută în cuprinsul cererii de executare, instanța, prin încheierea de încuviințare a executării, va dispune sechestrarea bunurilor urmăribile o dată cu comunicarea somației către debitor. În acest caz, se va face mențiunea corespunzătoare în chiar încheierea de încuviințare a executării.

(3) Pentru bunurile sechestrate asigurător nu este necesară o nouă sechestrare, executorul judecătoresc fiind însă obligat să verifice dacă bunurile respective se găsesc la locul aplicării sechestrului și dacă nu au fost substituite sau degradate, precum și să sechestreze alte bunuri ale debitorului, în cazul în care cele găsite la verificare nu sunt suficiente pentru realizarea creanței.

(4) În cazul în care se afirmă că unele bunuri aparțin altei persoane, dar drepturile acesteia nu sunt evidente, executorul va sechestra bunurile, însă va face mențiune în procesul-verbal de sechestrul despre drepturile pretinse.

**Sechestrarea
bunurilor
aflate în
mâinile terților**

Art. 722. – (1) Sechestrul se va putea aplica și asupra bunurilor aparținând debitorului, dar deținute de un terț, afară numai dacă acesta din urmă nu recunoaște că bunurile aparțin debitorului urmărit. Dacă terțul recunoaște că bunurile aparțin debitorului, este obligat să declare dacă le deține în temeiul vreunui titlu și să înmâneze executorului o copie certificată a acestuia, dacă este cazul.

(2) Dacă terțul deținător nu recunoaște că bunurile aparțin debitorului, dar creditorul pretinde și face dovada că bunurile respective sunt ale acestuia, instanța de executare va putea, prin încheiere definitivă, dată cu citarea în termen scurt a părților, să autorizeze pe executor să continue aplicarea sechestrului.

(3) Terțul deținător care are un drept de folosință asupra bunului sechestrat, poate să ceară instanței de executare să fie autorizat să folosească în continuare bunul, dacă pentru acesta există o asigurare facultativă contra daunelor ori urmează să fie contractată, în termenul fixat de instanță, după caz. În toate cazurile, acordul creditorului urmăritor în acest sens suplinește autorizația instanței de executare.

Concursul forței publice

Art. 723. – (1) Prezența unui agent de poliție, jandarm sau a altor agenți ai forței publice va fi necesară, sub sancțiunea nulității în următoarele situații:

1. dacă ușile imobilului debitorului sau al terțului deținător sunt încuiate și aceștia refuză să le deschidă;
2. dacă ei refuză să deschidă camerele sau mobilele;
3. dacă debitorul sau terțul deținător lipsește și în imobil nu se găsește nicio persoană majoră sau nimeni nu dă curs solicitării executorului de deschidere a ușilor imobilului.

(2) După deschiderea ușilor sau mobilelor, prezența celor menționați la alin. (1) va putea fi suplinită prin 2 martori asistenți.

(3) În afara situațiilor prevăzute la alin. (1), executorul judecătoresc va putea de asemenea cere concursul forței publice, fie pentru a înlătura împotrivirea la sechestrul, fie pentru păstrarea ordinii în timpul sechestrării.

Deschiderea încăperilor și mobilelor

Art. 724. – În toate cazurile, încăperile și mobilele se vor deschide treptat, pe măsură ce bunurile sechestrate se vor trece în procesul-verbal de sechestrul.

Participarea specialiștilor

Art. 725. – Executorul judecătoresc va putea recurge, dacă este cazul, și la serviciile unor specialiști, pentru deschiderea localului, încăperilor, caselor de fier și a oricăror alte mobile în care se află bunurile ce urmează a fi sechestrate, pentru identificarea acestora ori pentru a asigura transportul lor, după caz.

**Sechestrul
asupra
bunurilor
aflate în casete
închiriate**

Art. 726. – Dispozițiile art. 723-725 sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazul când sechestrul se înființează asupra conținutului casetelor închiriate de debitor la instituții de credit sau la alte unități specializate.

**Identificarea
bunurilor
sechestrare**

Art. 727. – (1) Executorul judecătoresc este obligat să identifice bunurile sechestrate printr-un semn distinctiv, putând și fotografia sau filma bunurile sechestrate.

(2) Dacă debitorul cere ca bunurile să fie așezate într-o încăpere cu intrări sigilate, acest semn nu se va aplica.

**Sechestrul
asupra
bunurilor deja
identificate**

Art. 728. – (1) Dacă animalele sau obiectele sechestrate sunt identificate, potrivit unor dispoziții legale, prin înscrisuri eliberate ori certificate de o autoritate sau instituție publică, se va face mențiune despre aplicarea sechestrului pe aceste înscrisuri.

(2) În cazul în care debitorul nu are sau refuză să înfățișeze înscrisurile respective, executorul va proceda la aplicarea unui semn distinctiv asupra acestor bunuri, dacă acest lucru este posibil, sau, la cererea creditorului, la ridicarea și încredințarea lor unui custode desemnat de creditor, pe răspunderea acestuia. Toate cheltuielile efectuate cu aplicarea acestor măsuri vor fi avansate de creditor și suportate de debitor în cadrul cheltuielilor de executare.

**Sechestrarea
autovehiculelor**

Art. 729. – (1) În cadrul procedurii de urmărire a unui autovehicul, proprietatea debitorului, executorul judecătoresc poate dispune sechestrarea aceluși bun, făcând mențiunea acestei măsuri și pe certificatul de înmatriculare, precum și pe cartea de identitate a autovehiculului respectiv. Dacă această din urmă măsură nu poate fi aplicată din diferite motive, executorul judecătoresc va menționa acest aspect în procesul-verbal de sechestrare, precum și cauzele care au dus la crearea acestei situații.

(2) Autovehiculul va fi sechestrat prin aplicarea de sigilii sau dat în custodia unei persoane aleasă cu precădere de către creditor. Un exemplar al procesului-verbal de urmărire al aceluși autovehicul va fi comunicat atât organelor de poliție rutieră, cât și organelor fiscale în raza căruia a fost înmatriculat acel bun pentru a nota această măsură în evidențele proprii. Dacă indisponibilizarea autovehiculului și a documentelor precizate la alin. (1) nu poate fi realizată la termenul la care executorul judecătoresc a dispus aplicarea măsurii sechestrului, procesul-verbal va fi comunicat serviciului de poliție rutieră, care

va putea opri în trafic autovehiculul urmărit, indiferent de locul în care acesta se află.

(3) Organul de poliție rutieră va putea opri în trafic autovehiculul sechestrat și va proceda la ridicarea certificatului de înmatriculare, a cărții de identitate, punând în vedere conducătorului autovehiculului că bunul este sechestrat și să se prezinte într-un termen rezonabil la executorul judecătoresc. Totodată va anunța, de îndată, executorul judecătoresc care a aplicat măsura prevăzută la alin. (1). Această operațiune va fi consemnată de către organul de poliție într-un proces-verbal, în care se va face și o descriere sumară a autovehiculului sechestrat, o copie a acestuia fiind remisă conducătorului autovehiculului. Atât documentele, cât și o copie a procesului-verbal vor fi trimise executorului judecătoresc care a aplicat măsura sechestrului asupra aceluia autovehicul.

(4) Executorul judecătoresc poate aplica de asemenea măsura sechestrului asupra unui autovehicul în baza datelor obținute de la serviciul public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor, dacă debitorul în cauză este proprietarul înregistrat al aceluia bun, poliția rutieră, în baza procesului-verbal comunicat de executorul judecătoresc, urmând a proceda potrivit alin. (2) și (3).

(5) Autovehiculul supus sechestrului potrivit dispozițiilor prezentului articol, va putea fi folosit de către debitor până la valorificare, dacă acesta depune sau remite executorului judecătoresc o poliță de asigurare negociabilă, la o sumă asigurată cel puțin egală cu valoarea de asigurare a autovehiculului.

Sechestrul bunurilor afectate unor garanții reale

Art. 730. – (1) Dacă asupra bunului ce se sechestrează există un drept real de garanție constituit în favoarea unei terțe persoane, executorul judecătoresc, luând cunoștință despre acest drept, va înștiința acea persoană despre aplicarea sechestrului și o va cita la toate termenele fixate pentru vânzarea bunului respectiv.

(2) Despre aplicarea sechestrului se va face mențiune în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare sau în alte registre de publicitate, după caz.

Publicitatea sechestrului

Art. 731. – Despre aplicarea sechestrului se va face mențiune, la cererea executorului judecătoresc, în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, în registrul succesoral ținut de camera notarilor publici sau în alte registre de publicitate, după caz.

**Sechestrul
asupra
bunurilor
anterior
sechestrate**

Art. 732. – (1) Executorul judecătoresc care, prezentându-se la domiciliul ori sediul debitorului, terțului deținător sau custodelui, va găsi înființată o altă urmărire, după ce va lua o copie de pe procesul-verbal respectiv, aflat în mâna debitorului, terțului deținător sau custodelui ori la domiciliul sau sediul acestora, va încheia un proces-verbal în care va arăta numele și calitatea celui care a făcut urmărirea anterioară și va declara aceleași bunuri sechestrate și de el.

(2) Executorul va putea, în același timp, să sechestreze și alte bunuri care nu au fost urmărite anterior.

(3) O copie certificată a procesului-verbal de sechestru va fi comunicată organului de executare care a început mai întâi urmărirea.

(4) În acest caz, urmărirea se socotesc conexe, fiind aplicabile dispozițiile art. 644, iar creditorul pentru care s-a înființat sechestrul va putea continua urmărirea, chiar dacă primul creditor urmărit s-a desistat de la urmărire.

**Procesul-verbal
de sechestru**

Art. 733. – (1) Efectuarea sechestrului se va constata de îndată într-un proces-verbal care să prevadă, în afara datelor și mențiunilor prevăzute la art. 669 alin. (1), următoarele:

a) somația de plată făcută verbal debitorului și răspunsul lui, dacă a fost prezent;

b) enumerarea, descrierea și evaluarea, după aprecierea executorului, dacă este posibil, a fiecărui bun mobil sechestrat;

c) indicarea bunurilor care, fiind exceptate de la urmărire, nu au fost sechestrate, în cazul în care bunurile sechestrate nu acoperă creanța;

d) menționarea drepturilor pretinse de alte persoane asupra bunurilor sechestrate;

e) arătarea bunurilor sechestrate asupra cărora există un drept real de garanție constituit în favoarea unei terțe persoane;

f) arătarea bunurilor sechestrate care au fost sigilate sau ridicate;

g) arătarea persoanei căreia i se lasă în custodie bunurile sechestrate.

(2) Procesul-verbal se va semna de executor și de persoanele care, potrivit legii, au asistat la aplicarea sechestrului. Dacă ele nu pot ori refuză să semneze, executorul judecătoresc va menționa această împrejurare în procesul-verbal.

(3) Câte un exemplar al procesului-verbal de sechestru se va preda debitorului sau, după caz, terțului deținător și custodelui, acesta din urmă semnând cu mențiunea de primire a bunurilor în păstrare. Dacă aceste persoane nu sunt prezente ori refuză să

primească un exemplar al procesului-verbal, se va proceda potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

**Indisponibilizarea
bunurilor
sechestrate**

Art. 734. – Din momentul sechestrării bunurilor, debitorul nu mai poate dispune de ele pe timpul cât durează executarea, sub sancțiunea unei amenzi judiciare de la 2.000 lei la 10.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune. Dispozițiile art. 184-186 sunt aplicabile.

**Păstrarea
bunurilor
sechestrate**

Art. 735. – (1) Bunurile sechestrate se lasă, cu acordul creditorului, în custodia debitorului sau a terțului deținător, ori pot fi luate în custodie de creditor, dacă debitorul nu se opune.

(2) Dacă există pericolul ca debitorul sau terțul deținător să înstrăineze, să substituie ori să deterioreze bunurile sechestrate, executorul judecătoresc va proceda la sigilarea sau la ridicarea lor.

(3) Dacă debitorul sau terțul deținător refuză să primească în custodie bunurile sau nu este prezent la aplicarea sechestrului, precum și în cazul ridicării bunurilor, executorul judecătoresc dă în păstrare bunurile sechestrate unui custode, numit cu precădere dintre persoanele desemnate de creditor. Custodele trebuie să fie major și îndeobște cunoscut ca fiind solvabil. El poate fi obligat de instanță, la cererea creditorului sau a executorului, și la darea unei cauțiuni. Soțul, rudele sau afinii debitorului, până la al patrulea grad inclusiv, ori persoanele aflate în serviciul lui nu vor putea fi desemnați custozi decât cu acordul creditorului.

(4) Sumele în lei sau în valută, titlurile de valoare, obiectele din metale prețioase și pietrele prețioase se ridică și se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în custodia unor instituții de credit sau a unei alte entități autorizate în acest scop.

(5) Obiectele de artă, colecțiile de valoare, obiectele de muzeu și altele asemenea se ridică și se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în custodia muzeelor sau a unei alte entități autorizate pentru depozitarea acestora.

(6) Dacă entitățile arătate la alin. (4) și (5) refuză să ia în custodie bunurile sechestrate se aplică dispozițiile alin. (1)-(3).

(7) În toate cazurile, executorul judecătoresc păstrează dovada depunerii valorilor respective, iar în cazul titlurilor de valoare, cum sunt acțiunile sau obligațiunile nominative ori la purtător, va sesiza de îndată instanța de executare pentru a lua măsurile necesare pentru conservarea și administrarea titlurilor și numirea, dacă e cazul, a unui curator special, care să exercite

drepturile aferente acestora.

(8) În cazul titlurilor de credit transmisibile prin gir, executorul va face mențiune pe titluri despre aplicarea sechestrului cu precizarea datei când a fost făcută mențiunea. După facerea mențiunii, titlurile sechestrate nu vor mai putea fi girate, iar debitorul menționat în titlul de credit nu se va mai putea libera valabil decât consemnând suma la entitatea prevăzută de lege și depunând recipisa la executor.

(9) Sechestrarea titlurilor nominative se va notifica societății sau instituției emitente, precum și societății ori altei persoane căreia i-au fost date în păstrare sau administrare, spre a se face mențiune despre sechestrul în registrul respectiv.

Strămutarea bunurilor sechestrate

Art. 736. – Nici custodele, nici debitorul sau terțul deținător nu vor putea transporta bunurile sechestrate din locul unde au fost autorizați să le păstreze, decât cu încuviințarea executorului judecătoresc. În acest din urmă caz, cheltuielile de transport vor fi avansate de partea interesată.

Remunerația custodelui

Art. 737. – (1) În cazul în care custode este o altă persoană decât debitorul sau terțul deținător, acesta va avea dreptul la o remunerație ce se va fixa de executor, prin încheiere, ținând seama de activitatea depusă, iar în cazul unităților specializate, de tarifele sau prețurile practicate de acestea pentru servicii similare. Remunerația și cheltuielile custodelui vor putea fi plătite cu anticipație de către creditorul următor care le va prelua cu precădere din prețul bunurilor urmărite.

(2) Încheierea prin care este fixată remunerația custodelui se dă cu citarea părților.

Răspunderea custodelui

Art. 738. – Custodele, precum și orice alte persoane însărcinate cu paza bunurilor sechestrate, vor răspunde pentru orice pagubă adusă creditorului sau debitorului din cauza neglijenței lor și vor fi înlocuiți, potrivit dispozițiilor referitoare la numirea custozilor, putând fi condamnați, dacă e cazul, și la pedepsele prevăzute de legea penală.

Liberarea terțului deținător

Art. 739. – (1) Terțul deținător se va putea libera, în cursul sechestrului, de bunurile debitorului urmărit, dacă obligația lui de restituire este ajunsă la scadență.

(2) În acest scop, el va putea cere executorului judecătoresc încuviințarea de a depune bunurile sechestrate la el, în mâinile unei alte persoane. Executorul se va pronunța de urgență, prin încheiere, dată cu citarea terțului deținător, a debitorului și a

creditorului urmăritor, asupra persoanei căreia bunurile urmează să fie încredințate. Creditorul urmăritor și debitorul vor putea conveni ca ele să fie încredințate chiar debitorului.

(3) Dacă creditorul urmăritor și debitorul nu vor cădea de acord, executorul va încredința bunurile sechestrate unei persoane desemnate de creditor.

(4) Încredințarea bunurilor în mâinile persoanei acceptate sau desemnate, potrivit alin. (2) și (3), va fi constatată printr-un proces-verbal semnat de executor și custode.

Oprirea urmăririi

Art. 740. – (1) Debitorul va putea împiedica aplicarea sechestrului sau, după caz, va putea obține ridicarea lui, numai dacă:

1. plătește creanța, inclusiv accesoriile și cheltuielile de executare, în mâinile creditorului sau reprezentantului său având procură specială. În acest caz, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal constatând achitarea integrală a datoriei și va preda creditorului titlul executoriu, menționând pe acesta stingerea totală a obligației, iar debitorului un certificat constatator al îndeplinirii integrale a obligațiilor de mai sus;

2. face depunerea cu afectarea specială prevăzută de art. 710 alin. (1) și predă executorului recipisa de consemnare. În acest caz, executorul judecătoresc va elibera debitorului o dovadă de primire a recipisei, va încheia un proces-verbal în care va face această constatare și, dacă debitorul nu a făcut și contestație în condițiile alin. (2), va opri urmărirea sau, după caz, va dispune ridicarea sechestrului. În caz contrar, dacă debitorul a făcut contestație, executorul va depune de îndată procesul-verbal constatator odată cu recipisa, la instanța de executare, care se va pronunța de urgență, potrivit dispozițiilor art. 706. Până la soluționarea contestației, urmărirea este suspendată de drept.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) pct. 2, dacă debitorul face contestație și se opune la eliberarea sumei consemnate, el o va putea depune chiar în mâna executorului, odată cu recipisa de consemnare a sumei, sub luare de dovadă, sau o va putea introduce direct la instanța competentă, în termen de 5 zile de la data procesului-verbal întocmit de executor, caz în care o copie de pe contestație va fi înmânată și executorului.

(3) Contestația se va face cu respectarea condițiilor de formă prevăzute la art. 705.

(4) Dacă termenul prevăzut la alin. (2) a expirat, fără ca debitorul să fi depus ori introdus contestație, depunerea cu afectare specială se va socoti drept plată făcută creditorului, iar acesta va putea să ridice suma consemnată, în temeiul unei

încheieri a executorului judecătoresc date de urgență, cu citarea părților.

Continuarea urmării

Art. 741. – (1) În orice alte cazuri decât cele prevăzute la art. 740, debitorul sau o altă persoană interesată nu poate opri vânzarea bunurilor sechestrate, dar poate contesta executarea, potrivit dispozițiilor art. 701 și următoarele.

(2) Terțul care contestă executarea nu va putea dovedi cu martori dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate în locuința sau întreprinderea debitorului urmărit, afară de cazul când, față de profesia sau comerțul contestatorului ori debitorului, o asemenea dovadă devine admisibilă.

(3) Soțul contestator, care locuiește cu soțul debitor și care nu exercită o profesie și nici nu exploatează o întreprindere, nu va putea dovedi dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate decât cu convenția matrimonială sau cu alte înscrisuri cu dată certă, din care să rezulte că acestea i-au aparținut și înainte de căsătorie ori că le-a dobândit ulterior prin donație sau moștenire sau, dacă la data dobândirii avea bunuri proprii, că le-a dobândit prin cumpărare ori în alt mod. Această dispoziție nu se aplică însă în privința bunurilor care, în mod vădit sau prin destinația lor, aparțin soțului debitorului urmărit.

§ 2. Valorificarea bunurilor sechestrate

Modalitățile de valorificare

Art. 742. – (1) Dacă în termen de 15 zile de la aplicarea sechestrului nu a fost plătită suma datorată, toate accesoriile și cheltuielile de executare, executorul judecătoresc va proceda la valorificarea bunurilor sechestrate prin vânzare la licitație publică, vânzare directă sau prin alte modalități admise de lege.

(2) Cu toate acestea, vânzarea se va putea face de îndată ce bunurile au fost sechestrate, dacă acestea sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei, ori dacă păstrarea lor ar prilejui cheltuieli disproporționat de mari în raport cu valoarea lor.

Vânzarea amiabilă

Art. 743. – (1) Executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, poate să-i încuviințeze debitorului să procedeze el însuși la valorificarea bunurilor sechestrate. În acest caz, debitorul este obligat să-l informeze în scris pe executor despre ofertele primite, indicând, după caz, numele sau denumirea și adresa potențialului cumpărător, precum și termenul în care acesta din urmă se angajează să consemneze prețul propus.

(2) Dacă până la împlinirea termenului prevăzut la alin. (1) terțul cumpărător nu consemnează prețul oferit la dispoziția executorului judecătoresc, se va fixa termen pentru vânzare la licitație publică, potrivit art. 747.

Vânzarea directă

Art. 744. – (1) Executorul judecătoresc poate, de asemenea, proceda, cu acordul ambelor părți, la valorificarea bunurilor urmărite prin vânzare directă cumpărătorului care oferă cel puțin prețul stabilit potrivit art. 747.

(2) Termenul pentru vânzarea directă va fi stabilit prin acordul părților. Debitorul și creditorul vor fi înștiințați despre ziua, ora și locul vânzării, precum și despre oferta de preț depusă de potențialul cumpărător.

(3) La data vânzării, executorul va întocmi procesul-verbal prevăzut la art. 762, dispozițiile acestui articol fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă vreuna dintre părți lipsește la efectuarea vânzării, executorul îi va comunica o copie certificată de pe procesul-verbal privind vânzarea.

Vânzarea silită

Art. 745. – În lipsa acordului părților sau dacă vânzarea directă ori amiabilă nu se realizează, executorul judecătoresc va proceda la vânzarea prin licitație publică a bunurilor sechestrate.

Vânzarea titlurilor de valoare și a unor bunuri cu regim de circulație special

Art. 746. – (1) Titlurile de credit și orice alte valori sau mărfuri negociabile la bursele de valori, bursele de mărfuri sau pe alte piețe, se vor putea vinde prin intermediul bursei celei mai apropiate, respectiv prin sistemul alternativ de tranzacționare cu formele și condițiile prevăzute de legea specială.

(2) Obiectele din metale prețioase și pietrele prețioase, mijloacele de plată străine și alte titluri de valoare decât cele arătate la alin. (1) vor fi valorificate, în condițiile legii, prin entități autorizate, după caz, iar obiectele de artă, colecțiile de valoare și obiectele de muzeu, prin organele și în condițiile prevăzute de lege. Sumele obținute din vânzare se vor consemna la entitatea indicată de executorul judecătoresc.

(3) Vânzarea acțiunilor la societățile închise și a părților sociale se face în mod amiabil, potrivit art. 743, iar în lipsă, de către executor, prin licitație publică, dacă legea nu prevede un sistem special privind circulația acestora.

(4) Dacă vânzarea bunurilor prevăzute la alin. (3) se face de către executor sau de un agent specializat, acesta va întocmi un caiet de sarcini care, în afara altor mențiuni prevăzute de lege, va cuprinde, sub sancțiunea nulității vânzării, actul constitutiv al societății, numărul și felul acțiunilor sau părților sociale supuse

vânzării, garanțiile constituite asupra lor, clauzele speciale privind vânzarea sau cesiunea acestora și drepturile de preferință acordate asociaților, situația financiară anuală pe ultimele două exerciții financiare, precum și orice documente necesare pentru aprecierea consistenței și valorii drepturilor societare aferente acțiunilor sau părților sociale scoase la vânzare.

(5) Caietul de sarcini va fi comunicat debitorului, creditorului, societății emitente și celorlalți asociați, pentru a formula eventuale obiecțiuni, în termen de 5 zile de la comunicare, sub sancțiunea decăderii. Executorul judecătoresc va soluționa obiecțiunile, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților. Dacă nu se formulează obiecțiuni sau acestea sunt respinse, iar încheierea nu este atacată de către cei interesați, urmărirea va continua, potrivit legii.

(6) Regulile speciale privind vânzarea titlurilor de valoare prevăzute în prezentul articol rămân aplicabile.

§ 3. Vânzarea la licitație publică

Evaluarea bunurilor sechestrate

Art. 747. – (1) Cu ocazia aplicării sechestrului, executorul judecătoresc este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, afară de cazurile în care aceasta nu este cu putință. Bunurile vor fi evaluate la valoarea lor de circulație, raportată la prețurile medii de piață din localitatea respectivă.

(2) Separat de prețul bunurilor se va determina și valoarea drepturilor reale de folosință, potrivit criteriilor arătate la alin. (1), iar dacă aceasta nu este cu putință, se va apela la un expert.

(3) La cererea părților interesate sau în cazul în care nu poate proceda el însuși la evaluare, executorul judecătoresc va numi un expert care să fixeze prețul, pentru vânzarea bunurilor sechestrate.

(4) Executorul va dispune ca expertul să fixeze prețul, printr-un raport scris, care va fi predat cu cel puțin 5 zile înainte de ziua fixată pentru vânzare.

(5) Cererea de expertiză va fi făcută de părți, în mod verbal, la data sechestrării bunurilor, fiind consemnată în procesul-verbal de sechestr, sau în scris, în termen de 5 zile de la data comunicării procesului-verbal de sechestr, sub sancțiunea decăderii.

(6) Executorul se va pronunța de urgență, fără citarea părților, asupra cererii de expertiză, prin încheiere executorie, care va cuprinde stabilirea onorariului provizoriu ce se cuvine expertului și termenul în care trebuie depus raportul conform

alin. (4).

(7) Onorariul provizoriu va fi depus de partea interesată, sub sancțiunea decăderii, în cel mult 5 zile de la comunicarea admiterii cererii de expertiză.

(8) Expertul va cita părțile. Acestea pot desemna experți consilieri, dispozițiile art. 324 aplicându-se în mod corespunzător.

(9) Dacă expertul nu va depune raportul în termenul fixat ori dacă din cauza nerespectării termenului a cauzat amânarea vânzării, la cererea părții interesate, instanța de executare poate lua împotriva acestuia măsurile prevăzute la art. 182 alin. (1) pct. 2 lit. d) și la art. 184.

Fixarea termenului de licitație

Art. 748. – (1) Dacă valorificarea bunurilor urmează să se facă prin vânzare la licitație publică, executorul judecătoresc, în termen de cel mult o zi de la expirarea termenelor prevăzute la art. 742 alin. (1) sau art. 743, iar, în cazul bunurilor arătate la art. 742 alin. (2), de la data procesului-verbal de sechestr, va fixa, prin încheiere definitivă, dată cu citarea în termen scurt a părților, ziua, ora și locul licitației.

(2) Vânzarea nu se va putea face în mai puțin de două săptămâni, nici în mai mult de 4 săptămâni de la data expirării termenelor prevăzute la art. 742 alin. (1) sau art. 743, iar, în cazul bunurilor prevăzute la art. 742 alin. (2), de la data procesului-verbal de sechestr.

(3) Termenul se va putea scurta sau prelungi, dacă atât creditorul cât și debitorul o vor cere.

Locul licitației

Art. 749. – (1) Vânzarea la licitație se va face la locul unde se află bunurile sechestrate sau, dacă există motive temeinice, în alt loc.

(2) În cazul când în localitate există târguri oficiale recunoscute și ținute în mod obișnuit cel puțin o dată pe săptămână, vânzarea vitelor se va face obligatoriu în acele târguri, în zilele și orele de târg, chiar dacă târgurile ar cădea în zilele nelucrătoare sau de sărbătoare legală, fără a fi necesară încuviințarea instanței de executare.

(3) De asemenea, dacă în localitate există burse de mărfuri sau cereale, toate mărfurile sau cerealele, care sunt cotate la aceste burse, se vor vinde, la cererea creditorului sau a debitorului, prin intermediul lor.

**Înștiințarea
părților și a
terțului
deținător**

Art. 750. – (1) Executorul judecătoresc îi va înștiința pe creditor, debitor și terțul deținător al bunurilor sechestrate despre ziua, ora și locul vânzării la licitație, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor, cu cel puțin 48 de ore înainte de termenul fixat pentru vânzare. Dacă însă creditorul, debitorul și terțul deținător au fost prezenți în ziua când s-a fixat data licitației și au luat cunoștință în scris despre acest termen ei nu vor mai fi înștiințați.

(2) Dacă se vând titluri de valoare care nu sunt negociate la bursa de valori sau într-un sistem alternativ de tranzacționare, în condițiile art. 746 alin. (3), vor fi înștiințați societatea emitentă a titlului sau terțul căruia acestea au fost încredințate spre păstrare ori administrare, precum și ceilalți asociați ori moștenitorii acestora, dacă au drepturi de preferință la vânzare.

**Publicitatea
vânzării**

Art. 751. – (1) Executorul judecătoresc va întocmi anunțurile de vânzare, pe care le va afișa cu cel puțin 5 zile înainte de ținerea licitației, la locul licitației, la sediul executorului judecătoresc, al primăriei de la locul vânzării bunurilor și al instanței de executare, precum și în alte locuri publice, unde conducătorii acestora au obligația creării condițiilor necesare afișării publicațiilor de vânzare, fără a impune taxe sau contraprestații. De asemenea, executorul judecătoresc va întocmi și publicații de vânzare pe care le va aduce la cunoștința publicului printr-unul din ziarele locale sau, în lipsă, din cele de circulație națională, prin ziare, reviste sau alte publicații existente ce sunt destinate comercializării unor bunuri de natura celor scoase la vânzare, precum și pe pagini de internet deschise în același scop.

(2) Publicațiile și anunțurile de vânzare vor cuprinde:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numărul dosarului de executare;
- c) numele executorului judecătoresc;
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului;
- e) ziua, ora și locul licitației;
- f) indicarea și descrierea sumară a bunurilor ce vor fi vândute la licitație publică, cu arătarea pentru fiecare a prețului de începere a licitației, care este prețul prevăzut în procesul-verbal de sechestrul sau, după caz, cel stabilit prin expertiză; în cazul titlurilor de valoare nenegociabile, se va indica și locul de la care poate fi procurat, pe cheltuiala solicitantului, caietul de sarcini, prevăzut de art. 746 alin. (4);

g) mențiunea, dacă va fi cazul, că bunurile se vând grevate de drepturile reale de folosință, dobândite ulterior înscrierii vreunei ipotece și că, în cazul în care creanțele creditorilor urmăritori nu ar fi acoperite la prima licitație, se va proceda, în aceeași zi, la o nouă licitație pentru vânzarea bunurilor libere de acele drepturi. Prețul de la care vor începe aceste licitații va fi cel prevăzut la art. 758 alin. (6) și (7);

h) locul și data afișării, în cazul anunțurilor de vânzare;

i) semnătura și ștampila executorului judecătoresc, în cazul anunțurilor de vânzare.

(3) Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc.

(4) Cheltuielile de afișare și publicare vor fi avansate de către creditorul urmăritor, care le va prelua din prețul bunurilor urmărite.

(5) În cazul nerespectării dispozițiilor prezentului articol, la cererea părții interesate, instanța de executare poate lua împotriva executorului judecătoresc măsurile prevăzute la art. 182 alin. (1) pct. 2 lit. h) și la art. 184.

(6) Mențiunile de la alin. (2) lit. a) și c)-i) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Restrângerea formalităților de publicitate

Art. 752. – (1) Prin excepție de la dispozițiile art. 751, în cazul în care executarea se face în temeiul unui titlu executoriu privitor la o creanță a cărei valoare nu depășește 5.000 lei, sau atunci când bunurile sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei oricare ar fi valoarea titlului executoriu, executorul judecătoresc va putea restrânge formalitățile de publicitate numai la afișare și să scurteze atât termenul de înștiințare a debitorului și terțului deținător, cât și termenul de afișare, în măsura în care aceasta ar fi suficientă pentru înștiințarea celor interesați.

(2) Creditorul, debitorul și terțul deținător vor putea fi încunoștințați prin telegramă, telefax sau prin alte mijloace care asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii lui.

Refacerea formalităților de publicitate

Art. 753. – (1) Dacă din orice cauză vânzarea se amână, încunoștințarea celor interesați și formalitățile de publicitate se vor îndeplini și pentru noul termen, care nu va putea fi mai scurt de o săptămână și nici mai lung de două săptămâni.

(2) Dacă vânzarea nu se poate termina în aceeași zi, ea va continua în ziua următoare, iar executorul judecătoresc va aduce verbal la cunoștința celor prezenți, afară de cazul în care ambele părți sunt de acord cu amânarea licitației. În acest din urmă caz, costul formalităților de publicitate va fi suportat în mod egal de

ambele părți, dispozițiile art. 751 alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Pregătirea licitației

Art. 754. – (1) În ziua fixată pentru vânzare, executorul judecătoresc se va duce la locul unde se află bunurile sechestrate, va ridica sigiliile sau va primi bunurile de la persoana căreia i-au fost încredințate, eliberându-i chitanță de primire.

(2) Executorul va verifica, după procesul-verbal de sechestru, numărul și starea bunurilor și va constata toate acestea, precum și lipsurile găsite, în procesul-verbal de licitație.

(3) Dacă vânzarea se va face în alt loc decât acela unde se găsesc bunurile ce urmează să fie vândute, ele vor fi duse în acel loc, pe cheltuiala creditorului, în condițiile art. 751 alin. (4).

Amânarea licitației

Art. 755. – (1) La cererea părții interesate făcută, sub sancțiunea decăderii, înainte de începerea licitației, executorul judecătoresc va amâna vânzarea în cazul nerespectării termenelor de înștiințare a creditorului, debitorului sau terțului deținător ori, după caz, a termenelor de afișare sau publicare a vânzării. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalitățile de publicitate încălcate, cu respectarea dispozițiilor art. 751.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei, caz în care partea interesată va putea solicita numai luarea măsurilor prevăzute de art. 752.

Participanții la licitație

Art. 756. – (1) Poate participa la licitație orice persoană care are capacitate deplină de exercițiu, precum și capacitatea de a dobândi bunurile scoase la licitație, dacă nu este îndeobște cunoscută ca fiind insolvabilă.

(2) Debitorul urmărit nu va putea fi adjudecatar, nici personal, nici prin persoană interpusă.

(3) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu pot, nici personal, nici prin persoane interpuse, să adjudece bunurile oferite spre vânzare la un preț mai mic de 75% din prețul stabilit potrivit art. 747 alin. (1) sau (3).

Garanția de participare

Art. 757. – (1) Participanții la licitație trebuie să consemneze, cel mai târziu până la începerea licitației, la dispoziția executorului judecătoresc, cel puțin 10% din prețul de începere a licitației pentru bunurile pe care intenționează să le cumpere.

(2) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu au obligația de a depune garanția prevăzută la alin. (1).

(3) Dacă în localitatea unde are loc licitația nu funcționează nicio unitate din cele prevăzute de lege pentru a face astfel de operațiuni sau dacă licitația se desfășoară în locuri izolate, garanția poate fi depusă și la executorul judecătoresc, pe bază de chitanță de primire, făcându-se mențiune despre aceasta în procesul-verbal de licitație.

Efectuarea licitației

Art. 758. – (1) Vânzarea la licitație se va face în mod public de către executorul judecătoresc, care va oferi bunurile spre vânzare prin 3 strigări succesive.

(2) Prețul de la care începe licitația este cel prevăzut în publicații sau anunțuri, potrivit art.751 alin. (2).

(3) În raport cu natura sau cu destinația lor, bunurile se vor vinde, fiecare în parte sau mai multe împreună, ținându-se seama în toate cazurile ca prin modul de vânzare acestea să nu se deprecieze.

(4) În cazul când de la debitor s-au ridicat și sume de bani, vânzarea celorlalte bunuri nu se va putea face, decât în măsura în care acele sume nu acoperă creanța creditorului urmăritor și accesoriile acesteia, împreună cu cheltuielile de executare.

(5) Bunul se adjudecă celui care, după 3 strigări succesive, făcute la intervale de timp care să permită opțiuni și supralicitări, oferă prețul cel mai mare, iar atunci când există un singur concurent a oferit prețul de începere a licitației.

(6) Dacă bunul este grevat de vreun drept real de folosință, dobândit ulterior înscrierii vreunei ipoteci, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la prețul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicație, diminuat cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 747 alin. (2).

(7) Dacă din cauza existenței drepturilor arătate la alin. (6), nu s-a putut obține un preț suficient pentru acoperirea creanțelor ipotecare înscrise anterior, executorul judecătoresc va relua în aceeași zi licitația pentru vânzarea bunului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la prețul menționat în publicația de vânzare, fără scăderea arătată în alin. (6).

(8) Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la același termen, bunul va fi din nou scos la vânzare, caz în care licitația va începe de la prețul de 75% din cel prevăzut în publicații sau anunțuri, iar bunul va fi vândut celui care va oferi prețul cel mai mare.

(9) Dacă nu se oferă nici prețul minim prevăzut la alin. (8), licitația se va amâna la un alt termen pentru care se vor îndeplini

din nou formalitățile de publicitate prevăzute de art. 751. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data primei licitații, licitația va începe de la 50% din prețul inițial prevăzut în publicații sau anunțuri. Dacă nu se va obține nici acest preț, bunurile vor fi vândute, la același termen, la cel mai mare preț oferit, chiar și atunci când la licitație s-a prezentat un singur ofertant.

(10) În toate cazurile, la preț egal, va fi preferat cel care are un drept de preempțiune asupra bunului urmărit.

(11) Dispozițiile alin. (8) și (9) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei. În aceste cazuri, vânzarea se va face la orice preț și oricare ar fi numărul concurenților, chiar la primul termen.

(12) Executorul va ține o listă cu bunurile vândute și prețul cu care s-au vândut.

Exercitarea dreptului de preempțiune

Art. 759. – Dacă nu a participat la licitație, în termen de 5 zile de la adjudecarea bunului, cel care este titularul unui drept de preempțiune va putea să-și exercite dreptul, printr-o declarație scrisă adresată executorului judecătoresc, și să consemneze prețul la care acesta a fost adjudecat, sub sancțiunea decăderii. În acest din urmă caz, titularul dreptului de preempțiune va fi socotit adjudecat și va fi ținut de plata prețului în condițiile art. 760.

Depunerea și consemnarea prețului

Art. 760. – (1) După adjudecarea bunului, adjudecatarul este obligat să depună de îndată întregul preț, în numerar ori cu ordin de plată sau orice alt instrument legal de plată; la cererea sa, acceptată de creditor sau de reprezentantul său, prețul se va putea depune și ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitației.

(2) În cazul în care adjudecatar este însuși creditorul urmăritor și nu participă alți creditori la urmărire sau, deși participă, aceștia se află într-un rang de preferință inferior creditorului adjudecatar, el va putea depune în contul prețului creanța sa, în tot sau în parte. Dacă prețul bunului este mai mare decât valoarea creanței, creditorul va putea depune în contul prețului creanța sa numai dacă depune, de îndată sau în cel mult 5 zile de la data licitației, diferența dintre prețul de adjudecare și valoarea creanței.

(3) Dacă prețul sau, după caz, diferența de preț nu se va depune potrivit alin. (1) sau (2), se va relua licitația sau, după caz, o altă modalitate de valorificare a bunului, la același termen sau la un alt termen, pentru care se vor împlini formalitățile de publicitate prevăzute de art. 751, iar primul adjudecatar va fi

răspunzător atât de scăderea prețului obținut la a doua vânzare, cât și de cheltuielile făcute pentru aceasta; aceste sume se vor stabili de către executorul judecătoresc prin proces-verbal care constituie titlu executoriu și se vor reține cu precădere din suma depusă conform art. 757.

(4) Executorul judecătoresc va consemna de îndată sumele de bani încasate, păstrând dovada consemnării. Despre aceasta el va face mențiune și în procesul-verbal de licitație.

Închiderea licitației

Art. 761. – (1) Licitația se va închide de îndată ce din sumele obținute se pot acoperi toate creanțele ce se urmăresc, precum și toate cheltuielile de executare.

(2) Executorul judecătoresc va declara închisă licitația și în cazul în care, în timpul acesteia, survine vreuna din situațiile prevăzute la art. 693 sau, după caz, la art. 740.

Procesul-verbal de licitație

Art. 762. – (1) După închiderea licitației, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul acesteia. Acest proces-verbal va cuprinde, în afara datelor și mențiunilor prevăzute la art. 669, sub sancțiunea nulității:

a) arătarea locului, datei și orei când licitația a început și s-a terminat;

b) indicarea procesului-verbal de sechestru și constatările prevăzute la art. 754 alin. (2);

c) arătarea bunurilor vândute, prețul rezultat din vânzarea lor, precum și numele sau denumirea fiecărui adjudecatar.

(2) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de debitorul și creditorul urmăritor, dacă au fost de față, precum și de adjudecatar. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se va face mențiune despre aceasta în procesul-verbal.

(3) Lista prevăzută la art. 758 alin. (12) și raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se anexează la procesul-verbal și se păstrează împreună cu procesul-verbal de licitație la dosarul de executare.

Eliberarea titlului de proprietate

Art. 763. – (1) Executorul judecătoresc va elibera, sub semnătura sa, fiecărui adjudecatar în parte, un certificat de adjudecare, care va cuprinde data și locul licitației, numele adjudecatarului, indicarea bunului adjudecat și, după caz, a prețului plătit sau care urmează să fie plătit.

(2) Certificatul eliberat fiecărui adjudecatar constituie dovada dreptului de proprietate asupra bunurilor vândute; în

cazul titlurilor de valoare nominative, adjudecatarul va putea obține transferul acestora pe numele său, în temeiul certificatului de adjudecare. Dacă emitentul titlurilor refuză în mod nejustificat transferul, instanța de executare, la cererea adjudecatarului, va da o încheiere care va constata transferul intervenit și care va servi adjudecatarului la efectuarea înregistrărilor prevăzute de lege. Totodată, prin aceeași hotărâre, instanța va dispune obligarea emitentului la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei, precum și obligarea sa, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

(3) În toate cazurile, predarea bunului se va face după achitarea integrală a prețului; până la predare, debitorul suportă riscul pieirii bunului adjudecat.

(4) După predare, executorul va dispune, din oficiu, dacă este cazul, radierea din registrele de publicitate a drepturilor și sarcinilor stinse prin adjudecare care grevau anterior bunul adjudecat.

Efectele adjudecării

Art. 764. – Prin adjudecare cumpărătorul devine, de la data predării, proprietarul bunului adjudecat, liber de orice sarcini, care se strămută de drept asupra prețului plătit, afară de cazul în care adjudecatarul ar fi de acord să fie menținute sau vânzarea s-a făcut în condițiile art. 758 alin. (6).

Viciile ascunse

Art. 765. – În cazul vânzării silite la licitație publică nu există garanție contra viciilor ascunse ale bunului vândut.

Inadmisibilitatea desființării vânzării. Excepții

Art. 766. – (1) În cazul vânzărilor la licitație publică făcute în condițiile prezentei secțiuni nu este admisibilă nicio cerere de desființare a vânzării împotriva terțului adjudecatar care a plătit prețul, în afară de cazul în care a existat fraudă din partea acestuia. Asemenea cerere nu poate fi făcută decât pe cale de acțiune principală.

(2) Când adjudecatar a fost creditorul, vânzarea va putea fi desființată, dacă există temei de nulitate, potrivit dreptului comun.

Menținerea sau încetarea unor contracte

Art. 767. – (1) Locațiunile și celelalte acte juridice privitoare la bunul adjudecat rămân în ființă sau, după caz, încetează potrivit legii. În toate cazurile, adjudecatarul nu este ținut să respecte locațiunea sau un alt act juridic atunci când prețul convenit este mai mic cu o treime față de prețul pieței sau inferior celui rezultat din locațiunile sau actele juridice precedente.

(2) Plățile făcute înainte de scadență de către locatar sau alte persoane interesate nu pot fi opuse adjudecatorului decât dacă sunt înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare sau în alte registre publice. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

§ 4. Dispoziții speciale

Preluarea bunului în contul creanței

Art. 768. – (1) În cazul în care bunul sechestrat nu s-a putut vinde în condițiile prezentei secțiuni, orice creditor care, potrivit legii, putea cere executarea silită asupra bunurilor mobile ale debitorului, îl poate prelua în contul creanței sale la prețul stabilit în publicațiile sau anunțurile de vânzare pentru ultimul termen de licitație. Dacă acest preț este mai mare decât valoarea creanței, creditorul poate prelua bunul numai dacă depune, în condițiile art. 760 alin. (1), suma de bani ce reprezintă diferența dintre preț și valoarea creanței.

(2) Dacă mai mulți creditori vor să preia bunul în condițiile alin. (1), acesta va fi atribuit potrivit ordinii de preferință stabilite la art. 854 și 856. În cazul creditorilor de rang egal, aceștia vor prelua bunul în coproprietate proporțional cu valoarea creanței fiecăruia.

Restituirea sau predarea unor bunuri

Art. 769. – (1) Bunurile sechestrate, care nu au putut fi valorificate în condițiile prezentei secțiuni, rămân indisponibilizate cel mult un an de la data aplicării sechestrului. În cursul acestui termen, executorul judecătoresc poate proceda din nou la valorificarea acestor bunuri. Dacă nici după expirarea acestui termen bunurile nu pot fi valorificate, iar creditorul refuză să le preia în contul creanței, ele se restituie din oficiu debitorului sau unui reprezentant al său.

(2) În cazul în care debitorul căruia ar urma să i se restituie bunurile potrivit alin. (1) nu se mai află la domiciliul cunoscut și nici nu ar putea fi identificat în alt loc iar bunurile respective ar urma să treacă, potrivit legii, în proprietatea privată a unității administrativ-teritoriale unde executorul judecătoresc își are sediul, acesta le va preda organului competent.

(3) Despre predarea bunurilor prevăzute la alin. (2) executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal, ce va fi semnat de el și de organul căruia i s-a făcut predarea.

Secțiunea a 3-a *Poprirea*

Obiectul popririi

Art. 770. – (1) Sunt supuse urmăririi silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile corporale urmăribile datorate debitorului ori deținute în numele său de o a treia persoană sau pe care aceasta din urmă i le va datora în viitor, în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, în condițiile art. 722 alin. (1), pot fi poprite și bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele său.

(2) În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul urmăririi silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât și încasările viitoare, cu respectarea limitelor prevăzute la art. 718, dacă este cazul.

(3) Poprirea se poate înființa și asupra sumelor sau bunurilor mobile corporale pe care creditorul le datorează debitorului, dacă ambele creanțe sunt certe și lichide.

(4) Se va putea popri și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.

(5) Nu sunt supuse executării silite prin poprire:

a) sumele care sunt destinate unei afecțiuni speciale prevăzute de lege și asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziție;

b) sumele reprezentând credite nerambursabile sau finanțări primite de la instituții sau organizații naționale și internaționale pentru derularea unor programe ori proiecte;

c) sumele aferente plății drepturilor salariale viitoare, pe o perioadă de 3 luni de la data înființării popririi. Atunci când asupra aceluiași cont sunt înființate mai multe popriri, termenul de 3 luni în care se pot efectua plăți aferente drepturilor salariale viitoare se calculează o singură dată de la momentul înființării primei popririi.

Cererea de poprire. Competența

Art. 771. – (1) Poprirea se înființează la cererea creditorului, de către un executor judecătoresc al cărui birou se află în circumscripția curții de apel unde își are domiciliul sau sediul debitorul ori terțul poprit.

(2) În cazul popririi pe conturile unei persoane fizice sau juridice, competența aparține executorului judecătoresc al cărui birou se află în circumscripția curții de apel de la domiciliul sau sediul debitorului, ori, după caz, de la sediul principal sau, după caz, de la sediile secundare ale instituției de credit unde debitorul

și-a deschis contul. Dacă debitorul are mai multe conturi deschise, competența aparține executorului judecătoresc de la oricare din locurile unde acestea au fost deschise.

(3) Dispozițiile art. 642 alin. (4) sunt aplicabile.

Înființarea popririi

Art. 772. – (1) Poprirea se înființează fără somație, în baza încheierii de încuviințare a executării, prin adresă în care se va preciza și titlul executoriu în temeiul căruia s-a înființat poprirea, ce va fi comunicată celei de-a treia persoane arătate la art. 770 alin. (1), împreună cu o copie certificată de pe încheierea de încuviințare a executării. Despre măsura luată va fi înștiințat și debitorul căruia i se va comunica, în copie, adresa de înființare a popririi, la care se vor atașa și copii certificate de pe încheierea de încuviințare a executării și titlul executoriu în cazul în care acestea din urmă n-au fost anterior comunicate.

(2) În adresa de înființare a popririi se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile ce i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit.

(3) Adresa de înființare a popririi va cuprinde numele și domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute.

(4) În cazul în care se solicită înființarea popririi pentru toate conturile unei persoane fizice sau juridice, inclusiv pentru conturile subunităților fără personalitate juridică ale acesteia din urmă, se vor indica, dacă sunt cunoscute, elementele de identificare pentru fiecare cont în parte, respectiv pentru fiecare subunitate fără personalitate juridică a debitorului persoană juridică.

(5) În cazul în care adresa de înființare a popririi se transmite unei unități operaționale a unei instituții de credit, poprirea va fi înființată numai asupra conturilor pe care debitorul urmărit le are deschise la acea unitate. Dacă debitorul nu are cont deschis la unitatea instituției de credit sesizate, aceasta va informa executorul cu privire la conturile deschise de debitor la alte unități operaționale.

(6) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile și în cazurile în care poprirea se înființează asupra titlurilor de valoare sau a altor bunuri mobile incorporale urmăribile ce se află în păstrare la unități specializate.

(7) În cazul în care poprirea a fost înființată ca măsură de asigurare și nu a fost desființată până la obținerea titlului executoriu, se va comunica terțului poprit copie certificată de pe titlul executoriu în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute de art. 776. Titlul executoriu va fi însoțit de o adresă care va cuprinde numele și domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul, precum și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute, numărul și data adresei în baza căreia s-a înființat poprirea asiguratorie, numărul dosarului de executare și datele de identificare a contului în care a fost consemnată suma poprită asiguratoriu.

(8) După înființarea popririi, orice alt creditor al debitorului poprit va putea să poprească aceeași creanță până la eliberarea sau distribuirea sumelor rezultate din poprire, cu respectarea dispozițiilor art. 776.

Efectul înființării popririi

Art. 773. – (1) La data comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele și bunurile poprite. Din momentul indisponibilizării și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Când se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci și asupra celor exigibile în viitor.

(3) Indisponibilizarea se întinde și asupra fructelor civile ale creanței poprite, precum și asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înființarea popririi.

(4) Prin efectul indisponibilizării, plata sau cesiunea creanței poprite nu va fi opozabilă creditorului popritor. De asemenea, nu pot fi opuse creditorului popritor actele de dispoziție de orice fel făcute ulterior înființării popririi de debitorul poprit asupra bunurilor poprite.

(5) Poprirea întrerupe prescripția nu numai cu privire la creanța poprită, dar și în ce privește creanța pentru acoperirea căreia ea a fost înființată.

(6) Indisponibilizarea sumelor de bani sau a bunurilor mobile poprite nu va înceta decât dacă debitorul consemnează, cu afectațiune specială, toate sumele pentru acoperirea cărora a fost înființată poprirea, la dispoziția executorului judecătoresc, în condițiile prevăzute de art. 710. Debitorul va înmâna recipisa de

consemnare executorului judecătoresc, care va înștiința de îndată pe terțul poprit.

(7) În cazul sumelor urmăribile reprezentând venituri și disponibilități în valută, instituțiile de credit sunt autorizate să efectueze convertirea în lei a sumelor în valută, fără consimțământul titularului de cont, la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României pentru ziua respectivă, în vederea consemnării acestora potrivit dispozițiilor art. 776.

Publicitatea popririi

Art. 774. – (1) În cazul când creanța poprită este garantată cu ipotecă sau cu altă garanție reală, creditorul popritor va fi în drept să ceară, pe baza unei copii certificate de executorul judecătoresc de pe adresa de înființare a popririi, ca poprirea să fie înscrisă în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(2) Dacă garanția ipotecară este arătată în cererea de poprire, executorul judecătoresc va solicita din oficiu înscrierea în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(3) Radierea acestei înscrieri nu se va putea dispune decât cu citarea creditorului la cererea căruia aceasta a fost făcută.

Continuarea popririi

Art. 775. – (1) Poprirea rămâne în ființă și atunci când debitorul își schimbă locul de muncă sau este pensionat. În aceste cazuri, terțul poprit va trimite actele prin care s-a înființat poprirea unității la care se află noul loc de muncă al debitorului sau organului de asigurări sociale competent care, de la data primirii acestor acte, devine terț poprit.

(2) Dacă debitorul părăsește unitatea fără ca aceasta să cunoască noul loc de muncă, ea îl va încunoștința pe creditor despre această împrejurare. După aflarea noului loc de muncă al debitorului, creditorul îl va aduce la cunoștința unității de la care debitorul a plecat, pentru a se proceda potrivit alin. (1).

Obligațiile terțului poprit

Art. 776. – (1) În termen de 5 zile de la comunicarea popririi, iar în cazul sumelor de bani datorate în viitor, de la scadența acestora, terțul poprit este obligat:

1. să consemneze suma de bani, dacă creanța poprită este exigibilă, sau, după caz, să indisponibilizeze bunurile mobile incorporale poprite și să trimită dovada executorului judecătoresc, în cazul popririi înființate pentru realizarea altor creanțe decât cele arătate la pct. 2;

2. să plătească direct creditorului suma reținută și cuvenită acestuia, în cazul sumelor datorate cu titlu de obligație de

întreținere sau de alocație pentru copii, precum și în cazul sumelor datorate cu titlu de despăgubiri pentru repararea pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății. La cererea creditorului, suma îi va fi trimisă la domiciliul indicat sau, dacă este cazul, la reședința indicată, cheltuielile de trimitere fiind în sarcina debitorului.

(2) Dacă sunt înființate mai multe popriri, terțul poprit va proceda potrivit alin. (1), comunicând, după caz, executorului ori creditorilor arătați la pct. 1 și 2 din același alineat, numele și adresa celorlalți creditori, precum și sumele poprite de fiecare în parte.

(3) Terțul în mâinile căruia se află bunurile mobile incorporale poprite este supus tuturor îndatoririlor și sancțiunilor prevăzute de lege pentru custozii de bunuri sechestrate.

(4) În cazul când poprirea s-a făcut asupra unor bunuri mobile incorporale și termenul de restituire este scadent, terțul poate cere executorului să le încredințeze unui custode.

(5) Terțul poprit nu va putea face contestație împotriva popririi. El își va formula apărările în instanța de validare.

Eliberarea și distribuirea sumei consemnate

Art. 777. – (1) Executorul judecătoresc va proceda la eliberarea sau distribuirea sumei de bani consemnate, în condițiile dispozițiilor art. 776 alin. (1) pct. 1 și ale art. 853 și următoarele.

(2) În cazul creditorilor care nu locuiesc sau nu-și au sediul în localitatea unde funcționează executorul, sumele consemnate de terțul poprit vor fi trimise acestora la adresa indicată în cererea de înființare a popririi ori vor fi virate în contul indicat de aceștia, pe cheltuiala debitorului.

Cazul popririlor ce depășesc cuantumul sumei urmăribile

Art. 778. – (1) În cazul în care sunt înființate mai multe popriri și sumele pentru care s-a dispus înființarea popririi depășesc suma urmăribilă din veniturile debitorului, terțul poprit, în termenul prevăzut la art. 776 alin. (1), va reține și consemna suma urmăribilă, înștiințându-i pe executorii judecătorești care au înființat popririle, dispozițiile art. 644 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Distribuirea se va face de către executorul judecătoresc competent, potrivit dispozițiilor art. 853 și următoarele.

Validarea popririi

Art. 779. – (1) Dacă terțul poprit nu-și îndeplinește obligațiile ce-i revin pentru efectuarea popririi, inclusiv în cazul în care, în loc să consemneze suma urmăribilă a liberat-o debitorului poprit, creditorul urmăritor, debitorul sau executorul

judecătorească, în termen de cel mult o lună de la data când terțul poprit trebuia să consemneze sau să plătească suma urmărilor, poate sesiza instanța de executare, în vederea validării popririi.

(2) În cazul când asupra aceleiași sume datorate de terțul poprit există mai multe popriri, care n-au fost executate de către acesta, validarea lor se va putea judeca printr-o singură hotărâre.

(3) Instanța va cita creditorul urmăritor și pe cei intervenienți, dacă este cazul, precum și pe debitorul și terțul poprit și, la termenul fixat pentru judecarea cererii de validare, va putea dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului urmăritor toate excepțiile și mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi.

(4) Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit datorează sume de bani debitorului, instanța va da o hotărâre de validare a popririi, prin care va obliga terțul poprit să plătească creditorului, în limita creanței, suma datorată debitorului, iar, în caz contrar, va hotărî desființarea popririi.

(5) Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție va putea fi validată, dar hotărârea nu va putea fi executată decât după ajungerea creanței la termen sau, după caz, la data îndeplinirii condiției.

(6) Dacă sumele sunt datorate periodic, poprirea se validează atât pentru sumele ajunse la scadență, cât și pentru cele care vor fi scadente în viitor, în acest ultim caz validarea producându-și efectele numai la data când sumele devin scadente. În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pentru sumele viitoare, instanța va dispune menținerea popririi, până la realizarea integrală a creanței.

(7) Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile corporale care se aflau, la data înființării ei, în mâinile terțului poprit, instanța va hotărî vânzarea lor.

(8) Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile corporale datorate debitorului, dar care, la data validării, nu se mai aflau în posesia terțului, acesta va fi obligat, prin hotărârea de validare, la contravaloarea acestor bunuri, caz în care va fi urmărit direct de către executorul judecătorească.

(9) Terțul poprit care, cu rea-credință, a refuzat să-și îndeplinească obligațiile privind efectuarea popririi, va putea fi amendat, prin aceeași hotărâre de validare, cu o sumă cuprinsă între 2.000 lei și 10.000 lei.

Căile de atac

Art. 780. – Hotărârea dată cu privire la validarea popririi este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare.

Efectele validării popririi

Art. 781. – (1) Hotărârea de validare rămasă definitivă are efectul unei cesiuni de creanță și constituie titlu executoriu împotriva terțului poprit, până la concurența sumelor pentru care s-a făcut validarea.

(2) După validarea popririi, terțul poprit va proceda, după caz, la consemnarea sau plata prevăzută la art. 776, în limita sumei determinate expres în hotărârea de validare. În caz de nerespectare a acestor obligații, executarea silită se va face împotriva terțului poprit, pe baza hotărârii de validare, în limita sumei ce trebuia consemnată sau plătită.

(3) Creditorul popritor, în măsura în care creanța sa nu va putea fi acoperită prin executarea hotărârii de validare, se va putea întoarce cu alte urmăriri silite împotriva debitorului poprit.

(4) În cazul în care creanța debitorului poprit este garantată cu ipotecă, după ce hotărârea de validare a devenit definitivă, se va intabula în cartea funciară strămutarea dreptului de ipotecă, în favoarea tuturor creditorilor care au obținut validarea.

Vânzarea bunurilor poprite

Art. 782. – Dacă poprirea a fost înființată asupra unor titluri de valoare sau asupra altor bunuri mobile incorporale, executorul va proceda la valorificarea lor potrivit dispozițiilor prevăzute pentru urmărirea mobilă proprie-zisă, ținând seama și de reglementările speciale referitoare la aceste bunuri, precum și la eliberarea sau distribuirea sumelor obținute potrivit dispozițiilor art. 853 și următoarele.

Desființarea popririi

Art. 783. – (1) Dacă după înființarea popririi, cauza în temeiul căreia s-a înființat aceasta a încetat să mai existe, executorul judecătoresc, din oficiu sau la cererea debitorului poprit, va dispune desființarea popririi printr-o adresă către terțul poprit. Atunci când poprirea a fost validată, desființarea acesteia se va face de instanța de executare prin încheiere executorie, dată cu citarea părților.

(2) Când creanța debitorului poprit este garantată cu ipotecă, acesta va putea cere, în temeiul acestei adrese sau, după caz, a încheierii rămase definitive, radierea notării popririi sau a intabulării strămutării dreptului de ipotecă în cartea funciară.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător în cazul radierii popririi asupra unor creanțe sau altor bunuri mobile incorporale, înscrise în alte registre de publicitate decât cartea funciară.

Secțiunea a 4-a
Urmărirea fructelor și a veniturilor imobilelor

**§ 1. Urmărirea silită a fructelor neculese
și a recoltelor prinse de rădăcini**

**Obiectul
urmăririi**

Art. 784. – Fructele neculese și recoltetele prinse de rădăcini aparținând debitorului nu se pot urmări decât pe bază de titluri executorii; ele se pot însă sechestra, potrivit dispozițiilor art. 939 și următoarele.

**Începerea și
efectuarea
urmăririi**

Art. 785. – Urmărirea fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini nu se va putea face decât în cele 6 săptămâni dinaintea coacerii lor și va fi precedată de o somație cu două zile înaintea urmăririi. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

**Înființarea
sechestrului**

Art. 786. – (1) Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui executor judecătoresc, care va proceda la sechestrarea acestora și la numirea unui custode, ales potrivit regulilor aplicabile urmăririi mobiliare propriu-zise.

(2) Cu acest prilej, executorul va încheia un proces-verbal semnat de acesta și de persoanele care, potrivit legii, au asistat la aplicarea sechestrului. Câte un exemplar al procesului-verbal se va preda creditorului, debitorului și custodelui, iar unul se va lăsa la primăria în raza căreia se află bunurile sechestrate.

(3) De asemenea, executorul va trimite de îndată, din oficiu, un exemplar al procesului-verbal de sechestru, pentru a fi notată urmărirea în cartea funciară. Prin efectul acestei notări, urmărirea va fi opozabilă tuturor celor care dobândesc vreun drept asupra imobilului ori asupra fructelor sau recoltelor sechestrate.

(4) Dispozițiile art. 733-735 se aplică în mod corespunzător.

**Obligațiile
custodelui**

Art. 787. – (1) Custodele va avea îndatorirea de a păstra, culege și depozita fructele sau recoltetele, cheltuielile necesare fiind avansate de creditorul urmăritor, potrivit art. 751 alin. (4).

(2) Dispozițiile art. 737 și 738 se vor aplica, prin asemănare, acestui custode.

**Vânzarea
fructelor și
recoltelor**

Art. 788. – (1) Executorul judecătoresc va hotărî, după caz, vânzarea fructelor sau a recoltelor așa cum sunt prinse de rădăcini sau după ce vor fi culese.

(2) Vânzarea va fi anunțată, cu cel puțin 5 zile înainte de termen, la primăria comunei respective, la domiciliul debitorului

și locul unde se face vânzarea, precum și în alte locuri publice.

(3) Ea se va face în zilele, la orele și în locul hotărâte de executor, cu preferință în zilele nelucrătoare și în zilele de târg sau bâlci, fie la fața locului, fie în târg sau bâlci.

(4) Vânzarea se va face prin licitație publică și, de preferință, pe bani gata, în prezența unui agent al poliției sau a unui reprezentant al jandarmeriei, ori, în lipsă, a primarului sau a unui delegat al primăriei, și a debitorului sau chiar în lipsa acestuia, dacă a fost legal citat. În cazul fructelor sau recoltelor prinse de rădăcini, prețul se va putea depune, cu acordul creditorului sau al reprezentantului său, și ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitației. În toate cazurile, intrarea în posesia bunurilor adjudecate se va face numai după plata integrală a prețului.

(5) Executorul judecătoresc va putea încuviința ca vânzarea să se facă de către custode, chiar prin bună învoială, pe prețul curent, fără ca acesta să mai fie ținut de depozitare, în cazurile când:

1. fructele sau recolta sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii și vânzarea trebuie făcută de urgență;

2. depozitarea nu este cu puțință sau dă loc la cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea fructelor sau recoltelor.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (5), vânzarea se va face cu încunoștințarea creditorului și a debitorului.

(7) Sumele rezultate din vânzarea făcută de custode vor fi consemnate de acesta la entitatea specializată prevăzută de lege, în 24 de ore de la încasare, iar recipisa de consemnare va fi depusă de îndată la executor, împreună cu o listă care va fi semnată de custode și de cumpărători și în care se vor arăta fructele sau recolta vândută și prețul de vânzare.

(8) Dispozițiile art. 742-769, precum și cele ale art. 853-876 se aplică în mod corespunzător.

§2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor

Obiectul urmăririi

Art. 789. – (1) Se pot urmări toate veniturile prezente și viitoare ale imobilelor ce sunt proprietatea debitorului sau asupra cărora el are un drept de uzufruct.

(2) De asemenea, se pot urmări și veniturile debitorului arendaș sau chiriaș provenite din exploatarea imobilelor arendate sau închiriate.

(3) Urmărirea veniturilor unui imobil nu va putea fi încuviințată dacă există o urmărire imobiliară asupra aceluiași imobil.

Încuviințarea urmării

Art. 790. – (1) Cererea de urmărire este de competența instanței de executare în circumscripția căreia se află imobilul ale cărui venituri se urmăresc și va cuprinde, în afară de mențiunile arătate la art. 654, indicarea imobilului ale cărui venituri se urmăresc.

(2) După înregistrarea cererii executorul judecătoresc va solicita de îndată instanței încuviințarea urmării, dispozițiile art. 655 și 656 aplicându-se în mod corespunzător.

(3) După încuviințarea urmării veniturilor generale ale imobilului, la cererea creditorului sau, în lipsă, atunci când apreciază că este necesar, executorul judecătoresc va numi, prin încheiere, dată cu citarea în termen scurt a părților, un administrator-sechestrul, pentru administrarea veniturilor imobilului.

Administratorul-sechestrul

Art. 791. – (1) Poate fi numit administrator-sechestrul creditorul, debitorul sau o altă persoană fizică ori persoană juridică.

(2) Când administrator-sechestrul este numită o altă persoană decât debitorul, executorul îi va fixa drept remunerație o sumă, ținând seama de activitatea depusă, stabilind, totodată, și modalitatea de plată.

(3) Administratorul-sechestrul acționează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia, dispozițiile Codului civil privitoare la administrarea bunurilor altuia aplicându-se în mod corespunzător.

(4) În cazul neîndeplinirii obligațiilor stabilite în sarcina sa, administratorul-sechestrul, la cererea oricărei persoane interesate, poate fi revocat de către executorul judecătoresc și înlocuit cu altă persoană.

(5) De asemenea, la cererea oricărei persoane interesate, administratorul-sechestrul poate fi obligat la despăgubiri de către instanța de executare.

Drepturile și obligațiile administratorului-sechestrul

Art. 792. – (1) Administratorul-sechestrul este îndatorat să ia măsuri de conservare și de întreținere în bună stare a imobilului, să facă însămânțări sau plantații pomicole ori viticole și să încaseze chiriile și arenzile sau alte venituri ale imobilului, să plătească impozitele și taxele locale, dobânzile creanțelor ipotecare, primele de asigurare și, în general, orice alte prestații cu scadențe succesive în legătură cu acel imobil.

(2) El este autorizat să rețină, pentru cheltuielile de administrare, cel mult 10% din sumele încasate, fiind obligat să consemneze restul, în 24 de ore de la încasare, la entitatea

indicată de executor și să remită recipisele de îndată executorului judecătoresc.

(3) Administratorul-sechestrului este în drept să denunțe contractele de locațiune existente, potrivit clauzelor contractuale, să ceară evacuarea locatarilor, cu încuviințarea instanței de executare, și să sechestreze, în numele proprietarului, bunurile mobile ale acestora aflate în imobil.

(4) În caz de pericol de întârziere, el va putea lua măsurile de conservare sau de asigurare pe care le reclamă o bună administrare.

(5) Administratorul-sechestrului nu va putea însă încheia contracte de închiriere sau de arendare decât pe termen de cel mult 2 ani și numai cu încuviințarea instanței de executare, prin încheiere definitivă, dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

(6) În afară de cazul de evacuare prevăzut la alin. (3), încuviințarea instanței de executare este necesară și pentru intentarea acțiunilor.

Concursul de urmări

Art. 793. – În cazul când asupra aceluiași imobil s-au încuviințat urmări generale de venituri la cererea mai multor creditori, ele vor fi conexe, potrivit dispozițiilor art. 644, desemnându-se totodată un singur administrator-sechestrului în persoana celui dintâi numit sau a aceluia care ar prezenta mai multe garanții.

Publicitatea urmării

Art. 794. – (1) Executorul judecătoresc va afișa de îndată copii certificate ale încheierii de încuviințare a urmării la sediul organului de executare, la instanța de executare și la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul. De asemenea, încheierea va fi publicată și într-un ziar local, dacă există.

(2) Un exemplar al încheierii, în copie certificată de executor, se va trimite din oficiu, pentru a se face notarea urmării în cartea funciară.

Predarea imobilului

Art. 795. – (1) După încuviințarea urmării, executorul judecătoresc se va deplasa la fața locului, însoțit de administratorul-sechestrului, căruia îi va preda, pe bază de inventar, bunurile ale căror venituri sunt urmărite. Dacă debitorul refuză să permită accesul în imobil, lipsește ori refuză să predea bunurile ale căror venituri sunt urmărite, executorul judecătoresc va recurge la concursul forței publice, dispozițiile art. 723 și următoarele aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Totodată, executorul va notifica, printr-o înștiințare scrisă, pe chiriași, pe arendași sau pe cei care au alte contracte de exploatare a imobilului, că toate veniturile acestuia sunt sechestrate și că sunt îndatorați ca în viitor să plătească chiriile, arenzile sau alte venituri rezultate din contractele de exploatare a imobilului, direct administratorului-sechestrului ori să le consemneze la unitatea prevăzută de lege, depunând recipisele la administratorul-sechestrului.

(3) Executorul va încheia un proces-verbal prin care va constata aducerea la îndeplinire a celor de mai sus și care va fi semnat de el și de administratorul-sechestrului.

(4) Procesul-verbal va fi încheiat în 3 exemplare din care unul va fi predat administratorului-sechestrului, altul va fi comunicat debitorului, împreună cu încheierea de încuviințare a urmăririi, în condițiile art. 657 și următoarele, iar al treilea va fi atașat la dosarul de executare, împreună cu dovezile de comunicare a înștiințărilor făcute chiriașilor și arendașilor.

(5) Executorul va putea sechestra veniturile, în condițiile alin. (1)-(4), chiar în lipsa administratorului-sechestrului, urmând ca acestuia să i se predea bunurile ulterior.

(6) Administratorul-sechestrului, care nu a cerut predarea bunurilor în termen de 10 zile de la comunicarea numirii, va fi considerat că nu acceptă această însărcinare. Acesta și cel care refuză în mod expres însărcinarea vor fi înlocuiți de îndată cu altă persoană prin încheiere dată de executor fără citarea părților.

Efectele urmăririi

Art. 796. – (1) De la data notării urmăririi în cartea funciară, aceasta va fi opozabilă tuturor dobânditorilor de drepturi asupra imobilului.

(2) De la aceeași dată, cesiunile de venituri, contractele de închiriere, de arendare sau de exploatare a imobilului, inclusiv cesiunile de drepturi rezultând din aceste contracte, nu vor fi opozabile creditorului urmăritor.

(3) De la data notificării sechestrului persoanelor arătate la art. 795 alin. (2), plata chiriilor, arenzilor sau altor venituri ale imobilului făcută debitorului va fi, de asemenea, inopozabilă creditorului urmăritor.

(4) Plata sumelor prevăzute la alin. (3), făcută debitorului, înainte de data notificării și de termenul fixat în contractul respectiv, va fi opozabilă creditorului urmăritor numai dacă este constatată printr-un înscris cu dată certă.

Evacuarea debitorului

Art. 797. – În cazul în care debitorul ocupă el însuși imobilul ale cărui venituri sunt urmărite, la cererea creditorului,

instanța de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea, în tot sau în parte, a imobilului fie de îndată, fie într-un anumit termen, în scopul asigurării unei mai bune exploatare a acestuia.

**Sumele
necesare
întreținerii
debitorului**

Art. 798. – Dacă debitorul nu are alte mijloace de subzistență, la cererea sa, executorul judecătoresc va dispune ca o parte din venituri să servească pentru întreținerea rezonabilă a lui și a familiei sale, pe toată durata urmăririi, dispozițiile art. 822 aplicându-se în mod corespunzător.

**Descărcarea
administratorului-
sechestrului**

Art. 799. – (1) La sfârșitul fiecărei perioade de 6 luni, socotite de la data predării imobilului, sau de la data fixată de executor, precum și la sfârșitul gestiunii, administratorul-sechestrului este dator să prezinte o dare de seamă, în fața executorului și a părților interesate, cu privire la veniturile încasate și cheltuielile efectuate, pe bază de documente justificative.

(2) Executorul va verifica socotelile și, dacă acestea sunt regulat întocmite și corespund realității, va da descărcare administratorului-sechestrului, prin încheiere, dată fără citarea părților. În caz contrar, la cererea părții interesate sau din oficiu, executorul va dispune, prin încheiere, revocarea din funcție a administratorului-sechestrului și numirea altei persoane.

(3) Remunerația administratorului-sechestrului va fi plătită numai dacă socotelile au fost date și aprobate, primind descărcare de la executor. Suma remunerației se impută asupra veniturilor realizate din administrarea imobilului.

**Eliberarea și
distribuirea
veniturilor**

Art. 800. – (1) După fiecare depunere de socoteli, sumele rezultate din urmărire vor fi eliberate sau, după caz, distribuite între creditori, potrivit dispozițiilor art. 853 și următoarele.

(2) În caz de concurs între urmărirea generală de venituri și o urmărire imobiliară, înființată ulterior de un creditor ipotecar în rang prioritar, acesta din urmă va avea drept de preferință asupra veniturilor nedistribuite.

**Încetarea
urmăririi**

Art. 801. – Urmărirea de venituri încetează:

1. prin renunțare la urmărire, făcută de toți creditorii urmăritori și intervenienți;
2. prin plata creanțelor acestora, inclusiv a dobânzilor și a cheltuielilor de judecată și de executare;
3. prin depunerea, cu afecțatiune specială, a sumelor pentru care s-a făcut urmărirea, în condițiile art. 710;

4. prin adjudecarea silită a imobilului;
5. prin trecerea unui termen de 5 ani de la înființarea ei, chiar dacă creditorul urmăritor nu a fost îndeștulat. Se exceptează cazul când se urmăresc veniturile unui uzufruct asupra unui imobil.

CAPITOLUL II

Urmărirea imobiliară

Secțiunea 1

Bunurile imobile care pot fi urmărite

Obiectul urmării

Art. 802. – (1) Sunt supuse urmării silite imobiliare bunurile imobile.

(2) Pot forma obiectul urmării silite imobiliare și dreptul de uzufruct asupra unui imobil, precum și dreptul de suprafață.

(3) Dreptul de servitute poate fi urmărit silit numai odată cu fondul dominant căruia îi profită.

(4) Nu sunt supuse urmării silite imobilele declarate neurmăribile în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

(5) În cazul titlurilor executorii privitoare la creanțe a căror valoare nu depășește 5.000 lei inclusiv, urmărirea bunurilor imobile ale debitorului poate fi făcută numai dacă acesta nu are alte bunuri urmăribile sau dacă are bunuri urmăribile, dar nu pot fi valorificate.

Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară

Art. 803. – (1) Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară se face pe imobile în întregime lor.

(2) Se pot urmări în mod separat construcțiile ce formează o proprietate distinctă de sol, drepturile privitoare la proprietatea pe tronsoane, pe etaje sau pe apartamente, precum și orice alte drepturi privitoare la bunuri pe care legea le declară imobile.

Întinderea urmării

Art. 804. – (1) Urmărirea silită imobiliară se întinde deplin drept și asupra bunurilor accesorii imobilului, prevăzute de Codul civil, precum și asupra fructelor și veniturilor acestuia.

(2) Bunurile accesorii nu pot fi urmărite decât odată cu imobilul.

Imobilele minorilor și interzișilor

Art. 805. – (1) Imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească nu poate fi urmărit silit înaintea urmării mobilelor sale.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu împiedică urmărirea silită asupra unui imobil aflat în proprietatea comună a minorului sau a

persoanei puse sub interdicție judecătorească și a unei persoane cu capacitate deplină de exercițiu, dacă obligația prevăzută în titlul executoriu este comună.

Urmărirea imobilelor ipotecate

Art. 806. – (1) Creditorii, care au ipotecă înscrisă asupra unui imobil, îl pot urmări în orice mâini ar trece și pot cere vânzarea lui pentru a se îndești din prețul rezultat.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care se urmărește un imobil ipotecat care a fost ulterior înstrăinat, dobânditorul, care nu este personal obligat pentru creanța ipotecară, poate să se opună la vânzarea imobilului ipotecat, dacă au rămas alte imobile ipotecate în posesia debitorului principal și să ceară instanței de executare urmărirea prealabilă a acestora din urmă, după regulile prevăzute de Codul civil în materie de fidejusiune. Pe durata urmăririi acestor bunuri, urmărirea imobilului aparținând terțului dobânditor este suspendată.

(3) Contestația prin care terțul dobânditor se opune la scoaterea la vânzare se va putea face, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus notarea în cartea funciară a începerii urmăririi silite.

(4) Creditorii ipotecari nu pot urmări în același timp și bunurile neipotecate ale debitorului lor decât în cazul în care bunurile ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creanțelor.

Urmărirea imobilelor proprietate comună

Art. 807. – (1) Creditorii personali ai unui debitor coproprietar sau codevălmaș nu vor putea să urmărească partea acestuia din imobilele aflate în proprietate comună, ci vor trebui să ceară mai întâi partajul acestora. La cererea creditorului, acțiunea în împărțeală poate fi notată în cartea funciară.

(2) Până la soluționarea partajului, prin hotărâre rămasă definitivă, urmărirea imobilului este de drept suspendată. Dacă nu s-a făcut decât cerere de partaj, până la soluționarea acesteia prin hotărâre rămasă definitivă, se suspendă prescripția dreptului la acțiune contra debitorului coproprietar sau devălmaș.

(3) Creditorii personali pot urmări însă cota-parte determinată a debitorului lor din dreptul de proprietate asupra imobilului, fără a mai fi necesar să ceară partajul, dacă ea este neîndoielnic stabilită și lămurită și este înscrisă, prin arătarea unei fracțiuni, în cartea funciară. În acest caz, coproprietarii vor putea cere punerea în vânzare a întregului imobil aflat în coproprietate în condițiile prevăzute la art. 812.

Secțiunea a 2-a
Încuviințarea urmăririi imobiliare

Cererea de urmărire

Art. 808. – (1) Cererea de urmărire, însoțită de titlul executoriu, de extrasul de carte funciară a imobilelor urmărite și de dovada achitării taxelor de timbru, se va îndrepta la executorul judecătoresc în a cărui rază teritorială se află imobilul aparținând debitorului urmărit sau unei alte persoane, dacă se urmărește un imobil ipotecat.

(2) Dacă se urmărește un imobil care se întinde însă în diferite circumscripții, cererea se va putea face la oricare din executorii judecătorești competenți să facă executarea silită, după alegerea creditorului.

(3) Când se urmăresc mai multe imobile, înscrise la același birou sau la birouri de cadastru și publicitate imobiliară diferite, pentru o creanță garantată cu ipotecă colectivă, cererea se va îndrepta la executorul judecătoresc în a cărui rază teritorială este înscrisă ipoteca principală.

(4) Cererea de urmărire, în afară de mențiunile arătate la art. 654, va mai trebui să cuprindă:

a) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul terțului dobânditor, dacă se urmărește un imobil ipotecat care a fost înstrăinat acestuia, ori pe cele ale coproprietarilor, dacă se urmărește o parte indiviză;

b) bunurile ce se urmăresc și datele necesare identificării lor, precum județul, orașul sau comuna, strada, numărul, vecinătățile, suprafața, felul culturii sau construcțiile. Imobilele înscrise în cartea funciară se vor identifica prin arătarea localității, a numărului cărții funciare și a numerelor cadastrale sau, după caz, topografice;

c) valoarea fiecărui imobil, raportată la prețurile medii de piață din localitatea respectivă, afară de cazul când prețuirea nu este posibilă, fiind necesară opinia unui expert.

Înregistrarea cererii de urmărire

Art. 809. – După înregistrarea cererii executorul judecătoresc va solicita de îndată instanței de executare în circumscripția căreia se află imobilul încuviințarea urmăririi lui silite, dispozițiile art. 655 și 656 aplicându-se în mod corespunzător.

Încuviințarea urmăririi

Art. 810. – (1) Instanța va încuviința cererea de urmărire imobiliară, prin încheiere, care va cuprinde, în afara mențiunilor prevăzute la art. 656 alin. (3):

a) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul terțului dobânditor, dacă este cazul;

b) descrierea imobilului, așa cum este individualizat în cerere;

c) arătarea valorii de circulație a imobilului, dacă a fost indicată de creditor, potrivit art. 808 alin. (4) lit. c).

(2) Încheierea de încuviințare a executării se va comunica, în copie certificată de către executorul judecătoresc, debitorului și terțului dobânditor, dacă este cazul, însoțită de titlul executoriu și de somație, punându-li-se în vedere ca în termen de 15 zile de la primirea acesteia să plătească întreaga datorie, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare.

(3) Dacă s-a încuviințat urmărirea numai pentru cota-parte din dreptul de coproprietate aparținând debitorului în imobilul aflat în proprietate comună pe cote-părți, copii certificate ale încheierii de încuviințare a executării vor fi comunicate și coproprietarilor, cu invitația de a-și exercita dreptul ce le este recunoscut prin art. 812.

Publicitatea urmării

Art. 811. – (1) Odată cu această comunicare, executorul va solicita biroului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară să dispună, în baza încheierii prevăzute la art. 810, notarea urmării imobilului în cartea funciară, cu arătarea creditorului urmăritor și a sumei pentru care se face urmărirea.

(2) Când se urmăresc mai multe imobile, înscrise la același birou sau la birouri teritoriale de cadastru și publicitate imobiliară diferite, pentru o creanță garantată cu ipotecă colectivă, cererea de notare a urmării se va înainta biroului teritorial la care este înscrisă ipoteca principală, care, după ce va săvârși notările prevăzute de lege, va trimite din oficiu o copie de pe încheierile sale biroului de cadastru și publicitate imobiliară unde este înscrisă ipoteca secundară.

(3) Când dreptul de proprietate este înscris numai provizoriu în favoarea debitorului, notarea se va face sub condiția justificării înscrierii provizorii. În acest caz, creditorul urmăritor va fi în drept să exercite, în numele debitorului, acțiunea pentru justificarea dreptului de proprietate.

(4) Când cererea de notare nu poate fi admisă din cauza unui impediment de carte funciară, potrivit legii, se va nota respingerea acesteia.

(5) Încheierea de admitere sau respingere a notării pronunțate de registratorul de carte funciară se va comunica, în afara creditorului urmăritor, executorului judecătoresc, precum și persoanelor care, potrivit mențiunilor din cartea funciară, sunt interesate.

**Vânzarea în
întregime a
imobilului aflat
în
coproprietate**

Art. 812. – (1) Coproprietarii imobilului urmărit pentru o parte indiviză vor putea exercita dreptul de a cere scoaterea la vânzare a întregului imobil aflat în indiviziune, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a urmăririi ori, în lipsă, de la data comunicării încheierii de notare a acesteia în cartea funciară.

(2) Cererea nu va fi admisă decât dacă va fi semnată de toți coproprietarii și dacă va fi depusă personal ori, în lipsă, prin mandatar având procură specială. Dacă cererea acestora a fost legalizată de notarul public sau certificată de avocat, ea va putea fi depusă de oricare dintre coproprietari, personal sau prin reprezentant, ori va putea fi, de asemenea, transmisă prin poștă, după caz.

(3) Executorul, primind cererea, va dispune scoaterea la vânzare a întregului imobil, prin încheiere, dată fără citarea părților, care se va comunica creditorului urmăritor.

**Suspendarea
urmăririi la
cererea
debitorului**

Art. 813. – (1) După primirea încheierii de încuviințare a urmăririi, debitorul poate cere instanței de executare în termen de 10 zile de la comunicare, să-i încuviințeze ca plata integrală a datoriei, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare, să se facă din veniturile nete ale imobilelor sale, chiar neurmărite, sau din alte venituri ale sale, pe timp de 6 luni.

(2) Instanța sesizată potrivit alin. (1) va cita părțile în camera de consiliu și se va pronunța de îndată prin încheiere definitivă. În caz de admitere a cererii debitorului, instanța va dispune suspendarea urmăririi silite imobiliare, încheierea fiind comunicată și executorului.

(3) Suspendarea urmăririi se va comunica, prin grija executorului, chiriașilor și arendașilor sau altor debitori care, de la data comunicării, vor consemna toate sumele scadente în viitor la unitatea prevăzută de lege și vor depune recipisa de consemnare la executorul judecătoresc.

(4) Venitul afectat va servi în mod exclusiv pentru acoperirea creanței creditorului urmăritor.

(5) Pentru motive temeinice, creditorul poate solicita instanței reluarea urmăririi înainte de expirarea termenului de 6 luni, dispozițiile alin. (2) fiind aplicabile în mod corespunzător.

**Concursul de
urmăririi
imobiliare**

Art. 814. – În cazul când mai mulți creditori au început urmăririi asupra aceluiași imobil, ele se vor conexe de către instanță, la cererea oricăruia dintre ei sau a oricăruia dintre executorii judecătorești, în condițiile prevăzute la art. 644.

Modalitățile de valorificare

Art. 815. – Imobilele urmărite silit se valorifică prin modalitățile de vânzare prevăzute la art. 743-746, care se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 3-a
Efectele urmăririi

Inopozabilitatea unor drepturi reale

Art. 816. – Drepturile reale înscrise după notarea urmăririi imobilului în cartea funciară nu vor putea fi opuse creditorului urmăritor și adjudecatorului, în afară de cazurile expres prevăzute de lege ori de cazul în care creditorul sau adjudecatorul s-a declarat de acord cu acel drept ori debitorul sau terțul dobânditor a consemnat sumele necesare acoperirii creanțelor ce se urmăresc, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare.

Locațiunea și cesiunea de venituri

Art. 817. – (1) Închirierile sau arendările, precum și cesiunile de venituri făcute de debitor sau terțul dobânditor după data notării urmăririi, nu vor fi opozabile creditorului urmăritor și adjudecatorului.

(2) Închirierile sau arendările anterioare notării sunt opozabile, în condițiile legii, atât creditorilor urmăritori, cât și adjudecatorului. Cu toate acestea, adjudecatorul nu este ținut să respecte locațiunea atunci când prețul convenit este mai mic cu o treime decât prețul pieței sau mai mic față de cel rezultat din locațiunile precedente.

(3) Plățile de chirii sau arenze efectuate debitorului urmărit înainte de scadență nu pot fi însă opuse creditorilor urmăritori și adjudecatorului, decât dacă sunt notate în cartea funciară. Dispozițiile alin.(2) teza a doua rămân aplicabile.

Secțiunea a 4-a
Vânzarea la licitație publică

§1. Formalitățile premergătoare vânzării

Procesul-verbal de situație

Art. 818. – (1) După comunicarea încheierii de încuviințare a executării, în vederea identificării imobilului urmărit și a prețuirii lui, executorul judecătoresc se va deplasa de îndată la locul unde este situat acesta și va încheia un proces-verbal de situație. Procesul-verbal va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 828 alin. (1) lit. a)-c), e) și m), descrierea imobilului urmărit, precum și, dacă este cazul, obligațiile fiscale cu privire la imobil și sumele datorate cu titlu de cotă de contribuție la cheltuielile asociației de proprietari. În cazul în

care se refuză accesul în imobil ori debitorul lipsește și nu se găsește nicio persoană care îl poate reprezenta, executorul va putea apela la concursul forței publice, dispozițiile art. 723-725 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) În cazul în care imobilul supus urmăririi nu este înscris în cartea funciară, executorul judecătoresc va solicita biroului de cadastru și publicitate imobiliară, în numele debitorului, deschiderea cărții funciare, în baza unei documentații cadastrale întocmite de o persoană autorizată și a titlurilor de proprietate obținute, când este cazul, în condițiile art. 650.

Evacuarea debitorului

Art. 819. – În cazul în care debitorul sau terțul dobânditor ocupă el însuși imobilul urmărit, la cererea creditorului sau a executorului, instanța de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea sa din imobil, în tot sau în parte, fie de îndată, fie într-un anumit termen.

Administrarea imobilului urmărit

Art. 820. – (1) Pe data comunicării încheierii de încuviințare a executării, debitorul sau, după caz, terțul dobânditor este decăzut din dreptul de a efectua acte de administrare asupra imobilului urmărit.

(2) Executorul judecătoresc va numi un administrator-sechestru care să asigure administrarea imobilului, încasarea veniturilor, efectuarea cheltuielilor necesare și apărarea în litigiile privitoare la acest bun.

(3) Când debitorul însuși sau terțul dobânditor este administratorul-sechestru al imobilului urmărit, executorul judecătoresc îi va preda imobilul cu acest titlu.

Drepturile și obligațiile administratorului-sechestru

Art. 821. – (1) Administratorul-sechestru este obligat:

a) să păstreze și să întrețină imobilul urmărit, cu toate accesoriile lui;

b) să încaseze chiriile, arenzile și alte venituri;

c) să plătească primele de asigurare, impozitele și taxele locale;

d) să denunțe contractele de locațiune existente, cu respectarea clauzelor contractuale, și să ceară evacuarea locatarilor;

e) să încheie, cu încuviințarea instanței de executare, dată prin încheiere, cu citarea părților, contracte de locațiune, pe termen de cel mult 2 ani;

f) să culeagă fructele și recoltele și să le vândă, în condițiile prevăzute la art. 788.

(2) Dispozițiile art. 791 și următoarele se aplică în mod corespunzător și administratorului-sechestru numit în cadrul acestei proceduri.

**Sumele
necesare
întreținerii
debitorului**

Art. 822. – (1) Dacă debitorul sau terțul dobânditor nu are alt mijloc de subzistență decât veniturile imobilului urmărit, la cererea acestuia, executorul judecătoresc va fixa prin proces-verbal o cotă de cel mult 20% din aceste venituri pentru întreținerea rezonabilă a lui și a familiei sale, pe toată durata urmăririi.

(2) Împotriva măsurii luate de către executorul judecătoresc, cei interesați se pot adresa instanței de executare. Instanța va cita părțile în termen scurt, în camera de consiliu, și va hotărî prin încheiere definitivă.

**Distribuirea
veniturilor
imobilului**

Art. 823. – Sumele încasate de administratorul-sechestru se vor distribui creditorilor, odată cu prețul rezultat din vânzarea imobilului urmărit.

§2. Scoaterea în vânzare a imobilului

**Declanșarea
procedurii de
vânzare**

Art. 824. – (1) Dacă în termen de 15 zile de la primirea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu plătește datoria, executorul judecătoresc va începe procedura de vânzare.

(2) În cazul în care obiectul executării silite îl formează mai multe bunuri imobile distincte ale debitorului, procedura de vânzare prin licitație publică se va îndeplini pentru fiecare bun în parte.

**Evaluarea
imobilului
urmărit**

Art. 825. – (1) Executorul judecătoresc va stabili de îndată valoarea de circulație a imobilului, luând în considerare valoarea arătată de creditor în cererea de urmărire, iar dacă debitorul este nemulțumit de această valoare sau evaluarea de către creditor nu a fost cu putință, cea stabilită de către expert, în condițiile prezentului articol.

(2) Totodată, executorul va cere biroului de cadastru și publicitate imobiliară să-i comunice drepturile reale și alte sarcini care grevează imobilul urmărit, precum și eventualele drepturi de preferință înscrise în folosul altor persoane. Titularii acestor drepturi vor fi înștiințați despre executare și vor fi citați la termenele fixate pentru vânzarea imobilului.

(3) Debitorul nemulțumit de evaluarea imobilului, arătată în cererea de executare, poate solicita efectuarea unei expertize, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii prin care s-a

încuviințat executarea, sub sancțiunea decăderii.

(4) Expertiza poate fi cerută și de terțul dobânditor, de coproprietari, în cazul prevăzut la art. 812, precum și de creditorii intervenienți, în termenul arătat la alin. (2).

(5) La cerere se vor alătura toate înscrisurile care pot servi pentru evaluarea imobilului.

(6) Expertul va fi numit, de către executor, prin încheiere executorie, care va arăta și termenul de depunere a raportului de expertiză, dispozițiile art. 747 alin. (5)-(8) aplicându-se în mod corespunzător. Încheierea se comunică părților și expertului. Creditorul poate depune la dosar înscrisuri în vederea evaluării imobilului, dacă este cazul.

(7) O altă expertiză nu este admisibilă, dar părțile pot conveni o altă valoare.

Stabilirea prețului imobilului și a valorii altor drepturi

Art. 826. – (1) Executorul va fixa prețul imobilului, care va fi prețul de pornire a licitației, la valoarea stabilită conform art. 825, prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților.

(2) Separat de prețul imobilului se va determina și valoarea drepturilor de uzufruct, uz, abitație sau servitute, dacă aceste drepturi au fost intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci; în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară se va avea în vedere valoarea acestor drepturi menționată în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, ea se va stabili, când este cazul, prin expertiză, în condițiile arătate la art. 825.

Punerea în vânzare

Art. 827. – (1) În termen de 5 zile de la stabilirea prețului imobilului, executorul va fixa, prin încheiere definitivă, dată cu citarea în termen scurt a părților, termenul pentru vânzarea imobilului ce va fi adus la cunoștința publică prin publicații de vânzare.

(2) Termenul stabilit pentru vânzare nu va fi mai scurt de 20 de zile și nici mai lung de 40 de zile de la afișarea publicației de vânzare la locul unde va avea loc licitația.

(3) Când se urmărește un imobil înscris în cartea funciară, asupra căruia există o înscriere provizorie cu privire la dreptul de proprietate, în favoarea unui terț, termenul de vânzare nu se va putea fixa decât după radierea înscrierii provizorii.

Publicitatea vânzării

Art. 828. – (1) Publicațiile de vânzare vor cuprinde următoarele mențiuni:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numărul dosarului de executare;
- c) numele executorului judecătoresc;

d) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului, al terțului dobânditor, dacă va fi cazul, și al creditorului;

e) titlul executoriu în temeiul căruia se face urmărirea imobiliară;

f) identificarea imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic și a numărului de carte funciară, precum și descrierea lui sumară;

g) prețul la care a fost evaluat imobilul;

h) mențiunea, dacă va fi cazul, că imobilul se vinde grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute, intabulate ulterior înscrierii vreunei ipotece și că, în cazul în care creanțele creditorilor urmăritori nu ar fi acoperite la prima licitație, se va proceda, în aceeași zi, la o nouă licitație pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi. Prețul de la care vor începe aceste licitații va fi cel prevăzut la art. 835 alin. (6) și (7);

i) ziua, ora și locul vânzării la licitație;

j) somația pentru toți cei care pretind vreun drept asupra imobilului să-l anunțe executorului înainte de data stabilită pentru vânzare, în termenele și sub sancțiunile prevăzute de lege;

k) somația către toți cei care vor să cumpere imobilul să se prezinte la termenul de vânzare, la locul fixat în acest scop și, până la acel termen, să prezinte oferte de cumpărare;

l) mențiunea că ofertanții sunt obligați să depună, până la termenul de vânzare, o garanție reprezentând 10% din prețul de pornire a licitației;

m) semnătura și ștampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile arătate la alin. (1) lit. a) și c)-m) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(3) Publicația de vânzare se va afișa la sediul organului de executare și al instanței de executare, la locul unde se află imobilul urmărit, la sediul primăriei în a cărei rază teritorială este situat imobilul, precum și la locul unde se desfășoară licitația, dacă acesta este altul decât locul unde este situat imobilul.

(4) Publicații în extras, cuprinzând mențiunile prevăzute la alin. (1) lit. a) și c)-m), se vor face, sub sancțiunea nulității, într-un ziar de circulație națională, dacă valoarea imobilului depășește suma de 250.000 lei, sau într-un ziar local, dacă nu trece peste această sumă, precum și în ziare, reviste și alte publicații existente care sunt destinate vânzării unor imobile de natura celui scos la licitație, inclusiv pe pagini de internet deschise în același scop.

(5) Cheltuielile de afișare și publicare vor fi avansate de către creditorul urmărit și vor fi preluate din prețul bunurilor urmărite.

(6) Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc.

Comunicarea publicațiilor de vânzare

Art. 829. – (1) Câte un exemplar din publicația de vânzare se va comunica, potrivit dispozițiilor pentru comunicarea și înmânarea citațiilor:

a) creditorului urmărit, debitorului sau terțului dobânditor, precum și coproprietarilor, dacă va fi cazul;

b) creditorilor ipotecari înscriși în cartea funciară, precum și celor care au înscrieri provizorii sau notări în legătură cu vreun drept real, dacă înscrierile sau notările sunt anterioare notării urmăririi. Comunicarea se va face, pentru creditorii ipotecari, la domiciliul ales în actul prin care s-a constituit dreptul de ipotecă, iar în lipsă, la domiciliul sau sediul real;

c) organelor fiscale locale.

(2) În cazul în care se urmărește imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească, o copie de pe publicația de vânzare a imobilului se comunică și la parchetul de pe lângă instanța de executare.

Situația vânzătorului imobilului urmărit

Art. 830. – (1) Vânzătorul imobilului urmărit, care are, în condițiile legii, ipotecă legală, precum și dreptul de a cere sau de a declara rezoluțiunea pentru neplata prețului, va fi somat prin publicație să opteze, în scris, în termen de 5 zile de la comunicarea publicației, pentru valorificarea unuia dintre aceste drepturi.

(2) Dacă nu a optat în termenul prevăzut la alin. (1) pentru dreptul de a obține rezoluțiunea, vânzătorul se consideră decăzut din acest drept și nu mai poate reclama decât creanța garantată cu ipotecă.

(3) În cazul în care a optat pentru rezoluțiune, acțiunea în rezoluțiune a vânzării se face în cadrul contestației la executare, în termen de 15 zile de la expedierea opțiunii către executorul judecătoresc. În același termen trebuie făcută și declarația unilaterală de rezoluțiune a vânzării.

(4) Acțiunea în rezoluțiune pentru neplata prețului, introdusă potrivit alin. (3) sau, după caz, declarația unilaterală de rezoluțiune suspendă urmărirea silită a imobilului.

(5) Urmărirea silită a imobilului este de asemenea suspendată și atunci când acțiunea în rezoluțiune pentru neplata prețului a fost introdusă anterior începerii urmăririi silită cu

condiția ca aceasta să fi fost notată în cartea funciară. Dacă acțiunea în rezoluțiune introdusă anterior începerii urmăririi silite nu a fost notată în cartea funciară vânzătorul poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să-și exprime în scris opțiunea de a continua ori nu judecata și să noteze acțiunea în cartea funciară, dacă este cazul. Aceste dispoziții se aplică, în mod corespunzător, și declarației unilaterale de rezoluțiune a vânzării făcute înainte de începerea urmăririi silite.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică și coschimbașului, precum și oricărui alt înstrăinător care este titularul unei ipotece legale asupra imobilului care face obiectul urmăririi silite.

§3. Licitația și adjudecarea imobilului

Locul licitației

Art. 831. – Vânzarea se face la sediul organului de executare sau al instanței de executare ori la locul unde este situat imobilul sau în orice alt loc, dacă se consideră că este mai potrivit pentru buna valorificare a acestuia. Vânzarea se poate efectua și la sediul primăriei în raza căreia este situat imobilul.

Participanții la licitație

Art. 832. – (1) Poate participa la licitație orice persoană care este îndeobște cunoscută ca fiind solvabilă, are capacitate deplină de exercițiu, precum și capacitatea să dobândească bunul ce se vinde.

(2) Debitorul nu poate licita nici personal, nici prin persoane interpose.

(3) Solvabilitatea, capacitatea și interpunerea sunt lăsate la aprecierea sumară și imediată a executorului judecătoresc, care poate refuza făcând mențiune despre aceasta în procesul-verbal de licitație.

(4) Mandatarul va trebui să prezinte o procură specială autentică, care se va păstra la dosarul executării.

(5) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu pot să adjucece bunurile oferite spre vânzare la o valoare mai mică de 75% din prețul de pornire a primei licitații.

Garanția de participare

Art. 833. – (1) Persoanele care vor să cumpere imobilul la licitație sunt obligate să depună la unitatea prevăzută de lege, la dispoziția executorului judecătoresc, până la termenul stabilit pentru vânzare, o garanție reprezentând 10% din prețul de începere a licitației pentru termenul respectiv. Dovada consemnării va fi atașată ofertei de cumpărare.

(2) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu au obligația de a depune garanția prevăzută la alin. (1).

(3) De asemenea, sunt dispensate de garanția prevăzută la alin. (1) persoanele care, împreună cu debitorul, au asupra imobilului urmărit un drept de proprietate comună pe cote-părți sau sunt titularii unui drept de preempțiune, după caz.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (2) și (3), dacă valoarea creanței ipotecare sau valoarea cotei-părți a proprietarului nu acoperă cuantumul garanției prevăzute în alin. (1), se va completa diferența.

Amânarea licitației

Art. 834. – (1) Executorul judecătoresc va amâna vânzarea, din oficiu sau la cererea părții interesate, dacă se constată că nu au fost respectate termenele de înștiințare a debitorului sau a terțului dobânditor ori, după caz, cele de efectuare a publicității vânzării. Pentru noul termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la dată fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalitățile de publicitate încălcate, potrivit art. 828.

(2) În toate cazurile, partea interesată, dacă a fost prezentă, poate solicita amânarea vânzării prin cerere scrisă făcută înainte de începerea licitației, sub sancțiunea decăderii.

Efectuarea licitației

Art. 835. – (1) Vânzarea la licitație se face în mod public. Ea începe prin citirea de către executor a publicației de vânzare și a ofertelor primite până la acea dată.

(2) Licitarea se va ține separat pentru fiecare imobil.

(3) Dacă mai multe imobile înscrise în diferite cărți funciare sunt grevate cu aceeași ipotecă sau imobilul este compus din mai multe parcele, executorul judecătoresc va putea dispune, la cererea debitorului sau a creditorului urmăritor, ca vânzarea să se facă în același timp pentru mai multe imobile sau separat pentru fiecare parcelă în parte. Executorul judecătoresc va putea dispune ca vânzarea să se facă separat pentru o parte determinată din imobil, după efectuarea operațiunii de dezmembrare a imobilului în cartea funciară, dacă această parte nu este suficient individualizată.

(4) În cazul când imobilele sau parcelele se vând separat, ordinea vânzării lor va fi arătată de debitor, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, va fi stabilită de executor.

(5) Executorul va oferi apoi spre vânzare imobilul, prin 3 strigări succesive, la intervale de timp care să permită opțiuni și supralicitări, pornind de la prețul oferit care este mai mare decât cel la care s-a făcut evaluarea, potrivit art. 825 alin. (1) sau, în lipsa unei asemenea oferte, chiar de la acest preț.

(6) Dacă imobilul este grevat de vreun drept de uzufruct, uz, abitație sau servitute intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la prețul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicație, scăzut cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 826 alin(2).

(7) Dacă din cauza existenței drepturilor arătate la alin. (6), nu s-a putut obține un preț suficient pentru acoperirea creanțelor ipotecare înscrise anterior, socotite după datele din cartea funciară, executorul judecătoresc va relua în aceeași zi licitația pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la prețul menționat în publicația de vânzare, fără scăderea arătată la alin. (6).

(8) În cazul în care nu este oferit nici prețul la care imobilul a fost evaluat, vânzarea se va amâna la un alt termen, de cel mult 30 de zile, pentru care se va face o nouă publicație în condițiile art. 828. La acest termen, licitația va începe de la prețul de 75% din prețul de pornire a primei licitații. Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la același termen bunul va fi vândut la cel mai mare preț oferit, dar nu mai puțin de 30% din prețul de pornire a primei licitații. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă prețul de la care începe licitația.

(9) Dacă nici la a doua licitație imobilul nu a fost adjudecat, la cererea creditorului, executorul judecătoresc va putea stabili o nouă licitație în condițiile prevăzute de alin. (8). La termenul astfel stabilit la alin. (8), licitația va începe de la prețul de 50% din prețul de pornire al primei licitații. Dacă nu se obține acest preț, bunul va fi vândut, la acest termen, la cel mai mare preț oferit. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă prețul de pornire al acestei licitații.

(10) Executorul va ține o listă în care va trece numele persoanelor care au luat parte la licitație și sumele pe care le-au oferit.

(11) Executorul va declara adjudecatar persoana care, la termenul de licitație, a oferit prețul de vânzare cel mai mare ori, după caz, cel arătat la alin. (6)-(8).

(12) În toate cazurile, la preț egal, va fi preferat cel care are un drept de preempțiune asupra bunului urmărit.

Procesul-verbal de licitație

Art. 836. – (1) Executorul va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul fiecărei licitații, care va cuprinde:

- a) locul, data și ora când s-a ținut licitație;
- b) numele executorului judecătoresc;

c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului, debitorului, terțului dobânditor, dacă e cazul, și al reprezentanților lor;

d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților, cu arătarea sumelor oferite de fiecare;

e) mențiunea că ofertanții au depus garanție și că aceea a adjudecatarului s-a reținut, iar celorlalți le-a fost restituită;

f) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul adjudecatarului imobilului, dacă este cazul.

(2) Lista prevăzută la art. 835 alin. (10), ofertele de cumpărare și raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se vor anexa la procesul-verbal.

(3) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de creditor, de debitor și de terțul dobânditor, dacă sunt prezenți, precum și de adjudecatar și de alți participanți la licitație, dacă este cazul.

Exercitarea dreptului de preempțiune

Art. 837. – Dacă nu a participat la licitație, în termen de 8 zile de la adjudecarea imobilului, cel care este titularul unui drept de preempțiune va putea să-și exercite dreptul, printr-o declarație scrisă adresată executorului judecătoresc, sub sancțiunea decăderii.

Depunerea prețului

Art. 838. – (1) Adjudecatarul imobilului va depune prețul la dispoziția executorului judecătoresc, în termen de cel mult 30 de zile de la data vânzării, ținându-se seama de garanția depusă în contul prețului.

(2) Cel care și-a exercitat în termen dreptul de preempțiune, este obligat să depună prețul în termen de 15 zile de la data adjudecării. Dacă însă titularul dreptului de preempțiune nu depune prețul în acest termen, este decăzut din dreptul de preempțiune, iar vânzarea rămânând pe seama adjudecatarului, urmează ca prețul să fie depus de acesta în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) Când adjudecatar este un creditor, el poate depune creanța sa în contul prețului, fiind obligat, dacă este cazul, să depună diferența de preț în termenul prevăzut la alin. (1). Dacă există alți creditori care au un drept de preferință în condițiile art. 854 și 856, el va depune până la concurența prețului de adjudecare și suma necesară pentru plata creanțelor lor, în măsura în care acestea nu sunt acoperite prin diferența de preț.

**Nedepunerea
prețului.
Reluarea
licitației**

Art. 839. – (1) Dacă adjudecatorul nu depune prețul în termenul prevăzut la art. 838 alin. (1), imobilul se va scoate din nou în vânzare în contul acestuia, la prețul de începere a licitației la care bunul a fost adjudecat, el fiind obligat să plătească cheltuielile prilejuite de noua licitație și eventuala diferență de preț. Adjudecatorul va putea să achite la termenul de licitație prețul oferit inițial, caz în care va fi obligat numai la plata cheltuielilor cauzate de noua licitație.

(2) Dacă la noul termen de licitație imobilul nu a fost vândut, fostul adjudecator este obligat să plătească toate cheltuielile prilejuite de urmărirea imobilului.

(3) Suma datorată potrivit alin. (1) și (2) de fostul adjudecator se stabilește de executor prin procesul-verbal de licitație, care constituie titlu executoriu. Această sumă se va reține cu precădere din garanția depusă.

**Restituirea
garanțiilor**

Art. 840. – După adjudecarea imobilului către unul dintre participanții la licitație, potrivit art. 835, executorul, la cerere, va dispune restituirea garanțiilor depuse de ceilalți participanți, procedând, când este cazul, potrivit dispozițiilor art. 839 alin. (3).

**Plata prețului
în rate**

Art. 841. – La cererea adjudecatorului, executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, când acesta nu este adjudecator, precum și a debitorului pentru partea din preț care depășește valoarea creanței, poate stabili plata prețului în rate, cu dobânda legală aferentă, numărul acestora, quantumul și data scadenței lor, precum și suma care se plătește de îndată drept avans.

**Actul de
adjudecare**

Art. 842. – După plata integrală a prețului sau a avansului prevăzut la art. 841, executorul, pe baza procesului-verbal de licitație, va întocmi actul de adjudecare, care va cuprinde următoarele mențiuni:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numele executorului judecătoresc;
- c) numărul și data procesului-verbal de licitație;
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului, terțului dobânditor și al adjudecatorului;
- e) prețul la care s-a vândut și modalitatea de achitare în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata în rate;
- f) mențiunea, dacă este cazul, că imobilul s-a vândut grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute, ori, după caz, liber de aceste drepturi, în condițiile prevăzute la art. 835 alin. (6) și (7);

g) datele de identificare ale imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic și a numărului de carte funciară, precum și datele de identificare ale fostului proprietar;

h) mențiunea că actul de adjudecare, învestit cu formulă executorie, este titlu de proprietate și că poate fi înscris în cartea funciară, precum și a faptului că, pentru adjudecat, constituie titlu executoriu împotriva debitorului sau terțului dobânditor, dacă imobilul se află în posesia acestuia din urmă, sau împotriva oricărei persoane care posedă ori deține în fapt, fără niciun titlu, imobilul adjudecat;

i) mențiunea că, pentru creditor, actul de adjudecare, învestit cu formulă executorie, constituie titlu executoriu împotriva adjudecatului care nu plătește diferența de preț, în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata prețului în rate;

j) data întocmirii, semnătura și ștampila executorului judecătoresc, precum și semnătura adjudecatului.

Predarea și comunicarea actului de adjudecare

Art. 843. – (1) Un exemplar de pe actul de adjudecare se va preda adjudecatului spre a-i servi ca titlu de proprietate provizoriu, iar altul va fi comunicat din oficiu biroului de cadastru și publicitate imobiliară pentru a fi înscris provizoriu în cartea funciară, pe cheltuiala adjudecatului.

(2) Dacă adjudecatul va cere să fie numit administrator-sechestru al imobilului adjudecat, executorul îl va numi și trimite în posesie în această calitate, prin încheiere, dată fără citarea părților, care nu este supusă niciunei căi de atac.

Contestarea actului de adjudecare

Art. 844. – (1) În termen de o lună de la data înscrierii provizorii în cartea funciară, debitorul sau terțul dobânditor, creditorii urmăritori și orice altă persoană interesată, după mențiunile cărților funciare, vor putea ataca actul de adjudecare, pe cale de contestație la executare. Contestația suspendă eliberarea sau, după caz, distribuirea prețului.

(2) Dacă actul de adjudecare este anulat, executorul va continua urmărirea de la actul desființat și va solicita din oficiu ca înscrierea provizorie prevăzută la art. 843 alin. (1) să fie radiată.

(3) Sumele consemnate se vor restitui adjudecatului, iar calitatea acestuia de administrator-sechestru al imobilului urmărit încetează.

**Învestirea cu
formulă
executorie a
actului de
adjudecare**

Art. 845. – (1) Dacă nu s-a făcut contestație în termenul arătat la art. 844 alin. (1) sau dacă aceasta a fost respinsă prin hotărâre definitivă, la cererea adjudecatarului, actul de adjudecare se va investi cu formulă executorie de către instanța de executare și acesta va fi pus în posesia imobilului adjudecat, de către executor, cu excepția cazului în care a fost pus anterior în posesie, potrivit art. 843 alin. (2).

(2) Odată cu investirea cu formulă executorie, instanța de executare va dispune din oficiu, prin aceeași hotărâre, ca dreptul de proprietate al adjudecatarului să fie intabulat în cartea funciară, chiar în cazul în care adjudecatar este însuși terțul dobânditor care avea deja dreptul înscris în cartea funciară.

(3) În cazul în care imobilul a fost vândut cu plata prețului în rate, instanța de executare va dispune, prin aceeași încheiere, și înscrierea în cartea funciară a interdicției de înstrăinare și de grevare a imobilului până la plata integrală a prețului și a dobânzii corespunzătoare.

(4) Instanța de executare va preda, totodată, creditorului următor un exemplar al actului de adjudecare investit cu formulă executorie, care îi va servi drept titlu executoriu împotriva cumpărătorului, dacă acesta nu plătește diferența de preț.

***Secțiunea a 5-a
Efectele adjudecării***

**Transmiterea
proprietății
imobilului**

Art. 846. – (1) Prin adjudecarea imobilului adjudecatarul devine proprietar. De la această dată, adjudecatarul are dreptul la fructe și venituri, datorează dobânzile până la plata integrală a prețului și suportă toate sarcinile imobilului.

(2) Prin intabulare, adjudecatarul dobândește dreptul de a dispune de imobilul cumpărat, potrivit regulilor de carte funciară.

(3) De la data intabulării, imobilul rămâne liber de orice ipotecă sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță, creditorii putându-și realiza aceste drepturi numai din prețul obținut. Dacă prețul de adjudecare se plătește în rate, sarcinile se sting la plata ultimei rate.

(4) Ipotecile și celelalte sarcini reale, precum și drepturile reale intabulate după notarea urmăririi în cartea funciară se vor radia din oficiu, cu excepția celor pentru care adjudecatarul ar conveni să fie menținute; de asemenea, vor fi radiate din oficiu drepturile reale intabulate ulterior înscrierii vreunei ipotecă, dacă vânzarea s-a făcut în condițiile prevăzute la art. 835 alin. (7), toate notările făcute cu urmărirea silită, interdicția de înstrăinare

sau de grevare, dacă există, cu excepția celei prevăzute la art. 845 alin. (3), precum și promisiunea de a încheia un contract viitor, dacă până la data adjudecării beneficiarul promisiunii nu și-a înscris în cartea funciară dreptul dobândit în temeiul contractului care a făcut obiectul acesteia.

(5) Dacă imobilul a fost adjudecat cu plata prețului în rate, adjudecatarul nu îl va putea înstrăina sau greva, fără încuviințarea creditorilor urmăritori, înainte de plata integrală a prețului.

**Viciile ascunse
și leziunea**

Art. 847. – (1) În cazul vânzării silite la licitație publică nu există garanție contra viciilor ascunse.

(2) Această vânzare nu poate fi atacată nici pentru leziune.

**Mentținerea sau
încetarea unor
contracte**

Art. 848. – (1) Locațiunea și celelalte acte juridice privitoare la imobilul adjudecat rămân în ființă sau, după caz, încetează, potrivit dispozițiilor art. 817 alin. (1) și (2).

(2) Plățile făcute înainte de scadență de către locatar sau alte persoane interesate sunt supuse dispozițiilor art. 817 alin. (3).

***Secțiunea a 6-a
Dispoziții speciale***

**Stingerea
acțiunilor
contra
adjudecatarului**

Art. 849. – (1) Orice cerere de evicțiune, totală sau parțială, privind imobilul adjudecat este definitiv stinsă.

(2) În cazul imobilelor înscrise pentru prima dată în cartea funciară, în condițiile art. 818 alin. (2), cererea de evicțiune se va prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii actului de adjudecare în cartea funciară. Această prescripție curge și împotriva minorilor și persoanelor puse sub interdicție judecătorească.

**Suspendarea
împărțelii
prețului**

Art. 850. – (1) În cazul în care cererea de evicțiune prevăzută la art. 849 alin. (2) este introdusă înainte de împărțeala prețului din adjudecare, instanța de executare, la solicitarea adjudecatarului, va putea să suspende împărțeala prețului, cu sau fără cauțiune, până la judecarea definitivă a cererii de evicțiune.

(2) Când cererea de evicțiune va fi făcută după împărțeala prețului adjudecării, se va urma procedura de drept comun.

**Acțiunea în
regres**

Art. 851. – (1) Dacă a fost evins total sau parțial, adjudecatarul îl poate acționa pe debitorul urmărit pentru a fi despăgubit.

(2) În măsura în care nu se poate îndești de la debitor, adjudecatorul îi poate acționa pe creditorii care au încasat prețul de adjudecare, în limita sumei încasate de aceștia.

**Desființarea
măsurilor
asigurătorii
sau de
executare**

Art. 852. – (1) În tot cursul urmăririi silită și până la expirarea termenului prevăzut la art. 844 alin. (1), debitorul sau altă persoană interesată poate obține desființarea măsurilor asigurătorii sau de executare, consemnând la dispoziția creditorului urmăritor întreaga valoare a creanței, cu toate accesoriile și cheltuielile de executare.

(2) Dispozițiile art. 740 și 741 se aplică în mod corespunzător.

(3) În cazul în care cererea este admisă, instanța sau, după caz, executorul judecătoresc va dispune și eliberarea sumei în mâinile creditorului.

CAPITOLUL III
**Eliberarea și distribuirea sumelor realizate
prin urmărirea silită**

Secțiunea 1
Dispoziții generale

**Eliberarea
sumei**

Art. 853. – Dacă există un singur creditor urmăritor, după reținerea cheltuielilor de executare, când este cazul, suma de bani realizată prin urmărirea silită se eliberează acestuia până la acoperirea integrală a drepturilor sale, iar suma rămasă disponibilă se predă debitorului.

**Rangul
creanțelor cu
preferință
generală**

Art. 854. – (1) În cazul în care urmărirea silită a fost pornită de mai mulți creditori sau când, până la eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare, au depus și alți creditori titlurile lor, executorul judecătoresc procedează la distribuirea sumei potrivit următoarei ordini de preferință, dacă legea nu prevede altfel:

a) creanțele reprezentând cheltuieli de judecată, pentru măsuri asigurătorii sau de executare silită, pentru conservarea bunurilor al căror preț se distribuie, precum și orice alte cheltuieli făcute în interesul comun al creditorilor;

b) cheltuielile de înmormântare a debitorului, în raport cu condiția și starea acestuia;

c) creanțele reprezentând salarii și alte datorii asimilate acestora, pensiile, sumele cuvenite șomerilor, potrivit legii, ajutoarele pentru întreținerea și îngrijirea copiilor, pentru

maternitate, pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea sau întărirea sănătății, ajutoarele de deces, acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și creanțele reprezentând obligația de reparare a pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății;

d) creanțele rezultând din obligația legală de întreținere, alocații pentru copii sau obligația de plată a altor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;

e) creanțele fiscale provenite din impozite, taxe, contribuții și din alte sume stabilite potrivit legii, datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale și bugetelor fondurilor speciale;

f) creanțele rezultând din împrumuturi acordate de stat;

g) creanțele reprezentând despăgubiri pentru repararea pagubelor pricinuite proprietății publice prin fapte ilicite;

h) creanțele rezultând din împrumuturi bancare, din livrări de produse, prestări de servicii sau executări de lucrări, precum și din chirii sau arenze;

i) creanțele reprezentând amenzi cuvenite bugetului de stat sau bugetelor locale;

j) alte creanțe.

(2) În cazul creanțelor care au aceeași ordine de preferință, dacă legea nu prevede altfel, suma realizată se repartizează între creditorii proporțional cu creanța fiecăruia.

Declararea creanțelor statului

Art. 855. – (1) În termen de 15 zile de la începerea executării silite, potrivit legii, orice creditor poate cere statului sau unităților administrativ-teritoriale să declare creanțele lor privilegiate. Această cerere va fi înscrisă în registrele de publicitate numai dacă se depune dovada notificării făcute organelor fiscale teritoriale.

(2) În termen de 30 de zile de la notificare, statul sau unitatea administrativ-teritorială trebuie să declare și să înscrie valoarea creanței sale.

(3) Nerespectarea obligației prevăzute la alin. (1) are ca efect pierderea preferinței în raport cu creditorii care au solicitat declarația.

Rangul creanțelor garantate

Art. 856. – Dacă există creditorii care, asupra bunului vândut, au drepturi de gaj, ipotecă sau alte drepturi de preferință conservate, în condițiile prevăzute de lege, la distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunului, creanțele lor vor fi plătite înaintea creanțelor prevăzute la art. 854 alin. (1) lit. c).

**Rangul
creanțelor
accesorii**

Art. 857. – Dobânzile și penalitățile sau alte asemenea accesorii ale creanței principale vor urma ordinea de preferință a acestei creanțe.

Secțiunea a 2-a

Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite

**Termenul de
depunere a
titlurilor de
creanță**

Art. 858. – (1) Dacă există mai mulți creditori urmăritori sau intervenienți suma rezultată din vânzare se distribuie acestora potrivit ordinii de preferință prevăzută la art. 854-857.

(2) În acest scop, după depunerea sau consemnarea sumei rezultate din vânzare sau, după caz, de la data când adjudecarea imobilului urmărit a devenit definitivă, executorul va fixa de urgență un termen de 10 zile pentru depunerea titlurilor de creanță.

(3) Debitorul, creditorii urmăritori, organele fiscale locale, custozii, administratorul-sechestrului, adjudecatorul și titularii drepturilor și sarcinilor stinse prin adjudecare, despre care executorul a luat cunoștință în condițiile art. 730 ori art. 825 alin. (2), vor fi înștiințați din oficiu despre fixarea acestui termen, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

(4) Termenul se va afișa la sediul executorului judecătoresc și la cel al instanței de executare cu cel puțin 5 zile înainte de termenul fixat pentru depunerea titlurilor de creanță. Afișarea va fi constatată printr-un proces-verbal care se va depune la dosar.

(5) După expirarea termenului arătat la alin. (4), niciun creditor nu va mai putea lua parte la distribuirea sumei obținute din urmărire.

**Depunerea
titlurilor de
creanță**

Art. 859. – (1) În vederea participării la distribuire, toți creditorii interesați vor trebui să depună, la sediul executorului judecătoresc, în termenul prevăzut la art. 858 alin. (4), titlurile de creanță în original, care nu au fost încă depuse, arătând în mod distinct capitalul, dobânzile și cheltuielile ce le sunt datorate, precum și, dacă va fi cazul, drepturile de preferință neînscrise în cartea funciară sau în alte registre publice.

(2) Reprezentantul fiscolei va depune înscrisurile doveditoare ale creanțelor statului sau unităților administrativ-teritoriale la sediul executorului judecătoresc.

(3) Creditorii care au înființat măsuri asigurătorii asupra bunurilor urmărite, pentru a participa la distribuire, vor depune copii certificate de pe acțiune și de pe actul constatator al înființării măsurii asigurătorii.

Creanțele periodice

Art. 860. – (1) În cazul în care unul dintre titlurile depuse de creditorii urmăritori conține obligația debitorului de a plăti o sumă de bani în mod periodic, iar bunurile rămase în patrimoniul debitorului după efectuarea executării sau veniturile sale nu asigură plata în viitor a ratelor datorate, suma alocată creditorului se va stabili prin acordul părților, care va prevedea și modul de fructificare a acesteia, iar în lipsa unui acord, executorul va constata acest fapt printr-un proces-verbal semnat de el și de toate părțile prezente. În acest din urmă caz, partea interesată va putea sesiza instanța de executare în circumscripția căreia se face executarea pentru a stabili suma alocată creditorului, în termen de 15 zile de la încheierea procesului-verbal, dacă a fost prezentă, sau de la comunicarea acestuia de către executor, dacă a lipsit.

(2) Dacă părțile nu se înțeleg, instanța de executare va stabili, prin încheiere, suma cu care creditorul va participa la distribuirea sumelor realizate prin urmărire, precum și modul de fructificare a acesteia, astfel încât ratele datorate să fie plătite cu precădere din dobânzile încasate, iar dacă acestea sunt insuficiente, se vor imputa asupra capitalului. Încheierea se dă cu citarea în termen scurt a părților și este supusă numai apelului.

(3) În cazul în care niciuna din părți nu sesizează instanța de executare în termenul arătat la alin. (1), executorul judecătoresc va solicita acesteia stabilirea sumei alocate creditorului, cu respectarea dispozițiilor alin. (2).

(4) Dacă debitorul a decedat și se constată că, în raport cu numărul moștenitorilor, locul unde aceștia se găsesc, modul în care s-a făcut împărțea moștenirii sau cu alte asemenea împrejurări, plata în rate a creanțelor este greu de realizat, instanța poate, la cererea creditorului, să procedeze potrivit alin. (1), stabilind suma ce se cuvine creditorului, precum și partea din aceasta pe care o va plăti fiecare moștenitor în parte.

Încetarea curgerii dobânzilor

Art. 861. – De la data fixată pentru depunerea titlurilor de creanță, dobânzile creanțelor creditorilor urmăritori, trecute în proiectul de distribuire, încetează de a mai fi în sarcina debitorului urmărit, chiar în caz de convenție contrară. Dacă instituția de credit la care s-au depus ori consemnat aceste sume plătește dobânzi, creditorii nu vor avea drept decât la dobânzile ce se plătesc de instituția de credit la care s-au depus ori consemnat acele sume.

Interdicția popririi

Art. 862. – (1) Sumele rezultate din valorificarea bunurilor urmărite și cele consemnate la dispoziția executorului nu pot fi

poprite de către creditorii debitorului sau ai adjudecatarului.

(2) Se va putea înființa poprire numai asupra sumelor atribuite creditorilor sau debitorului prin procesul-verbal de distribuire.

Întocmirea proiectului de distribuire

Art. 863. – (1) În termen de 5 zile de la expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanță, executorul va întocmi proiectul de distribuire a sumelor, potrivit ordinii de preferință prevăzute la art. 854-857, iar dacă printre creditorii urmăritori și intervenienți se află și creditori care au intervenit tardiv, după expirarea termenului prevăzut la art. 681, creanțele acestora vor fi alocate asupra părții din suma rămasă după îndeostularea drepturilor creditorilor urmăritori și a celor care au intervenit în timp util.

(2) În cazul în care imobilele grevate de o ipotecă colectivă au fost vândute împreună, creanța garantată cu o astfel de ipotecă va fi repartizată, la cererea creditorilor cu rang posterior, asupra imobilelor adjudecate, proporțional cu prețul obținut pentru fiecare imobil în parte, iar dacă sunt creanțe ipotecare anterioare, proporțional cu restul de preț ce a rămas de la fiecare imobil, după ce s-au acoperit creanțele cu rang anterior ipotecii colective.

(3) Creanțele cu termen și cele condiționale vor fi repartizate după rangul lor, ca și cum ar fi pure și simple, cu mențiunea că ele vor fi plătite numai potrivit regulilor prevăzute la art. 870 și 871.

(4) Creanțele care nu pot fi valorificate decât după executarea bunurilor unui codebitor principal, vor fi trecute ca socotite sub condiție suspensivă.

(5) Titularii drepturilor de uzufruct, uz, abitație și servitute, stinse prin adjudecare, vor fi trecuți în ordinea înscrierii cu valoarea acestor drepturi înscrise în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, cu valoarea determinată potrivit art. 826 alin. (2), care poate fi contestată în condițiile art. 864 alin. (2).

(6) Creditorul unei rente pe viață sau altei creanțe periodice va fi trecut în ordinea înscrierii în cartea funciară, cu o sumă ale cărei dobânzi anuale să fie suficiente pentru a asigura plata ratelor rentei.

Afișarea proiectului de distribuire

Art. 864. – (1) Proiectul de distribuire va fi comunicat debitorului și creditorilor care și-au depus titlurile de creanță, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

(2) Ei vor fi citați cu mențiunea expresă că, sub sancțiunea decăderii, în termen de 5 zile de la data comunicării, pot formula,

în scris, obiecțiuni la proiectul de distribuire.

(3) În lipsa obiecțiunilor în termenul arătat la alin. (2), proiectul de distribuire devine definitiv.

(4) În caz de obiecțiune, executorul va convoca în scris debitorul și toți creditorii în vederea unei eventuale concilierii, care va avea loc la sediul executorului în termen de cel mult 15 zile de la data primirii ultimei contestații.

Încercarea de conciliere. Efectele

Art. 865. – (1) Dacă la termenul fixat în vederea concilierii, debitorul sau creditorii care au formulat obiecțiuni nu mai stăruie în menținerea lor sau se ajunge la un acord privind modul de distribuire, executorul va lua act de acordul realizat și va dispune repartizarea sumelor potrivit acestei înțelegeri, care va fi consemnată într-un proces-verbal, semnat de executor și toate persoanele prezente.

(2) Dacă nu se ajunge la un acord, iar cei care au formulat obiecțiuni stăruie în menținerea lor, executorul va încheia un proces-verbal în care va consemna obiecțiile celor prezenți, semnat de el și de cei prezenți.

(3) Cel nemulțumit de proiectul de distribuire poate introduce contestație în termen de 5 zile de la data întocmirii procesului-verbal arătat la alin. (2). Contestația suspendă de drept plata creanței sau a părții din creanța contestată. La primul termen la care părțile au fost legal citate, instanța este obligată să se pronunțe asupra menținerii sau, după caz, a înlăturării suspendării. Instanța se pronunță prin încheiere care poate fi atacată separat numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare. Apelul suspendă executarea încheierii atacate.

(4) Debitorul sau creditorii care nu s-au prezentat la termenul arătat la alin. (1) sunt considerați că au renunțat la obiecțiunile formulate, fiind decăzuți din dreptul de a face contestație la executare.

Soluționarea contestațiilor

Art. 866. – (1) Toate contestațiile formulate împotriva proiectului de distribuire se judecă de instanța de executare, printr-o singură hotărâre, de urgență și cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților. Hotărârea poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare.

(2) Contestatorul a cărui cerere a fost respinsă va răspunde față de creditorii pentru dobânzile ce trec peste acelea prevăzute la art. 861 și pentru toate prejudiciile cauzate de întârzierea la plată a sumelor cuvenite.

**Îndreptarea
erorilor de calcul
și a greșelilor
materiale**

Art. 867. – Erorile de calcul și alte greșeli materiale se vor îndrepta de executor, din oficiu sau la cerere, făcându-se mențiune despre aceasta în încheierea prin care se dispune eliberarea sau, după caz, distribuirea sumei.

Secțiunea a 3-a

Plata sumei rezultate din urmărirea silită

Condițiile

Art. 868. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, plata sumei rezultate din executare se poate dispune numai după expirarea termenului de depunere a titlurilor de creanță ori, după caz, la data expirării termenului de formulare a obiecțiunilor împotriva proiectului de distribuire.

(2) Executorul se va pronunța asupra plății sumei arătate la alin. (1) prin încheiere executorie, dată fără citarea părților.

(3) Suma rămasă se va elibera debitorului.

**Efectuarea
plăților**

Art. 869. – (1) Plățile vor fi efectuate de către unitatea la care au fost depuse sau consemnate sumele rezultate din urmărire, pe baza unei dispoziții de plată trimise de executorul judecătoresc.

(2) Dovada efectuării plății va fi comunicată executorului, care o va păstra la dosarul executării.

**Plata
creanțelor
afectate de
termen**

Art. 870. – Dacă creanța este afectată de un termen suspensiv, aceasta se va plăti chiar dacă termenul nu s-a împlinit. Când o astfel de creanță este fără dobândă, plata înainte de termen nu se va face decât dacă se scade dobânda convenită până la împlinirea termenului. Dacă, însă, creditorul nu este de acord să se facă scăderea, creanța sa se va consemna la unitatea prevăzută de lege, pentru a fi eliberată la împlinirea termenului.

**Plata
creanțelor
condiționale**

Art. 871. – (1) Atunci când condiția este rezolutorie, nu se va putea elibera creditorului suma convenită, decât dacă acesta va da o cauțiune sau va constitui o ipotecă în favoarea celor care ar trebui să se folosească de această sumă în cazul îndeplinirii condiției.

(2) Dacă însă condiția este suspensivă, suma convenită creditorului va fi distribuită creditorilor care vin după acesta, dacă aceștia vor da o cauțiune sau vor constitui o ipotecă pentru a garanta restituirea sumei primite în caz de îndeplinire a condiției.

(3) În cazul în care creditorii prevăzuți la alin. (1) și (2) nu dau o cauțiune sau nu constituie o ipotecă, suma se va consemna la unitatea prevăzută de lege până la îndeplinirea condiției

rezolutorii sau suspensive.

**Plata
creanțelor
contestate**

Art. 872. – (1) Sumele corespunzătoare creanțelor contestate sau acelor pentru care s-au înființat măsuri asigurătorii, precum și cele reclamate în condițiile prevăzute la art. 682 alin. (6), dar nerecunoscute, în tot sau în parte, de debitor, vor fi consemnate spre a fi plătite ulterior.

(2) După rămânerea definitivă a hotărârii de soluționare a contestației sau a celei date asupra acțiunii pe baza căreia s-a înființat măsura asiguratorie, executorul, la cererea debitorului sau a creditorului interesat, va dispune, potrivit hotărârii respective, fie eliberarea sumelor corespunzătoare creanței contestate ori alocate pe bază de măsură asiguratorie, fie distribuirea lor, în condițiile legii, între creditorii rămași neîndestulați. Suma rămasă se va elibera debitorului.

(3) Dacă suma reclamată a fost păstrată pentru obținerea de către creditorii intervenienți a titlurilor executorii necesare, în condițiile prevăzute la art. 682 alin. (6), executorul, la cererea uneia din părți sau chiar din oficiu, va cita debitorul, creditorul urmăritor și creditorii intervenienți, cu excepția celor îndestulați integral, și, după ascultarea celor prezenți, va dispune eliberarea sumei reținute în contul creditorilor intervenienți care au obținut între timp un titlu executoriu. Înfațișarea părților interesate va putea fi dispusă, la cererea oricărui dintre creditori, și înainte de expirarea termenului legal pentru obținerea titlului executoriu, afară de cazul în care mai există alți creditori care urmează să obțină titlul executoriu. Suma rămasă se va elibera debitorului.

**Plata
creanțelor
periodice**

Art. 873. – (1) Suma alocată creditorului unei creanțe periodice va fi întrebuințată în vederea fructificării ei, pentru asigurarea plății ratelor, în modul convenit de părțile interesate, iar în lipsa unui acord, în modul în care se va hotărî de instanța de executare, la sesizarea părții interesate sau, în lipsă, a executorului judecătoresc, în condițiile prevăzute la art. 860.

(2) Dacă dobânzile sumei alocate vor fi mai mici decât ratele datorate, diferența se va întregi prin preluare din capital.

(3) După stingerea, din orice motive, a obligației de plată, suma rămasă va fi distribuită creditorilor rămași neîndestulați sau eliberată debitorului.

**Predarea
titlurilor de
creanță**

Art. 874. – (1) Titlurile creanțelor plătite integral vor fi eliberate creditorilor, cu mențiunea stingerii totale a datoriei, iar debitorului i se va remite un certificat constatator al stingerii integrale a acelor creanțe.

(2) Titlurile creanțelor plătite parțial, vor fi eliberate creditorilor cu mențiunea părții plătite.

Închiderea procedurii

Art. 875. – (1) După predarea titlurilor, executorul, prin încheiere, dată fără citarea părților, constată încetarea urmăririi silite și dispune închiderea dosarului.

(2) Creditorii care nu au fost îndeștulați pot cere însă reluarea urmăririi silite, în condițiile legii, sau efectuarea unei noi urmăriri asupra altor bunuri ale debitorului, dacă este cazul.

Sumele neridicate

Art. 876. – Sumele consemnate și neridicate în termen de 5 ani de la data comunicării încheierii prin care s-a aprobat distribuirea acestora se fac venit la bugetul local, dispozițiile art. 769 aplicându-se în mod corespunzător.

TITLUL III Executarea silită directă

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Modul de executare

Art. 877. – (1) În cazul în care obligația debitorului prevăzută în titlul executoriu constă în lăsarea posesiei unui bun, în predarea unui bun sau a folosinței acestuia, ori în evacuarea debitorului dintr-o locuință sau dintr-o altă incintă, în desființarea unei construcții, plantații sau a altei lucrări ori în îndeplinirea oricărei alte activități stabilite pentru realizarea drepturilor creditorului, iar debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa în termenul prevăzut în somație, executorul sau, după caz, creditorul, în raport cu împrejurările cauzei și natura obligației ce se execută, va proceda fie la executarea silită, fie va sesiza instanța de executare în vederea aplicării unei amenzi judiciare.

(2) Atribuirea prin hotărâre judecătorească a unui imobil sau obligația de a-l preda, lăsa în posesie ori în folosință, după caz, cuprinde și obligația de evacuare a imobilului, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

Executarea fără somație

Art. 878. – La cererea creditorului, dacă se justifică o nevoie urgentă sau există pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire, să ascundă, să distrugă ori să deterioreze bunurile ce trebuie predate, instanța va putea să dispună, prin încheierea de încuviințare a executării silite, ca executarea silită să se facă de îndată fără somație.

Procesul-verbal de îndeplinire a executării

Art. 879. – (1) Despre îndeplinirea executării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol, executorul va încheia un proces-verbal în condițiile art. 669, stabilind totodată cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

(2) Procesul-verbal va fi predat părților interesate, iar un exemplar va fi păstrat la dosarul executării.

(3) Procesul-verbal constituie titlu executoriu în privința cheltuielilor de executare, stabilite în sarcina debitorului.

Imposibilitatea predării silită a bunului

Art. 880. – În cazul în care predarea silită a unui bun a devenit imposibilă din cauza distrugerii, ascunderii sau deteriorării acestuia ori a altor asemenea împrejurări, executorul va consemna aceasta într-un proces-verbal, întocmit în condițiile art. 879, și totodată va dispune, prin încheiere, încetarea executării silită.

Obligarea debitorului la plata contravalorii bunului

Art. 881. – (1) Dacă în titlul executoriu nu s-a stabilit ce sumă urmează a fi plătită ca echivalent al valorii lucrului în cazul imposibilității predării acestuia, instanța de executare, la cererea creditorului, va stabili această sumă prin hotărâre dată cu citarea părților.

(2) Hotărârea este executorie și este supusă numai apelului. Suspendarea executării acestei hotărâri nu se va putea obține decât cu consemnarea sumei stabilite. Dispozițiile art. 740 și 741 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Pe baza cererii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea înființa măsuri asigurătorii.

CAPITOLUL II

Predarea silită a bunurilor mobile

Înștiințarea debitorului

Art. 882. – Dacă partea obligată să predea un bun mobil, determinat prin calitate și cantitate, nu-și îndeplinește obligația în termen de 24 de ore de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, predarea lui se va face prin executare silită.

Efectuarea executării silită

Art. 883. – În vederea executării silită a obligației prevăzute la art. 882, executorul judecătoresc va ridica bunul urmărit de la debitor sau de la persoana la care se află, punându-l pe creditor în drepturile sale, stabilite prin titlul executoriu.

Procesul-verbal de constatare

Art. 884. – Executorul judecătoresc va încheia, în condițiile art. 879, un proces-verbal despre îndeplinirea executării, stabilind, totodată, cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

CAPITOLUL III

Predarea silită a bunurilor imobile

Termenul de executare

Art. 885. – (1) Nicio evacuare din imobilele cu destinație de locuință nu poate fi făcută de la 1 decembrie și până la 1 martie a anului următor, decât dacă creditorul face dovada că, în sensul dispozițiilor legislației locative, el și familia sa nu au la dispoziție o locuință corespunzătoare ori că debitorul și familia sa au o altă locuință corespunzătoare în care s-ar putea muta de îndată.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul evacuării persoanelor care ocupă abuziv, pe căi de fapt, fără niciun titlu, o locuință, și nici celor care au fost evacuați pentru că pun în pericol relațiile de conviețuire sau tulbură în mod grav liniștea publică.

Înștiințarea debitorului

Art. 886. – Dacă partea obligată să evacueze ori să predea un imobil nu-și îndeplinește această obligație în termen de 8 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, ea va fi îndepărtată prin executare silită, iar imobilul va fi predat celui îndreptățit.

Efectuarea executării silite

Art. 887. – (1) În vederea executării silite a obligației prevăzute la art. 886, executorul judecătoresc se va deplasa la fața locului, va soma pe debitor să părăsească de îndată imobilul iar, în caz de împotrivire, îl va evacua din imobilul respectiv pe debitor împreună cu toate persoanele care ocupă imobilul în fapt ori fără niciun titlu opozabil creditorului, cu sau fără ajutorul forței publice, după caz, punând pe creditor în drepturile sale.

(2) Când debitorul lipsește sau refuză să deschidă ușile, executorul va fi însoțit de agenți ai forței publice ori reprezentanți ai jandarmeriei, după caz.

(3) După deschiderea ușilor imobilului, prezența celor menționați la alin. (2) va putea fi suplinită de 2 martori asistenți.

Custodia bunurilor mobile

Art. 888. – (1) Dacă executarea privește un imobil în care se găsesc bunuri mobile ce nu formează obiectul executării și pe care debitorul nu le ridică singur ori sunt sechestrate într-o altă urmărire, executorul va încredința aceste bunuri în păstrarea unui custode, care poate fi chiar creditorul, pe cheltuiala debitorului. Despre această măsură va fi înștiințat creditorul în folosul căruia bunurile au fost sechestrate.

(2) Dispozițiile prezentei cărți referitoare la custozii în materie de urmărire mobilă proprie-zisă sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Dacă bunurile lăsate în custodie nu sunt sechestrate în favoarea altei urmăriri, executorul va fixa, prin procesul-verbal arătat la art. 889, termenul în care debitorul trebuie să le ridice, care nu poate fi mai lung de o lună.

**Procesul-verbal
de constatare**

Art. 889. – Despre îndeplinirea executării potrivit prevederilor prezentei secțiuni, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal, dispozițiile art. 879 fiind aplicabile.

**Vânzarea
bunurilor
lăsate în
custodie**

Art. 890. – (1) Dacă debitorul nu ridică bunurile în termenul arătat în procesul-verbal prevăzut la art. 889 și acestea au valoare de piață, ele vor fi scoase în vânzare, inclusiv cele care sunt insesizabile prin natura lor, potrivit regulilor din materia vânzării bunurilor mobile urmăribile.

(2) Prețul bunurilor vândute, după deducerea cheltuielilor de vânzare, va fi consemnat pe numele debitorului, care va fi înștiințat despre aceasta potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

(3) Bunurile care nu au valoare de piață sunt declarate abandonate, cu excepția hârtiilor și documentelor de natură personală, care sunt sigilate și conservate de executor timp de 2 ani.

(4) Despre toate acestea, va fi înștiințat și debitorul potrivit dispozițiilor prevăzute la alin. (2), precum și organul financiar local pentru a prelua bunurile abandonate. Dispozițiile art. 769 se aplică în mod corespunzător.

(5) La expirarea termenului prevăzut la alin. (3), executorul judecătoresc va distruge documentele conservate și va încheia un proces-verbal în care va menționa documentele oficiale și instrumentele bancare care au fost distruse.

**Reocuparea
imobilului**

Art. 891. – (1) Dacă debitorul se reinstalează sau ocupă în mod abuziv, fără niciun titlu, imobilul din care a fost evacuat sau obligat să-l lase creditorului, el va putea fi evacuat din nou, la cererea creditorului sau a altei persoane interesate.

(2) În acest caz, va putea fi făcută o nouă executare silită în baza aceluiași titlu executoriu, fără somație și fără nicio altă formalitate prealabilă.

CAPITOLUL IV

Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face

Secțiunea 1 *Dispoziții comune*

Executarea obligației de a face

Art. 892. – Dacă debitorul refuză să îndeplinească o obligație de a face cuprinsă într-un titlu executoriu, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, creditorul poate fi autorizat de instanța de executare, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, să o îndeplinească el însuși sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului.

Executarea obligației de a nu face

Art. 893. – (1) Dispozițiile prevăzute în prezenta secțiune sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul când titlul executoriu cuprinde o obligație de a nu face.

(2) Creditorul va putea cere instanței de executare să fie autorizat, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, să desființeze el însuși sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului, lucrările făcute de acesta împotriva obligației de a nu face.

Aplicarea amenzii civile

Art. 894. – (1) Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unei amenzi judiciare, de către instanța de executare.

(2) Când obligația nu este evaluabilă în bani, instanța sesizată de creditor poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților, să plătească, în favoarea statului, o amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu.

(3) Atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, amenda prevăzută la alin. (2) poate fi stabilită de instanță între 0,1% și 1% pe zi de întârziere, procentaj calculat din valoarea obiectului obligației.

(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a amenzii, debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă datorată statului cu acest titlu, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților, iar pentru acoperirea

prejudiciilor cauzate prin neîndeplinirea obligației prevăzute la alin. (1), creditorul poate cere obligarea debitorului la daune-interese; în acest din urmă caz, dispozițiile art. 881 sunt aplicabile în mod corespunzător, iar executarea silită va continua pentru realizarea daunelor-interese astfel stabilite.

(5) Amenda judiciară va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.

(6) Încheierile date în condițiile alin. (4) sunt executorii și se comunică din oficiu, prin grija grefierului de ședință, organelor fiscale competente în vederea executării silită, potrivit Codului de procedură fiscală.

Interzicerea daunelor cominatorii

Art. 895. – Pentru neexecutarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol nu se pot acorda daune cominatorii.

Concursul forței publice

Art. 896. – Dacă, în cazurile prevăzute la art. 892 și 893, debitorul se opune la executarea obligației de către creditor, executorul judecătoresc, la cererea creditorului, va obține, în condițiile legii, concursul organelor de poliție, jandarmerie sau al altor agenți ai forței publice, după caz.

Efectuarea înscrierilor în cartea funciară

Art. 897. – (1) Dacă printr-un titlu executoriu s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară împotriva celui înscris ca titular al dreptului, creditorul va putea solicita, direct sau prin intermediul executorului judecătoresc, biroului de cadastru și publicitate imobiliară să dispună înscrierea, în baza acestui titlu.

(2) Dacă cel împotriva căruia s-a dispus efectuarea înscrierii a fost totodată obligat, prin același titlu executoriu sau prin altul, să evacueze ori, după caz, să predea imobilul în mâinile creditorului, se va proceda potrivit dispozițiilor art. 885 și următoarele.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazurile în care obligația cuprinsă în titlul executoriu privește efectuarea înscrierilor în alte registre publice decât cartea funciară.

Secțiunea a 2-a
Executarea hotărârilor judecătorești
referitoare la minori

Domeniul de aplicare

Art. 898. – (1) Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile și în cazul măsurilor privitoare la minori prevăzute într-un titlu executoriu, cum sunt stabilirea locuinței minorului, darea în plasament, înapoierea minorului de către persoana care îl ține fără drept, exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul, precum și alte măsuri prevăzute de lege.

(2) În aceste cazuri, executorul judecătoresc va trimite părintelui sau persoanei la care se află minorul încheierea de încuviințare a executării împreună cu o somație în care îi va comunica acesteia data la care să se prezinte împreună cu minorul la sediul său ori în alt loc stabilit de executor, în vederea preluării acestuia de către creditor, sau, după caz, îi va pune în vedere să permită celuilalt părinte să își exercite dreptul de a avea legături personale cu minorul, potrivit programului stabilit în titlul executoriu.

(3) Dacă debitorul nu se va conforma somației executorului, acesta, la cererea creditorului, va sesiza instanța de executare pentru a se face aplicarea prevederilor art. 894.

Regulile speciale de executare

Art. 899. – (1) Dacă în termen de o lună de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 894 alin. (2), debitorul nu execută obligația sa, executorul judecătoresc va proceda la executarea silită.

(2) Executarea se va efectua în prezența unui reprezentant al direcției generale de asistență socială și protecție a copilului și, când acesta apreciază că este necesar, a unui psiholog desemnat de aceasta. Prezența psihologului nu este necesară dacă reprezentantul direcției are această calificare.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenții forței publice sunt obligați să-și dea concursul la executare, în condițiile legii.

(4) Nu este permis niciunei persoane să bruscheze minorul sau să exercite presiuni asupra lui pentru a se realiza executarea.

Opunerea la executare

Art. 900. – (1) Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația, amenda stabilită de instanță potrivit art. 894 va curge până la momentul executării, dar nu mai mult de 3 luni de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 894 alin. (2).

(2) În cazul în care debitorul nu își îndeplinește obligația în termenul prevăzut la alin. (1), precum și atunci când debitorul

este de rea-credință și ascunde minorul, executorul judecătoresc va consemna acest fapt și va sesiza de îndată parchetul de pe lângă instanța de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a hotărârii judecătorești.

Refuzul minorului

Art. 901. – (1) Dacă executorul constată că însuși minorul refuză în mod categoric să îl părăsească pe debitor sau manifestă aversiune față de creditor, va întocmi un proces-verbal în care va consemna constatările sale și pe care îl va comunica părților și reprezentantului direcției generale de asistență socială și protecție a copilului.

(2) Reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecție a copilului va sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul, pentru ca aceasta să dispună, în funcție de vârsta copilului, un program de consiliere psihologică, pentru o perioadă ce nu poate depăși 3 luni. Cererea se soluționează de urgență în camera de consiliu, prin încheiere nesupusă niciunei căi de atac, pronunțată cu citarea părinților și, după caz, a persoanei la care se află copilul. Dispozițiile legale privind ascultarea copilului rămân aplicabile.

(3) La finalizarea programului de consiliere, psihologul numit de instanță va întocmi un raport pe care îl va comunica instanței, executorului judecătoresc și direcției generale de asistență socială și protecție a copilului.

(4) După primirea raportului psihologului, executorul va relua procedura executării silite, potrivit art. 899.

(5) Dacă și în cursul acestei proceduri, executarea nu va putea fi realizată din cauza refuzului minorului, reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecție a copilului va sesiza de îndată instanța competentă pentru a se pronunța asupra menținerii măsurilor privitoare la minor care n-au putut fi puse în executare.

Procesul-verbal de constatare

Art. 902. – Executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal în care va constata modul de îndeplinire a obligațiilor prevăzute la art. 898 alin. (1), dispozițiile art. 879 fiind aplicabile în mod corespunzător.

CARTEA A VI-A

Proceduri speciale

TITLUL I

Procedura divorțului

CAPITOLUL I

Dispoziții comune

Instanța competentă

Art. 903. – (1) Cererea de divorț este de competența judecătorei în circumscripția căreia se află cea din urmă locuință comună a soților. Dacă soții nu au avut locuință comună sau dacă niciunul din soți nu mai locuiește în circumscripția judecătorei în care se află cea din urmă locuință comună, judecătoria competentă este aceea în circumscripția căreia își are locuința pârâtul, iar când pârâtul nu are locuința în țară, este competentă judecătoria în circumscripția căreia își are locuința reclamantului.

(2) Dacă nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința în țară, părțile pot conveni să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România. În lipsa unui asemenea acord, cererea de divorț este de competența Judecătorei Sectorului 5 al municipiului București.

Cererea de divorț

Art. 904. – (1) Cererea de divorț va cuprinde, pe lângă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori ai celor 2 soți ori adoptați de aceștia.

(2) Dacă nu sunt copii minori, se va menționa în cerere această împrejurare.

(3) La cerere se vor alătura o copie a certificatului de căsătorie și, după caz, câte o copie a certificatelor de naștere ale copiilor minori.

(4) La cerere se poate alătura, după caz, înțelegerea soților rezultată din mediere cu privire la desfacerea căsătoriei și, după caz, la rezolvarea aspectelor accesorii divorțului.

Cererea reconvențională

Art. 905. – (1) Soțul pârât poate să facă și el cerere de divorț, cel mai târziu până la primul termen de judecată la care a fost citat în mod legal, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată, pârâtul va putea face cerere până la începerea dezbaterilor asupra fondului, în cererea reclamantului.

(2) Cererea pârâtului se va face la aceeași instanță și se va judeca împreună cu cererea reclamantului.

(3) În cazul în care motivele divorțului s-au ivit după începerea dezbaterilor asupra fondului la prima instanță și în timp ce judecata primei cereri se află în apel, cererea pârâtului va putea fi făcută direct la instanța investită cu judecarea apelului.

(4) Neintroducerea cererii în termenele arătate la alin. (1) și (3) atrage decăderea soțului pârât din dreptul de a cere divorțul pentru acele motive. Dacă cererea reclamantului a fost respinsă, soțul pârât poate cere divorțul pentru motive ivite ulterior.

Calitatea procesuală activă

Art. 906. – (1) Desfacerea căsătoriei prin divorț poate fi cerută numai de soți.

(2) Cu toate acestea, soțul pus sub interdicție judecătorească poate cere divorțul prin reprezentant legal sau personal în cazul în care face dovada că are capacitatea de discernământ neafectată.

Cererile accesorii și incidentale

Art. 907. – (1) La cerere, instanța de divorț se pronunță și cu privire la:

a) exercitarea autorității părintești, contribuția părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor, locuința copilului și dreptul părintelui de a avea legături personale cu acesta;

b) numele soților după divorț;

c) locuința familiei;

d) despăgubirea pretinsă pentru prejudiciile materiale sau morale suferite ca urmare a desfacerii căsătoriei;

e) obligația de întreținere sau prestația compensatorie între foștii soți;

f) încetarea regimului matrimonial și, după caz, lichidarea comunității de bunuri și partajul acestora.

(2) Când soții au copii minori, născuți înaintea sau în timpul căsătoriei ori adoptați, instanța se va pronunța asupra exercitării autorității părintești, precum și asupra contribuției părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor, chiar dacă acest lucru nu a fost solicitat prin cererea de divorț.

(3) De asemenea, instanța se va pronunța din oficiu și asupra numelui pe care îl vor purta soții după divorț, potrivit prevederilor Codului civil.

Măsurile vremelnice

Art. 908. – Instanța poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanță președințială, măsuri provizorii cu privire la stabilirea locuinței copiilor minori, la obligația de întreținere, la încasarea alocației de stat pentru copii și la folosirea locuinței familiei.

**Prezența
personală a
părților**

Art. 909. – (1) În fața instanțelor de fond, părțile se vor înfățișa în persoană, afară numai dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție judecătorească, are reședința în străinătate sau se află într-o altă asemenea situație, care îl împiedică să se prezinte personal; în astfel de cazuri, cel în cauză se va putea înfățișa prin avocat, mandatar sau, după caz, prin tutore ori curator.

(2) Instanța va încerca la fiecare înfățișare împăcarea soților.

(3) În toate cazurile, instanța este obligată să îl asculte pe copilul minor, potrivit prevederilor Codului civil.

**Absența
reclamantului**

Art. 910. – Dacă la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesuținută.

**Citarea
pârâtului**

Art. 911. – Dacă procedura de citare a soțului pârât a fost îndeplinită prin afișare, iar acesta nu s-a prezentat la primul termen de judecată, instanța va cere dovezi sau va dispune cercetări pentru a verifica dacă pârâtul își are locuința la locul indicat în cerere și, dacă va constata că nu locuiește acolo, va dispune citarea lui la locuința sa efectivă, precum și, dacă este cazul, la locul său de muncă.

**Renunțarea la
judecată**

Art. 912. – Reclamantul poate renunța la judecată în tot cursul judecății, chiar dacă pârâtul se împotrivește. Renunțarea reclamantului nu are niciun efect asupra cererii de divorț făcute de pârât.

**Împăcarea
soților**

Art. 913. – (1) Soții se pot împăca în tot cursul judecății, chiar dacă nu au fost plătite taxele de timbru. În acest caz, instanța va lua act de împăcare și va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului, precum și restituirea taxelor de timbru, dacă au fost achitate.

(2) Oricare dintre soți va putea formula o cerere nouă pentru fapte petrecute după împăcare și, în acest caz, se va putea folosi și de faptele vechi.

**Decesul unuia
dintre soți**

Art. 914. – (1) Dacă în timpul procesului de divorț unul dintre soți decedează, instanța va lua act de încetarea căsătoriei și va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului.

(2) Cu toate acestea, când cererea de divorț se întemeiază pe culpa pârâtului și reclamantul decedează în cursul procesului, lăsând moștenitori, aceștia vor putea continua acțiunea, pe care

instanța o va admite numai dacă va constata culpa exclusivă a soțului pârât. În caz contrar, dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

(3) Pentru introducerea în cauză a moștenitorilor soțului reclamant, instanța va face aplicarea art. 406 alin. (1) pct. 1.

**Nemotivarea
hotărârii**

Art. 915. – Hotărârea prin care se pronunță divorțul nu se va motiva, dacă ambele părți solicită instanței aceasta.

**Căile
de atac.
Publicitatea
hotărârii**

Art. 916. – (1) Apelul reclamantului împotriva hotărârii prin care s-a respins cererea va fi respins ca nesusținut, dacă la judecată se prezintă numai pârâtul.

(2) Apelul pârâtului va fi judecat chiar dacă se înfățișează numai reclamantul.

(3) Dacă unul dintre soți s-a recăsătorit, hotărârea definitivă prin care s-a desfăcut căsătoria nu este supusă contestației în anulare și revizuirii în ce privește divorțul.

(4) Instanța la care hotărârea de divorț a rămas definitivă o va trimite, din oficiu, serviciului de stare civilă unde a fost încheiată căsătoria, Registrului național al regimurilor matrimoniale, prevăzut de Codul civil și, dacă unul dintre soți a fost întreprinzător, registrului comerțului.

CAPITOLUL II

Divorțul remediu

Secțiunea 1

Divorțul prin acordul soților

**Domeniul de
aplicare**

Art. 917. – Dispozițiile prezentei secțiuni nu se aplică cazurilor în care soții au optat pentru divorțul pe cale administrativă sau notarială, în condițiile Codului civil.

**Depunerea
cererii**

Art. 918. – (1) În cazul în care cererea de divorț se întemeiază, în condițiile prevăzute de Codul civil, pe acordul părților, ea va fi semnată de ambii soți sau de către un mandatar comun, cu procură specială autentică. Dacă mandatarul este avocat, el va certifica semnătura soților, potrivit legii.

(2) Atunci când este cazul, în cererea de divorț, soții vor stabili și modalitățile în care au convenit să fie soluționate cererile accesorii divorțului.

(3) Primind cererea formulată în condițiile alin. (1), instanța va verifica existența consimțământului soților, după care va fixa termen pentru soluționarea cererii în camera de consiliu.

Soluționarea cererii

Art. 919. – (1) La termenul de judecată, instanța va verifica dacă soții stăruie în desfacerea căsătoriei pe baza acordului lor și, în caz afirmativ, va pronunța divorțul, fără a face mențiune despre culpa soților. Prin aceeași hotărâre, instanța va lua act de învoiala soților cu privire la cererile accesorii, în condițiile legii.

(2) Dacă soții nu se învoiesc asupra cererilor accesorii, instanța va administra probele prevăzute de lege pentru soluționarea acestora și, la cererea părților, va pronunța o hotărâre cu privire la divorț, potrivit alin. (1), soluționând totodată și cererile privind exercitarea autorității părintești, contribuția părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor și numele soților după divorț.

(3) Dacă va fi cazul, cu privire la celelalte cereri accesorii instanța va continua judecata, pronunțând o hotărâre supusă căilor de atac prevăzute de lege.

(4) Hotărârea pronunțată în condițiile alin. (1) este definitivă, iar hotărârea pronunțată potrivit alin. (2) este definitivă numai în ceea ce privește divorțul.

Cererea acceptată de pârât

Art. 920. – (1) Când cererea de divorț este întemeiată pe culpa soțului pârât, iar acesta recunoaște faptele care au dus la destrămarea vieții conjugale, instanța, dacă reclamantul este de acord, va pronunța divorțul fără a cerceta temeinicia motivelor de divorț și fără a face mențiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

(2) Dispozițiile art. 919 alin.(2) - (4) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă reclamantul nu este de acord cu pronunțarea divorțului în condițiile alin.(1), cererea va fi soluționată potrivit art. 922.

Secțiunea a 2-a ***Divorțul din motive de sănătate***

Condițiile

Art. 921. – Când divorțul este cerut pentru că starea sănătății unuia dintre soți face imposibilă continuarea căsătoriei, instanța va administra probe privind existența bolii și starea sănătății soțului bolnav și va pronunța divorțul, potrivit Codului civil, fără a face mențiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

CAPITOLUL III

Divorțul din culpa soților

Culpa în destrămarea căsătoriei

Art. 922. – (1) Instanța va pronunța divorțul din culpa soțului pârât atunci când, din cauza unor motive temeinice, imputabile acestuia, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

(2) Instanța poate să pronunțe divorțul din culpa ambilor soți, chiar atunci când numai unul din ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese că amândoi sunt vinovați de destrămarea căsătoriei.

(3) Dacă pârâtul nu a făcut cerere reconvențională, iar din dovezile administrate rezultă că numai reclamantul este culpabil de destrămarea căsătoriei, cererea acestuia va fi respinsă ca neîntemeiată.

Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată

Art. 923. – (1) Când soții sunt separați în fapt de cel puțin 5 ani, oricare dintre ei va putea cere divorțul, asumându-și responsabilitatea pentru eșecul căsătoriei. În acest caz, instanța va verifica existența și durata despărțirii în fapt și va pronunța divorțul din culpa exclusivă a reclamantului.

(2) Dacă soțul pârât se declară de acord cu divorțul, se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile art. 919.

TITLUL II

Procedura punerii sub interdicție judecătorească

Instanța competentă

Art. 924. – Cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane se soluționează de instanța competentă în a cărei circumscripție aceasta își are domiciliul.

Conținutul cererii

Art. 925. – Cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane va cuprinde, pe lângă elementele prevăzute la art. 189, faptele din care rezultă alienația mintală sau debilitatea mintală a acesteia, precum și dovezile propuse.

Măsurile prealabile

Art. 926. – (1) După primirea cererii, președintele instanței va dispune să se comunice celui a cărui punere sub interdicție judecătorească a fost cerută, copii de pe cerere și de pe înscrisurile anexate. Aceeași comunicare se va face și procurorului atunci când cererea nu a fost introdusă de acesta.

(2) Procurorul, direct sau prin organele poliției, va efectua cercetările necesare, va lua avizul unei comisii de medici specialiști, iar dacă cel a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută se găsește internat într-o unitate sanitară, va lua și avizul acesteia.

(3) Președintele, dacă este cazul, sesizează instanța de tutelă în a cărei circumscripție domiciliază cel a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută, în vederea numirii unui curator în condițiile prevăzute de Codul civil. Numirea curatorului este obligatorie în vederea reprezentării în instanță a celui a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută, în cazul în care starea sănătății lui împiedică prezentarea sa personală.

Internarea provizorie

Art. 927. – Dacă, potrivit avizului comisiei de medici specialiști și, când este cazul, al unității sanitare prevăzute la art. 926 alin. (2), este necesară observarea mai îndelungată a stării mintale a celui a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută și observarea nu se poate face în alt mod, instanța, solicitând și concluziile procurorului, va putea dispune internarea provizorie, pe cel mult 6 săptămâni, într-o unitate sanitară de specialitate.

Judecata

Art. 928. – (1) După primirea actelor prevăzute la art. 926, se va fixa termenul pentru judecarea cererii, dispunându-se citarea părților.

(2) La termenul de judecată, instanța este obligată să asculte pe cel a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută, punându-i și întrebări pentru a constata starea sa mintală. Dacă cel a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută nu este în stare să se înfățișeze în instanță, el va fi ascultat la locul unde se găsește.

(3) Judecarea se va face cu participarea procurorului.

Comunicarea hotărârii

Art. 929. – (1) După ce hotărârea de punere sub interdicție judecătorească a rămas definitivă, instanța care a pronunțat-o va comunica, de îndată, dispozitivul acesteia în copie legalizată, după cum urmează:

a) serviciului de stare civilă la care nașterea celui pus sub interdicție judecătorească este înregistrată, pentru a se face mențiune pe marginea actului de naștere;

b) instanței de tutelă în circumscripția căreia domiciliază cel pus sub interdicție judecătorească, în vederea numirii unui tutore;

c) serviciului sanitar competent, pentru ca acesta să instituie, asupra celui pus sub interdicție judecătorească, potrivit legii, o supraveghere permanentă;

d) biroului de cadastru și publicitate imobiliară competent, pentru notarea în cartea funciară, când este cazul;

e) registrului comerțului, dacă persoana pusă sub interdicție judecătorească este întreprinzător.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și instanțelor investite cu judecarea căilor de atac prevăzute de lege.

(3) În cazul în care cererea de punere sub interdicție judecătorească a fost respinsă, curatela instituită pe durata procesului încetează de drept.

Ridicarea interdicției

Art. 930. – (1) Ridicarea interdicției judecătorești se face cu procedura prevăzută în prezentul titlu, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Despre ridicarea interdicției judecătorești se face mențiune pe hotărârea prin care s-a pronunțat interdicția judecătorească.

TITLUL III

Procedura de declarare a morții

Instanța competentă

Art. 931. – Cererea de declarare a morții unei persoane se introduce la instanța competentă în a cărei circumscripție acea persoană a avut ultimul domiciliu cunoscut.

Măsurile prealabile

Art. 932. – (1) După sesizarea instanței, președintele va cere primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, precum și organelor poliției în a căror rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut, să culeagă informații cu privire la acesta.

(2) Totodată, președintele va dispune să se facă afișarea cererii la ultimul domiciliu cunoscut al celui dispărut, la sediul primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București și la sediul instanței, precum și publicarea într-un ziar de largă circulație, a unui anunț despre deschiderea procedurii declarării morții, cu invitația ca orice persoană să comunice datele pe care le cunoaște în legătură cu cel dispărut.

(3) Președintele va sesiza instanța de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui a cărui moarte se cere a fi declarată, spre a numi, dacă este cazul, un curator, în condițiile prevăzute de Codul civil.

(4) Dacă în patrimoniul persoanei a cărei moarte se cere a fi declarată există bunuri imobile, președintele va cere, din oficiu, notarea cererii în cartea funciară, precum și înregistrarea acesteia în registrul comerțului, dacă este întreprinzător.

Judecata

Art. 933. – (1) După trecerea a două luni de la data efectuării publicațiilor și după primirea rezultatelor cercetărilor, se va fixa termen de judecată.

(2) Persoana a cărei moarte se cere a fi declarată se citează la ultimul domiciliu cunoscut; citația se publică într-un ziar de largă circulație. Dacă persoana în cauză a avut un mandatar, va fi citat și acesta, pentru a da lămuriri instanței.

(3) De asemenea, va fi citat și curatorul, dacă a fost numit.

(4) Judecarea se va face cu participarea procurorului.

Comunicarea hotărârii

Art. 934. – (1) Prin grija instanței care a judecat cererea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții rămase definitivă se va afișa timp de două luni la sediul acelei instanțe și al primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, în a cărei rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel declarat mort, precum și la acest domiciliu.

(2) Dispozitivul hotărârii va fi comunicat instanței de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort spre a se numi un curator, dacă va fi cazul.

(3) De asemenea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții, cu mențiunea că hotărârea a rămas definitivă, va fi comunicat serviciului de stare civilă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, pentru a înregistra moartea.

(4) Când este cazul, dispozitivul hotărârii de declarare a morții va fi notat în cartea funciară și se va înregistra în registrul comerțului, în registrul succesoral, precum și în alte registre publice.

Situațiile speciale

Art. 935. – (1) Cererea de declarare a morții unei persoane a cărei încetare din viață este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat, se poate introduce și la instanța în a cărei circumscripție a decedat acea persoană.

(2) Cererea se poate introduce de îndată ce s-a cunoscut faptul morții, pe baza cercetărilor făcute de organele competente. Instanța va putea dispune și administrarea altor probe. Dispozițiile art. 932 alin. (1) și (2) și art. 933 alin. (1) nu sunt aplicabile.

**Nulitatea
hotărârii**

Art. 936. – (1) Cererea de constatare a nulității hotărârii declarative de moarte în cazul în care persoana este în viață, se face la instanța care a pronunțat hotărârea. Tot astfel se va proceda când se înfățișează certificatul de stare civilă prin care se constată decesul celui declarat mort.

(2) Judecarea cererii se face cu citarea persoanelor care au fost părți în procesul de declarare a morții și cu participarea procurorului.

(3) Dispozitivul hotărârii de constatare a nulității hotărârii, cu mențiunea că aceasta a rămas definitivă, se comunică serviciului de stare civilă pentru anularea înregistrării.

**Rectificarea
datei morții**

Art. 937. – La cererea oricărei persoane interesate, urmând procedura prevăzută la art. 936, instanța va rectifica data morții stabilită prin hotărâre, dacă se va dovedi că nu a fost cu puțință ca moartea să se fi produs la acea dată.

**Notarea cererii
în cartea
funciară**

Art. 938. – Când se cere rectificarea sau constatarea nulității hotărârii declarative de moarte și în patrimoniul persoanei a cărei moarte a fost declarată există bunuri imobile, instanța, din oficiu, va dispune notarea cererii în cartea funciară.

TITLUL IV Măsurile asigurătorii

CAPITOLUL I Sechestrul asigurător

Secțiunea 1 Dispoziții generale

Noțiunea

Art. 939. – Sechestrul asigurător constă în indisponibilizarea bunurilor mobile sau imobile urmăribile ale debitorului aflate în posesia acestuia sau a unui terț în scopul valorificării lor în momentul în care creditorul unei sume de bani va obține un titlu executoriu.

**Condițiile de
înființare**

Art. 940. – (1) Creditorul care nu are titlu executoriu, dar a cărui creanță este constatată în scris și este exigibilă, poate solicita înființarea unui sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale debitorului, dacă dovedește că a intentat cerere de chemare în judecată. El poate fi obligat la plata unei cauțiuni în quantumul fixat de către instanță.

(2) Același drept îl are și creditorul a cărui creanță nu este constatată în scris, dacă dovedește că a intentat acțiune și depune, odată cu cererea de sechestru, o cauțiune de jumătate din valoarea reclamată.

(3) Instanța poate încuviința sechestrul asigurător chiar dacă creanța nu este exigibilă, în cazurile în care debitorul a micșorat prin fapta sa asigurările date creditorului sau nu a dat asigurările promise ori atunci când este pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire sau să-și ascundă ori să-și risipească averea. În aceste cazuri, creditorul trebuie să dovedească îndeplinirea celorlalte condiții prevăzute la alin. (1) și să depună o cauțiune al cărei quantum va fi fixat de către instanță.

Procedura de soluționare

Art. 941. – (1) Cererea de sechestru asigurător se adresează instanței care este competentă să judece procesul în prima instanță.

(2) Instanța va decide de urgență, în camera de consiliu, fără citarea părților, prin încheiere executorie, fixând totodată, dacă este cazul, quantumul cauțiunii și termenul înăuntrul căruia urmează să fie depusă aceasta. Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare, la instanța ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților.

(3) Dispozițiile art. 984 alin. (4) se aplică atât la soluționarea cererii, cât și la judecarea apelului.

Executarea măsurii

Art. 942. – (1) Măsura sechestrului asigurător se aduce la îndeplinire de către executorul judecătoresc, potrivit regulilor prezentului cod cu privire la executarea silită, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul bunurilor mobile, executorul va aplica sechestrul asupra bunurilor urmăribile numai în măsura necesară realizării creanței.

(3) Sechestrul asigurător pus asupra unui imobil se va înscrie de îndată în cartea funciară. Înscierea face opozabil sechestrul tuturor acelor care, după înscriere, vor dobândi vreun drept asupra imobilului respectiv.

(4) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestație la executare.

Desființarea de drept a sechestrului asigurător

Art. 943. – Nedepunerea cauțiunii în termenul fixat de instanță atrage desființarea de drept a sechestrului asigurător. Aceasta se constată prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților.

**Ridicarea
sechestrului
asigurător**

Art. 944. – (1) Dacă debitorul va da, în toate cazurile, o garanție îndestulătoare, instanța va putea ridica, la cererea debitorului, sechestrul asigurător. Cererea se soluționează în camera de consiliu, de urgență și cu citarea în termen scurt a părților, prin încheiere supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, la instanța ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgență și cu precădere. Dispozițiile art. 941 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(2) De asemenea, în cazul în care cererea principală, în temeiul căreia a fost încuviințată măsura asigurătorie, a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre definitivă, ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la judecarea acesteia, debitorul poate cere ridicarea măsurii de către instanța care a încuviințat-o. Asupra cererii instanța se pronunță prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților. Dispozițiile art. 942 se aplică în mod corespunzător.

**Valorificarea
bunurilor
sechestrare**

Art. 945. – Valorificarea bunurilor sechestrare nu se va putea face decât după ce creditorul a obținut titlul executoriu.

**Dispozițiile
speciale**

Art. 946. – În toate cazurile în care competența de primă instanță aparține curții de apel, calea de atac este recursul, dispozițiile art. 941 și 944 aplicându-se în mod corespunzător.

*Secțiunea a 2-a
Dispoziții speciale privind sechestrul asigurător
al navelor civile*

**Dreptul de a
sechestra o
navă civilă**

Art. 947. – Creditorul poate solicita înființarea sechestrului asigurător asupra unei nave, în condițiile dispozițiilor prezentei secțiuni, precum și ale secțiunii 1 a prezentului capitol care se aplică în mod corespunzător, cu respectarea convențiilor internaționale asupra sechestrului navelor, la care România este parte.

**Înființarea
sechestrului.
Condițiile**

Art. 948. – (1) În cazuri urgente, cererea de înființare a sechestrului asigurător asupra unei nave se poate face chiar și înaintea introducerii acțiunii de fond. În acest caz, creditorul care a obținut instituirea sechestrului asigurător este obligat să introducă acțiunea la instanța competentă sau să inițieze demersurile pentru constituirea tribunalului arbitral într-un termen de cel mult 20 de zile de la data încuviințării măsurii asigurătorii.

(2) Cererea de sechestrul se judecă de urgență, în camera de consiliu, cu citarea părților. Încheierea este executorie.

(3) Neintroducerea acțiunii în termenul prevăzut la alin. (1) atrage desființarea de drept a sechestrului asigurător. Aceasta se constată prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților.

**Instanța
competentă**

Art. 949. – Competența de soluționare a cererii de sechestrul asigurător asupra unei nave aparține tribunalului locului unde se află nava, indiferent de instanța la care s-a introdus sau urmează a fi introdusă acțiunea de fond.

**Interdicția
sechestrului**

Art. 950. – (1) Nava gata de plecare nu poate fi pusă sub sechestrul asigurător.

(2) Nava se consideră că este gata de plecare din momentul în care comandantul are la bord certificatele, toate documentele navei, precum și permisul de plecare, predate comandantului de căpitania portului.

**Autorizarea
efectuării de
călătorii**

Art. 951. – (1) După încuviințarea sechestrului asigurător, la cererea creditorului care are un privilegiu asupra unei nave, a unui coproprietar al navei sau chiar a debitorului, instanța care a dispus măsura asigurătorie poate ordona ca nava să întreprindă una sau mai multe călătorii, stabilind, în același timp, toate măsurile preventive ce, după împrejurări, ar fi necesare.

(2) Dispozițiile art. 948 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Nava poate pleca numai după transcrierea încheierii de încuviințare în registrele autorității maritime respective și înscrierea mențiunii corespunzătoare în actul de naționalitate.

(4) Cheltuielile necesare pentru efectuarea călătoriei se vor avansa de cel care a solicitat aceasta.

(5) Navlul pentru călătoriile autorizate de instanță, după ce mai întâi se vor scădea cheltuielile prevăzute la alin. (4), va putea fi adăugat la prețul vânzării.

**Strămutarea
sechestrului**

Art. 952. – (1) Pentru motive temeinic justificate, la cererea debitorului sau, după caz, a creditorului, instanța care a dispus sechestrul asigurător poate încuviința schimbarea navei sechestrate cu alta.

(2) Dispozițiile art. 948 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

**Sechestrarea
mărfurilor**

Art. 953. – Creditorul posesorului legitim al conosamentului poate proceda la sechestrarea mărfurilor reprezentate în

conosament, aflate la bordul unei nave. Dacă nu se solicită deopotrivă și sechestrarea navei, creditorul va trebui să ceară și descărcarea mărfii.

**Executarea
sechestrului**

Art. 954. – (1) Măsura sechestrului asigurător se aduce la îndeplinire prin imobilizarea navei de către căpitănia portului unde aceasta se află. În acest caz, căpitănia portului nu va elibera documentele necesare navigației și nu va admite plecarea navei din port sau radă.

(2) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestație la executare la tribunalul locului unde se află nava.

**Măsurile
urgente**

Art. 955. – Pentru asigurarea traficului portuar și a siguranței civile pe durata imobilizării navei, instanța arătată la art. 949 va putea dispune, pe calea ordonanței președințiale, măsuri urgente, dispozițiile art. 982 și următoarele aplicându-se în mod corespunzător.

**Oprirea
temporară a
plecării navei**

Art. 956. – Oprirea temporară a plecării navei, în absența unei hotărâri judecătorești, se poate dispune de căpitănia portului în condițiile legii speciale.

CAPITOLUL II Poprirea asigurătorie

**Obiectul
popririi
asigurătorii**

Art. 957. – Poprirea asigurătorie se poate înființa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente, în condițiile stabilite la art. 940.

**Regulile
aplicabile**

Art. 958. – Soluționarea cererii, executarea măsurii, desființarea și ridicarea popririi asigurătorii se vor efectua potrivit dispozițiilor art. 941-946, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL III Sechestrul judiciar

Noțiunea

Art. 959. – Sechestrul judiciar constă în indisponibilizarea bunurilor ce formează obiectul litigiului sau, în condițiile legii, a altor bunuri, prin încredințarea pazei acestora unui administrator-sechestr desernat potrivit art. 963.

Condițiile de înființare

Art. 960. – (1) Ori de câte ori există un proces asupra proprietății sau altui drept real principal, asupra posesiei unui bun mobil sau imobil, ori asupra folosinței sau administrării unui bun proprietate comună, instanța de judecată va putea să încuviințeze, la cererea celui interesat, punerea sub sechestrul judiciar a bunului, dacă această măsură este necesară pentru conservarea dreptului respectiv.

(2) Se va putea, de asemenea, încuviința sechestrul judiciar, chiar fără a exista proces:

a) asupra unui bun pe care debitorul îl oferă pentru liberarea sa;

b) asupra unui bun cu privire la care cel interesat are motive temeinice să se teamă că va fi sustras, distrus ori alterat de posesorul său actual;

c) asupra unor bunuri mobile care alcătuiesc garanția creditorului, când acesta învederează insolvabilitatea debitorului său ori când are motive temeinice de bănuială că debitorul se va sustrage de la eventuala urmărire silită ori să se teamă de sustrageri sau deteriorări.

Instanța competentă

Art. 961. – Cererea pentru înființarea sechestrului judiciar se va adresa instanței investită cu judecarea acțiunii principale în cazul prevăzut la art. 960 alin. (1), respectiv instanței în circumscripția căreia se află bunul în cazurile prevăzute la art. 960 alin. (2).

Procedura de înființare

Art. 962. – (1) Cererea de sechestrul judiciar se judecă de urgență, cu citarea părților.

(2) În caz de admitere, instanța va putea să oblige pe reclamant la darea unei cauțiuni, dispozițiile art. 943 aplicându-se în mod corespunzător.

(3) În cazul bunurilor imobile se va proceda și la înscrierea în cartea funciară potrivit art. 942 alin. (3).

(4) Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la pronunțare, la instanța ierarhic superioară. Dispozițiile art. 941 alin. (3) și cele ale art. 946 se aplică în mod corespunzător.

Administratorul sechestrului

Art. 963. – (1) Paza bunului sechestrat va fi încredințată persoanei desemnate de părți de comun acord, iar în caz de neînțelegere, unei persoane desemnate de instanță, care va putea fi chiar deținătorul bunului. În acest scop, executorul judecătoresc, sesizat de partea interesată, se va deplasa la locul situării bunului ce urmează a fi pus sub sechestrul și-l va da în

primire, pe bază de proces-verbal, administratorului-sechestrului. Un exemplar al procesului-verbal va fi înaintat și instanței care a încuviințat măsura.

(2) Administratorul-sechestrului va putea face toate actele de conservare și administrare, va încasa orice venituri și sume datorate și va putea plăti datorii cu caracter curent, precum și pe cele constatate prin titlu executoriu. De asemenea, el va putea sta în judecată în numele părților litigante cu privire la bunul pus sub sechestrul, dar numai cu autorizarea prealabilă a instanței care l-a numit.

(3) Dacă administratorul-sechestrului a fost numită o altă persoană decât deținătorul, instanța va fixa, pentru activitatea prestată, o sumă drept remunerație, stabilind totodată și modalitățile de plată.

Administratorul provizoriu

Art. 964. – În cazuri urgente, instanța va putea numi, prin încheiere definitivă dată fără citarea părților, un administrator provizoriu până la soluționarea cererii de sechestrul judiciar.

TITLUL V

Procedura partajului judiciar

Regulile aplicabile

Art. 965. – Judecarea oricărei cereri de partaj privind bunuri asupra cărora părțile au un drept de proprietate comună se face după procedura prevăzută în prezentul titlu, cu excepția cazurilor în care legea prevede o altă procedură.

Cuprinsul cererii

Art. 966. – Reclamantul este obligat să arate în cerere, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 189 persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum și persoana care le deține sau le administrează.

Declarațiile părților

Art. 967. – La primul termen de judecată, dacă părțile sunt prezente, instanța le va lua declarație cu privire la fiecare dintre bunurile supuse partajului și va lua act, când este cazul, de recunoașterile și acordul lor cu privire la existența bunurilor, locul unde se află și valoarea acestora.

Rolul activ al instanței. Înțelegerile dintre părți

Art. 968. – (1) În tot cursul procesului, instanța va stăruia ca părțile să împartă bunurile prin bună învoială.

(2) Dacă părțile ajung la o înțelegere cu privire la împărțirea bunurilor, instanța va hotărî potrivit înțelegerii lor. Împărțeaua se

poate face prin bună învoială și dacă printre cei interesați se află minori sau persoane puse sub interdicție judecătorească, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanța de tutelă, precum și, dacă este cazul, a reprezentantului sau a ocrotitorului legal.

(3) În cazul în care înțelegerea privește numai partajul anumitor bunuri, instanța va lua act de această învoială și va pronunța o hotărâre parțială, continuând procesul pentru celelalte bunuri.

(4) Dispozițiile art. 432-435 sunt aplicabile.

Hotărârea de partaj

Art. 969. – (1) Dacă părțile nu ajung la o înțelegere sau nu încheie o tranzacție potrivit celor arătate la art. 968, instanța va stabili bunurile supuse împărțelii, calitatea de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia și creanțele născute din starea de proprietate comună pe care coproprietarii le au unii față de alții. Dacă se împarte o moștenire, instanța va mai stabili datoriile transmise prin moștenire, datoriile și creanțele comoștenitorilor față de defunct, precum și sarcinile moștenirii.

(2) Instanța va face împărțeala în natură. În temeiul celor stabilite potrivit alin. (1), ea procedează la formarea loturilor și la atribuirea lor. În cazul în care loturile nu sunt egale în valoare, ele se întregesc printr-o sumă în bani.

Încheierea de admitere în principiu

Art. 970. – (1) Dacă pentru formarea loturilor sunt necesare operații de măsurătoare, evaluare și altele asemenea, pentru care instanța nu are date suficiente, ea va da o încheiere prin care va stabili elementele prevăzute la art. 969, întocmind în mod corespunzător minuta.

(2) Dacă, în condițiile legii, s-au formulat și alte cereri în legătură cu partajul și de a căror soluționare depinde efectuarea acestuia, precum cererea de reducere a liberalităților excesive, cererea de raport al donațiilor și altele asemenea, prin încheierea arătată la alin. (1) instanța se va pronunța și cu privire la aceste cereri.

(3) Prin aceeași încheiere, instanța va dispune efectuarea unei expertize pentru formarea loturilor. Raportul de expertiză va arăta valoarea bunurilor și criteriile avute în vedere la stabilirea acestei valori, va indica dacă bunurile sunt comod partajabile în natură și în ce mod, propunând, la solicitarea instanței, loturile ce urmează a fi atribuite.

Încheierea de admitere în principiu suplimentară

Art. 971. – În cazul în care, după pronunțarea încheierii prevăzute la art. 970, dar mai înainte de pronunțarea hotărârii de împărțea, se constată că există și alți coproprietari sau că au fost omise unele bunuri care trebuiau supuse împărțelii, fără ca privitor la acești coproprietari sau la acele bunuri să fi avut loc o dezbatere contradictorie, instanța va putea da, cu citarea părților, o nouă încheiere, care va cuprinde, după caz, și coproprietarii sau bunurile omise. În aceleași condiții, instanța poate, cu consimțământul tuturor coproprietarilor, să elimine un bun care a fost cuprins din eroare în masa de împărțit.

Căile de atac împotriva unor încheieri

Art. 972. – Încheierile prevăzute la art. 970 alin. (1) și art. 971 pot fi atacate numai cu apel odată cu fondul.

Criteriile partajului

Art. 973. – La formarea și atribuirea loturilor, instanța va ține seama, după caz, și de acordul părților, mărimea cotei-părți ce se cuvine fiecăreia din masa bunurilor de împărțit, natura bunurilor, domiciliul și ocupația părților, faptul că unii dintre coproprietari, înainte de a se cere împărțea, au făcut construcții sau îmbunătățiri cu acordul celorlalți coproprietari sau altele asemenea.

Atribuirea provizorie

Art. 974. – (1) În cazul în care împărțea în natură a unui bun nu este posibilă sau ar cauza o scădere importantă a valorii acestuia ori i-ar modifica în mod păgubitor destinația economică, la cererea unuia dintre coproprietari instanța, prin încheiere, îi poate atribui provizoriu întregul bun. Dacă mai mulți coproprietari cer să li se atribuie bunul, instanța va ține seama de criteriile prevăzute la art. 973. Prin încheiere, ea va stabili și termenul în care coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul este obligat să consemneze sumele ce corespund cotelor-părți convenite celorlalți coproprietari.

(2) Dacă coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul consemnează, în termenul stabilit, sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța, prin hotărârea asupra fondului procesului, îi va atribui acestuia bunul.

(3) În cazul în care coproprietarul nu consemnează în termen sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța va putea atribui bunul altui coproprietar, în condițiile prezentului articol.

Atribuirea definitivă

Art. 975. – La cererea unuia dintre coproprietari instanța, ținând seama de împrejurările cauzei, pentru motive temeinice, va putea să-i atribuie bunul direct prin hotărârea asupra fondului

procesului, stabilind totodată sumele ce se cuvin celorlalți coproprietari și termenul în care este obligat să le plătească.

Vânzarea bunului

Art. 976. – (1) În cazul în care niciunul dintre coproprietari nu cere atribuirea bunului ori, deși acesta a fost atribuit provizoriu, nu s-au consemnat, în termenul stabilit, sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța, prin încheiere, va dispune vânzarea bunului, stabilind, totodată, dacă vânzarea se va face de către părți prin bună învoială ori de către executorul judecătoresc.

(2) Dacă părțile sunt de acord ca vânzarea să se facă prin bună învoială, instanța va stabili și termenul la care aceasta va fi efectuată. Termenul nu poate fi mai mare de 3 luni, afară de cazul în care părțile sunt de acord cu majorarea lui.

(3) În cazul în care vreuna dintre părți nu a fost de acord cu vânzarea prin bună învoială sau dacă această vânzare nu s-a realizat în termenul stabilit potrivit alin. (2), instanța, prin încheiere dată cu citarea părților, va dispune ca vânzarea să fie efectuată de executorul judecătoresc.

(4) Încheierile prevăzute în prezentul articol pot fi atacate separat numai cu apel, în termen de 15 zile de la pronunțare. Dacă nu au fost astfel atacate, aceste încheieri nu mai pot fi supuse apelului odată cu hotărârea asupra fondului procesului.

Procedura vânzării la licitație

Art. 977. – (1) După rămânerea definitivă a încheierii prin care s-a dispus vânzarea bunului de către un executor judecătoresc, acesta va proceda la efectuarea vânzării la licitație publică.

(2) Executorul va fixa termenul de licitație, care nu va putea depăși 30 de zile pentru bunurile mobile și 60 de zile pentru bunurile imobile, socotite de la data primirii încheierii și va înștiința coproprietarii despre data, ora și locul vânzării.

(3) Pentru termenul de licitație a bunurilor mobile, executorul va întocmi și afișa publicația de vânzare, cu cel puțin 5 zile înainte de acel termen.

(4) În cazul vânzării unui bun imobil, executorul va întocmi și afișa publicația de vânzare cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul de licitație.

(5) Coproprietarii pot conveni ca vânzarea bunurilor să se facă la orice preț oferit de participanții la licitație. De asemenea, ei pot conveni ca vânzarea să nu se facă sub un anumit preț.

(6) Dispozițiile prezentului articol se completează în mod corespunzător cu dispozițiile prezentului cod privitoare la vânzarea la licitație a bunurilor mobile și imobile prevăzute în

materia executării silită.

**Bunurile
nesupuse
vânzării**

Art. 978. – La cererea uneia dintre părți, instanța poate proceda la împărțeala bunurilor pentru care nu a dispus vânzarea potrivit art. 976.

**Soluționarea
cererii de
partaj**

Art. 979. – (1) În toate cazurile, asupra cererii de partaj instanța se va pronunța prin hotărâre.

(2) Sumele depuse de unul dintre coproprietari pentru ceilalți, precum și cele rezultate din vânzare, vor fi împărțite de instanță potrivit dreptului fiecărui coproprietar.

(3) În cazul în care partajul nu se poate realiza în niciuna din modalitățile prevăzute de lege, instanța va hotărî închiderea dosarului. Dacă se introduce o nouă cerere de partaj, încheierile de admitere în principiu prevăzute la art. 970 și 971 nu au autoritate de lucru judecat.

**Hotărârea de
partaj**

Art. 980. – (1) Hotărârea de partaj are efect constitutiv.

(2) Odată rămasă definitivă și investită cu formulă executorie, hotărârea de partaj constituie titlu executoriu și poate fi pusă în executare chiar dacă nu s-a cerut predarea efectivă a bunului ori instanța nu a dispus în mod expres această predare.

(3) Hotărârea de partaj este supusă numai apelului. Cu toate acestea, dacă partajul s-a cerut pe cale incidentală, hotărârea este supusă acelorași căi de atac ca și hotărârea dată asupra cererii principale. Același este și termenul pentru exercitarea căii de atac, chiar dacă se atacă numai soluția dată asupra partajului. Aplicarea criteriilor prevăzute la art. 973 nu poate fi cenzurată pe calea recursului.

(4) Executarea cu privire la bunurile împărțite poate fi cerută în termenul prevăzut la art. 696, după cum hotărârea de partaj se referă la bunuri mobile sau bunuri imobile.

**Revendicarea
bunurilor
atribuite**

Art. 981. – (1) În cazul în care părțile declară în mod expres că nu solicită predarea bunurilor, hotărârea de partaj nu este susceptibilă de executare silită.

(2) Pentru a intra în posesia bunurilor atribuite și a căror predare i-a fost refuzată de ceilalți coproprietari, partea interesată va trebui să exercite acțiunea în revendicare.

(3) De asemenea, este necesară introducerea unei acțiuni în revendicare în cazul în care bunurile atribuite unui coproprietar sunt deținute de terțe persoane.

TITLUL VI

Procedura ordonanței președințiale

Condițiile de admisibilitate

Art. 982. – (1) Instanța de judecată, stabilind că în favoarea reclamantului există aparența de drept, va putea să ordone măsuri provizorii în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.

(2) Ordonanța este provizorie și executorie. Dacă hotărârea nu cuprinde nicio mențiune privind durata sa și nu s-au modificat împrejurările de fapt avute în vedere, măsurile dispuse vor produce efecte până la soluționarea litigiului asupra fondului.

(3) La cererea reclamantului, instanța va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea unui termen.

(4) Ordonanța va putea fi dată chiar și atunci când este în curs judecată asupra fondului.

(5) Pe cale de ordonanță președințială nu pot fi dispuse măsuri care să rezolve litigiul în fond și nici măsuri a căror executare nu ar mai face posibilă restabilirea situației de fapt.

Instanța competentă

Art. 983. – Cererea de ordonanță președințială se va introduce la instanța competentă să se pronunțe în primă instanță asupra fondului dreptului.

Procedura de soluționare

Art. 984. – (1) În vederea judecării cererii, părțile vor fi citate conform normelor privind citarea în procesele urgente, iar pârâtului i se va comunica o copie de pe cerere și de pe actele care o însoțesc.

(2) Ordonanța va putea fi dată și fără citarea părților. În caz de urgență deosebită, ordonanța va putea fi dată chiar în aceeași zi, instanța pronunțându-se asupra măsurii solicitate pe baza cererii și actelor depuse, fără concluziile părților.

(3) Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat.

(4) Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordonanței se face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.

Calea de atac

Art. 985. – (1) Dacă prin legi speciale nu se prevede altfel, ordonanța este supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare,

dacă s-a dat fără citarea lor.

(2) Instanța de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta.

(3) Apelul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea părților. Dispozițiile art. 984 alin. (4) sunt aplicabile.

(4) Împotriva executării ordonanței președințiale se poate face contestație la executare.

Transformarea cererii

Art. 986. – La solicitarea reclamantului, până la închiderea dezbaterilor la prima instanță, cererea de ordonanță președințială va putea fi transformată într-o cerere de drept comun, situație în care pârâtul va fi încunoștințat și citat în mod expres cu această mențiune.

Autoritatea de lucru judecat

Art. 987. – (1) Ordonanța președințială are autoritate de lucru judecat față de o altă cerere de ordonanță președințială, numai dacă nu s-au modificat împrejurările de fapt care au justificat-o.

(2) Ordonanța președințială nu are autoritate de lucru judecat asupra cererii privind fondul dreptului.

(3) Hotărârea dată asupra fondului dreptului are putere de lucru judecat asupra unei cereri ulterioare de ordonanță președințială.

TITLUL VII

Cererile posesorii

Condițiile de admisibilitate

Art. 988. – Cererile posesorii sunt admisibile numai în cazurile și condițiile prevăzute de Codul civil.

Judecata și căile de atac

Art. 989. – (1) Cererile posesorii se judecă de urgență și cu precădere.

(2) Sunt inadmisibile cererea reconvențională și orice alte cereri prin care se solicită protecția unui drept în legătură cu bunul în litigiu.

(3) Hotărârea dată asupra cererii posesorii este supusă numai apelului.

Autoritatea lucrului judecat

Art. 990. – (1) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat o cerere posesorie are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară purtată între aceleași părți și întemeiată pe aceleași fapte. Ea nu are însă o astfel de autoritate într-o cerere ulterioară privitoare la fondul dreptului.

(2) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat o acțiune privitoare la fondul dreptului are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară în legătură cu același bun.

TITLUL VIII

Procedura ofertei de plată și consemnațiunii

Domeniul de aplicare

Art. 991. – Când creditorul refuză să primească plata de la debitor, acesta din urmă este în drept să facă ofertă reală și să consemneze ceea ce datorează.

Procedura ofertei reale

Art. 992. – (1) În scopul prevăzut la art. 991, debitorul va face creditorului, prin mijlocirea unui executor judecătoresc din circumscripția tribunalului în care se află domiciliul creditorului sau domiciliul ales al acestuia, o somație, prin care este invitat să primească prestația datorată.

(2) În acea somație se vor arăta locul, data și ora când suma sau obiectul oferit urmează să-i fie predat creditorului.

Acceptarea ofertei reale

Art. 993. – În cazul în care creditorul primește suma sau bunul oferit, debitorul este liberat de obligația sa. Executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal prin care va constata acceptarea ofertei reale.

Consemnarea sumei sau a bunului

Art. 994. – (1) Dacă creditorul nu se prezintă sau refuză să primească suma ori obiectul oferit, executorul judecătoresc va încheia proces-verbal în care va consemna aceste împrejurări.

(2) În acest caz, debitorul, spre a se libera de datorie, va putea să consemneze suma sau bunul oferit la CEC Bank – S.A. sau la orice altă instituție de credit ori, după caz, la o unitate specializată, iar recipisa de consemnare se va depune la executorul judecătoresc care a trimis somația. Procedura de consemnare a sumelor de bani este obligatorie pentru CEC Bank – S.A și nu poate fi condiționată de existența acordului creditorului. Consemnarea bunurilor se face în condițiile prevăzute de lege.

(3) Consemnarea va fi precedată de o nouă somație adresată creditorului în care se vor arăta ziua și ora când și locul unde suma sau, după caz, bunul oferit se va depune.

**Validarea
ofertei reale
urmată de
consemnațiune**

Art. 995. – (1) După consemnare, executorul judecătoresc va constata, printr-o încheiere dată fără citarea părților, efectuarea plății și liberarea debitorului. Încheierea se comunică creditorului în termen de 5 zile de la întocmirea acesteia.

(2) În termen de 15 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea cere anularea acesteia pentru nerespectarea condițiilor de validitate, de fond și de formă, ale ofertei de plată și consemnațiunii, la judecătoria în circumscripția căreia s-a făcut consemnarea.

(3) Debitorul este considerat liberat la data consemnării plății, afară de cazul în care se anulează oferta de plată și consemnațiunea.

**Oferta de plată
în fața instanței**

Art. 996. – (1) Oferta de plată poate fi făcută și în timpul procesului, în fața oricărei instanțe, în orice stadiu al judecății. În acest caz, prin încheiere, creditorul este pus în întârziere să primească suma sau, după caz, bunul. Dacă creditorul este prezent și primește prestația datorată, liberarea debitorului se va constata prin încheiere.

(2) În cazul în care creditorul lipsește sau refuză primirea prestației, debitorul va proceda la consemnare conform dispozițiilor art. 994 alin. (2), iar recipisa de consemnare va fi pusă la dispoziția instanței, care, prin încheiere, va constata liberarea debitorului.

(3) Încheierile prevăzute la alin. (1) și (2) se atacă numai odată cu fondul, cu excepția celor date în recurs, care sunt definitive.

**Radierea
ipotecilor**

Art. 997. – În baza procesului-verbal întocmit în condițiile art. 993 ori a încheierii emise în condițiile art. 995 sau 996, cel interesat va putea cere radierea din cartea funciară sau din alte registre publice a drepturilor de ipotecă constituite în vederea garantării creanței stinse în condițiile prezentului titlu.

**Incidența
dispozițiilor
Codului civil**

Art. 998. – Dispozițiile prezentului titlu se completează cu prevederile Codului civil referitoare la ofertele de plată și consemnațiuni.

TITLUL IX

Procedura ordonanței de plată

**Domeniul de
aplicare**

Art. 999. – (1) Prevederile prezentului titlu se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile ce reprezintă obligații de plată a unor sume de bani care rezultă dintr-un contract, inclusiv

din cele încheiate între un întreprinzător și o autoritate contractantă, constatat printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însușit de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege.

(2) Nu sunt incluse în sfera de aplicare a prezentului titlu:

a) creanțele înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență;

b) creanțele care izvorăsc din contractele încheiate între întreprinzători și consumatori.

(3) Prin autoritate contractantă, în sensul alin. (1), se înțelege:

a) orice autoritate publică a statului român sau a unui stat membru al Uniunii Europene, care acționează la nivel central, regional sau local;

b) orice organism de drept public, altul decât cele prevăzute la lit. a), cu personalitate juridică, care a fost înființat pentru a satisface nevoi de interes general, fără caracter comercial, și care se află în cel puțin una dintre următoarele situații:

(i) este finanțat, în majoritate, de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);

(ii) se află în subordinea sau este supusă controlului unei autorități contractante, astfel cum este definită la lit. a);

(iii) în componența consiliului de administrație ori, după caz, a consiliului de supraveghere și directoratului mai mult de jumătate din numărul membrilor sunt numiți de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);

c) orice asocierie formată de una sau mai multe autorități contractante dintre cele prevăzute la lit. a) sau b).

Comunicarea somației

Art. 1.000. – (1) Creditorul îi va comunica debitorului, prin intermediul executorului judecătoresc sau prin scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire, o somație, prin care îi va pune în vedere să plătească suma datorată în termen de 15 zile de la primirea acesteia.

(2) Această somație întrerupe prescripția extintivă potrivit dispozițiilor Codului civil.

Instanța competentă

Art. 1.001. – Dacă debitorul nu plătește în termenul prevăzut la art. 1.000 alin. (1), creditorul poate introduce cererea privind ordonanța de plată la instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță.

Cuprinsul cererii

Art. 1.002. – (1) Cererea privind ordonanța de plată va cuprinde:

a) numele și prenumele, precum și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului;

b) numele și prenumele, codul numeric personal, dacă este cunoscut, și domiciliul debitorului persoană fizică, iar în cazul debitorului persoană juridică, denumirea și sediul, precum și, după caz, dacă sunt cunoscute, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar;

c) suma ce reprezintă obiectul creanței, temeiul de fapt și de drept al obligației de plată, perioada la care se referă acestea, termenul la care trebuia făcută plata și orice element necesar pentru determinarea datoriei;

d) suma ce reprezintă dobânzile aferente sau alte despăgubiri ce se cuvin creditorului, potrivit legii;

e) semnătura creditorului.

(2) La cerere se anexează înscrisurile ce atestă cuantumul sumei datorate și orice alte înscrisuri doveditoare ale acesteia, precum și dovada de comunicare a somației prevăzute la art. 1.000 alin. (1).

(3) Cererea și actele anexate la aceasta se depun în copie în atâtea exemplare câte părți sunt, plus unul pentru instanță.

Determinarea dobânzii

Art. 1.003. – (1) Dacă părțile nu au stabilit nivelul dobânzii pentru plata cu întârziere, se va aplica rata dobânzii de referință stabilită de Banca Națională a României. Rata de referință în vigoare în prima zi calendaristică a semestrului se aplică pe întregul semestru.

(2) Creanța produce dobânzi după cum urmează:

1. în cazul contractelor încheiate între întreprinzători sau alți profesioniști, de la data la care obligația a devenit exigibilă;

2. în cazul contractelor încheiate între întreprinzători și o autoritate contractantă, fără a fi necesară punerea în întârziere a debitorului:

a) dacă în contract a fost fixat un termen de plată, din ziua următoare acestui termen;

b) dacă termenul de plată nu este fixat în contract:

(i) după 30 de zile de la data primirii de către debitor a facturii sau a oricărei alte asemenea solicitări de plată;

(ii) dacă data primirii facturii sau a unei solicitări echivalente de plată este incertă, după 30 de zile de la recepția mărfurilor sau prestarea serviciilor;

(iii) dacă solicitarea de plată a fost comunicată înainte de a primi mărfurile sau serviciile, la expirarea unui termen de 30 de

zile de la primirea mărfurilor sau prestarea serviciilor;

(iv) dacă legea sau contractul stabilește o procedură de acceptare sau de verificare, permițând certificarea conformității mărfurilor sau serviciilor, iar debitorul a primit factura sau solicitarea de plată la data verificării sau anterior acestei date, la expirarea unui termen de 30 de zile de la această dată;

3. în celelalte cazuri, de la data la care debitorul a fost pus sau este de drept în întârziere, potrivit legii.

(3) Creditorul poate să pretindă daune interese suplimentare pentru toate cheltuielile făcute pentru recuperarea sumelor ca urmare a neexecutării la timp a obligațiilor de către debitor.

(4) Este lovită de nulitate absolută convenția prin care se fixează o obligație de punere în întârziere pentru a opera curgerea dobânzilor în cazurile prevăzute la alin. (2) pct. 1 și 2 sau un termen, de la care creanța produce dobânzi, mai mare decât cel prevăzut la alin. (2).

Citarea părților. Întâmpinarea

Art. 1.004. – (1) Pentru soluționarea cererii, judecătorul dispune citarea părților, potrivit dispozițiilor referitoare la pricinile urgente, pentru explicații și lămuriri, precum și pentru a stăruii în efectuarea plății sumei datorate de debitor ori pentru a se ajunge la o înțelegere a părților asupra modalităților de plată. Citația va fi înmănată părții cu 10 zile înaintea termenului de judecată.

(2) La citația pentru debitor se vor anexa, în copie, cererea creditorului și actele depuse de acesta în dovedirea pretențiilor.

(3) În citație se va preciza că debitorul este obligat să depună întâmpinare cu cel puțin 3 zile înaintea termenului de judecată, făcându-se mențiune că, în cazul nedepunerii întâmpinării instanța, față de împrejurările cauzei, poate considera aceasta ca o recunoaștere a pretențiilor creditorului.

(4) Întâmpinarea nu se comunică reclamantului, care va lua cunoștință de cuprinsul acesteia la primul termen de judecată.

Declarațiile părților. Stingerea litigiului

Art. 1.005. – (1) În cazul în care creditorul declară că a primit plata sumei datorate, instanța ia act de această împrejurare printr-o încheiere definitivă, prin care se dispune închiderea dosarului.

(2) Când creditorul și debitorul ajung la o înțelegere asupra plății, instanța ia act de aceasta, pronunțând o hotărâre de expedient, potrivit art. 432.

(3) Hotărârea de expedient este definitivă și constituie titlu executoriu fără a fi investită cu formulă executorie.

Contestarea creanței

Art. 1.006. – (1) Dacă debitorul contestă creanța, instanța verifică dacă contestația este întemeiată, în baza înscrisurilor aflate la dosar și a explicațiilor și lămuririlor părților. În cazul în care apărarea debitorului este întemeiată, instanța va respinge cererea creditorului prin încheiere.

(2) Dacă apărările de fond formulate de debitor presupun administrarea altor probe decât cele prevăzute la alin. (1), iar acestea ar fi admisibile, potrivit legii, în procedura de drept comun, instanța va respinge cererea creditorului privind ordonanța de plată prin încheiere.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), creditorul poate introduce cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun.

Emiterea ordonanței

Art. 1.007. – (1) În cazul în care instanța, ca urmare a verificării cererii pe baza înscrisurilor depuse, precum și a declarațiilor părților, constată că pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite o ordonanță de plată, în care se precizează suma și termenul de plată.

(2) Dacă instanța, examinând probele cauzei, constată că numai o parte din pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite ordonanța de plată numai pentru această parte, stabilind și termenul de plată. În acest caz, creditorul poate formula cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun pentru a obține obligarea debitorului la plata restului datoriei.

(3) Termenul de plată prevăzut la alin. (1) și (2) nu va fi mai mic de 10 zile și nici nu va depăși 30 de zile de la data comunicării ordonanței. Judecătorul nu va putea stabili alt termen de plată, decât dacă părțile se înțeleg în acest sens.

(4) În cazul creanțelor reprezentând obligații de plată a cotelor din cheltuielile comune față de asociațiile de proprietari, precum și a cheltuielilor de întreținere ce revin persoanelor fizice corespunzător suprafețelor locative pe care le folosesc ca locuințe, instanța, la cererea debitorului, va putea, prin excepție de la dispozițiile alin. (3), să dispună stabilirea unui termen de plată mai mare ori eşalonarea plății, ținând seama de motivele temeinice invocate de debitor în ceea ce privește posibilitățile efective de plată.

(5) Ordonanța se va înmâna părții prezente sau se va comunica fiecărei părți de îndată, potrivit legii.

Durata procedurii

Art. 1.008. – Dacă de la data introducerii cererii creditorului au trecut mai mult de 90 de zile fără a se pronunța ordonanța de plată, instanța va dispune, chiar din oficiu, închiderea dosarului prin încheiere definitivă, dispozițiile

art. 1.006 alin. (3) rămânând aplicabile.

Cererea în anulare

Art. 1.009. – (1) Împotriva ordonanței de plată prevăzute la art. 1.007 alin. (1) și (2) debitorul poate formula cerere în anulare în termen de 10 zile de la data înmânării sau comunicării acesteia.

(2) Cererea în anulare poate fi introdusă de creditor împotriva încheierilor prevăzute la art. 1.006 alin. (1) și (2), precum și împotriva ordonanței de plată prevăzută la art. 1.007 alin. (2), în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) Prin cererea în anulare se poate invoca numai nerespectarea cerințelor prevăzute de prezentul titlu pentru emiterea ordonanței de plată, precum și, dacă este cazul, cauze de stingere a obligației ulterioare emiterii ordonanței de plată. Dispozițiile art. 1.006 se aplică în mod corespunzător.

(4) Cererea în anulare se soluționează de către instanța care a pronunțat ordonanța de plată, în complet format din 2 judecători.

(5) Cererea în anulare nu suspendă executarea. Suspendarea va putea fi, însă, încuviințată, la cererea debitorului, numai cu dare de cauțiune, al cărei quantum va fi fixat de instanță.

(6) Dacă instanța investită admite, în tot sau în parte, cererea în anulare, aceasta va anula ordonanța, în tot sau, după caz, în parte, pronunțând o hotărâre definitivă. Prevederile art. 1.006 alin. (3) și art. 1.007 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(7) În cazurile prevăzute la alin. (2), dacă instanța investită admite cererea în anulare, va pronunța o hotărâre definitivă prin care va emite ordonanța de plată, dispozițiile art. 1.007 aplicându-se în mod corespunzător.

(8) Hotărârea prin care a fost respinsă cererea în anulare este definitivă.

Titlul executoriu

Art. 1.010. – (1) Ordonanța de plată, devenită definitivă ca urmare a neintroducerii sau respingerii cererii în anulare are putere de lucru judecat și constituie titlu executoriu fără a fi investită cu formulă executorie.

(2) Împotriva executării silite a ordonanței de plată, partea interesată poate face contestație la executare, potrivit dreptului comun. În cadrul contestației nu se pot invoca decât neregularități privind procedura de executare, precum și cauze de stingere a obligației ivite ulterior rămânerii definitive a ordonanței de plată.

TITLUL X

Procedura cu privire la cererile de valoare redusă

Domeniul de aplicare

Art. 1.011. – (1) Prezentul titlu se aplică atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, nu depășește suma de 10.000 lei la data sesizării instanței.

(2) Prezentul titlu nu se aplică în materie fiscală, vamală sau administrativă și nici în ceea ce privește răspunderea statului pentru acte sau omisiuni în cadrul exercitării autorității publice.

(3) De asemenea, prezenta procedură nu se aplică cererilor referitoare la:

- a) starea civilă sau capacitatea persoanelor fizice;
- b) drepturile patrimoniale născute din raporturile de familie;
- c) moștenire;
- d) insolvență, concordatul preventiv, procedurile privind lichidarea societăților insolvabile și a altor persoane juridice sau alte proceduri asemănătoare;
- e) asigurări sociale;
- f) dreptul muncii;
- g) închirierea unor bunuri imobile, cu excepția acțiunilor privind creanțele având ca obiect plata unei sume de bani;
- h) arbitraj;
- i) atingeri aduse dreptului la viață privată sau drepturilor care privesc personalitatea.

Caracterul alternativ

Art. 1.012. – (1) Reclamantul are alegerea între procedura reglementată de prezentul titlu și procedura de drept comun.

(2) Dacă a sesizat instanța cu o cerere redactată potrivit art. 189, aceasta va fi soluționată potrivit procedurii de drept comun, cu excepția cazului în care reclamantul, cel mai târziu la primul termen de judecată, solicită în mod expres aplicarea procedurii speciale.

(3) Atunci când cererea nu poate fi soluționată potrivit dispozițiilor prevăzute de prezentul titlu, instanța judecătorească îl informează pe reclamant în acest sens, iar dacă reclamantul nu își retrage cererea, aceasta va fi judecată potrivit dreptului comun.

Instanța competentă

Art. 1.013. – (1) Competența de a soluționa cererea în primă instanță aparține judecătoriei.

(2) Competența teritorială se stabilește potrivit dreptului comun.

Declanșarea procedurii

Art. 1.014. – (1) Reclamantul declanșează procedura cu privire la cererile cu valoare redusă prin completarea formularului de cerere și depunerea sau trimiterea acestuia la instanța competentă, prin poștă sau prin orice alte mijloace care asigură transmiterea formularului și confirmarea primirii acestuia.

(2) Formularul de cerere se aprobă prin ordin al ministrului justiției și conține rubrici care permit identificarea părților, valoarea pretenției, indicarea probelor și alte elemente necesare soluționării cauzei.

(3) Odată cu formularul de cerere se depun ori se trimit și copii de pe înscrisurile de care reclamantul înțelege să se folosească.

(4) În cazul în care informațiile furnizate de reclamant nu sunt suficient de clare sau sunt inadecvate ori formularul de cerere nu a fost completat corect, instanța, cu excepția situațiilor în care cererea este vădit nefondată sau inadmisibilă, îi va acorda reclamantului posibilitatea să completeze sau să rectifice formularul ori să furnizeze informații sau înscrisuri suplimentare. Instanța va folosi în acest scop un formular tip, care va fi aprobat prin ordin al ministrului justiției.

(5) Cererea se va respinge dacă este vădit nefondată sau inadmisibilă.

(6) În cazul în care reclamantul nu completează sau nu rectifică formularul de cerere în termenul stabilit de instanță, cererea se va anula.

Desfășurarea procedurii

Art. 1.015. – (1) Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă și se desfășoară în întregul ei în camera de consiliu.

(2) Instanța poate dispune înfățișarea părților, dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau la solicitarea uneia dintre părți. Instanța poate să refuze o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri orale. Refuzul se motivează în scris și nu poate fi atacat separat.

(3) După primirea formularului de cerere completat corect, instanța va trimite de îndată pârâtului formularul de răspuns, însoțit de o copie a formularului de cerere, și de copii de pe înscrisurile depuse de reclamant.

(4) În termen de 30 de zile de la comunicarea actelor prevăzute la alin. (3), pârâtul va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător, precum și copii de pe înscrisurile de care înțelege să se folosească. Pârâtul poate să răspundă prin orice alt mijloc adecvat, fără utilizarea formularului de răspuns.

(5) Instanța va comunica de îndată reclamantului copii de pe răspunsul pârâtului, cererea reconvențională dacă este cazul, precum și de pe înscrisurile depuse de pârât.

(6) Dacă pârâtul a formulat cerere reconvențională, reclamantul, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia, va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător sau va răspunde prin orice alt mijloc.

(7) Cererea reconvențională care nu poate fi soluționată în cadrul prezentei proceduri întrucât nu sunt îndeplinite cerințele prevăzute la art. 1.011 va fi disjunsă și judecată potrivit dreptului comun.

(8) Instanța poate solicita părților să furnizeze mai multe informații în termenul pe care îl va stabili în acest scop, care nu poate depăși 30 de zile de la primirea răspunsului pârâtului sau, după caz, al reclamantului.

(9) Instanța poate încuviința și alte probe în afara înscrisurilor depuse de părți. Nu vor fi însă încuviințate acele probe a căror administrare necesită cheltuieli disproporționate față de valoarea cererii de chemare în judecată sau a cererii reconvenționale.

(10) În cazul în care instanța a fixat un termen pentru înfățișarea părților, acestea trebuie citate.

(11) Ori de câte ori instanța stabilește un termen în vederea îndeplinirii unui act de procedură, va înștiința partea interesată de consecințele nerespectării acestuia.

Soluționarea cererii

Art. 1.016. – (1) Instanța va pronunța și redacta hotărârea în termen de 30 de zile de la primirea tuturor informațiilor necesare sau, după caz, de la dezbaterile orale.

(2) În cazul în care nu se primește niciun răspuns de la partea interesată în termenul stabilit la art. 1.015 alin. (4), (6) sau (8), instanța se va pronunța cu privire la cererea principală sau la cererea reconvențională în raport de actele aflate la dosar.

(3) Hotărârea primei instanțe este executorie din momentul pronunțării și se comunică părților.

Cheltuielile de judecată

Art. 1.017. – (1) Partea care cade în pretenții va fi obligată, la cererea celeilalte părți, la plata cheltuielilor de judecată.

(2) Cu toate acestea, instanța nu va acorda părții care a câștigat procesul cheltuielile care nu au fost necesare sau care au avut o valoare disproporționată în raport cu valoarea cererii.

Căile de atac

Art. 1.018. – (1) Hotărârea judecătorească este supusă numai apelului la tribunal în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Pentru motive temeinice, instanța de apel poate să suspende executarea silită, însă numai dacă se consemnează o cauciune de 10% din valoarea contestată.

(3) Hotărârea instanței de apel se comunică părților și este definitivă.

TITLUL XI

Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Domeniul de aplicare

Art. 1.019. – (1) Dispozițiile prezentului titlu se aplică în litigiile privind evacuarea din imobilele folosite sau, după caz, ocupate, fără drept de către foștii locatari sau alte persoane.

(2) În sensul prezentului titlu, termenii de mai jos au următorul înțeles:

a) *locațiune* – orice locațiune scrisă sau verbală, incluzând și sublocațiunea;

b) *locatar* – locatarul principal, chiriaș sau arendaș, sublocatarul sau un cesionar al locatarului, indiferent dacă persoana care solicită evacuarea este locatorul sau sublocatorul ori dobânditorul imobilului;

c) *locator* – locatorul principal, sublocatorul, cesionarul și dobânditorul imobilului;

d) *imobil* – construcția, terenul cu sau fără construcții, împreună cu accesoriile acestora;

e) *ocupantul* – oricare persoană, alta decât proprietarul sau locatarul, care ocupă în fapt imobilul cu sau fără permisiunea ori îngăduința proprietarului;

f) *proprietar* – titularul dreptului de proprietate asupra imobilului, inclusiv locatarul.

Caracterul facultativ al procedurii

Art. 1.020. – (1) Reclamantul are alegerea între procedura reglementată de prezentul titlu și procedura de drept comun.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului titlu nu aduc nicio atingere drepturilor locatorului sau proprietarului la plata chiriei sau arenzii, la plata de despăgubiri, precum și orice alte drepturi născute în temeiul contractului sau al legii, după caz.

(3) În cazul arătat la alin. (2), pentru realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor izvorând din contract, precum și a celor prevăzute de dispozițiile legale aplicabile în materie, partea interesată, sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 1.027 alin. (4), va putea proceda, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la ordonanța de plată sau a celor privind soluționarea cererilor cu valoare redusă ori la sesizarea instanței competente, în condițiile dreptului comun.

Instanța competentă

Art. 1.021. – Cererile formulate în temeiul prezentului titlu sunt de competența judecătorei în circumscripția căreia se află situat imobilul ocupat fără drept ori, după caz, închiriat sau arendat, chiar dacă locatarul a părăsit imobilul sau contractul a încetat.

Citarea și comunicarea actelor procedurale

Art. 1.022. – (1) Locatarul și ocupantul imobilului sunt socotiți ca având domiciliul lor obligatoriu la imobilul pe care-l ocupă fără niciun drept.

(2) Dacă imobilul este închis, toate notificările, citațiile și celelalte acte de procedură emise potrivit dispozițiilor prezentului titlu vor fi afișate la ușa imobilului.

Încetarea locațiunii. Notificarea locatarului

Art. 1.023. – (1) Atunci când dreptul locatarului de a folosi un imobil s-a stins ca urmare a încetării locațiunii prin expirarea termenului, prin acțiunea locatorului, prin neplata chiriei sau a arenzii, precum și din orice altă cauză, și locatorul dorește să între în posesia imobilului, acesta va notifica locatarul, în scris, prin intermediul executorului judecătoresc, punându-i în vedere să elibereze și să-i predea liber imobilul, în termen de cel mult 30 de zile de la data comunicării notificării.

(2) Dacă locațiunea este pe durată nedeterminată, denunțarea cerută de lege pentru încetarea contractului va fi considerată și notificare de evacuare a imobilului, în condițiile prezentului articol.

(3) Când locațiunea este pe durată determinată, notificarea de evacuare a imobilului trebuie făcută cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea termenului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Locatarul poate renunța la notificarea prevăzută în prezentul articol prin act scris cuprinzând recunoașterea dreptului locatorului de a recurge imediat la procedura prevăzută la capitolul II din prezentul titlu, dacă locațiunea încetează din orice motive, iar dreptul locatarului este socotit stins.

Notificarea ocupantului

Art. 1.024. – Atunci când proprietarul unui imobil dorește să evacueze pe ocupantul acestuia, după ce dreptul de a ocupa imobilul a încetat, proprietarul va notifica în scris ocupantul punându-i în vedere să elibereze imobilul pe care-l ocupă fără niciun drept, în termen de 5 zile de la comunicarea notificării.

CAPITOLUL II Procedura de evacuare

Evacuarea voluntară

Art. 1.025. – (1) Dacă locatarul sau ocupantul care a fost notificat în condițiile prezentului titlu a părăsit imobilul, locatorul sau proprietarul pot intra în posesia acestuia, de drept, fără nicio procedură judiciară de evacuare. În caz contrar, sunt incidente dispozițiile prezentului capitol.

(2) Se prezumă că imobilul este părăsit în caz de încetare a activității economice ori de încetare a folosirii imobilului de către locatar sau ocupant ori de către persoanele aflate sub controlul lor, precum și în cazul returnării cheilor imobilului, ridicării echipamentelor, mărfurilor sau altor bunuri mobile din imobil.

Sesizarea instanței

Art. 1.026. – Dacă locatarul sau ocupantul notificat în condițiile prezentului titlu refuză să evacueze imobilul ori dacă locatarul a renunțat la dreptul său de a fi notificat și a pierdut, din orice motive, dreptul de a folosi imobilul, locatorul sau proprietarul va solicita instanței să dispună, prin hotărâre executorie, evacuarea imediată a locatarului sau ocupantului din imobil, pentru lipsă de titlu.

Procedura de judecată. Calea de atac

Art. 1.027. – (1) Cererea de evacuare se judecă cu citarea părților, afară de cazul în care evacuarea imobilului pentru neplata chiriei sau a arenzii se solicită în baza unui contract care constituie, pentru plata acestora, titlu executoriu, potrivit legii.

(2) Cererea de evacuare se judecă de urgență, în camera de consiliu, cu dezbateri sumare, dacă s-a dat cu citarea părților.

(3) Întâmpinarea nu este obligatorie.

(4) Dacă s-a solicitat și plata chiriei ori a arenzii exigibile, instanța, cu citarea părților, va putea dispune odată cu evacuarea

și obligarea pârâtului la plata acestora, inclusiv a sumelor devenite exigibile în cursul judecării.

(5) Hotărârea de evacuare este executorie și poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, sau de la comunicare, când s-a dat fără citarea lor.

Apărările pârâtului în cazul judecării cu citare

Art. 1.028. – (1) Pârâtul chemat în judecată, potrivit procedurii prevăzute în prezentul titlu, nu poate formula cerere reconvențională, de chemare în judecată a altei persoane sau în garanție, pretențiile sale urmând a fi valorificate numai pe cale separată.

(2) Pârâtul poate invoca apărări de fond privind temeinicia motivelor de fapt și de drept ale cererii, inclusiv lipsa titlului reclamantului.

Contestația la executare

Art. 1.029. – Împotriva executării hotărârii de evacuare, cei interesați pot introduce contestație la executare, în condițiile legii. Dacă hotărârea de evacuare s-a dat fără citarea părților se vor putea invoca și apărări de fond.

Suspendarea executării

Art. 1.030. – (1) Executarea hotărârii de evacuare nu va putea fi suspendată. Cu toate acestea, în cazul evacuării pentru neplata chiriei sau a arenzii se va putea dispune suspendarea executării hotărârii în cadrul contestației la executare sau a apelului exercitat de către pârât numai dacă acesta consemnează în numerar, la dispoziția creditorului, chiria sau arenda la care a fost obligat, suma stabilită pentru asigurarea ratelor de chirie sau arendă datorate până la data cererii de suspendare, precum și cea aferentă ratelor de chirie sau arendă ce ar deveni exigibile în cursul judecării procesului.

(2) Suspendarea încetează de drept, dacă, la expirarea termenului pentru care chiria sau arenda a fost astfel acoperită, debitorul nu cere și nu depune suma ce se va fixa de instanța de executare pentru acoperirea unor noi rate, în condițiile prevăzute la alin. (1).

CAPITOLUL III Dispoziții speciale

Încetarea abuzului de folosință

Art. 1.031. – (1) Dacă locatarul, nerespectând obligațiile ce-i revin privind folosirea normală, cu prudență și diligență, a imobilului închiriat ori arendat, întrebuițează imobilul în alt scop decât cel prevăzut în contract, îi modifică structura stabilită

prin construcție, îi produce stricăciuni ori săvârșește orice alte abuzuri de folosință, el va putea fi obligat, prin ordonanță președințială, dată cu citarea părților, la încetarea acestor abuzuri și la restabilirea situației anterioare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și pentru soluționarea cererii privind încetarea oricăror abuzuri săvârșite de proprietarul care prejudiciază folosința normală a părților sau instalațiilor aflate în proprietate comună din imobilele cu mai multe etaje sau apartamente ori care tulbură buna conviețuire în acel imobil.

**Efectuarea
reparațiilor.
Restrângerea
folosinței.
Evacuarea**

Art. 1.032. – Prin ordonanță președințială, dată cu citarea părților, locatarul sau, când este cazul, sublocatarul poate fi obligat la efectuarea reparațiilor necesare ce-i revin potrivit legii, precum și la restrângerea folosinței spațiului închiriat ori chiar la evacuarea din acest spațiu dacă aceste măsuri se justifică pentru efectuarea reparațiilor ori lucrărilor prevăzute de lege în sarcina locatorului.

**Examinarea
imobilului**

Art. 1.033. – Dispozițiile art. 1.032 se aplică și în cazul obligării locatarului sau, după caz, a sublocatarului de a permite, în condițiile legii, examinarea imobilului deținut în locațiune.

**Cererile
asociațiilor de
proprietari**

Art. 1.034. – Dispozițiile art. 1.031 se aplică în mod corespunzător și pentru soluționarea cererii formulate de o asociație de proprietari împotriva proprietarilor, membri ai acesteia, în cazul în care neefectuarea reparațiilor ce sunt în sarcina fiecărui proprietar ori a reparațiilor sau a oricăror lucrări la părțile sau la instalațiile aflate în coproprietate acestora ori la spațiile aflate în proprietate exclusivă afectează folosința normală a părților comune sau a altor spații locative din imobil, precum și siguranța locuirii în acel imobil.

TITLUL XII

Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

**Domeniul de
aplicare**

Art. 1.035. – Dispozițiile prezentului titlu sunt aplicabile oricăror cereri de înscriere în cartea funciară a drepturilor reale imobiliare dobândite în temeiul uzucapiunii.

**Instanța
competentă.
Cuprinsul
cererii**

Art. 1.036. – (1) Cererea de uzucapiune se depune la judecătoria în circumscripția căreia este situat imobilul.

(2) Reclamantul va arăta în cererea de înscriere data de la care posedă imobilul sub nume de proprietar, temeiul uzucapiunii, faptul dacă imobilul posedat este sau nu înscris în cartea funciară, precum și numele ori denumirea vechiului proprietar sau ale succesorului acestuia, dacă îl cunoaște.

(3) La cerere se vor anexa:

a) un certificat eliberat de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, care atestă că titularul dreptului înscris în cartea funciară este decedat, precum și data decesului sau, după caz, un certificat emis de autoritatea competentă, care atestă faptul că persoana juridică titulară a dreptului înscris în cartea funciară și-a încetat existența;

b) un certificat eliberat de camera notarilor publici, din care să rezulte faptul dacă moștenirea titularului înscris în cartea funciară a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au cules moștenirea respectivă;

c) un certificat eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul, din care să rezulte că acesta nu face parte din domeniul public al statului sau al unității administrativ-teritoriale;

d) certificatul de rol fiscal, atunci când este cazul;

e) înscrisul constatator al actului juridic pe care solicitantul și-a întemeiat posesia, atunci când este cazul;

f) documentația tehnică cadastrală a imobilului, realizată, pe cheltuiala celui interesat, de o persoană fizică sau juridică autorizată, potrivit legii;

g) extrasul de carte funciară pentru informare, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară ori a înscrierii declarației de renunțare la proprietate, precum și a faptului dacă imobilul este sau nu grevat de sarcini, eliberat de biroul teritorial de cadastru și publicitate imobiliară; în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară în folosul altei persoane și nici grevat de sarcini, un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt, inclusiv faptul că nu a fost alocat un număr cadastral pentru înscrierea imobilului;

h) lista cuprinzând numele, prenumele și domiciliul a cel puțin 2 martori.

**Procedura de
judecată.
Căile de atac**

Art. 1.037. – (1) După depunerea cererii, instanța dispune, prin încheiere, citarea titularului dreptului înscris în cartea funciară sau a succesorilor acestuia, dacă sunt cunoscuți, precum și emiterea unei somații și afișarea acesteia la imobilul în litigiu,

la sediul instanței, al biroului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară și la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul, precum și publicarea ei în două ziare de largă răspândire, din care cel puțin unul de circulație națională.

(2) Afișele și publicația vor cuprinde:

a) denumirea instanței care a emis somația, numărul și data încheierii prin care s-a dispus emiterea;

b) numele, prenumele sau denumirea posesorului și domiciliul sau, după caz, sediul acestuia;

c) precizarea că acesta invocă dobândirea proprietății sau a unui alt drept real prin uzucapiune;

d) indicarea precisă a imobilului, cu adresa poștală și, dacă este cazul, cu număr cadastral sau topografic și a numărului de carte funciară, iar în lipsa acestora, cu precizarea vecinătăților;

e) somația către toți cei interesați să facă opoziție, cu precizarea că, în caz contrar, în termen de 6 luni de la emiterea celei din urmă publicații se va trece la judecarea cererii.

(3) Cheltuielile necesare efectuării formalităților de afișare și publicare sunt în sarcina reclamantului.

(4) Îndeplinirea acestor formalități va fi constatată într-un proces-verbal, întocmit de greșier, ce se va depune la dosarul cauzei.

(5) Dacă nu s-au făcut opoziții, în termenul prevăzut la alin. (2) lit. e), sau dacă cel înscris în cartea funciară este decedat ori și-a încetat existența juridică sau a renunțat la proprietate, instanța se va pronunța, în camera de consiliu, după ascultarea reclamantului și a martorilor și verificarea îndeplinirii condițiilor cerute de lege pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii, prin încheiere, dată fără citarea părților.

(6) Dacă s-au formulat opoziții la cererea de uzucapiune, acestea vor fi comunicate reclamantului, pentru a formula întâmpinare potrivit dispozițiilor de drept comun. După primirea întâmpinării se va fixa termen pentru soluționarea cererii de înscriere, cu citarea reclamantului și a oponentilor, cărora li se va comunica și câte o copie de pe cererea de înscriere și întâmpinarea depusă de reclamant.

(7) În ambele cazuri, instanța va cerceta dacă sunt îndeplinite cerințele prevăzute de Codul civil pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii.

(8) Încheierea sau, după caz, hotărârea este supusă numai apelului.

**Înscrierea în
cartea funciară
a dreptului
uzucapat**

Art. 1.038. – (1) Reclamantul va putea cere înscrierea provizorie a dreptului ce a uzucapat, în temeiul încheierii date potrivit art. 1.037 alin. (5) sau, după caz, al hotărârii judecătorești, de primă instanță, prin care s-a admis cererea de înscriere, înainte de rămânerea definitivă a acestora. Justificarea înscrierii provizorii se va face pe baza încheierii sau, după caz, a hotărârii judecătorești, rămasă definitivă.

(2) În toate cazurile, registratorul de carte funciară nu va putea dispune înscrierea dreptului, în temeiul uzucapiunii, dacă acesta a fost intabulat sau înscris provizoriu în folosul unei alte persoane, chiar după împlinirea termenului de uzucapiune; în cazul în care s-a făcut numai o notare, se va putea dispune înscrierea dreptului, fără ca înscrierea să fie opozabilă celui care a cerut notarea.

(3) Reclamantul este considerat proprietar de la data înscrierii, în condițiile legii, în cartea funciară a dreptului de proprietate dobândit în temeiul uzucapiunii.

TITLUL XIII

Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute

**Refacerea
dosarelor sau
înscrisurilor în
cauzele în curs
de soluționare**

Art. 1.039. – (1) Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricină în curs de judecată, dispărute în orice mod, se pot reface de însăși instanța învestită cu judecarea cauzei.

(2) În scopul prevăzut la alin. (1), instanța va fixa termen, chiar din oficiu, citând părțile și, după caz, martorii și experții; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorități și de care părțile s-au folosit sau de pe înscrisurile depuse de părți, dispunând totodată să se scoată din registrele instanței toate datele privitoare la înscrisurile ce se refac.

(3) Pot servi la refacerea dosarului copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se află în posesia părților ori a altor persoane sau a autorităților.

(4) Încheierea nu va putea fi atacată decât odată cu fondul.

(5) Înscrisurile refăcute țin locul originalelor, până la găsirea acestora.

**Refacerea
hotărârilor
dispărute**

Art. 1.040. – (1) Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunțase o hotărâre, această hotărâre se va reface de către instanța care a pronunțat-o, după cel de-al doilea exemplar al hotărârii păstrat la mapă, iar dacă și acel exemplar ar fi dispărut, vor putea servi la refacere copiile

legalizate de pe hotărâre, ce s-au încredințat părților sau altor persoane.

(2) În acest scop, instanța va putea să dispună, din oficiu, să se facă publicații într-un ziar de largă răspândire, cu invitația ca orice posesor al unei copii de pe hotărâre să o depună la grefa instanței care a ordonat publicația.

(3) Dacă hotărârea nu se poate reface pe calea arătată la alin. (1) și (2), se va trece la refacerea ei de către instanța care a pronunțat-o, potrivit dispozițiilor art. 1.039.

(4) În situația în care dosarul, inclusiv hotărârea, nu se pot reface nici potrivit alin. (3), iar cauza se află în apel, instanța de apel va judeca din nou pricina în fond. Pentru judecata din nou a cauzei, părțile sunt obligate să facă dovada că între ele a existat litigiul ce face obiectul rejudecării și că acesta a fost soluționat prin hotărâre judecătorească. Dovada se va face cu orice înscrisuri sau extrase din registrele ori din alte evidențe ale instanței judecătorești sau ale altor autorități.

(5) Când procesul se află în recurs, iar dosarul, inclusiv hotărârile date în primă instanță sau apel nu pot fi refăcute nici potrivit alin. (3), instanța de recurs va trimite cauza instanței de apel pentru a proceda potrivit alin. (4).

(6) Dacă în cursul judecării a fost găsită hotărârea dispărută, cererea de refacere va fi respinsă.

(7) Dacă ulterior judecării cererii de refacere hotărârea dispărută a fost găsită, hotărârea refăcută potrivit prevederilor alin. (3), (4) și (5) va fi anulată de către instanța care a pronunțat-o.

Refacerea hotărârilor definitive

Art. 1.041. – Dispozițiile art. 1.039 și 1.040 se aplică în mod corespunzător și în cazul în care se solicită refacerea unei hotărâri definitive.

TITLUL XIV

Cauțiunea judiciară

Stabilirea cauțiunii și depunerea ei

Art. 1.042. – (1) Când legea prevede darea unei cauțiuni, suma datorată de parte cu acest titlu se stabilește de către instanță în condițiile legii și se depune la Trezoreria Statului, la CEC Bank – S.A. sau la orice altă instituție de credit care efectuează astfel de operațiuni, pe numele părții respective, la dispoziția instanței sau, după caz, a executorului judecătoresc.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, cauțiunea nu va reprezenta mai mult de 20% din valoarea obiectului cererii, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil în bani nu va putea

depăși suma de 10.000 lei.

Depunerea în numerar sau în instrumente financiare

Art. 1.043. – (1) Cauțiunea se depune, de regulă, în numerar.

(2) La cererea debitorului cauțiunii și dacă partea în favoarea căreia se depune declară în mod expres că este de acord, cauțiunea va putea consta și în instrumente financiare care pot servi ca instrumente de plată. Cu toate acestea, acordul părții nu este necesar în cazul titlurilor emise de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale.

(3) Valoarea instrumentelor financiare prevăzute la alin. (2) este aceea arătată în cuprinsul lor.

Oferirea de garanții reale

Art. 1.044. – (1) Sub rezerva acceptării exprese de către beneficiar, se poate oferi cauțiune și un drept de ipotecă imobiliară sau mobilă ori o creanță ipotecară, dacă valoarea acesteia este cel puțin egală cu valoarea cauțiunii stabilite de instanță, în condițiile legii.

(2) Când s-a acceptat cu titlu de cauțiune un drept de ipotecă, instanța va dispune, din oficiu, intabularea acestuia sau, după caz, înregistrarea la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

(3) Cauțiunea care constă într-o creanță ipotecară produce efecte din momentul înscrierii sau notării rangului în cartea funciară sau, după caz, în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. Înscrierea sau, după caz, notarea se va dispune de către instanță din oficiu.

(4) Când cauțiunea nu mai este necesară, instanța va ordona, din oficiu, radierea înscrierilor făcute.

Aducerea unui garant

Art. 1.045. – (1) La cererea debitorului cauțiunii, instanța poate încuviința, cu acordul expres al beneficiarului cauțiunii, ca în locul bunurilor arătate la art. 1.042-1.044, să fie adus un garant.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), instanța va stabili, cu citarea părților, un termen la care garantul să fie înfățișat.

(3) Dacă garantul este încuviințat de instanță, el va da în fața acesteia ori prin înscris autentic, după la dosarul cauzei, o declarație că este de acord să garanteze până la nivelul sumei stabilite de instanță.

Indisponibilizarea cauțiunii

Art. 1.046. – Când cauțiunea a fost depusă în numerar sau în instrumente financiare ea nu poate fi urmărită de creditorii depunătorului decât în măsura în care urmează a-i fi restituită acestuia. De asemenea, cauțiunea nu va putea fi urmărită nici de creditorii depozitarului.

Procedura de stabilire a cauțiunii

Art. 1.047. – (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, instanța va cita părțile în termen scurt, în camera de consiliu, și va stabili de urgență cauțiunea.

(2) Instanța se pronunță printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu hotărârea prin care s-a dispus asupra cauțiunii.

(3) Când există urgență, instanța va putea stabili cauțiunea și fără citarea părților. În acest caz, cauțiunea se va depune numai în numerar, într-un termen stabilit de instanță. Debitorului cauțiunii îi va fi comunicată încheierea prin care cauțiunea a fost stabilită, de la data acestei comunicări începând a curge termenul pentru plata cauțiunii.

(4) Nedepunerea cauțiunii în termenul prevăzut la alin. (3) atrage desființarea de drept a măsurilor în legătură cu care s-a dispus stabilirea cauțiunii.

Înlocuirea cauțiunii în numerar

Art. 1.048. – Cel care a depus cauțiunea în numerar va putea cere ulterior ca, în condițiile stabilite de prezentul titlu, suma în numerar să fie înlocuită cu alte bunuri ori prin aducerea unui garant. În acest caz, dispozițiile art. 1.047 alin. (1) și (2) rămân aplicabile.

Restituirea cauțiunii

Art. 1.049. – (1) Cauțiunea depusă se va restitui, la cerere, după soluționarea prin hotărâre definitivă a procesului în legătură cu care s-a stabilit cauțiunea, respectiv după încetarea efectelor măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(2) Cauțiunea se restituie celui care a depus-o în măsura în care asupra acesteia cel îndreptățit nu a formulat cerere pentru plata despăgubirii convenite până la împlinirea unui termen de 30 de zile de la data rămânării definitive a hotărârii sau, după caz, de la data încetării efectelor măsurii, prevăzute la alin. (1). Cu toate acestea, cauțiunea se restituie de îndată dacă partea interesată declară în mod expres că nu urmărește obligarea celui care a depus-o la despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin încuviințarea măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(3) Instanța se pronunță asupra cererii de restituire a cauțiunii cu citarea părților, printr-o încheiere supusă numai recursului, la instanța ierarhic superioară. În cazul în care încheierea a fost pronunțată de una din secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul este de competența Completului de 9 judecători. În toate cazurile, recursul este suspensiv de executare.

(4) Dacă cererea pentru care s-a depus cauțiunea a fost respinsă, instanța va dispune din oficiu și restituirea cauțiunii.

CARTEA A VII-A

Procesul civil internațional

Domeniul de aplicare

Art. 1.050. – Dispozițiile prezentei cărți se aplică proceselor de drept privat cu elemente de extraneitate în măsura în care prin tratatele internaționale la care România este parte, prin dreptul Uniunii Europene sau prin legi speciale nu se prevede altfel.

TITLUL I

Competența internațională a instanțelor române

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Competența întemeiată pe domiciliul sau sediul pârâtului

Art. 1.051. – (1) Sub rezerva situațiilor în care legea dispune altfel, instanțele române sunt competente dacă pârâtul are domiciliul, iar în lipsa domiciliului reședința obișnuită, respectiv sediul principal, iar în lipsa sediului principal un sediu secundar sau fondul de comerț pe teritoriul României la data introducerii cererii.

(2) Când există mai mulți pârâți, instanțele române sunt competente dacă unul din aceștia se află în situația prevăzută la alin. (1), afară de cazul când cererea a fost făcută numai cu scopul de a sustrage pe un pârât de la jurisdicția domiciliului ori reședinței obișnuite sau, după caz, a sediului principal ori secundar situat în străinătate.

(3) Instanțele române sunt de asemenea competente pentru a judeca orice cerere privind activitatea la sediul secundar al unei persoane juridice neavând sediul principal în România, când acest sediu secundar este situat în România la data introducerii cererii.

Prorogarea voluntară de competență în favoarea instanței române

Art. 1.052. – (1) Când, în materii având ca obiect drepturi de care ele dispun liber conform legii române, părțile au convenit valabil competența instanțelor române de a judeca litigiile actuale sau eventuale privind asemenea drepturi, instanțele române sunt singurele competente.

(2) Cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel, instanța română în fața căreia pârâtul este chemat rămâne competentă de a judeca cererea formulată, dacă el nu ridică excepția de necompetență la primul termen la care părțile au fost

legal citate.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța română sesizată poate respinge cererea, când din ansamblul circumstanțelor rezultă că litigiul nu prezintă nicio legătură semnificativă cu România.

Alegerea forului

Art. 1.053. – (1) În materie patrimonială, părțile pot conveni asupra instanței competente să judece un litigiu actual sau eventual izvorând dintr-un raport cu elemente de extraneitate. Convenția poate fi încheiată prin înscris, telegramă, telex, telecopiator sau orice alt mijloc de comunicare ce permite a-i stabili proba printr-un text. În lipsă de stipulație contrară, competența forului ales este exclusivă.

(2) Alegerea instanței este fără efect dacă ea conduce la lipsirea în mod abuziv a uneia din părți de protecția pe care i-o asigură o instanță prevăzută de legea română. De asemenea, alegerea este fără efect când instanța aleasă este străină, iar litigiul este de competența exclusivă a instanțelor române, precum și când instanța aleasă este română, iar litigiul este de competența exclusivă a unei instanțe străine.

(3) Instanța aleasă nu se poate declara incompetentă dacă:

- a) una dintre părți are domiciliul/reședința obișnuită, respectiv un sediu secundar în circumscripția acestei instanțe;
- b) dreptul aplicabil litigiului conform dreptului internațional privat român este legea română.

Excepția de arbitraj

Art. 1.054. – Dacă părțile au încheiat o convenție de arbitraj vizând un litigiu arbitrabil conform legii române, instanța română sesizată își va declina competența, cu excepția situațiilor în care:

- a) pârâtul nu a invocat excepția de arbitraj până la primul termen la care a fost legal citat;
- b) instanța constată că respectiva convenție de arbitraj este caducă sau inoperantă;
- c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit sau arbitrul unic nu poate fi desemnat din motive vădit imputabile pârâtului.

Forul de necesitate

Art. 1.055. – (1) Instanța română de la locul cu care cauza prezintă o legătură suficientă devine competentă să soluționeze cauza, deși legea nu prevede competența instanțelor române, dacă se dovedește că nu este posibilă introducerea unei cereri în străinătate sau că nu se poate pretinde în mod rezonabil ca ea să fie introdusă în străinătate.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1), dacă cererea este formulată de un cetățean român sau apatrid domiciliat în România ori de o persoană juridică de naționalitate română, competența instanței române este obligatorie.

Verificarea competenței internaționale

Art. 1.056. – (1) Instanța sesizată verifică din oficiu competența sa internațională procedând conform regulilor interne privind competența, iar dacă stabilește că nu este competentă nici ea, nicio altă instanță română, respinge cererea ca nefiind de competența jurisdicției române, sub rezerva aplicării prevederilor art. 1.055.

(2) Necompetența internațională a instanței române poate fi invocată în orice stare a procesului, chiar și direct în căile de atac.

Competența internă

Art. 1.057. – (1) Când instanțele române sunt competente potrivit dispozițiilor cărții de față, competența se determină conform regulilor din prezentul cod și, după caz, a celor prevăzute în legi speciale.

(2) Dacă, în aplicarea prevederilor alin. (1), nu se poate identifica instanța competentă să judece cauza, cererea va fi îndreptată, urmând regulile de competență materială, la Judecătoria Sectorului 1 al municipiului București, respectiv la Tribunalul București.

Chestiunile preliminare

Art. 1.058. – Instanța română sesizată judecă pe cale incidentală chestiunile care nu intră în competența sa, dar a căror soluționare este necesară pentru a decide asupra cererii principale.

Cererile incidentale

Art. 1.059. – Instanța competentă să judece cererea originală este, de asemenea, competentă să judece:

- a) cererile de intervenție, cu excepția cazurilor când asemenea cereri ar fi fost formulate numai pentru a-l sustrage pe intervenient de la jurisdicția normal competentă;
- b) cererea reconvențională.

Măsurile provizorii, conservatorii și de executare

Art. 1.060. – În situații de urgență, instanța română este, de asemenea, competentă să dispună măsuri provizorii, conservatorii și de executare privind persoane sau bunuri aflate în România la data introducerii cererii, chiar dacă, potrivit dispozițiilor cărții de față, ea nu ar fi competentă să judece fondul.

**Litispendența
internațională**

Art. 1.061. – (1) Când o cerere este pendinte în fața unei instanțe străine și este previzibil că hotărârea străină va fi susceptibilă de recunoaștere sau de executare în România, instanța română sesizată ulterior cu o cerere între aceleași părți, având același obiect și aceeași cauză, poate suspenda judecata până la pronunțarea hotărârii de către jurisdicția străină. Instanța română va respinge cererea când hotărârea străină pronunțată este susceptibilă de a fi recunoscută conform dispozițiilor prezentei cărți.

(2) În cazul suspendării prevăzut la alin. (1), dacă jurisdicția străină se declară incompetentă sau dacă hotărârea străină pronunțată nu este susceptibilă de a fi recunoscută în România, instanța română repune procesul pe rol la cererea părții interesate.

(3) Faptul că o cauză este sau nu pendinte în fața jurisdicției străine se determină conform legii statului în care are loc procesul.

**Conexitatea
internațională**

Art. 1.062. – Când instanța română este sesizată cu judecarea unei cereri, ea este competentă să judece și cererea care este legată de cea dintâi printr-un raport atât de strâns, încât există interesul pentru cercetarea și judecarea acestora în același timp, cu scopul de a evita soluții care nu ar putea fi conciliate dacă cererile ar fi judecate separat.

Termenele

Art. 1.063. – Când o persoană aflată în străinătate trebuie să respecte un termen procedural în fața autorităților judiciare sau administrative române, este suficient ca cererea sa să parvină în ultima zi a termenului la o reprezentanță diplomatică sau consulară română.

CAPITOLUL II**Dispoziții speciale de competență
internațională a instanțelor române****Competența
personală
exclusivă**

Art. 1.064. – Instanțele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate din sfera statutului personal referitoare la:

1. acte de stare civilă întocmite în România privind persoane domiciliat în România și care sunt cetățeni români sau apatrizi;
2. încuviințarea adopției, dacă cel ce urmează a fi adoptat domiciliază în România și este cetățean român sau apatrid;
3. tutela și curatela pentru protecția unei persoane cu domiciliul în România, care este cetățean român sau apatrid;

4. punerea sub interdicție judecătorească a unei persoane cu domiciliul în România;

5. desfacerea, nulitatea sau anularea căsătoriei, precum și alte litigii între soți, cu excepția celor referitoare la imobile situate în străinătate, dacă la data introducerii cererii ambii soți domiciliază în România și unul dintre ei este cetățean român sau apatrid;

6. procese între persoane cu domiciliul în străinătate, referitoare la acte sau fapte de stare civilă înregistrate în România, dacă cel puțin una dintre părți este cetățean român.

**Competența
exclusivă în
materia unor
acțiuni
patrimoniale**

Art. 1.065. – Instanțele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate referitoare la:

1. imobile situate pe teritoriul României;

2. bunuri lăsate în România de defunctul cu ultimul domiciliu în România;

3. contracte încheiate cu consumatori având domiciliul sau reședința obișnuită în România, pentru prestații de consum curent destinate uzului personal sau familial al consumatorului și fără legătură cu activitatea profesională sau comercială a acestuia, dacă:

a) furnizorul a primit comanda în România;

b) încheierea contractului a fost precedată în România de o ofertă sau o publicitate și consumatorul a îndeplinit actele necesare încheierii contractului.

**Competența
preferențială a
instanțelor
române**

Art. 1.066. – (1) Instanțele judecătorești române sunt competente să judece și litigiile în care:

1. reclamantul din cererea privind obligația de întreținere are domiciliul în România;

2. locul unde a luat naștere sau trebuia executată, fie și numai în parte, o obligație contractuală se află în România;

3. locul unde a intervenit un fapt juridic din care decurg obligații extracontractuale sau se produc efectele acestuia se află în România;

4. stația feroviară sau rutieră ori portul sau aeroportul de îmbarcare/încărcare sau debarcare/descărcare a pasagerilor sau mărfii transportate se află în România;

5. bunul asigurat sau locul producerii evenimentului asigurat se află în România;

6. ultimul domiciliu al defunctului se află în România, rezervată fiind competența exclusivă pentru imobilele lăsate de acesta în străinătate.

(2) Instanțele judecătorești române sunt, de asemenea, competente să judece:

1. procese referitoare la ocrotirea minorului sau persoanei puse sub interdicție judecătorească, cetățean român cu domiciliul în străinătate;

2. declararea judecătorească a morții unui cetățean român, chiar dacă acesta se află în străinătate la data când a intervenit dispariția. Până la luarea unor măsuri provizorii de către instanța română rămân valabile măsurile provizorii dispuse de instanța străină;

3. procese referitoare la ocrotirea în străinătate a proprietății intelectuale a unei persoane domiciliată în România, cetățean român sau apatrid, rezervată fiind o convenție de alegere a forului;

4. procese între străini, dacă aceștia au convenit expres astfel, iar raporturile juridice privesc drepturi de care ei pot dispune, în legătură cu bunuri sau interese ale persoanelor din România;

5. procese referitoare la abordajul navelor sau coliziunea aeronavelor, precum și cele referitoare la asistența sau la salvarea unor persoane sau unor bunuri în marea liberă ori într-un spațiu nesupus suveranității vreunui stat, dacă:

a) nava sau aeronava arborează pavilionul român sau, după caz, este înmatriculată în România;

b) locul de destinație sau primul port ori aeroport unde nava sau aeronava a ajuns se găsește pe teritoriul României;

c) nava sau aeronava a fost sechestrată în România;

d) pârâtul are domiciliul sau reședința obișnuită în România.

6. procese privind răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate de produse originare din România, indiferent de cetățenia victimei, de locul survenirii accidentului sau locul producerii prejudiciului.

Convențiile inoperante

Art. 1.067. – Pentru situațiile prevăzute la art. 1.064 și 1.065, convenția de alegere a forului, altul decât instanța română, este inoperantă.

TITLUL II

Legea aplicabilă în procesul civil internațional

CAPITOLUL I

Capacitatea și drepturile părților în proces

Capacitatea procesuală

Art. 1.068. – (1) Capacitatea procesuală a fiecăreia din părțile în proces este guvernată de legea sa națională.

(2) Capacitatea procesuală a apatridului este guvernată de legea română.

Condiția străinului

Art. 1.069. – (1) Persoanele fizice și persoanele juridice străine au, în condițiile legii, în fața instanțelor române, aceleași drepturi și obligații procesuale ca și cetățenii români, respectiv persoanele juridice române.

(2) Cetățenii străini beneficiază în fața instanțelor române, în procesele civile internaționale, de scutiri și reduceri de taxe și alte cheltuieli de procedură, precum și de asistență judiciară gratuită, în aceeași măsură și în aceleași condiții ca și cetățenii români, sub condiția reciprocității cu statul de cetățenie sau de domiciliu al solicitantului.

Scutirea de cauțiunea judiciară

Art. 1.070. – Sub condiția reciprocității, reclamantul, cetățean străin sau persoană juridică de naționalitate străină, nu poate fi ținut să depună cauțiune sau obligat la vreo altă garanție pentru motivul că este străin sau nu are domiciliul ori sediul în România.

Curatorul special

Art. 1.071. – În situațiile în care reprezentarea ori asistarea străinului lipsit de capacitate sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu a fost asigurată conform legii sale naționale, iar din această cauză judecata procesului întârzie, instanța îi va putea numi în mod provizoriu un curator special.

Regulile aplicabile apatrizilor

Art. 1.072. – Prevederile art. 1.068-1.071 se aplică în mod corespunzător apatrizilor, fără a fi cerută condiția reciprocității.

CAPITOLUL II

Legea aplicabilă în materie procedurală

Legea forului

Art. 1.073. – În procesul civil internațional instanța aplică legea procesuală română, sub rezerva unor dispoziții exprese

contrare.

Calificarea

Art. 1.074. – Calificarea unei probleme ca fiind de drept procesual sau de drept substanțial se face conform legii române, sub rezerva instituțiilor juridice fără corespondent în dreptul român.

Calitatea procesuală și calificarea pretenției

Art. 1.075. – Calitatea procesuală a părților, obiectul și cauza acțiunii în procesul civil internațional se stabilesc conform legii care guvernează fondul raportului juridic dedus judecării.

Probele

Art. 1.076. – (1) Mijloacele de probă pentru dovedirea unui act juridic și forța probantă a înscrisului constatator sunt cele prevăzute de legea convenită de părți, când legea locului încheierii actului juridic le acordă această libertate. În lipsa acestei libertăți sau când părțile n-au uzat de ea, se aplică legea locului încheierii actului juridic.

(2) Probațiunea faptelor este supusă legii locului unde ele s-au produs ori au fost săvârșite.

(3) Cu toate acestea, legea română este aplicabilă, dacă ea admite și alte mijloace de probă decât cele prevăzute de legile stabilite conform prevederilor alin. (1) și (2). Legea română se aplică și în cazul în care ea acceptă proba cu martori și cu prezumții ale judecătorului, chiar și în situațiile în care aceste mijloace de probă n-ar fi admisibile conform legii străine declarate aplicabile.

(4) Proba stării civile și puterea doveditoare a actelor de stare civilă sunt guvernate de legea locului unde a fost întocmit înscrisul invocat.

(5) Administrarea probelor în procesul civil internațional este guvernată de legea română.

Formalitățile de publicitate

Art. 1.077. – (1) Formalitățile de înregistrare și publicitate, efectele lor și autoritățile abilitate să instrumenteze sunt cele prevăzute de dreptul țării unde operațiunea a avut loc.

(2) În materie imobiliară, se aplică legea locului unde este situat imobilul.

Actele oficiale publice

Art. 1.078. – (1) Actele publice întocmite sau legalizate de o autoritate străină sau de un agent public străin pot fi produse în fața instanțelor române numai dacă sunt suprlegalizate, pe cale administrativă ierarhică în statul de origine și apoi de misiunea diplomatică sau oficiul consular român, pentru certificarea

autenticității semnăturilor și sigiliului aplicate pe acestea.

(2) Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine al actului, urmată de supralegalizarea efectuată, fie de către misiunea diplomatică română sau oficiul consular român din acest stat, fie de către misiunea diplomatică sau oficiul consular în România ale statului de origine și, în continuare, în oricare din cele două situații, de către Ministerul Afacerilor Externe.

(3) Scutirea de supralegalizare este permisă în temeiul legii, al unui tratat internațional la care România este parte sau pe bază de reciprocitate.

(4) Supralegalizarea actelor întocmite sau legalizate de instanțele române se face, din partea autorităților române, de către Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Externe, în această ordine.

TITLUL III

Eficacitatea hotărârilor străine

Noțiunea

Art. 1.079. – În sensul prezentului titlu, termenul de hotărâri străine se referă la actele de jurisdicție contencioasă sau necontencioasă ale instanțelor judecătorești, cele notariale sau ale oricăror autorități competente dintr-un stat nemembru al Uniunii Europene.

CAPITOLUL I

Recunoașterea hotărârilor străine

Recunoașterea de plin drept

Art. 1.080. – Hotărârile străine sunt recunoscute de plin drept în România, dacă se referă la statutul personal al cetățenilor statului unde au fost pronunțate sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți ori, în lipsă de recunoaștere, au fost pronunțate în baza legii determinate ca aplicabilă conform dreptului internațional privat român, nu sunt contrarii ordinii publice de drept internațional privat român și a fost respectat dreptul la apărare.

Condițiile recunoașterii

Art. 1.081. – (1) Hotărârile referitoare la alte procese decât cele prevăzute la art. 1.080 pot fi recunoscute în România, spre a beneficia de puterea lucrului judecat, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) hotărârea este definitivă potrivit legii statului unde a fost pronunțată;

b) instanța care a pronunțat-o a avut, potrivit legii statului de sediu, competența să judece procesul fără însă a fi întemeiată exclusiv pe prezența pârâtului ori a unor bunuri ale sale fără legătură directă cu litigiul în statul de sediu al respectivei jurisdicții.

c) există reciprocitate în ce privește efectele hotărârilor străine între România și statul instanței care a pronunțat hotărârea.

(2) Dacă hotărârea a fost pronunțată în lipsa părții care a pierdut procesul, ea trebuie să constate, de asemenea, că părții în cauză i-a fost înmănată în timp util citația pentru termenul de dezbateri în fond, cât și actul de sesizare a instanței și că i s-a dat posibilitatea de a se apăra și de a exercita calea de atac împotriva hotărârii.

(3) Caracterul nedefinitiv al hotărârii străine, decurgând din omisiunea citării persoanei care nu a participat la proces în fața instanței străine, poate fi invocat numai de către acea persoană.

Motivele de refuz al recunoașterii

Art. 1.082. – (1) Recunoașterea hotărârii străine poate fi refuzată pentru oricare din următoarele cazuri:

a) hotărârea este manifest contrarie ordinii publice de drept internațional privat român; această incompatibilitate se apreciază ținând seama, în special, de intensitatea legăturii cauzei cu ordinea juridică română și de gravitatea efectului astfel produs;

b) hotărârea pronunțată într-o materie în care persoanele nu dispun liber de drepturile lor, a fost obținută cu scopul exclusiv de a sustrage cauza incidenței legii aplicabile conform dreptului internațional privat român;

c) procesul a fost soluționat între aceleași părți printr-o hotărâre, chiar nedefinitivă, a instanțelor române sau se află în curs de judecare în fața acestora la data sesizării instanței străine;

d) este inconciliabilă cu o hotărâre pronunțată anterior ei în străinătate și susceptibilă de a fi recunoscută în România;

e) instanțele române aveau competența exclusivă pentru judecarea cauzei;

f) a fost încălcat dreptul la apărare;

g) hotărârea poate face obiectul unei căi de atac în statul în care a fost pronunțată.

(2) Recunoașterea nu poate fi refuzată pentru singurul motiv că instanța care a pronunțat hotărârea străină a aplicat o altă lege decât cea care ar fi fost determinată de dreptul internațional privat român, afară numai dacă procesul privește starea civilă și

capacitatea unui cetățean român, iar soluția adoptată diferă de cea la care s-ar fi ajuns potrivit legii române.

Neexaminarea pe fond

Art. 1.083. – Cu excepția verificării condițiilor prevăzute la art. 1.081 și 1.082 instanța română nu poate proceda la examinarea în fond a hotărârii străine și nici la modificarea ei.

Competența

Art. 1.084. – (1) Cererea de recunoaștere se rezolvă pe cale principală de tribunalul în circumscripția căruia își are domiciliul sau, după caz, sediul cel care a refuzat recunoașterea hotărârii străine.

(2) În cazul imposibilității de determinare a tribunalului potrivit alin. (1), competența aparține Tribunalului București.

(3) Cererea de recunoaștere poate fi, de asemenea, rezolvată pe cale incidentală, de către instanța sesizată cu un proces având un alt obiect, în cadrul căruia se ridică excepția puterii lucrului judecat sau o chestiune prealabilă întemeiată pe hotărârea străină.

Documentele atașate la cerere

Art. 1.085. – (1) Cererea de recunoaștere a hotărârii străine se întocmește potrivit cerințelor prevăzute de prezentul cod și va fi însoțită de următoarele acte:

a) copia hotărârii străine;

b) dovada caracterului definitiv al acesteia;

c) copia dovezii de înmânare a citației și actului de sesizare, comunicate părții care a fost lipsă în instanța străină sau orice alt act oficial care să ateste că citația și actul de sesizare au fost cunoscute, în timp util, de către partea împotriva căreia s-a pronunțat hotărârea;

d) orice alt act, de natură să probeze, în completare, că hotărârea străină îndeplinește celelalte condiții prevăzute la art. 1.081.

(2) Actele prevăzute la alin. (1) vor fi însoțite de traduceri autorizate și vor fi supralegalizate, cu respectarea dispozițiilor art. 1.078. Supralegalizarea nu se cere în cazul în care părțile sunt de acord cu depunerea de copii certificate pentru conformitate.

(3) În cazul neprezentării unora din documentele prevăzute la alin. (1), instanța poate fixa un termen pentru a fi prezentate ori poate accepta documente echivalente sau, dacă se consideră suficient edificată, să dispenseze partea de producerea lor.

Întreruperea prescripției

Art. 1.086. – Cererea de recunoaștere a hotărârii străine întrerupe prescripția dreptului de a obține executarea silită.

Citarea părților

Art. 1.087. – (1) Cererea de recunoaștere a hotărârii străine se soluționează pe cale principală prin hotărâre, iar pe cale incidentă prin încheiere interlocutorie, în ambele cazuri după citarea părților.

(2) Cererea poate fi soluționată fără citarea părților, dacă din hotărârea străină rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

CAPITOLUL II

Executarea hotărârilor străine

Competența

Art. 1.088. – (1) Hotărârile străine, care nu sunt aduse la îndeplinire de bunăvoie de către cei obligați a le executa, pot fi puse în executare pe teritoriul României, pe baza încuviințării date, la cererea persoanei interesate, de către tribunalul în circumscripția căruia urmează să se efectueze executarea.

(2) Hotărârile străine prin care s-au luat măsuri asiguratorii și cele date cu executare provizorie nu pot fi puse în executare pe teritoriul României.

Condițiile încuviințării executării

Art. 1.089. – (1) Executarea hotărârii străine se încuviințează cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 1.081, precum și a celei ca hotărârea să fie executorie potrivit legii statului de sediu al instanței care a pronunțat-o.

(2) Dispozițiile art. 1.082 și 1.083 sunt aplicabile în mod corespunzător și cererii de încuviințare a executării.

Dovada caracterului executoriu

Art. 1.090. – Cererea de încuviințare a executării, întocmită în condițiile prevăzute la art. 1.085, va fi însoțită și de dovada caracterului executoriu al hotărârii străine, eliberată de instanța care a pronunțat-o.

Soluționarea cererii

Art. 1.091. – (1) Cererea de încuviințare a executării se soluționează prin hotărâre, după citarea părților.

(2) În cazul în care hotărârea străină conține soluții asupra mai multor capete de cerere, care sunt dissociabile, încuviințarea poate fi acordată separat.

(3) Executarea hotărârii străine stabilind o obligație alimentară prin vărsăminte periodice se încuviințează pentru vărsămintele scadente și cele subsecvente.

(4) Prin hotărârea de încuviințare a executării hotărârii străine de condamnare la plata unei sume în monedă străină se va dispune conversia în monedă națională la cursul de schimb al zilei când hotărârea a devenit executorie în statul unde a fost

pronunțată. Până la data conversiei, dobânda produsă de suma stabilită în hotărârea străină este guvernată de legea instanței care a pronunțat-o.

**Emiterea
titlului
executoriu**

Art. 1.092. – Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a executării se emite titlul executoriu, în condițiile legii române, menționându-se în titlu și hotărârea de încuviințare.

**Forța probantă
a hotărârii
străine**

Art. 1.093. – (1) Hotărârea străină pronunțată de instanța competentă beneficiază în România de forță probantă în privința constatărilor ce cuprinde, dacă satisface exigențele necesare autenticității sale conform legii statului de sediu al instanței.

(2) Constatările făcute de instanța străină nu beneficiază de forța probantă prevăzută la alin. (1) dacă ele sunt manifest incompatibile cu ordinea publică de drept internațional privat român.

(3) Proba contra faptelor constatate de instanța străină poate fi făcută prin orice mijloace.

**Hotărârile
stabilind
obligații fiscale
prevăzute de
legi străine**

Art. 1.094. – Hotărârea străină care stabilește o obligație decurgând dintr-o lege fiscală străină necesită și condiția reciprocității pentru a fi recunoscută și executată în România.

**Tranzacțiile
judiciare**

Art. 1.095. – Tranzacțiile judiciare încheiate în străinătate produc în România efectele ce decurg din legea care le-a fost aplicată, în condițiile art. 1.088 alin. (1) și art. 1.089 – 1.093.

TITLUL IV

Arbitrajul internațional și efectele hotărârilor arbitrale străine

CAPITOLUL I

Procesul arbitral internațional

**Calificarea și
domeniul de
aplicare**

Art. 1.096. – (1) În sensul prezentului titlu, un litigiu arbitral care se desfășoară în România este socotit internațional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate.

(2) Dispozițiile prezentului capitol se aplică oricărui arbitraj internațional dacă sediul instanței arbitrale se află în România și cel puțin una din părți nu avea la data încheierii convenției arbitrale domiciliul sau reședința obișnuită, respectiv sediul în

România, dacă părțile nu au exclus prin convenția arbitrală sau ulterior încheierii acesteia, dar numai prin înscris, aplicarea acestora.

(3) Sediul instanței arbitrale se stabilește de părțile în cauză sau de instituția de arbitraj desemnată de acestea, iar în lipsă, de către arbitri.

Arbitrabilitatea litigiului

Art. 1.097. – (1) Orice cauză de natură patrimonială poate face obiectul arbitrajului dacă ea privește drepturi asupra cărora părțile pot dispune liber, iar legea statului de sediu al instanței arbitrale nu rezervă competența exclusivă instanțelor judecătorești.

(2) Dacă una dintre părțile convenției arbitrale este un stat, o întreprindere de stat sau o organizație controlată de stat, această parte nu poate invoca propriul său drept pentru a contesta arbitrabilitatea unui litigiu sau capacitatea sa de a fi parte în procesul arbitral.

Convenția arbitrală

Art. 1.098. – (1) Convenția arbitrală se încheie valabil în formă scrisă, prin înscris, telegramă, telex, telecopiator, poștă electronică sau orice alt mijloc de comunicare permițând a-i stabili proba printr-un text.

(2) Cu privire la cerințele de fond, convenția arbitrală este valabilă dacă îndeplinește condițiile impuse de una din legile următoare:

- a) legea stabilită de părți;
- b) legea care guvernează obiectul litigiului;
- c) legea aplicabilă contractului ce conține clauza compromisorie;
- d) legea română.

(3) Validitatea convenției arbitrale nu poate fi contestată pe motivul nevalabilității contractului principal sau pentru că ar viza un litigiu care nu există încă.

Tribunalul arbitral

Art. 1.099. – (1) Numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor se realizează conform convenției arbitrale sau celor stabilite de părți ulterior încheierii acesteia, iar în lipsă, partea interesată poate solicita tribunalului de la sediul arbitrajului să facă acest lucru, dispozițiile Cărții a IV-a aplicându-se prin analogie.

(2) Arbitrul poate fi recuzat:

- a) când nu are calificarea stabilită de părți;
- b) când există o cauză de recuzare din cele prevăzute de regulile de procedură arbitrală adoptate de părți sau, în lipsă, de arbitri;

c) când împrejurările induc o îndoială legitimă cu privire la independența și imparțialitatea sa.

(3) O parte nu poate recuza un arbitru pe care l-a desemnat sau la a cărui numire a contribuit decât pentru o cauză de care a luat cunoștință după această numire. Tribunalul arbitral și cealaltă parte trebuie înștiințate fără întârziere despre motivul de recuzare.

(4) Dacă părțile nu au stabilit procedura de recuzare, tribunalul de la sediul arbitrajului se pronunță asupra recuzării prin hotărâre definitivă.

Procedura

Art. 1.100. – (1) Părțile pot stabili direct procedura arbitrală sau prin referire la regulamentul unei instituții de arbitraj ori o pot supune unei legi procedurale la alegerea lor.

(2) Dacă părțile nu au procedat conform celor prevăzute la alin. (1), tribunalul arbitral stabilește procedura pe calea uneia din modalitățile prevăzute la alin. (1).

(3) Oricare ar fi procedura arbitrală stabilită, tribunalul arbitral trebuie să garanteze egalitatea părților și dreptul lor de a fi ascultate în procedură contradictorie.

(4) În arbitrajul internațional durata termenelor stabilite la Cartea a IV-a se dublează.

Limba în care se desfășoară procedura

Art. 1.101. – (1) Dezbaterea litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterea, la cererea și pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părțile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

Măsurile provizorii și conservatorii

Art. 1.102. – (1) Tribunalul arbitral poate dispune măsuri provizorii sau conservatorii la cererea uneia din părți, dacă nu e stipulat contrariul în convenția arbitrală.

(2) Dacă partea vizată nu se supune voluntar măsurilor dispuse, tribunalul arbitral poate cere concursul tribunalului competent, care aplică propria lege. Dispunerea de măsuri provizorii sau conservatorii poate fi subordonată de arbitru sau judecător dării unei cauțiuni adecvate.

**Administrarea
probelor**

Art. 1.103. – (1) Administrarea probelor se face de către tribunalul arbitral.

(2) Dacă pentru administrarea probelor este necesar concursul instanțelor judecătorești, tribunalul arbitral sau părțile, de acord cu tribunalul arbitral, pot solicita concursul tribunalului de la sediul arbitrajului, care aplică legea proprie.

**Competența
tribunalului
arbitral**

Art. 1.104. – (1) Tribunalul arbitral decide asupra propriei competențe.

(2) Tribunalul arbitral statuează asupra propriei competențe fără a lua în considerare o cerere având același obiect, deja pendinte între aceleași părți în fața unui tribunal statal sau arbitral, afară numai dacă motive temeinice impun suspendarea procedurii.

(3) Excepția de necompetență trebuie ridicată prealabil oricărei apărări pe fond.

**Dreptul
aplicabil**

Art. 1.105. – (1) Tribunalul arbitral aplică litigiului legea stabilită de părți, iar dacă părțile nu au desemnat dreptul aplicabil, legea pe care o consideră adecvată, în toate situațiile ținând seama de uzanțe și reguli profesionale.

(2) Tribunalul arbitral poate statua în echitate numai cu autorizarea expresă a părților.

**Hotărârea
arbitrală**

Art. 1.106. – (1) Hotărârea arbitrală este dată cu procedura convenită de părți. În lipsa unor asemenea prevederi în convenția arbitrală, hotărârea se pronunță cu votul majorității arbitrilor, iar în caz de paritate a voturilor prevalează soluția care se realizează votului supraarbitrului.

(2) Hotărârea arbitrală este scrisă, motivată, datată și semnată de toți arbitrii.

(3) Hotărârea arbitrală este executorie și obligatorie de la comunicarea sa părților și poate fi atacată numai cu acțiune în anulare pentru motivele și în regimul stabilite la Cartea a IV-a, care se aplică în mod corespunzător.

(4) Tribunalul arbitral poate pronunța hotărâri parțiale, în lipsă de stipulație contrară în convenția arbitrală.

**Cheltuielile
arbitrale**

Art. 1.107. – În afară de cazul în care părțile convin altfel, onorariile arbitrilor și cheltuielile de deplasare ale acestora se suportă de partea care i-a numit; în cazul arbitrului unic sau al supraarbitrului, aceste cheltuieli se suportă de părți în cote egale.

Regulile de aplicare subsidiară

Art. 1.108. – Orice aspecte privind constituirea tribunalului arbitral, procedura, hotărârea arbitrală, completarea, comunicarea și efectele acesteia, nereglementate de părți prin convenția arbitrală și neîncredințate de acestea rezolvării de către tribunalul arbitral vor fi soluționate prin aplicarea în mod corespunzător a dispozițiilor Cărții a IV-a.

CAPITOLUL II
Efectele hotărârilor arbitrale străine

Calificarea

Art. 1.109. – Sunt hotărâri arbitrale străine orice sentințe arbitrale de arbitraj intern sau internațional pronunțate într-un stat străin și care nu sunt considerate hotărâri naționale în România.

Eficacitatea

Art. 1.110. – Orice hotărâre arbitrală din cele prevăzute la art. 1.109 este recunoscută și poate fi executată în România dacă diferendul formând obiectul acesteia poate fi soluționat pe cale arbitrală în România și dacă hotărârea nu conține dispoziții contrarii ordinii publice de drept internațional privat român.

Competența

Art. 1.111. – (1) Solicitarea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă printr-o cerere adresată tribunalului în circumscripția căruia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală.

(2) În caz de imposibilitate de stabilire a tribunalului prevăzut la alin. (1), competența aparține Tribunalului București.

Cererea

Art. 1.112. – (1) Cel care se prevalează de o hotărâre arbitrală străină poate solicita numai recunoașterea acesteia pentru a invoca puterea de lucru judecat sau, când nu este adusă la îndeplinire în mod voluntar, investirea ei cu formulă executorie pentru punerea în executare silită pe teritoriul României.

(2) Recunoașterea unei hotărâri arbitrale străine poate fi cerută și pe cale incidentală.

(3) Dispozițiile art. 1.086 se aplică în mod corespunzător.

Documentele atașate la cerere

Art. 1.113. – (1) Cererea trebuie însoțită de hotărârea arbitrală și convenția de arbitraj, în original sau în copie, care sunt supuse supralegalizării în condițiile prevăzute la art. 1.078.

(2) Dacă documentele prevăzute la alin. (1) nu sunt redactate în limba română, solicitantul trebuie să prezinte și traducerea acestora în limba română, certificată de conformitate.

Motivele de refuz al recunoașterii sau executării

Art. 1.114. – Recunoașterea sau executarea hotărârii arbitrale străine este respinsă de tribunal dacă partea contra căreia hotărârea este invocată probează existența uneia din următoarele împrejurări:

a) părțile nu aveau capacitatea de a încheia convenția arbitrală conform legii aplicabile fiecăreia, stabilită potrivit legii statului unde hotărârea a fost pronunțată;

b) convenția arbitrală nu era valabilă potrivit legii căreia părțile au supus-o sau, în lipsă de stabilire a acesteia, conform legii statului în care hotărârea arbitrală a fost pronunțată;

c) partea contra căreia hotărârea este invocată n-a fost convenit informată cu privire la desemnarea arbitrilor sau cu privire la procedura arbitrală ori a fost în imposibilitate de a-și valorifica propria apărare în procesul arbitral;

d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală n-a fost conformă convenției părților ori, în lipsa unui acord al acestora, legii locului unde a avut loc arbitrajul;

e) hotărârea privește un diferend neprevăzut în convenția arbitrală sau în afara limitelor fixate de aceasta ori cuprinde dispoziții care excedă termenii convenției arbitrale. Totuși, dacă dispozițiile din hotărâre care privesc aspecte supuse arbitrajului pot fi separate de cele privind chestiuni nesupuse arbitrajului, cele dintâi pot fi recunoscute și declarate executorii;

f) hotărârea arbitrală n-a devenit încă obligatorie pentru părți sau a fost anulată ori suspendată de o autoritate competentă din statul în care sau după legea căruia a fost pronunțată.

Suspendarea judecării

Art. 1.115. – (1) Tribunalul poate suspenda judecarea recunoașterii și executării hotărârii arbitrale străine dacă anularea ori suspendarea acesteia este solicitată autorității competente din statul unde a fost pronunțată sau din statul după legea căruia a fost pronunțată.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) tribunalul poate, la cererea părții care solicită recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine, să dispună depunerea unei cauțiuni de către cealaltă parte.

Judecata

Art. 1.116. – (1) Cererea de recunoaștere sau de executare a hotărârii arbitrale străine se soluționează prin hotărâre dată cu citarea părților și care poate fi atacată numai cu apel.

(2) Cererea poate fi soluționată fără citarea părților dacă din hotărâre rezultă că pârâțul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

Forța probantă **Art. 1.117.** – Hotărârile arbitrale străine pronunțate de un tribunal arbitral competent beneficiază în România de forță probantă cu privire la situațiile de fapt pe care le constată.

Examinarea fondului cauzei **Art. 1.118.** – Tribunalul nu poate examina hotărârea arbitrală pe fondul diferendului.

Dispoziții finale

Intrarea în vigoare **Art. 1.119.** – (1) Prezentul Cod de procedură civilă intră în vigoare la data care va fi prevăzută în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură civilă.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

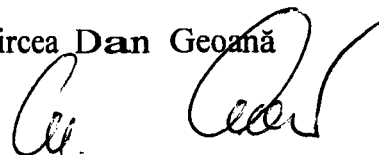
PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Roberta Alma Anastase

PREȘEDINTELE
SENATULUI

Mircea Dan Geoană

București, *1 iulie 2010*
Nr. *134*